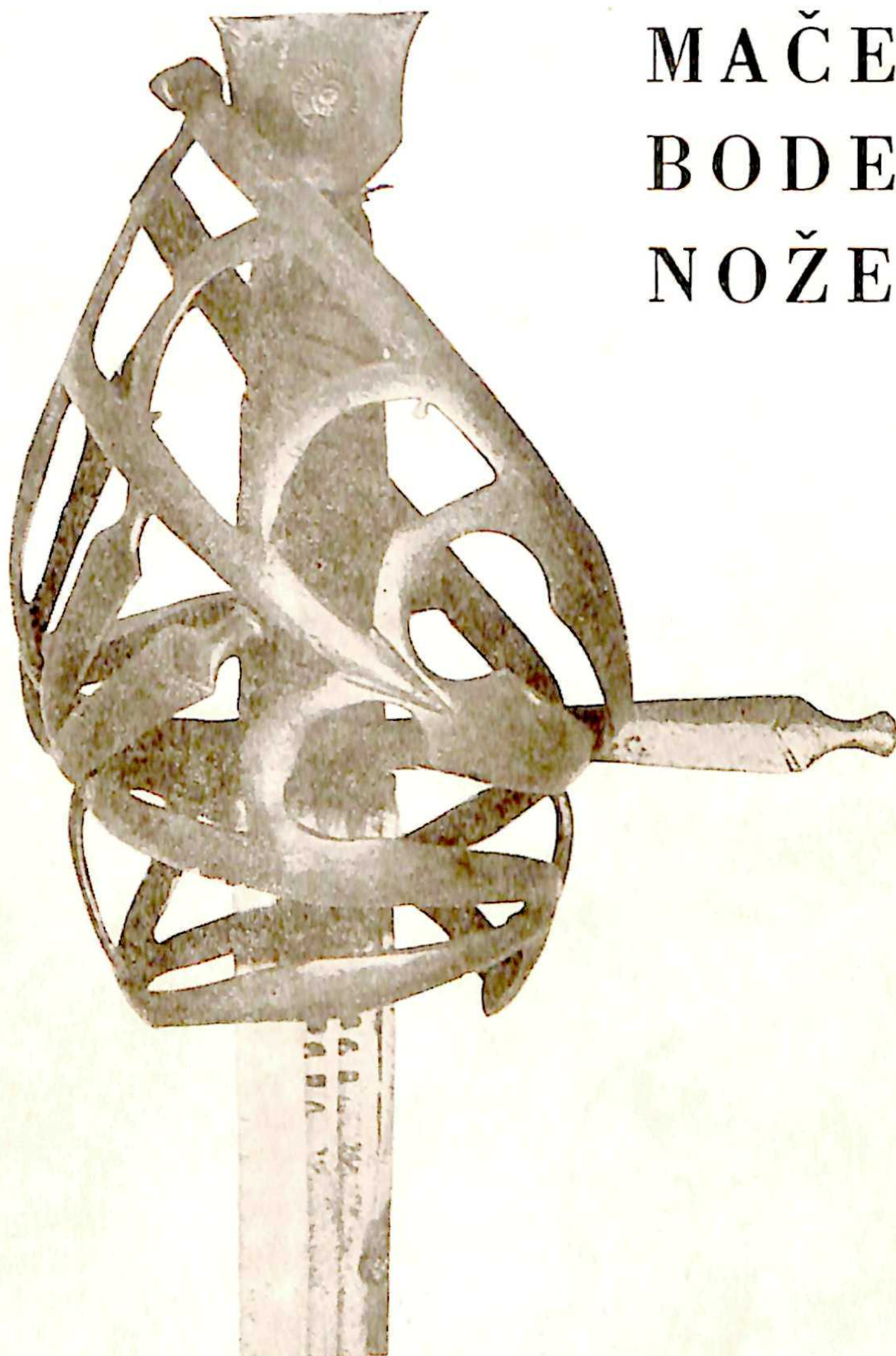

MARIJA
ŠERCER

MAČEVI
BODEŽI
NOŽEVI

POVIJESNI MUZEJ HRVATSKE

POVIJESNI MUZEJ HRVATSKE
ZAGREB

KATALOG MUZEJSKIH ZBIRKI
XIV

Urednik
dr LELJA DOBRONIC

MARIJA ŠERCER

MAČEVI, BODEŽI, NOŽEVI

ZAGREB
1976.

069
4115/2025

Fotografije:
Ljerka Krtelj

Crteži:
Janko Jeličić

Prijevod sažetka:
dr Blanka Jakić

Tisak:
MEDICINSKA NAKLADA, ZAGREB, SALATA bb

SADRŽAJ

Mačevi, bodeži, noževi u Povijesnom muzeju Hrvatske	— — — — —	str. 7
Mačevi	— — — — —	str. 8
Mačevi s balčacima križnog oblika	— — — — —	str. 12
Mačevi s balčacima koji su sastavljeni od rukobrana i pomoćnih prečaka	— — — — —	str. 15
Mačevi s balčacima reduciranog tipa	— — — — —	str. 16
Mačevi koji imaju balčake s branikom u obliku košarice	— — — — —	str. 20
Mačevi koji imaju balčake s branikom u obliku zdjelice	— — — — —	str. 22
Mačevi za probijanje pancira	— — — — —	str. 22
Mačevi paloši	— — — — —	str. 23
Mačevi za mačevanje	— — — — —	str. 24
Mačevi kratki	— — — — —	str. 25
Bodeži	— — — — —	str. 26
Noževi	— — — — —	str. 27
Mačevi i noževi lovački	— — — — —	str. 28
Orijentalno oružje	— — — — —	str. 30
Literatura	— — — — —	str. 30
Natpisi na oružju	— — — — —	str. 31
Žigovi	— — — — —	str. 33
Katalog	— — — — —	str. 39
Zusammenfassung	— — — — —	str. 165

Table I—XX

MAČEVI, BODEŽI, NOŽEVI U POVIJESNOM MUZEJU HRVATSKE

Treći katalog zbirke oružja Povijesnog muzeja Hrvatske (u daljnjem tekstu PMH) obuhvaća opsežnu skupinu hladnog oružja pod nazivom: Mačevi, bodeži, noževi. U katalog je uvršten 451 predmet. S obzirom da se zbirka oružja PMH odlikuje velikom raznovrsnošću a posebno ova skupina oružja, radi preglednosti i jasnoće podijelili smo kataloški dio u nekoliko poglavlja.

Poglavlje o mačevima je najopsežnije (285 kataloških brojeva). Predmeti su po poglavljima razvrstani kronološkim redom. Oružje za koje nismo mogli utvrditi vrijeme nastanka dodali smo na kraju odgovarajućih poglavlja. Zbog zanimljivosti izdvojili smo pojedine veće ili manje skupine oružja. Tako na primjer sudske mačeve (kat. br. 184—186), mačeve za probijanje pancira (kat. br. 187—191), mačeve schiavone (kat. br. 192—213) i mačeve za mačevanje (kat. br. 214—236). Smatrali smo da je potrebno izdvojiti u zasebnu grupu kratke mačeve (kat. br. 237—267). Među njih smo svrstali mač takozvani »volovski jezik« (kat. br. 237), mač za lomljenje oružja (kat. br. 240), mačeve dačke akademske legije (kat. br. 252—255) i vojničke mačeve artiljerijskih, pješadijskih i inženjerijskih jedinica 19. st. (kat. br. 258, 259, 261—263). Zanimljiva je grupa mačeva (kat. br. 268—285) koja imitira mačeve 16. i 17. stoljeća. Vjerojatno su izrađeni u radionici istog majstora. Prepoznaju se po kakvoći metala iz kojeg su izrađeni. Ne mogu se nazvati kopijama oružja jer nije dan od osamnaest predmeta ne podražava doslovno bilo koju vrstu ili tip povijesnog oružja. Na nekima se nalaze žigovi znamenitih majstora. Tako na primjer na kat. br. 284 susrećemo žig toledanskog majstora Pedra Lagaratea. Svi ti znakovi su izvedeni svježe i tehnički dotjerano tako da se odmah prepoznaje njihovo novije porijeklo.

Grupa bodeža (kat. br. 286—316) također je veoma raznovrsna. Već prvi primjerak (kat. br. 286) pokazuje sve karakteristike kasnosrednjovjekovnog bodeža koji je zapravo mač u malom. Najzanimljiviji su mali bodeži, stileti (kat. br. 289, 290) i bodeži s artiljerijskim mjerilima (kat. br. 292—299).

U skupini noževa (kat. br. 317—349) zanimljiva je nekolicina predmeta 16. stoljeća kao i vojnički noževi (Faschinenmesser-i) 19. i početka 20. stoljeća.

Posebno su grupirani lovački mačevi i noževi (kat. br. 350—395) među kojima su najbrojniji i najljepši oni iz 18. stoljeća. Jednostavniji su primjerci 19. stoljeća a ima dosta prerađenih i sastavljenih komada.

Orijentalno oružje je uvršteno na kraju kataloga (kat. br. 396—451). Razvrstano je na isti način kao zapadnoevropsko oružje. Na kraju su pridodane tri japanske sablje (kat. br. 449—451). Na taj način je objavljena cjelokupna zbirka orijentalnog oružja PMH.

Spomenuli smo već sastavljene i prerađene primjerke oružja. To su predmeti izrađeni od nepripadajućih dijelova balčaka i sječiva. Tako su na primjer od prebrušene sablje nastajali noževi a od rapira i bajoneta bodeži. Veoma je velik broj oštećenih, manjkavih primjeraka oružja. Naša radionica niti po opremi ni po stručnom kadru nije u mogućnosti da izvede kompliciranije restauratorske zahvate stoga se obnova pojedinih predmeta prepušta budućnosti.

S obzirom da se u zbirci mačeva, bodeža i noževa PMH nalaze zanimljivi pojedinačni predmeti kao i skupine oružja, u slijedećim poglavljima opsežnije ćemo se pozabaviti njihovom problematikom.

MAČEVI

Mač je oružje koje se upotrebljava još od brončanog doba. Osnovni oblik mača sastoji se od ravnog dvobridog sječiva i balčaka. Iz ovog oblika razvijaju se razne vrste mačeva. Razlikujemo oružje s krivim, jednobridim, kraćim ili duljim sječivom koje nazivamo sabljom. Postoje mačevi s ravnim, jednobridim ili dvobridim sječivima koji se nazivaju palošima. Postoje kratki mačevi, mačevi dvoručnjaci, mačevi za mačevanje takozvani rapiri, mačevi za probijanje pancira, noževi i bodeži. Prema namjeni mačevi mogu biti sudski, vojnički, lovački, sportski (za mačevanje), ukrasni i paradni. Među vojničke mačeve ubrajamo mačeve trgovačke i ratne mornarice. Među mačevima kopnene vojske razlikujemo pješa-dijske i konjaničke mačeve. Mač se koristi u navali i u obrani, a služi za ubadanje, sječju i udaranje. U 17. i u 18. stoljeću javlja se posebna vrsta lovačkog mača (noža) takozvani Hirschfänger kojim se usmrćuje i komada nastrijeljena divljač. Konjica, artiljerija i mornarica preuzimaju sličnu vrstu oružja u vojničke svrhe u drugoj polovini 17. i u toku 18. stoljeća.

Tipološki dijelimo mačeve prema oblicima sječiva i balčaka. Prema oblicima sječiva dijelimo mačeve na:

1. Tipove s ravnim, jednobridim, dvo-, tro- ili četverobridim sječivom. Primjer za jednobrido sječivo navodimo kat. br. 56 i 58, za dvo-bridu kat. br. 1, za trobrido kat. br. 191 a za četverobrido kat. br. 216—236.

2. Tipove s plamenim sječivom (kat. br. 34, 316, 412).

3. Mačeve sa sječivom tipa colichemarde. Ova je vrsta sječiva šira u gornjem dijelu a prema vršku stanjena na širinu uskog bodeža (kat. br. 79, 80). Ovaj oblik sječiva nastao je vjerojatno u Francuskoj između 1670. i 1690. godine. Naziv sječiva potječe od iskvarenog oblika imena švedskog generala Otta Wilhelma Königsmarka koga smatraju nedokazano, izumiteljem toga neobičnog sječiva.

Prema tipovima balčaka mačevi se dijele na nekoliko grupa. To su:

1. Mačevi s balčacima križnog oblika. U ovu grupu spadaju kasno srednjovjekovni mačevi (kat. br. 1—26), mač dvoručnjak (kat. br. 27), mač na jednu i pol ruke (kat. br. 28), ukrasni mač s plamenim sječivom (kat. br. 34) i sudski mačevi (kat. br. 184—186). Također se pribrajaju mačevi s rukobranom u osi sječiva (kat. br. 37, 38) kao i veći broj kratkih mačeva.

2. Mačevi s balčacima koji su sastavljeni od rukobrana i pomoćnih prečaka. (To su na primjer kat. br. 29, 30, 35, 36). U ovu grupu ubrajaju se i balčaci konjaničkih mačeva sa simetrično postavljenim dvostranim probijenim branicima (kat. br. 39, 55).

3. Mačevi s balčacima suženog (reduciranog) tipa (das verknappte Bügelgefäß). U ovoj grupi susrećemo nekoliko varijanata:

a) balčak s dvokrakom krsnicom, rukobranom i branikom u ravni krsnice. Ovaj tip balčaka javlja se početkom 17. stoljeća i zadržava se do kraja stoljeća. U PMH nema primjera za ovaj tip.

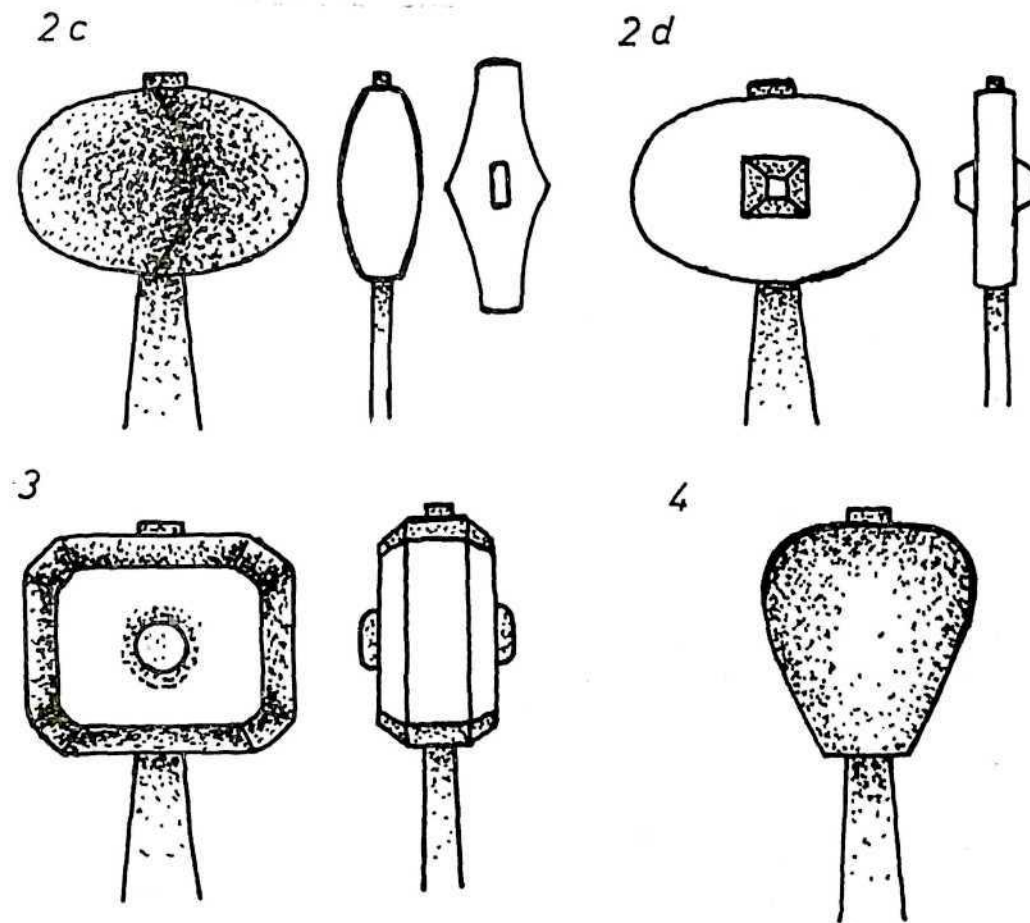
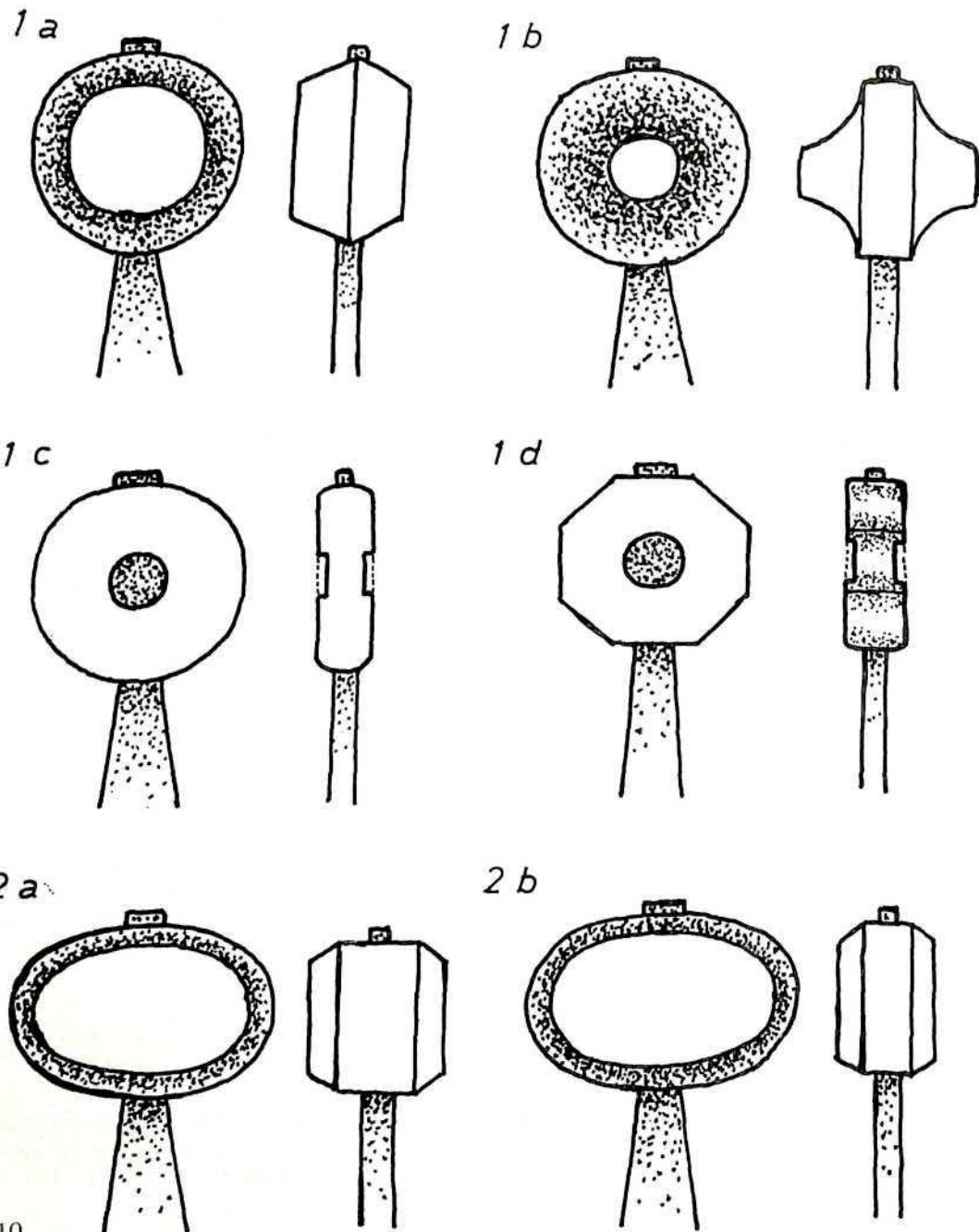
b) Balčak s rukobranom koji se nastavlja u krsnicu. Krak krsnice je ravan ili povijen. S prednje strane krsnice nalazi se katkada prsten za pariranje (kat. br. 62—65). Neki od ovih balčaka imaju branik u ravni krsnice (kat. br. 46) a neki imaju ispod krsnice bočne lukove i branike u obliku plitkih vodoravno postavljenih tavnica (kat. br. 69, 70, 78, 83, 84). U ovu skupinu ubrojili bismo i balčake kod kojih je na krsnicu učvršćena pločica branika u okomitom smjeru. Pločica može biti okrugla, dugoljasta, ovalna ili nepravilna oblika (kat. br. 96, 99, 106, 108, 129, 144—152).

c) Balčak s rukobranom koji se nastavlja u krsnicu s ravnim ili povijenim krakom a ispod krsnice nalazi se branik u obliku zaobljene zdjelice. Mačevi s takvim balčacima dosta su rijetki i zadržali su se svega nekoliko desetljeća (od sredine 17. st. do 1670/1680. godine). Tipološki se na ove balčake nadovezuje balčak s branikom u obliku zdjelice takozvani Schalenrapier. U PMH nema primjera za ovaj tip balčaka.

d) Balčak s rukobranom, dvokrakom krsnicom, bočnim kracima (lukovima) i branikom. Primjeri za ovaj tip balčaka jesu: kat. br. 71, 79, 80, 92, 93, 101—103, 116—119, 153—164.

4. Mačevi koji imaju balčake s branikom u obliku košarice. Ovamo ubrajamo mačeve schiavone koji se javljaju već krajem 15. st. a zadržavaju se do kraja 18. st. U PMH nalaze se 22 schiavone (kat. br. 192—

TIPOVI GLAVICA KASNO-SREDNJOVJEKOVNIH
MAČEVA U POVIJESNOM MUZEJU HRVATSKE

—213). Osim schiavona u ovu grupu ubrajamo i vojničke mačeve poluzatvorenog tipa (kat. br. 47, 48, 49, 72, 77).

5. Mačevi koji imaju balčake s branikom u obliku zdjelice (Schalenrapier). Ova vrsta mačeva karakteristična je za 17. st. (kat. br. 40).

6. Mačevi za probijanje pancira s rukobranima koji se nastavljaju u krsnice s ravnim ili povijenim krajevima (kat. br. 187—191).

7. Mačevi paloši s različito oblikovanim balčacima. Ponekad su slični sabljama tipa karabele ili balčacima vojničkih sablji (kat. br. 56, 58). U 18. st. česti su paloši s balčacima na kojima je košarica poluzatvorenog tipa (kat. br. 127, 168).

MAČEVI S BALČACIMA KRIŽNOG OBLIKA

Kasnosrednjovjekovni mačevi

Mačevi s balčacima križnog oblika (kat. br. 1—26) datirani u vrijeme od 13. do početka 16. st. zanimljivi su po tipologiji glavice držaka.

U Povijesnom muzeju Hrvatske susreću se slijedeći oblici glavica: okrugle, ovalne, pačetrovinaste, kruškolike i glavice u obliku nepravilnog plosnatog trokuta.

1. Okrugle glavice mogu biti:

a) veće, masivnije s brušenim stranicama (vidi crtež 1a), str. 10. Njima odgovaraju kat. br. 1—5.

b) veće, masivnije s ispupčenim sredinama (vidi crtež 1b), str. 10. Njima odgovaraju kat. br. 6—9.

c) manje, tanje s udubljenom ili brušenom sredinom (vidi crtež 1c), str. 10. Ovom tipu odgovaraju kat. br. 19, 20.

d) osmerostrano fasetirane s udubljenom sredinom (vidi crtež 1d), str. 10. Ovom tipu odgovara kat. br. 13.

2. Ovalne glavice mogu biti:

a) veće, masivnije s brušenim stranicama (vidi crtež 2a), str. 10. Njima odgovara kat. br. 11.

b) tanje, ovalne glavice s brušenim stranicama (vidi crtež 2b), str. 10. Njima odgovaraju kat. br. 12, 14.

c) tanje ovalne glavice s naglašenim vertikalnim grebenom po sredini (vidi crtež 2c), str. 11. Odgovara joj kat. br. 15.

d) tanje ovalne glavice sa izbočinama u obliku krnje piramide po sredini (vidi crtež 2d), str. 11. Ovom tipu odgovara kat. br. 16.

3. Pačetrovinaste glavice sastoje se od tanje pločice koje mogu biti ili četverobride, ili s odsječnim bridovima, ili peterobride (vidi crtež br. 3, str. 11). Njima odgovaraju kat. br. 21, 22, 23.

4. Mačevi s kruškolikom glavicom (kat. br. 24, 25), nemaju nekih posebnih obilježja. Kat. br. 24 nađen je u Zagrebu na području današnjeg Borongaja. (Vidi crtež br. 4, str. 11).

5. Glavica u obliku nepravilnog plosnatog trokuta (kat. br. 10) nalazi se na maču paradnog tipa koji je pripadao banu Nikoli Baniću.

Kat. br. 17, 18 i 26 nemaju sačuvane glavice pa se ne mogu tipološki razvrstati.

Jedini primjerak **mača dvoručnjaka** (kat. br. 27) označen je godinom 1534. a prema znakovima na sječivu izradili su ga Münchenski kovači. Takvim mačevima bili su naoružani njemački najamnici (Landsknehti) a koristili su se osim u bitkama i prilikom natjecanja u mačevanju. Poznati su primjerci dvoručnjaka sa valovitim (plamenim) sječivima.

Mač za jednu i pol ruke (kat. br. 28) potječe iz 16. st. On je skraćeni mač dvoručnjak i služi u naoružanju pješaka a po potrebi i konjanika. Upotrebljava se u bitkama i prilikom natjecanja u mačevanju. Prema suvremenim likovnim prikazima može se držati jednom rukom a prema stavu tijela i vrsti udarca, drugom rukom može se pridržati glavica drška.

U skupinu mačeva s križno koncipiranim balčacima spada veoma lijep primjerak **ukrasnog mača** s plamenim sječivom (kat. br. 34). U gornjoj četvrtini sječiva nalazi se s obje strane vitičasta ornamentika (Bandornamentik) kasnorenesansnog stila rezana u željezu (Eisenschnitt). Balčak je od lijevanog željeza. Držak je načinjen u probojima od spleta četveroprute trake. Glavica drška je veća, oblikovana na način ploda pinije (Pinienzapfen). Između sječiva i drška nalazi se zadebljana pločica, vrsta početnog ricassa u koji ulazi dio sječiva. Iz ove pločice izlaze krsnica, prsten za pariranje i tri povijena kraka. Završeci krakova izrađeni su u obliku plodova pinije. Na maču nema signature. Milan Praunspenger pripisuje mač Otmaru Wetteru ali tu tvrdnju ničim ne dokazuje. Mač je vjerojatno njemački rad. Sječivo prema ornamentici odgovara kraju 16. st. a balčak prvoj polovini 17. st. On je izuzetan primjerak kovačke vještine i predmet osobite umjetničke vrijednosti.

Sudski (krvnički) mačevi javljaju se krajem 13. st. U djelima likovne umjetnosti sudski mač se ne razlikuje od običnog vojničkog mača. Posebni tip krvničkog mača javlja se u Njemačkoj tek oko 1540. godine. Od početka 19. st. sudski mačevi se više ne upotrebljavaju. Karakteristike sudskih mačeva s kraja 16. i mačeva 17. i 18. st. jesu sječiva prosječne širine od 5 do 7 cm i zaobljeni tupi vršak. Duljina mačeva iznosi u prosjeku od 105 do 115 cm. Balčak je jednostavan s ravnom krsnicom, vretenastim drškom i glavicom koja može biti kuglasta, dugoljasta ili lukovičasta.

U PMH nalaze se tri krvnička mača (kat. br. 184—186). Jedan od mačeva (kat. br. 184) zdepastiji je i odskače od navedenog standarda kratkim sječivom (76 cm) i blago povijenom krsnicom. Na sječivu se s jedne strane nalazi prikaz vješala, lik Pravde sa zavezanim očima, vagom i mačem u ruci. Lik je slabo vidljiv i odjeća se ne razaznaje. Vide se bosa noge na valovitom tlu. Ispod lika je polje s tri križa uokvireno cvjetnim viticama. S druge strane sječiva je kotač, uokvireni prikaz smaknuća i natpis u okviru koji je ispunjen cvjetnim viticama. Najzanimljiviji je prikaz smaknuća. Osuđenik kleči sklopljenih ruku i zavezanih očiju s odjećom spuštenu od pojasa. Do njega stoji krvnik s kapom na glavi. Ispod gornje odjeće s kratkim rukavima nazire se košulja s dugim rukavima. Hlače su uske do ispod koljena. Na nogama su uske čarape i cipele koje sežu do gležnja. Odjeća krvnika odgovara kostimu s kraja 16. i početka 17. st. Krvnik stoji u raskoraku držeći s obje ruke držak mača. Mač je usmjeren koso s vrškom prema tlu u poziciji pred snažni odlučujući zamah. Prema karakteristikama orna-

mentike, likovnog prikaza, prema načinu oblikovanja drška i krsnice, mač odgovara kraju 16. i početku 17. stoljeća.

Krvnički mač (kat. br. 185) sličan je opisanom maču. Na sječivu se s jedne strane nalazi prikaz kotača i križ između ravne i polukružne grede. Taj znak služi za obilježavanje sudskog oružja. S druge strane sječiva nalaze se tri grba od kojih je prvi veći a dva su manja. Štitovi su jednostavnih, mirnih oblika. U prvom je dvoglavu habsburški orao, znak vladarske kuće, a iznad štita smještena je biskupska tijara s vrpcom. Drugi štit podijeljen je u tri polja od kojih su dva vanjska označena okomitim crticama. Prema heraldičkim pravilima, polja ovog štita obojena su crveno-bijelo-crveno. To su boje austrijskog grba. Treći štit je s prikazom čudnovate životinje u propnju s naglašenim pandžama i repom vezanim u čvor. To je takozvana štajerska pantera simbol pokrajine Štajerske.

Prema tome sječivo mača nastalo je na području Austrije a vezano je za neko crveno lice koje je djelovalo na području pokrajine Štajerske. Oblik drška i krsnica veoma su slični kat. br. 184, samo je ovoj drška od uskih kožnih traka potpuno neuobičajen. Neobičan je i način spajanja sječiva uz balčak. Ovoj drška i spajanje sječiva navode na pretpostavku da je mač sastavljeni primjerak koji datiramo u kraj 16. i početak 17. stoljeća.

Krvnički mač (kat. br. 186) vitkiji je i elegantniji, no sječivo i duljina mača ne odgovaraju propisanim standardima. Dijelovi balčaka su dekorativnije oblikovani a krsnica i glavica drška izrađeni su od bronce. Glavica drška je u obliku krnje piramide ukrašena reljefnim trakama između kojih su usječene kose crte. Kraci krsnice su tordirani i završavaju sedmerolatičnim pupoljkom. Na sječivu je s jedne strane znak rašljastog križa u kružnici, a s druge strane broj 6541. Znak rašljastog križa u kružnici upotrebljavaju solingenški kovači od 1590. godine a susreće se i na takozvanim mačevima »narodnog suda« (Femrichtschwert). Prema načinu oblikovanja dijelova balčaka, mač odgovara vremenu prve polovine 17. stoljeća.

Mačevi s rukobranima u osi sječiva odnosno u osi drška javljaju se početkom 17. st. Balčak je križno koncipiran, krsnica je izvijena u obliku slova S, a po sredini prednje strane krsnice nalazi se srcoliki branik. Iz branika se izvija polukružni rukobran koji je zavrtnjem učvršćen u sredinu glavice drška. U vrijeme Tridesetogodišnjeg rata švedski vojnici naoružani su mačevima ovog tipa, a upotrebljavali su ih i u Nizozemskoj. Zbog toga ih u literaturi često nazivaju nizozemskim vojničkim mačevima.

U PMH nalaze se dva mača ovog tipa. Mač kombiniran s pištoljem na kolo (kat. br. 37) ima balčak ukrašen punciranom vegetabilnom ornamentikom. Posebnu draž ovom maču daje krsnica s kracima izvijenim u suprotnim pravcima. Kraci su nepravilno zavijeni. Zavoj uspravljenoga kraka ne odgovara liniji zavoja povijenog kraka. Ta nepravilnost razbija

strogu liniju i mirnoću vertikale koja je određena pravcem sječiva. Hladno oružje kombinirano s vatrenim nije rijetkost. To je najčešće luksuzno oružje, izrađeno po narudžbi, koje pokazuje spretnost i vještinu kovačkih majstora 17. i 18. stoljeća. Ovaj mač također pripada skupini luksuznog oružja. Pištolj na kolo učvršćen na sječivo označen je godinom 1575. dok sječivo i balčak odgovaraju početku 17. stoljeća.

Drugi mač (kat. br. 38) izrazito je vojničkog karaktera. Sječivo je kovano u Solingenu a balčak je ukrašen grubo graviranim vegetabilnim ornamentima. Balčak je mirno oblikovan a krsnica je ravno pružena sa kracima zavijenim u suprotnim pravcima. Opći estetski dojam kviri nedostatak pločice na braniku mača. Mač je nastao u prvoj polovini 17. st.

MAČEVI S BALČACIMA KOJI SU SASTAVLJENI OD RUKOBRA NA I POMOĆNIH PREČAKA

U ovu grupu ulaze konjanički mačevi i mačevi za mačevanje (rapiri) koji označuju daljnji napredak u razvoju balčaka. Kod mačeva s balčacima križnog oblika dominirala je linija vertikale sječiva i drška naglašena glavicom drška. Ovu jednostavnu liniju latinskog križa upotpunjuje sada rukobran s valovitim prepletenim linijama prečaka. Držak se pomoću ricassa produljuje i omogućuje razvoj branika s donje strane krsnice. Ispod krsnice nalaze se spojeni bočni lukovi (takozvano »magareće kopito«) i donji prsten za pariranje. Iznad krsnice je rukobran s valovitim i prepletenim linijama prečaka s prednje i stražnje strane. Krsnica može biti dvokraka ili jednokraka. Na taj način balčak mača postaje trodimenzionalan, uzbiban i daje dojam punoće i barokne bujnosti. Dijelovi rukobrana mogu se ukrašavati raznim tehnikama, pa čak i umetanjem émaila, tako da se mačevi ovog razdoblja ubrajaju među najljepše primjerke oružja uopće.

Naziv rapir javlja se već krajem 15. st. u francuskim dokumentima. Od početka 16. st. taj se naziv upotrebljava za mač koji nosi plemić. Od sredine 16. st. rapinom se naziva dugi, tanki, oštri mač za mačevanje kojim su se služili civili. Njegova upotreba proširila se po cijeloj Evropi a u Španjolskoj se susreću još i u 18. st. Rukobran s pomoćnim prečakama kao i ostali dijelovi branika daju uz izvjesnu vještinu koja se stiče vježbom i iskustvom, gotovo maksimalnu sigurnost obrane.

U PMH nalazi se pet rapira (kat. br. 29, 30, 32, 35, 36) kao i dva konjanička mača (kat. br. 39, 55). Rapir kat. br. 30 veoma je oštećen i deformiran pa je teško steći dojmove o njegovom izgledu. Po tipu kuglaste glavice pretpostavljamo da mu je veoma sličan rapir kat. br. 29. Iako je i ovaj dosta oštećen korozijom, balčak ukrašen kuglicama i nemirna, izvijena dvokraka krsnica daju mu obilježje razvijenog i elegantnog rapira s kraja 16. st. Rapir kat. br. 32 je nešto mirniji već i po rukobranu koji se nastavlja u krsnicu s blago povijenim krakom. Glavica

mu je kuglasta kao kod ranijeg primjerka. Datiramo ga također na kraj 16. st. Dva jednostavnija rapira kat. br. 35, 36 iako imaju u potpunosti izgrađen sistem prečaka, nisu dekorirani, pa djeluju vojnički hladno. Konjanički mač (kat. br. 39) primjer je ukrašenog vojničkog oružja. Sječivo je šire, masivnije ali je zato u dijelu prema balčaku probijeno te djeluje prozračno poput čipke. Držak je ovijen gustim spletom žice s rubnim pletenicama. Krsnica je izvijena u suprotnim pravcima a branik je izrađen u obliku zdjelice s probojima. Prema podacima iz literature mač odgovara konjaničkim mačevima iz vremena Tridesetogodišnjeg rata, a upotrebljavao se u vojskama obiju zaraćenih strana. Mačevi ovog tipa bili su u modi sve do 1650. godine a perforacije na njima nisu imale samo dekorativnu nego i praktičnu svrhu. Proboji su služili za zadržavanje ili lomljenje protivničkog mača. Takve mačeve izrađivali su u Njemačkoj i u Švedskoj sve do sredine 17. st. Drugi primjerak konjaničkog mača (kat. br. 55) pripadao je nekada obitelji Héderváry u Nuštru. Nažalost pločice branika nedostaju i to umanjuje estetsku vrijednost i cjelovitost mača. Rukobran je izrađen od tanjih prečaka na kojima se mjestimično javljaju profilirane izbočine. Krsnica je veoma povijena s kracima pruženim prema naprijed. Ricasso je stanjen. Na sječivo je ugravirana teška kvrgasta vitica s tulipanom. Zavoje vitice spaja motiv rocaillea. Ispod vitice je vojvodska kruna a u ovalnom štitu saksonskopoljski grb. Na zaključku je pleteni ukras u obliku spojenih osmica. Mač je po tipu kasni primjerak konjaničkog mača iz prve trećine 18. st. s elegantnim dugim sječivom te zamršenim kitnjasto rađenim rukobranom.

MAČEVI S BALČACIMA REDUCIRANOG TIP A

U ovu grupu ubrajamo paradne mačeve s veoma dekorativnim ali nefunkcionalnim balčacima. Oni se nose uz svečanu odjeću ili paradnu uniformu na dvorskim zabavama, svečanostima ili svetkovinama. Balčak mača je ukrašen bogatije ili jednostavnije već prema imovnom stanju ili društvenom položaju vlasnika. Ponekad je od plemenitog metala, zlata ili srebra, ukrašen briljantima ili biserima. Ponekad je balčak samo pozlaćen ili posrebrn, s drškom od porculana ili sa ukrasima émaila. Često su ovi mačevi unatoč skupocjenom materijalu dokaz pomanjkanja ukusa, pretjerivanja i degeneracije.

Kao što smo već naveli paradni mačevi se tipološki dijele u četiri grupe. Za varijantu a) nema primjera u PMH. U varijanti b) izdvajaju se tri tipološki zanimljive skupine. U prvu ubrajamo mačeve s balčacima na kojima se rukobran nastavlja u krsnicu a s prednje strane krsnice nalazi se branik ili prsten za pariranje. U drugu skupinu uvrstili bismo mačeve s balčacima na kojima se rukobran nastavlja u krsnicu. Držak se produljuje kraćim ili duljim ricassom tako da se ispod krsnice nalaze

manji bočni lukovi i vodoravno postavljeni branik u obliku zdjelice. Tipovi ovih balčaka potječu iz prve polovine 17. st. a zadržavaju se sve do druge polovine 18. st. U treću skupinu ubrajamo paradne mačeve 19. st. s balčacima na kojima se rukobran nastavlja u krsnicu s ravnim ili povijenim krajem. Nestaje ricassa, bočnih lukova i vodoravne taviće te se na krsnici javlja okomito postavljena dekorativna pločica branika. U literaturi se ova vrsta balčaka naziva »Klaviergefäss« (fran. à clavier). Njihovo porijeklo treba tražiti u mačevima iz Napoleonova vremena (épée à la française).

Varijanta b/1.

Primjeri za ovu varijantu jesu kat. br. 46, 62—65. Među prvima je jedostavan vojnički mač lijepog izgleda iz druge polovine 17. st. (kat. br. 46) koji ima branik učvršćen s prednje strane krsnice ali mu nažalost pločica branika nedostaje. U ovu varijantu ubrajaju se mačevi kod kojih se na krsnici javlja plitak prsten za pariranje. Prsten je izgubio na funkcionalnosti i služi kao ukras (kat. br. 62—65). Paradni mač s posrebrnim balčakom (kat. br. 62) ima sve karakteristike kasnobaroknog (rokoko) stila. Držak je trbušasto zadebljan a na sječivu su dekorativni elementi 18. st.: sunce sa zrakama, zvijezde, splet šire trake i preplet tanke dvostruke osmice. Po natpisu i prikazu dviju svijeća naslućujemo da je mač nastao u povodu nečije smrti ili da je rađen kao žalobni mač. Tri su paradna mača veoma slični po dekoraciji (kat. br. 63, 64, 65). Jedan od njih (kat. br. 63) sačuvan je bez oštećenja. Dijelovi balčaka i okovi na koricama ukrašeni su rocaillom, teškim lisnatim viticama i baroknim zavojima. Na sječivu se nalazi jetkani ukras baroknih vitica s monogramom Marije Terezije. Prema literaturi balčaci dekorirani na ovaj način odgovaraju vremenu oko 1750/1760. godine.

Varijanta b/2.

Primjera za ovu varijantu u PMH ima više od kojih ćemo izdvojiti samo neke značajnije. Veoma je lijep paradni mač (kat. br. 69) ukrašen na sječivu baroknim motivima prepletene trake, trofejnih znakova i vitica. Dijelovi balčaka izrađeni su u probodu od spojenih četverolatičnih cvjetova. Taj dekorativni uzorak često se javlja na ukrasima namještaja, tekstila, zidova ili porculana u Francuskoj u prvoj polovini 18. st. Mač upravo fascinira lakoćom, prozračnom vedrinom i posjeduje neku vrstu izazovne draži poput najprivlačnijeg nakita. Nastao je vjerojatno na području Francuske u vremenu od 1750. do 1780. godine.

Nešto je teži i kićeniji ukras paradnog mača kat. br. 70. izrazitog kasnobaroknog stila. Na sječivu se uz splet vitica i motiv prepletene vrpce javlja motiv rocaillea i prikaz stilizirane vaze sa cvijećem. Glavica drška i branik ukrašeni su uporedo postavljenim viticama koje djeluju poput nojeva perja. Mač također odgovara gore navedenom vremenskom razdoblju.

Među mačevima ove skupine vrijedan je mač (kat. br. 78) Bartola Medanića (1742—1816). Prema riječima prof. Bartola Zmajića, potomka obitelji Medanić, vlasnik mača Bartol Medanić dobio je od pape 1790. godine titulu »conte Palatino«. Nije poznato da li je tom prilikom dobio i ovaj mač. U svakom slučaju mač podsjeća na počasne mačeve koji su bili uobičajeni u to vrijeme. Mač djeluje veoma elegantno, svečano i dostojanstveno. Sječivo je trobrido, ukrašeno jetkanjem s pozlatom u modrom (Blauätzung). Od dekorativnih motiva na sječivu se nalaze: pletena vrpca, lisnate vitice, vrpca s natpisom VIGILANDUM, prikaz srca s plamenom i vaza s cvijećem. Balčak je bez osobitih ukrasa s vitkim vretenastim drškom, jajolikom glavicom, glatkim rukobranom koji se nastavlja u krsnicu s jednostavnim bočnim kracima i branikom. Sve je skladno bez suvišnih ukrasa, suzdržano i ponešto klasicistički hladno. Mač odgovara kraju 18. st.

Mač paradnog tipa (Galanteriedegen) ukrašen je na sječivu baroknim motivima pletene vrpce, zavoja i vitica (kat. br. 83). Dijelovi balčaka ukrašeni su nizom »bisernih« kuglica i reljefnim rozetama. Ova vrsta mača pojavila se u Francuskoj u vrijeme između 1770. i 1780. godine a kasnije se njegova upotreba proširila i na ostale države Evrope.

Dva žalobna mača (kat. br. 81, 82) karakteristična su za ovu vrstu oružja. Nosili su ih prilikom pogreba pa tamnosiva metalna legura potencira njihovu namjenu. Oba su mača jednostavne izrade bez dekorativnih elemenata. Odgovaraju kraju 18. st.

Varijanta b/3.

Državni činovnici nosili su u 19. st. i početkom 20. st. paradne mačeve na čijim se krsnicama javlja okomita dekorativna pločica. Kod nas su poznati pod imenom »činovnički mačevi«. Kao primjere navest ćemo kat. br. 96, 99, 106, 108, 129, 144—152, 170, 171. Paradni mač (kat. br. 96) s blago povijenim drškom, naglašenim lukom rukobrana i branikom zanimljiva oblika je vitak, jednostavan i elegantan. Nešto je teži zbog obilja dekoracije mač kat. br. 106. Mačevi, kat. br. 99 i 108 nose na pločici branika monogram austrijskog cara Franje I (1804—1830). Kat. br. 108 je osobito lijepe izrade. Povijena glavica krilatog Hermesa, sfinga na kraku krsnice, dekoracija drška i okova na koricama daju maču posebnu draž. Grupa od devet austrijskih činovničkih mačeva M 1878 (kat. br. 144—152) nadovezuje se po tipu drška na kat. br. 108. Ukrasi su pojednostavnjeni. Držak je prekriven sedefnim pločicama a glavica drška je u obliku lavlje glave. Rukobran je kod svih izrađen u spletu zmijske, hrastovog lišća i žirova. Mačevi se razlikuju samo po oznakama na donjem prstenu drška. Prva tri (kat. br. 144—146) imaju s prednje strane oznaku F(ranz) J(oseph) I (1848—1916), a na poledini devizu: VIRIBUS UNITIS. Kod slijedeća tri mača (kat. br. 147—149) s prednje strane drška nalazi se deviza a poledina je bez oznaka dok kat. br. 150—152 imaju na prstenu cvjetnu girlandu.

Tri paradna mača (kat. br. 129, 170, 171) nosili su činovnici Bosne i Hercegovine u vrijeme austrougarske uprave. Mač kat. br. 129 ima na trbušastom dršku monogram FJ I a na pločici branika prikaz ruke sa sabljom. (Ovaj prikaz upotrebljavala je austrougarska uprava za oznaku grba Bosne i Hercegovine). Glavica drška kao da podsjeća na prošlost ovih pokrajina, jer je izrađena u obliku turbana. Mačevi kat. br. 170, 171 prema simboličnim oznakama na koricama, pripadali su željezničkim činovnicima. Na pločici branika je ponovno prikaz ruke koja zamahuje sabljom. Dijelovi balčaka i njihova dekoracija izvedeni su nezgrapno i neukusno.

Varijanta d

U ovu grupu spadaju mačevi s balčacima koji se sastoje od drška s glavicom, rukobrana, dvokrake krsnice, ricassa, bočnih krakova i branika. Na nekim primjercima ricasso i bočni kraci mogu izostati. Ovaj tip kompletnog balčaka nastao je vjerojatno sredinom 17. st. a održao se u balčacima pješadijskih oficira i vojnih činovnika 19. i početka 20. st. Kao što smo već naveli kao primjeri poslužiti će nam kat. br. 71, 79, 80, 92, 93, 101—103, 116—119, 153—164.

Vojnički paradni mač 18. st. (kat. br. 71) ima usko, dvobrido sječivo bez ukrasa. Glavica drška ukrašena je okrunjenim habsburškim grbom a srcoliki branik monogramima MT (Marija Terezija) i FP (vjerojatno vlasnik regimente). Monogrami su smješteni u okrunjene štitove obrubljene rocaillom i baroknim zavojima.

Dva paradna mača (kat. br. 79, 80) imaju sječiva tipa colichemarde. Mač kat. br. 79 bogatije je ukrašen na sječivu i balčaku. Na sječivu se uz vegetabilni ukras javljaju latinske devize: VINCERE AUT MORI, PRO ARIS ET FOCIS, INTER ARMAE (!) SILENT LEGES. Balčak je dosta opterećen vegetabilnim i figurativnim ukrasom. Čak se i na rukobranu javlja žensko poprsje. Drugi mač kat. br. 80 ukrašen je na preostalom dijelu sječiva ovalima u kojima su alegorički likovi s pletenim vrpčama. Uz ove ukrase susrećemo još motiv baldahina s girlandom, lambrequinom i listom palmete. Na dijelovima balčaka nazire se brušeni ukras takozvanih »dijamanata«. Oba mača odgovaraju kraju 18. st.

Na tip vojničkog paradnog mač 18. st. nastavljaju se oficirski mačevi 19. i početka 20. st. U pojedinim evropskim vojskama paradni oficirski mačevi postaju toliko slični da se jedva razlikuju. Kat. br. 92, 93 imaju još srcoliki branik, krsnica je ravno pružena a jednostavan rukobran učvršćen je zavrtnjem na kuglastu glavicu. Prema podacima iz literature ovi mačevi odgovaraju kraju 18. i početku 19. st. Paradni mačevi kat. br. 101, 102, 103 dekorativniji su. Prva dva imaju glavicu u obliku kacige s perjanicom, rukobran jednostavan a krsnica je na kracima nešto proširena. Srcoliki branik označen je dvostrukim zavojima. Mačevi privlače dostojanstvenom elegancijom a odgovaraju vremenu

do 1825. godine. Mač austrijskog oficira M 1827. (kat. br. 111) zadržava na vanjskoj strani srcolikog branika kasnobarokni ukras školjke. Tri mača austrijskih oficira M 1837. (kat. br. 115, 116, 117), izgubili su sve dekorativne elemente. Jedino je krsnica na krajevima nešto proširena. Branik mijenja oblik u dvije simetrično postavljene pločice i tako dobija na funkcionalnosti. Mač pruskog pješadijskog oficira M 1837. (kat. br. 119) zadržao je nešto dekoracije na krakovima krsnice a svi ostali dijelovi balčaka slični su mačevima austrijskih oficira. Mačevi austrijskih vojnih činovnika M 1911. (kat. br. 153—164) slični su ranijima samo su pločice branika postale pomične.

MAČEVI KOJI IMAJU BALČAKE S BRANIKOM U OBLIKU KOŠARICE

Kod nekih vojničkih mačeva zaštita šake provedena je na taj način da su gusto raspoređene ili mrežasto prepletene prečke spojene u cjelinu koja se naziva košaricom (Korbgefäss). Takve košarice nalazimo kod škotskih mačeva 17. st. (Scottish broadswords), zatim kod mačeva norveških pješaka s kraja 16. i početka 17. st., kod mačeva schiavona 16, 17. i 18. st. i kod nekih drugih mačeva 17. i 18. st.

U PMH nalazi se zanimljiv mač s košaricom u obliku jednostavne mreže (kat. br. 33) nađen 1917. godine prilikom kopanja kanala u Novoj Vesi u Zagrebu. Brojniji su mačevi zvani schiavone (22 komada) koje smo izdvojili u zasebnu skupinu (kat. br. 192—213).

Schiavone su vojnički mačevi čija košarica ima praktičnu i dekorativnu funkciju. Po izgledu prednje strane, košarice se dijele u dva osnovna tipa u rebraste (skeletne) i mrežaste. Rebraste košarice sastavljene su od jedne ili više dijagonalnih prečaka sličnih rebrima. Mrežaste košarice načinjene su od dvije, tri ili četiri dijagonalne prečke. Te prečke spajaju kraće povijene spojnice. Na taj način oblikovana je košarica s jednostrukom, dvostrukom ili trostrukom mrežom na vanjskom rubu. Košarica schiavone proporcionalno je građena prema duljini drška i zavoj rukobrana redovito završava uz desno »uho« glavice drška. Schiavona ima krsnicu retardiranu u ravno pruženi, ukošeni ili zavnuti čaporak.

Rebraste košarice prema načinu oblikovanja i rasporedu prečaka možemo podijeliti u tri skupine:

a) košarice s dijagonalnim prečkama koje su nepravilno proširene u sredini,

b) košarice s tri dijagonalne prečke od kojih su prve dvije srcoliko usječene,

c) košarice s tri gravirane i dekorativno oblikovane prečke.

Mrežaste košarice prema načinu oblikovanja, dekoraciji i rasporedu prečaka dijelimo u četiri skupine:

a) košarice s jednostrukom mrežom na vanjskom rubu. Mreža na košaricama može biti gušća ili rjeđa. To ovisi o razmaku između dijagonalnih prečki i o broju spojnica koje ih spajaju,

b) brazdaste košarice s jednostrukom mrežom na vanjskom rubu.

One su po konstrukciji veoma slične košaricama pod a) samo su dekorativnije zbog brazda koje prekrivaju sve dijelove košarice s prednje strane,

c) košarice s dvostrukom mrežom na vanjskom rubu,

d) košarice s trostrukom mrežom na vanjskom rubu.

Rebraste košarice schiavona starije su od mrežastih. Košarice s prečkama koje su nepravilno proširene u sredini nastale su svakako do sredine 16. st. (kat. br. 192) i na njih se nadovezuje u drugoj polovini stoljeća rebrasta košarica sa srcoliko usječenim prečkama (kat. br. 195, 196, 197). Rebraste košarice s dekorativno oblikovanim prečkama nastale su kao razvijenija forma u 17. st. (kat. br. 200, 202, 211). Mrežaste košarice s jednostrukom, gušćom ili rjeđom mrežom na vanjskom rubu nastale su u drugoj polovini 16. st. i traju kroz cijelo 17. st. (kat. br. 198, 199, 201, 203, 208). Brazdaste košarice s jednostrukom mrežom, košarice s dvostrukom ili trostrukom mrežom javljaju se u 17. st. i zadržavaju se do kraja stoljeća (kat. br. 204, 205, 206, 207). Košarice s trostrukom mrežom susreću se u 17. i u 18. st. (kat. br. 209, 210).

Osim košarica zatvorenog tipa kao što su košarice schiavona, na vojničkim mačevima javljaju se košarice otvorenijeg tipa. One se sastoje od jednostrukog ili dvostrukog rukobrana, prečaka i branika. Branik igra sve veću ulogu. On se uspravlja, povećava, oblikuje u školjku ili u pločicu s emblemom i tako postaje glavni dekorativni element vojničkih mačeva.

Među prvima spomenut ćemo konjanički mač austrijske vojske M 1679. Balčak se sastoji od dva rukobrana koji polaze od kuglaste glavice drška. Jedan rukobran je bočni, uobičajeni koji se nastavlja u krsnicu s povijenim i zadebljanim krajem. Drugi rukobran je u osi sječiva povezan s prednjim branikom srcolikog oblika koji je ukrašen probojima. Branik sa stražnje strane istog je oblika samo je manji i na njemu je uporište za palac. Oba rukobrana povezani su poprečnom prečkom a ukrašeni su po sredini spojenim kuglicama. U PMH nalaze se tri mača ovog tipa (kat. br. 47—49). To su većinom sastavljeni primjerci. Tako je na primjer mač kat. br. 48 sastavljen od sječiva rapira, a balčak mača kat. br. 49 nasađen je na sječivo 16. st. Jedini autentični primjerak je mač kat. br. 47, veoma korodiran s manjkavim vrškom sječiva. Zanimljivo je da su ovi balčaci veoma slični ali se ipak međusobno razlikuju. Balčak mača kat. br. 48 ima sa stražnje strane pomoćnu prečku

povezanu s uporištem za palac. Ova prečka kod ostalih mačeva nedostaje.

Među mačeve s balčacima otvorenijeg tipa ubrojiti ćemo još mač konjanički kraljevine Sardinije (kat. br. 72). Branik ima oblik školjke koja je pomoću poprečne prečke spojena s rukobranom. Na sječivu se uz ukras pletene vrpce, baroknih zavoja i motiv stilizirane palmete nalazi grb kraljevine Sardinije s natpisom: VIVE LE ROY DE SARDAIGNE. Mač potječe iz druge polovine 18. st. a izrađen je po uzoru na austrijske mačeve lake i teške konjice.

Mač francuskog konjičkog oficira (kat. br. 77) s kraja 18. st. ima dekorativno rađeni branik u obliku probijene školjke koji je spojen s rukobranom pomoću četiri poprečne prečke. Ovo je posljednji primjerak vojničkog oružja na kojem se javlja kao sastavni dio jedan od ukrasnih motiva kasnobaroknog razdoblja.

MAČEVI KOJI IMAJU BALČAKE S BRANIKOM U OBLIKU ZDJELICE

Karakterističnim primjercima oružja 17. st. pripada rapir s branikom u obliku zdjelice (Schalenrapier). Nastao je vjerojatno na području Španjolske a upotrebljavao se i na Apeninskom poluotoku. O tome svjedoče mnogi primjerci signirani imenima talijanskih majstora.

U PMH nalazi se jedan veoma lijepi i veoma oštećeni primjerak španjolskog mača s branikom u obliku zdjelice (kat. br. 40). Izrađen je u prozračnoj čipki spiralno uvijenih vitica. Rub zdjelice je zavrtačen na način orukvice i kao što španjolski naziv kaže (rompepuntas) služi za lomljenje vršaka protivničkog mača. Krsnica je tanka, duga, ravna s tordiranim kracima. Dio sječiva prema dršku ukrašen je perforacijama što također pridonosi dojmu lakoće, prozračnosti i raskošnog bogatstva. Prema podacima iz literature mač je nastao sredinom 17. st.

MAČEVI ZA PROBIJANJE PANCIRA

Mačevi za probijanje pancira razvili su se u 16. st. od zapadnoevropskih mačeva s križno koncipiranim balčacima. Sječiva su stanjena, uska, duga, dvobrida, trobrida ili četverobrida. Služili su za nanošenje ozljeda prodorom sječiva u dijelove tijela koji nisu bili zaštićeni pancirom. Tanki vršak mača prodirao je i kroz kolutiće pancir košulje. To oružje nosili su konjanici a učvrstili su ga na sedlo ispog lijevog stegna. Zanimljivo je da su ovo oružje preuzeli Turci od mađarskih husara tokom 16. st.

Krajem 16. i početkom 17. st. javlja se tip balčaka mača za probijanje pancira koji je sličan vojničkoj sablji. Ovaj tip balčaka zadržava se

sve do sredine 18. st. Drveni držak omotan je konopcem i presvučen kožom. Na taj način formiraju se na dršku brazde koje daju ruci veću sigurnost. Glavica drška oblikovana je u kljun i pokrivena metalnom kapom. Krsnica je većinom ravna a po sredini krsnice nalazi se dvostruki tanki jezik (kat. br. 189). Početkom 17. st. javlja se rukobran čiji gornji kraj nije spojen s glavicom drška. Tek u drugoj polovini 17. st. rukobran se spaja s glavicom drška a metalna kapa produljuje se u okov koji prekriva dio drška (kat. br. 190). Takav tip mača za probijanje pancira upotrebljavale su regularne čete husara Njemačkog carstva krajem 17. st. i ugarski laki konjanici početkom 18. st. Ponekad su mačevi za probijanje pancira veoma ukrašeni. U PMH nalazi se jedan mač sa skromnijim ukrasom (kat. br. 188). Na sječivu u dijelu prema dršku nalazi se zlatom tauširana vitica koja na dva brida završava tulipanom a na trećem bridu višelatičnim cvijetom. Prema karakteristikama ornamentike mač datiramo u kraj 16. i početak 17. st. Ostali mačevi za probijanje pancira izrazito su vojničkog karaktera, interesantni samo s tipološke strane. Najimpozantniji je među njima mač za probijanje pancira (kat. br. 191) dug 170 cm ukrašen na trobridom sječivu znacima sunca, polumjeseca, zvijezda i trofejnih znakova. Korice su okovane većim brojem prstenastih okova od mjedi. Mač odgovara kraju 17. i početku 18. st.

MAČEVI PALOŠI

Paloši su mačevi s ravnim, jednobridim ili dvobridim sječivima koji služe u naoružanju teške konjice za udaranje i sječju. Držak paloša odnosno njegov balčak oblikovan je na razne načine. Veoma se često susreće, pogotovo u našim krajevima, držak na kojem je glavica oblikovana poput stilizirane ptičje glave (kat. br. 56). Uporedo s ovim tipom drška susreće se balčak paloša sličan takozvanim ugarskim sabljama. Držak je obično omotan konopcem i kožom. Glavica drška je šiljata, izvučena u kljun i okovana. Krsnica je ravna. Taj tip drška karakterističan je za 16. st. U 17. st. javlja se rukobran koji u prvoj polovini stoljeća nije povezan s glavicom drška, dok se u drugoj polovini stoljeća spaja s kapom na glavici drška. Na dršku se javlja djelomičan ili potpun postrani okov. Ovaj dovršeni tip balčaka paloša uz izvjesne varijante, zadržao se do kraja 18. st. (kat. br. 58). Tako oblikovani balčak sličan je sabljama i mačevima za probijanje pancira s kraja 17. i početka 18. st. Treći tip balčaka paloša je poluzatvorenog tipa. Košarica se sastoji od uspravljenog, srcolikog ili listolikog branika na kojem je obično grb ili monogram odgovarajućeg vladara (kat. br. 73, 74, 75).

U PMH nalaze se paloši zanimljivi po dekoraciji sječiva. Sječivo paloša s orijentaliziranim balčakom i koricama (kat. br. 403) označeno je imenom i znacima Petra Münicha iz Solingena (prva. pol. 17. st.). S obje strane sječiva je prikaz cvjetne vitice i konjaničkog lika na postamen-

tu koji se stepenasto suzuje. Prikaz konjaničkog lika čest je na oružju austrijske vojske u vrijeme Eugena Savojskog (1663—1736) i za vladavine Karla VI (1711—1740) s karakterističnim natpisima: VIVAT PRINTZ EUGENIUS i VIVAT CAROLUS VI. (kat. br. 57, 59). Paloš kat. br. 57 ima neobičan oblik balčaka. Načinjen je u obliku otvorene košarice na kojoj je s prednje strane savijena prečka umjesto branika. Za ovakav balčak nema primjera u literaturi. Prema natpisu na sječivu datiramo ga u prvu trećinu 18. st. Sječivo paloša kat. br. 58 ukrašeno je na jednostavniji način. Umjesto konjaničkih likova sječivo je označeno habsburškim grbom uz natpis: Vivat Carolus der VI Römische (!) Keiser (!). Paloš je prema natpisu na koricama pripadao Martinu Kneževiću 1740. godine. Spomenimo još na kraju ukras na sječivu paloša kat. br. 56. Uz brokni zavoj javlja se stojeći lik antiknog junaka na postolju koje se stepenasto suzuje. Nad njim je natpis SCIEPIO (!), vjerojatno iskvareni oblik imena Scipiona Afrikanca ili Scipiona Nasice. Slični antički junaci prikazivali su se na mačevima prve polovine 17. st. Figura na palošu izrađena je prema tradiciji ali je dosta izlizana. Na sječivu je još jedna zanimljivost koja pomaže pri dataciji oružja. To je usječeni zubac uz vršak paloša koji se javlja na palošima austrijskih kirasira s početka 18. st. Mač datiramo u prvu trećinu 18. st.

MAČEVI ZA MAČEVANJE

Već od najranijih vremena ljudi su nastojali steći što veću vještinu u rukovanju oružjem. Primjer Davida i Golijata opisan u Starom Zavjetu dokazuje da tjelesnu snagu i vojničku opremu može nadvladati spretan i snalažljiv protivnik. Poznato je da su u Indiji bramani podučavali vještinu rukovanja oružjem. U Egiptu, Grčkoj i Rimu davane su grupne poduke a učitelji toga zvanja uživali su veliki ugled i čast. Sjetimo se gladijatorskih igara u kojima su se dvojica ili grupa ljudi borili na život i smrt radi uveseljavanja publike. U srednjem vijeku turniri su mjesta za nadmetanja u raznim vojničkim vještinama. U početku su to borbe među pješacima a kasnije su česte borbe među oklopljenim konjanicima. Osnovno oružje u ovim natjecanjima bio je teški mač dvoručnjak. Nijemac Thalhoffer, učitelj mačevanja, izdao je 1467. godine svoj priručnik o mačevanju »Fechtbuch«. Ilustracije i upute u ovoj knjizi govore o brojnim mogućnostima u držanju i baratanju oružjem kako bi se protivniku nanio što efikasniji udarac. U 16. st. mačevalačka vještina razrađena je u tančine. Oružje — mač prilagodio se novim potrebama, postao je kraći, tanji i oštiji pa je služio više za ubod nego za udaranje. Učitelji mačevanja bili su većinom Talijani i Španjolci koji su svoje znanje i vještinu prenosili širom Evrope. U 17. se st. tehnika mačevanja bitno mijenja. U nekim mačevalačkim školama dodaje se rapiru koji se drži u desnoj ruci, bodež, koji se drži u lijevoj ruci. Na

taj način se usavršava tehnika pariranja, to jest odbijanja protivničkog mača. U 18. st. oružje za mačevanje slično je paradnim mačevima i služi ponekad u dvobojima. U 19. st. dvoboji se rješavaju najčešće vatrenim oružjem pa mač za mačevanje postaje isključivo sportsko oružje.

U PMH nalaze se tri mača za mačevanje iz 18. st. (kat. br. 214, 215, 216), desetak komada pripadaju 19. st. (kat. br. 217—228) a ostali primjerci odgovaraju kraju 19. i početku 20. st. (kat. br. 229—236).

MAČEVI KRATKI

U ovu skupinu svrstali smo oružje koje po tipu, namjeni ili po dužini nije moglo biti uvršteno među već spomenute mačeve. Većina kratkih mačeva ima križno koncipirane balčake ali ima dosta sastavljenih ili manjkavih primjeraka. Po tipu sječiva zanimljiv je »volovski jezik« (kat. br. 237), 15. st. koji je služio u naoružanju civilnog stanovništva na području Italije. Neobično su oblikovana dva sječiva s polumjesečastom usjeklinom u dijelu prema dršku (kat. br. 238, 239). Prema literaturi oni su bili dio naoružanja talijanskih pješaka u 16. st. Na dva sječiva kratkih mačeva (kat. br. 244, 245) vidljiva je lijepo izvedena barokna ornamentika prve polovine 18. st. Iz sredine 19. st. potječu kratki talijanski mačevi koji po sredini krsnice nose oznaku G(aribaldi) (kat. br. 247, 248, 249). Natpis na kat. br. 250: AL VALORE LOMBARDO 22. MARZO 1848 / NELL' UNIONE LA FORZA govori o političkim ciljevima vojnika koji ga je nosio. Spomena je vrijedna skupina mačeva austrijske đačke legije. Mač kat. br. 251 je veoma dekorativan s karakterističnim obilježjima neohistorijskih stilova. Balčak od lijevanog željeza ukrašen je prikazima iz Heraklova života. Na sječivu se čita oznaka ARZBERG koja upućuje na mjesto u Štajerskoj kraj Weiza u kojem je u to vrijeme radio bravar Jakob Eyb. Njegovoj radionici bi se mogla pripisati izrada ovog sječiva. Ostali mačevi đačke legije (kat. br. 252—255) jednostavnije su i ukusnije izvedbe. Svi ovi mačevi odgovaraju sredini 19. st. Paradni mač kat. br. 257 zanimljiv je po tipu i ukrasima balčaka. Veoma mu je sličan kat. br. 123. Kratak vojnički mač (Seitengewehr) s mjedenim balčakom pojavio se u prvoj polovini 19. st. a upotrebljavao se sve do kraja stoljeća dok ga nije potisnuo bajonet. Nosila ga je artiljerija i pješadija o lijevom boku. Francuski mač M 1831/1832 (kat. br. 246) poslužio je kao uzor vojskama ostalih evropskih naroda (ruskoj, saskoj, bavarskoj, pruskoj i talijanskoj vojsci). Iako se poslije austro-pruskog rata 1866. godine manje upotrebljavao, uskrasnio je ponovo kod artiljerije u I svjetskom ratu (ruski mač M 1878 i talijanski M 1890). U PMH nalaze se slijedeći primjerci ovih mačeva: ruski M 1878 (kat. br. 258), talijanski (kat. br. 261—263) i nepoznatog porijekla (kat. br. 259). Kao vrstu kurioziteta uvrstili smo među kratke mačeve štap (kat. br. 260) koji je po potrebi imao dvojaku funkciju.

BODEŽI

Bodež je kratko oružje s dvobridim, trobridim ili četverbridim sječivom na kojem je simetrično postavljen držak. To je zapravo mač u malom. Ovo oružje služi za ubadanje ali i za skraćivanje muka koje su nanesene ranjavanjem drugim oružjem. Zato se bodeži u kasnom srednjem vijeku nazivaju talijanski misericordia ili njemački Gnaden-dolch.

Balčaci bodeža su najčešće križno koncipirani (kat. br. 286) a sastoje se od drška i njegove glavice te krsnice na kojoj se ponekad javlja prsten za pariranje (kat. br. 287, 288). Poznati su bodeži takozvani stileti. Sječivo im je trobrido ili četverbrido, krsnica kratka a držak balustradno oblikovan. Upotreba stileta bila je najraširenija na tlu Italije a posebno na području Mletačke Republike u prvoj polovini 17. st. (kat. br. 289, 290). Bodež za lijevu ruku (kat. br. 291) ima razvijeni rukobran s prečkom u obliku spirale koja se oslanja na prsten za pariranje učvršćen po sredini krsnice. Bodež se upotrebljavao kod mačevanja. Bodeži koje Talijani nazivaju centovente jer su na brid sječiva u određenoj proporciji naneseni brojevi od 1—120, služili su artiljercima za mjerenje kalibra topova (kat. br. 292—299). To su jednostavni, skladni primjerci koji se prepoznaju po vretenasto oblikovanom koštanom dršku koji je tordiran ili vertikalno brazdan a ponekad ukrašen umetnutim sedefnim zrnima, koštanim pločicama ili ukucanim glavicama mjedjenih čavala. Datiraju se u sredinu 17. st. Bogatije ukrašeni bodeži (kat. br. 301 i 303) su nažalost sastavljeni primjerci. Bodež (kat. br. 303) ima nesrazmjerno teži balčak u odnosu na sječivo. Sječivo je signirano natpisom EN TOLEDO a balčak bodeža je sastavljen od raznih nepripadajućih dijelova. Glavica drška ukrašena izlizanim medaljonima s muškim poprsjima u profilu, odgovara drugoj polovini 18. st. Branik u obliku plitke tavice ukrašen je alegoričkim likovima u nemarnoj izvedbi. Vretenasti držak lijevan zajedno s ovojem žice odgovara dršcima oficirskih mačeva s kraja 18. i početka 19. st. Bodež je sastavljen od različitih dijelova vjerojatno krajem 18. st. Bodež (kat. br. 301) ima balčak reduciranog tipa varijante b/2. Na braniku, ricassu i glavici drška nalazi se ukrasni motiv poprsja uokviren zavojima i spletom vitica. Ornamentika je veoma izlizana. Sječivo bodeža signirano je imenom solingenskog majstora Johannesesa Teschea (djelovao oko 1620—1630). Bodež je prerađen iz mača. Sječivo je vjerojatno skraćivano i potječe iz prve polovine 17. st. dok balčak po ornamentici odgovara kraju 17. ili početku 18. st. Bodež (kat. br. 302) ima dvobrido fasetirano sječivo s ukrasom vitica, baroknih zavoja i zupčastih crtica. Među ukrasima je natpis: NE ME TIRE PAS SANS RAISONS / NE ME REMETTE POINT SANS HONNEUR. Balčak bodeža je križno koncipiran. Držak je koštan, tordiran. Glavica je veća, jajolika, profilirana. Krsnica je tanka, profilirana, ravno pružena sa cvjetićima na završetku. U literaturi primjera za ovaj

tip nema. Francuski natpis koji se odnosi na razum i čast rukovao-cu oružjem najčešće se javlja na oružju 18. st. Ornamentika na sječivu kao i tip sječiva fasetiran u šest ploha govore u prilog dataciji u početak 18. st. Bodeži izrađeni od bajoneta 19. st. vjerojatno su domaći rad s originalno smišljenim dršcima od goveđe ili konjske kosti (kat. br. 306, 307). Bodeži 20. st. bili su dio naoružanja oficira jugoslavenske vojske između dva rata (kat. br. 308), njemačke avijacije pred II svjetski rat (kat. br. 309) i vojske takozvane NDH od 1941. do 1945. godine (kat. br. 310—313).

NOŽEVI

Nož je oružje koje se upotrebljava još od vremena prethistorije. Isprva je služio kao alat ali je u slučaju potrebe mogao poslužiti kao oružje. Nož se sastoji od jednobridog sječiva i asimetričnog drška. Na njemačkom jezičnom području javlja se izraz bodež-nož (Dolchmesser) za oružje koje ima jednobrido sječivo slično nožu a držak simetričan sličan bodežu. Radi izbjegavanja zbrke u terminologiji smatramo da je najispravnije nazivati nožem oružje s ravnim, jednobridim sječivom koje može biti zakrivljeno kao sablja a na sječivo se nastavlja simetričan ili asimetričan držak.

U PMH nalazi se veći broj noževa 16. st. i dva noža 16/17. st. Noževi kat. br. 317, 318 veoma su slični. Sječivo im je šire a u donji, zadebljani dio drška utaknut je zavrtanj. Nosili su ih vjerojatno seljaci a izrađivali domaći, seoski kovači. Zanimljiva je skupina noževa s nešto užim sječivima i skoro identično rađenim podlogama držaka (kat. br. 319—324). Kod kat. br. 324 zavrtanj utaknut u zadebljani donji dio drška veoma je dekorativan. Za razliku od ranijih noževa kat. br. 325 ima krsnicu, tako da bi se mogao ubrojiti među mačeve paloše. Sredina krsnice proširuje se u vodoravno postavljeni jezik. Dva kraća noža (kat. br. 326, 327) slična su po širini sječiva i tipu podloge drška. Vjerojatno spadaju u grupu kućnog, domaćeg oružja i odgovaraju 16/17. st. Nož kat. br. 328 prebrusen je iz sablje a držak je primitivne, rustične izrade. Sječivo je iz 18. st. a njegova transformacija u nož izvedena je vjerojatno u 19. st. Tri noža inženjerskih jedinica s nazubljenim hrptovima razlikuju se po tipovima držaka. Kat. br. 329 odgovara ruskoj vojsci (M 1827) a za dva nismo mogli utvrditi porijeklo (kat. br. 341, 342). Kat. br. 342 po obliku krsnice i dvostrukim zupcima djeluje zastrašujuće. U zbirci se nalazi pet noževa austrijskih pionirskih jedinica M 1862 (kat. br. 330—334). Sličan im je po tipu samo nešto uži i lakši, nož slušača austrijskih vojnih akademija (kat. br. 344) koji se nosio u razdoblju od 1876. do 1918. godine. Među noževima pješadijskih i artiljerijskih jedinica susrećemo dva pruska noža M 1864 (kat. br. 336, 337) i tri talijanska M 1890 (kat. br. 338, 339, 340). Tri su noža austrijskih pionira iz vremena I svjetskog rata (kat. br. 345, 346, 347).

MAČEVI I NOŽEVI LOVAČKI

S obzirom na namjenu izdvojili smo u zasebnu skupinu hladno lovačko oružje. Nijemci imaju zgodan zajednički izraz za ovu vrstu oružja: Hirschfänger (hvatač jelena). Kao što smo već kod tipologije sječiva napomenuli, u nedostatku prikladnijeg termina, razlikujemo lovačke mačeve s dvosjeklim, ravnim sječivom i lovačke noževe s jednobridim, ravnim ili zakrivljenim sječivom.

U PMH brojni su primjerci lovačkog oružja među kojima ima veoma lijepih komada kojima ćemo se detaljnije pozabaviti. Dva kratka lovačka noža kat. br. 350, 351 imaju dekorativne drške ukrašene srebrnim okovima. Ova vrsta noževa služila je za obavljanje završnih poslova u lovu pa ponekad trn utaknut u držak ima oblik šila s ušicom. Prema tipu i dekoraciji noževi su talijanskog porijekla (Genova ?) i odgovaraju vremenu 17/18. st. Lovački mač (kat. br. 352) s jednostavnim drškom 19. st. ima sječivo s oznakom solingenškog majstora Petera Münicha pa prema tome potječe s početka 17. st. (Sječivo istog majstora nalazi se opisano pod kat. br. 403). Sječivo lovačkog mača oštećeno je nažalost probojem pomoću kojeg ga je bivši vlasnik držao učvršćenog na ploču. Na taj način je oštećena i lijepo izvedena cvjetna vitica koja završava pticama. Lovački nož kat. br. 353 djeluje veoma jednostavno ali skladno. Dekoracija se sastoji od baroknih zavoja na krsnici i cvijeta na rukobranu. Na sječivu se nalazi žig crnačke glave. Datiramo ga u sredinu 18. st. Na zakrivljenom sječivu lovačkog noža kat. br. 354 nema ukrasa ali je zato balčak bogato ornamentiran. Držak je tordiran, krsnica nemirno izvijena a listoliko oblikovani branik s probojima, ukrašen je zavojima, viticama i rocaillēm. Na okovu korica je mrežasti proboj s umetnutim četverolatičnim cvjetovima. Na trnu sječiva utisnut je naziv mjesta SOL(L)ENAU (između Beča i Bečkog Novog Mjesta), gdje je sječivo izrađeno. Nož datiramo u sredinu 18. st. Veoma je lijep balčak lovačkog noža kat. br. 355. Držak je obložen kožom agama guštera. Držak je po sredini u okomitom pravcu presječen mjedenom trakom na kojoj je prikaz životinja u trku. Na donjem rubnom prstenu drška nalazi se lisnati barokni ukras. Na kapi koja prekriva glavicu drška također je prikaz divljači. Na lučno povijetnom rukobranu uz ukras baroknih zavoja nalazi se u sredini prikaz divljači obješene o klin užetom koje završava kitom. Na srednjem dijelu krsnice prikazan je alegorički lik u poluležećem položaju (Orfej ?) s lukom, tobolcem i psom. Na braniku je prikaz alegoričke figure s jelenom. Uokolo ruba nalaze se barokne vitice i trofejni znaci sa psećim glavama. Sječivo je na hrptu označeno strelicom, znakom solingenških kovača. Na trnu je neidentificirani žig s monogramom L. S. Na sječivu noža nalazi se prigodni njemački tekst i dosta izlizani lovački prizor. Po obliku sječiva i balčaka sličan mu je lovački nož kat. br. 358. Branik, krsnica i kapa drška ukrašeni su prizorima iz lova a na rukobranu je po sredini lik jelena. Na sječivu su likovi vepra, jelena i pasa s ukrasima mreže,

zavoja i cvjetova. Na hrptu sječiva je znak strelice a na trnu žig kraljevske glave. Oba mača datiramo u sredinu 18. st. Dobro je očuvan lovački nož kat. br. 363. Obloga drška je od žučkaste kosti s vertikalnim rebrima i nepravilnim šarama. S prednje strane drška nalaze se tri mjedene zakovice u obliku badema. Na kapi drška i na krsnici vidljiv je ukras cvijeta. Kapa i krsnica povezane su lančićem. Na sječivu noža nalaze se uz trofejne i magične znakove: poprsje Turčina i ruka koja zahvata sabljom. Na hrptu sječiva je znak strelice a na trnu žig kraljevske glave. Ovom nožu veoma su slični lovački noževi kat. br. 364, 370. Prema podacima iz literature oni su izrađeni u drugoj polovini 18. st. Veoma je skladan lovački mač kat. br. 369. Na krsnici je jednostavan ukras valovitih crta s dva zavoja u obliku slova S. Na pločici utikača korica nalazi se manji brazdani jezičac. Na sječivu je ukras lisnatih baroknih zavoja, prikaz dvostrukog ugarskog križa a pri dnu sječiva nalazi se motiv pletene vrpce u okviru. Na sječivu je žig crnačke glave. Mač odgovara vremenu oko 1780. godine. Na lovačke noževe i mačeve s jednostavnijim balčacima nadovezuju se noževi s dršcima od jelenjeg roga (kat. br. 371, 373—376). Okovi na dršcima izrađeni su od mjedi. Krakovi krsnica većinom su ravno pruženi ili malo uzdignuti. Veoma ih je teško datirati jer se ovaj tip lovačkih noževa proizvodi kroz cijelo 19. st. pa i početkom 20. st. Naši primjerci su datirani u kraj 18. i početak 19. st.

Dva lovačka noža kat. br. 360, 362 posebno su zanimljiva. Na oba sječiva prikazani su likovi pandura. Takva su sječiva česta u inozemnim zbirkama oružja a u literaturi ih nazivaju »pandurskim sječivima« (Pandurenklingen). Balčak i njegovi okovi namijenjeni su lovu jer su izrađeni u obliku divljači. Za nas je od posebnog interesa lik pandura. Naime uspjeli smo utvrditi da je lik rađen prema grafičkom listu Martina Engelbrechta koji je izašao u seriji »Théâtre de la milice étrangère« 1742. godine. List prikazuje »običnog slavenskog pandura kakvi su ovom nalik 1741. godine prispjeli u Šlesku«. Na lovačkom nožu kat. br. 360 tek smo pomoću ovog bakroreza riješili pojedine dijelove odjeće, na primjer vrećasti dio kape, kao i prikazano oružje. Graver je očigledno imao pred očima grafički list jer nije propustio prikazati nijedan detalj osim lule. Identičan je stav pandura kao i dijelovi odjeće. Dvije kružnice na vratnom izrezu odgovaraju glavicama pištolja na grafičkom listu. Oružje utaknuto u pojas, sablja koju pandur pridržava lijevom rukom, puška na leđima, uleknuće na kundaku puške, zavinuti okidač i njegov polukružni branik potpuno odgovaraju prikazu na grafičkom listu. Na hrptu sječiva nalazi se niz stiliziranih cvjetova a na trnu žig glave s trakom na čelu. Držak je izrađen od brazdane rožine (slično kat. br. 361), kraci krsnice završavaju glavama neke pernate divljači a branik krsnice oblikovan je na način tetrijeba. Nož je njemačkog porijekla i datiramo ga u sredinu 18. st.

Na drugom nožu (kat. br. 362) lik pandura je izrađen prema istom predlošku s manjim odstupanjima. Stav pandura je isti. Nedostaje par pištolja utaknutih u njedra a niti oružje smješteno u pojas nije prikazano na isti način. Na hrptu sječiva nalazi se strelica. Držak noža sličan je dršcima sablji tipa karabele. Krsnica je lijevana zajedno s branikom i podsjeća na vrstu zmaja s ispruženim vratom, rastvorenim kljunom, krilima i zavnutim repom. Nož datiramo u drugu polovinu 18. st.

Na pitanje kako su likovi pandura dospjeli na sječiva lovačkih noževa nismo uspjeli odgovoriti. F. Šišić (Hrvatska povijest, Zagreb, 1906, str. 136) pripisuje naoružanju pandura »i sitan nožić, na kojem je bila urezana pandurska prilika s natpisom: Vivat Pandur!...«. Ne znamo odakle Šišiću ovaj podatak, ali je moguće da je barun Trenk u vrijeme svog aktivnog djelovanja (1741—1746) želio svoje pandure naoružati kratkim noževima s karakterističnim obilježjima. Možda je naručio kod solingenških kovača ovakva sječiva koja su poslije njegove smrti (1749) dobila drugu namjenu. Međutim mogli bismo pretpostaviti da su panduri kao vrsta modnih likova iz dekorativnih razloga dospjeli na sječiva lovačkih noževa. Susrećemo ih naime još na igraćim kartama 18. st. i na porculanskom posuđu. Panduri su izrađeni kao porculanske figurice i kao ukrasne figurice od bjelokosti.

Lovački noževi 19. st. dosta su tipizirani. Zanimljiva su dva noža (kat. br. 377, 378) iz prve polovine stoljeća koji imaju glavice držaka u obliku veprove i pseće glave. Iz sredine stoljeća potječu tri kratka lovačka noža (kat. br. 379, 380, 382) koji su bili službeni znakovi šumar-skih namještenika.

ORIJENTALNO ORUŽJE

Zbirka orijentalnog oružja PMH nije bogata po broju predmeta ali je zato veoma raznovrsna. Zanimljivi su turski i albanski mačevi, božeži tipa jambiye i kavkaski noževi. Upravo su raskošne turske pale i marokanska flyssa. Stručna literatura daje o njima relativno malo podataka pogotovo što se tiče datacije predmeta. Zbog toga ovo oružje objavljujemo kao građu koja zaslužuje podrobnije istraživanje.

LITERATURA

1. A. Angelucci, Catalogo della Armenia Reale, Torino, 1890.
2. P. G. W. Annis, Naval swords, Arms and Armour Press, 1970.
3. W. Boehm, Handbuch der Waffenkunde, Graz, 1966.
4. F. Csillag, Kardok történelmünkben, Budapest, 1971.

5. A. Demmin, Die Kriegswaffen in ihren geschichtlichen Entwicklungen von den ältesten Zeiten bis auf die Gegenwart, Leipzig, 1893.
6. A. Dolleczek, Monographie der k. und k. österr. -ung. -blanken und Handfeuerwaffen, Graz, 1970.
7. Dr O. Gamber, Die mittelalterlichen Blankwaffen der Wiener Waffensammlung, Jahrbuch der Kunsthistorischen Sammlungen in Wien, 1961.
8. W. Gohlke, Die blanken Waffen und die Schutzwaffen, Berlin—Leipzig, 1912.
9. Dr J. Kalmár, Régi magyar fegyverek, Budapest, 1971.
10. K. Kamniker- P. Krenn, Die Zweihänder des Landeszeughauses in Graz, Graz, 1973.
11. A. Nadolski, Polska bron, bron biala, Wroclaw, 1974.
12. H. L. Peterson, Daggers and fighting knives of the western world from the Stone Age till 1900, New York, 1970.
13. M. Praunsperger, Oružje starih Hrvata, Zagreb, 1943.
14. Schwert und Säbel aus der Steiermark, katalog br. 4, Graz, 1975.
15. G. Seifert, Der Hirschfänger, Journal-Verlag, Schwend GmbH, 1973.
16. H. Seitz, Blankwaffen, I, II, Braunschweig, 1965, 1968.
17. G. C. Stone, A Glossary of the Construction, Decoration and Use of Arms and Armor, New York, 1961.
18. Dr J. Szendrei, Ungarische Kriegsgeschichtliche Denkmäler, Budapest, 1896.
19. F. Tancik, Orožje in bojna oprema, Ljubljana, 1971.
20. E. Valentine, Rapiers, London, 1968.
21. E. Wagner, Hieb und Stichwaffen, Prag, 1966.
22. J. Walter, The sword and bayonet makers of Imperial Germany 1871—1918, The Lyon Press-Arms and Armour Press, 1973.
23. F. Wilkinson, Swords and daggers, London and Melbourne, 1967.

NATPISI NA ORUŽJU:

- SOLINGEN (kat. br. 38, 160, 214, 217, 219, 220, 224, 227, 262)
 CARL EICKHORN SOLINGEN (kat. br. 126)
 WEYERSBERG KIRSCHBAUM & Co. SOLINGEN (kat. br. 127)
 SOLINGER STAHL (kat. br. 130)
 ... VII BURG ... (kat. br. 131)
 W & St. SOLINGEN (kat. br. 144)
 WEYERSBERG & STAMM / TILLER & Co. WIEN STIFTSKASERNE (kat. br. 154)
 WEYERSBERG & STAMM SOLINGEN / ZIMBLER VII WIEN (kat. br. 155)
 WEYERSBERG & STAMM / TILLER WIEN STIFTSKASERNE (kat. br. 156)
 ROBERT HERMES SOLINGEN (kat. br. 161)
 TILLER WIEN STIFTSKASERNE (kat. br. 162)
 J. V. GARANTIRT SOLINGEN / JOSEF ZIMBLER WIEN (kat. br. 163)
 J. V. GARANTIRT SOLINGEN / CZIMBLER WIEN 7 (kat. br. 165)
 WEYERSBERG & STAMM / VIII WIEN (kat. br. 170)
 WEYERSBERG & Co. / SOLINGEN (kat. br. 171)
 GIO KNEGT / IN SOLINGEN (kat. br. 208)
 W. & St. (kat. br. 222, 223, 225)

WEYERSBERG & STAMM / SOLINGEN (kat. br. 226)
 F. S. JUNG (kat. br. 332)
 PETER KÜLL (kat. br. 381)
 COULAUX & C. KLINGENTHAL / A. KODY WIEN (kat. br. 218)
 MANUFACTURE NATIONALE D'ARMES DE CHATELLERAULT (kat. br. 168)
 FRANZ THILL-s NEFFE WIEN (kat. br. 138)
 A. STRIBRNY WIEN (kat. br. 382)
 I. M. LESCHORN WIEN (kat. br. 343)
 POTTENSTEIN (kat. br. 328)
 SOLLENAU (kat. br. 354)
 ARZBERG (kat. br. 251)
 WERTHEIM (kat. br. 253)
 EISENBACH (kat. br. 105)
 BARISON (kat. br. 97)
 SESSLEI (kat. br. 255)
 ORU(ŽEJNAJA FABRIKA) ZLATOUST 1878 (kat. br. 258)
 FISCHER (kat. br. 111)
 G. FISCHER (kat. br. 120)
 FRISCHER (kat. br. 256)
 CAINO CLAVIE RAVATI(E) (kat. br. 281)
 IOHANNES TESCHE (kat. br. 198)
 IOANNES TESCHE (kat. br. 301)
 TOMAS DE ALLA (kat. br. 42)
 PHILLIP ROSMARCKHT (kat. br. 46)
 FRANCISCO PICCHINIO (kat. br. 60)
 FRANCISCO PICHINIO (kat. br. 66)
 .RENCO CARVALHO ESPADIERO / .EL REY ME FEZ EM LISBOA A 1641 (kat. br. 195)
 JOSEPPE PEREZ (kat. br. 230)
 TALABOTES PARIS (kat. br. 246)
 TZAR E BODIO FAB. IN MILANO (kat. br. 250)
 MILANO (?) (kat. br. 315)
 BRACA KNAUS ZAGREB (kat. br. 310, 311)
 WELZL (kat. br. 333)

Monogrami:

F. E. (kat. br. 365)
 M. H. (kat. br. 244)
 K. T. (kat. br. 137)
 L. S. (kat. br. 355)
 F. B. in Linz (kat. br. 108)
 C. E. (kat. br. 79)

kat. br. 44

kat. br. 10

kat. br. 45

kat. br. 50

kat. br. 113

kat. br. 192

kat. br. 242

kat. br. 206

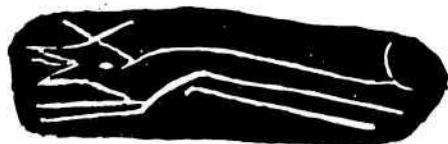
kat. br. 396

kat. br. 190 i 400

kat. br. 401

kat. br. 352

kat. br. 403

kat. br. 402

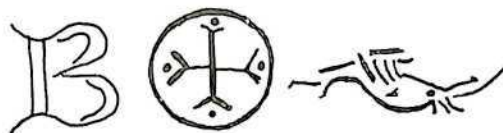

Peter Münster
Im Solingen

kat. br. 390

kat. br. 21

kat. br. 29 i 243

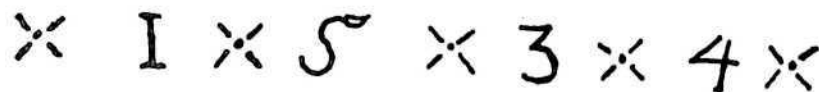
kat. br. 25

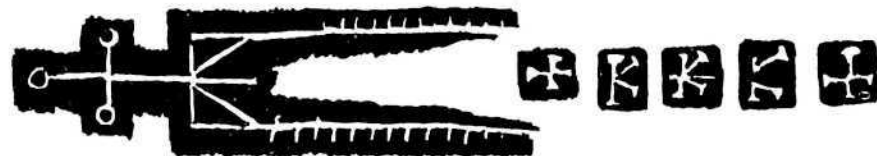
kat. br. 31 i 193

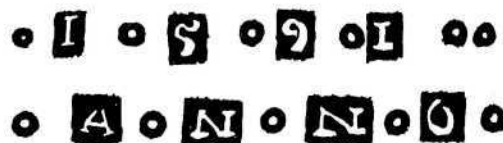
kat. br. 27

kat. br. 28

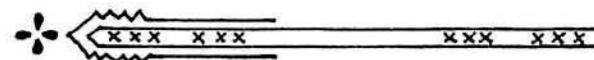
kat. br. 399

kat. br. 52

kat. br. 35

kat. br. 38

•S• SOLINGEN •S•
•S• SOLINGEN •S•

kat. br. 61

•S• MEFECITI •S•
•S• MEFECITI •S•

kat. br. 57, 67 i 357

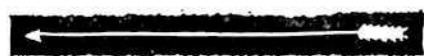
kat. br. 49

I N E T T E R N V W W
I N V O L E M E T A

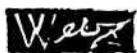
kat. br. 143

kat. br. 358 i 363

kat. br. 74

kat. br. 85

kat. br. 75

Steuer MH.

kat. br. 86

xxx DN x TOLCDO xxx

kat. br. 87

+ CN TOLCDO +
+ S + FRANCISCO +

kat. br. 90 i 303

xxx CN TOLCDO xx

kat. br. 89

•X• CN •X• TOLCDO
xxxx TOMA

kat. br. 304

xx IN TOLCDO xx

KATALOG

SASTAV KATALOŠKE JEDINICE

Redni broj. Naziv predmeta. Mjesto i vrijeme nastanka.

Opis predmeta (držak, sječivo, natpis, žig).

Korice.

Očuvanost.

Nalazište.

Način i vrijeme nabave.

Dimenzije.

Inventarski broj.

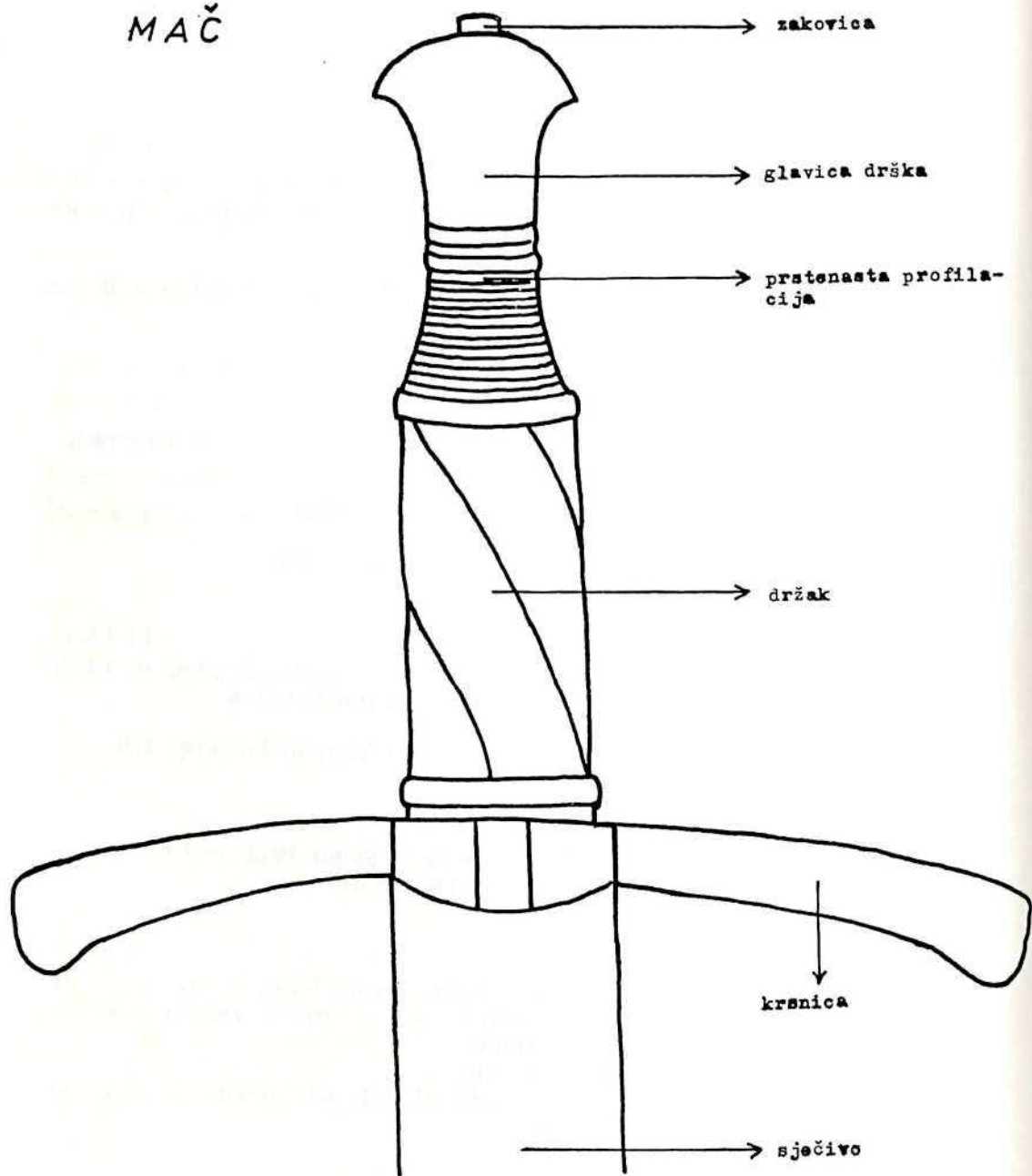
Literatura u kojoj je predmet objavljen.

Broj table sa slikom predmeta.

MAČEVI

1. MAČ 13/14. st.
Držak bez obloge završava masivnom okruglom glavicom koja je s obje strane brušena. Krsnica ravna, četverobrida s proširenim krakovima. Sječivo šire, dvobrido sa žlijebom po sredini. Veoma oštećeno. Iskopano 1873. godine u Gornjem Muću u Dalmaciji zajedno s Branimirovim natpisom. Cjel. dulj. 104 cm, dulj. sječ. 79 cm, šir. sječ. 6 cm. Inv. br. 310
Tabla I
2. MAČ 13/14. st.
Opis kao kod kat. br. 1. Veoma oštećeno. Bridovi nazubljeni. Vršak nedostaje. Nađen u Ribniku kod Ozlja. Cjel. dulj. 118,5 cm, dulj. sječ. 94,5 cm, šir. sječ. 5,5 cm. Inv. br. 311
3. MAČ — ulomak 13/14. st.
Držak bez obloge s većom okruglom glavicom na kojoj je izbočena i brušena sredina. Krsnica ravno pružena s proširenim kracima. Sječivo dvobrido sa žlijebom po sredini. Na sječivu slabo vidljivi znakovi: pokleknuti konj ili kozorog, štit i kaciga. Oštećeno. Donji dio sječiva manjka. Nalazište: Dubočac na Savi. Darovao Antun Bukvić, tehnički savjetnik u Sisku 1912. godine. Cjel. dulj. 84 cm, dulj. sječ. 60 cm, šir. sječ. 5,5 cm. Inv. br. 1897
4. MAČ — ulomak 13/14. st.
Držak bez obloge s većom okruglom glavicom na kojoj je sredina označena s obje strane križevima. Na tjemenu glavice manja zakovica. Krsnica ravno pružena s proširenim kracima. Sječivo dvobrido sa žlijebom po sredini. Na sječivu nejasni znakovi: životinjski lik (?), štit, obruč ili slovo O. Oštećeno. Donji dio sječiva nedostaje. Nađeno u Kupi kod Siska.

MAČ

Darovao Antun Bukvić, tehnički savjetnik u Sisku 1909. godine.
Cjel. dulj. 104 cm, dulj. sječ. 77 cm, šir. sječ. 5,8 cm
Inv. br. 1820

5. MAČ

13/14. st.

Držak bez obloge s većom okruglom glavicom na kojoj je izbočena i brušena sredina. Krsnica s ravno pruženim nešto proširenim kracima. Sječivo dugo, dvobrido sa žlijebom po sredini. Žlijeb se nastavlja dijelom na podlogu drška.

Veoma oštećeno.

Nađeno u Savi kod Jasenovca.

Kupljeno od Nikole Galogaže 1911. godine.

Cjel. dulj. 118 cm, dulj. sječ. 98 cm, šir. sječ. 5,5 cm

Inv. br. 1870

6. MAČ

14. st.

Držak bez obloge s većom okruglom glavicom na kojoj je ispupčena sredina. Na tjemenu glavice zakovica. Krsnica s ravno pruženim nešto proširenim kracima.

Sječivo dugo, dvobrido sa žlijebom po sredini.

Veoma oštećeno. Vršak sječiva nedostaje.

Nađeno u Savi u blizini Stare Gradiške.

Darovao Antun Bukvić, tehnički savjetnik u Sisku 1909. godine.

Cjel. dulj. 131 cm, dulj. sječ. 102 cm, šir. sječ. 6 cm

Inv. br. 1818

7. MAČ

14. st.

Držak bez obloge s većom glavicom okruglog oblika s izbočenom sredinom koja je s obje strane označena križevima. Na tjemenu glavice zakovica ovijena ukrasnom pločicom. Krsnica s ravno pruženim nešto proširenim kracima.

Sječivo dugo, dvobrido sa žlijebom po sredini.

Na sječivu nejasni znakovi.

Oštećeno.

Nađeno u Kupu kod Siska.

Darovao Antun Bukvić, tehnički savjetnik u Sisku 1909. godine.

Cjel. dulj. 132 cm, dulj. sječ. 103,5 cm, šir. sječ. 6 cm

Inv. br. 1819

8. MAČ

14. st.

Držak bez obloge s okruglom plosnatom glavicom na kojoj je ispupčena sredina. Krsnica s dugim ravno pruženim kracima.

Sječivo dugo, dvobrido sa žlijebom po sredini.

Oštećeno.

Nalazište: Surčin, vodica u šumi Jakovački Ključ.
Kupljeno od Svetozara Čizmića 1903. godine.
Cjel. dulj. 109 cm, sječ. 89,5 cm, šir. sječ. 4,5 cm
Inv. br. 1061
Tabla I

9. MAČ 14. st.
Držak bez obloge s okruglom plosnatom glavicom na kojoj je ispupčena sredina. Krsnica s ravno pruženim nešto proširenim kracima.
Sječivo dugo, dvobrido sa žlijebom po sredini.
Nalazište: Ribnik kod Ozlja.
Cjel. dulj. 121,5 cm, dulj. sječ. 95 cm, šir. sječ. 5,3 cm
Inv. br. 312

10. MAČ sa znakom vuka Passau ili Solingen, 14. st.
Držak obložen bjelokosti koja je s prednje strane ukrašena likom molećeg anđela u niši a na poleđini križem u niši. Konično oblikovana glavica na kojoj je s obje strane prikaz tura završava zakovicom u obliku dugmeta. Krsnica od mjedi s blago povijenim kracima ukrašena je spiralnom biljnom viticom. Na srcolikoj pločici u sredini nalazi se stilizirani ukras ljiljana.
Sječivo čelično, dvobrido, demascirano sa žlijebom po sredini. S obje strane sječiva u žlijebu 3 puta po 3 kosa križa. Na licu sječiva uz križeve i lik vuka.
Dobro sačuvano.
Kupljeno od Milana Praunspergera u Zagrebu 1940. godine.
Navodno pripadao Nikoli Baniću (Bánffy) od Lendave koji je bio hrvatsko-slavonsko-dalmatinski ban od 1345. do 1346. i od 1353. do 1356.
Cjel. dulj. 117,5 cm, dulj. sječ. 98,5 cm, šir. sječ. 4,2 cm
Inv. br. 2840
Objavljeno: M. Praunsperger, Oružje starih Hrvata, Zagreb, 1943, str. 88, br. 1; M. Šercer, Staro oružje, Zagreb, 1971, sl. 19.
Tabla I

11. MAČ 14/15. st.
Držak bez obloge s masivnom eliptičnom glavicom s brušenim stranicama. Krsnica s blago povijenim kracima.
Sječivo dvobrido sa žlijebom po sredini.
S obje strane sječiva nejasan žig u obliku veće kružnice.
Veoma oštećeno. Vršak mača nedostaje.
Ne postoji dokumentacija o načinu nabave.
Cjel. dulj. 115 cm, dulj. sječ. 88,7 cm, šir. sječ. 6 cm
Inv. br. 21841
Tabla I

12. MAČ 14/15. st.
Držak bez obloge s većom eliptičnom glavicom s brušenim stranicama. Krsnica s ravno pruženim nešto proširenim kracima.
Sječivo dugo, dvobrido sa žlijebom po sredini.
Oštećeno.
Nalazište: Mura kod Kotoribe.
Darovala terenska sekcija, Koprivnica 1935. godine.
Cjel. dulj. 130,5 cm, dulj. sječ. 101,5 cm, šir. sječ. 5,6 cm
Inv. br. 2270

13. MAČ 1380—1425. godine
Držak bez obloge s većom osmerostrano fasetiranom glavicom s udubinom u sredini. Krsnica blago povijena stanjena na krajevima.
Sječivo dvobrido.
Veoma oštećeno i manjkavo. Donji dio sječiva nedostaje.
Nalazište: Podravske Sesvete.
Darovao hidrotehnički odjel, Koprivnica 1927. godine.
Cjel. dulj. 99 cm, dulj. sječ. 74,5 cm, šir. sječ. 5,5 cm
Inv. br. 2201

14. MAČ 14/15. st.
Držak bez obloge s većom eliptičnom glavicom s brušenim stranicama. Krsnica ravno pružena.
Sječivo dvobrido s grebenom po sredini.
Oštećeno.
Nalazište: Planina Osječnica kod Kulen-Vakufa.
Darovao Jovan Kosanović 1902. godine.
Cjel. dulj. 118,5 cm, dulj. sječ. 93,5 cm, šir. sječ. 5 cm
Inv. br. 979

15. MAČ 14/15. st.
Držak s ostacima drvene obloge završava plosnatom ovalnom glavicom s blago naglašenim grebenom po sredini. Krsnica s ravno pruženim i proširenim kracima.
Sječivo dvobrido sa žlijebom po sredini.
Veoma oštećeno, bridovi sječiva nazubljeni, krsnica rasklimana.
Nalazište: Dubočac na Savi.
Darovao Antun Bukvić, tehnički savjetnik u Sisku 1911. godine.
Cjel. dulj. 120 cm, dulj. sječ. 94 cm, šir. sječ. 5,5 cm
Inv. br. 1891

16. MAČ 14/15. st.
Držak bez obloge s plosnatom ovalnom glavicom s ispupčenom sredinom.
Sječivo dvobrido s dva žlijeba po sredini.

Manjkavo. Nedostaju krsnica i donji dio sječiva. Korodirano.
Nalazište: Ledinci, dvorište Đure Dimitrijevića.
Kupljeno od Đure Dimitrijevića 1911. godine.
Cjel. dulj. 103 cm, dulj. sječ. 76,7 cm, šir. sječ. 5,2 cm
Inv. br. 1871

17. SJEČIVO mača paloša 14/15. st. (?)
Sječivo usko, dvobrido s trnom. Na trnu manji proboj.
Veoma oštećeno. Nedostaju balčak i vršak sječiva.
Nalazište: Podravske Sesvete.

Dar hidrotehničkog odjela, Koprivnica 1927. godine.
Cjel. dulj. 87 cm, dulj. sječ. 77,5 cm, šir. sječ. 3 cm
Inv. br. 24343

18. SJEČIVO mača 14/15. st.
Sječivo usko, dvobrido, ravno.
Manjkavo. Nedostaje trn s balčakom. Korodirano.
Nalazište: Podravske Sesvete.
Dar hidrotehničkog odjela, Koprivnica 1927. godine.
Cjel. dulj. 78 cm, šir. sječ. 3,8 cm
Inv. br. 24344

19. MAČ 15. st.
Držak bez obloge s okruglom plosnatom glavicom čija je sredina s obje strane brušena. Krsnica ravno pružena sa zaobljenim vršcima krakova.
Sječivo dvobrido sa žlijebom po sredini.
Na sječivu vidljivi tragovi nekih znakova.
Veoma oštećeno. Vršak sječiva nedostaje.
Ne postoji dokumentacija o načinu nabave.
Cjel. dulj. 115 cm, dulj. sječ. 92,5 cm, šir. sječ. 4 cm
Inv. br. 21842

20. MAČ 15. st.
Držak bez obloge s okruglom plosnatom glavicom s udubinom po sredini obje strane. Krsnica ravno pružena sa zaobljenim završecima krakova.
Sječivo usko, dvobrido s naglašenim grebenom po sredini.
Korodirano.
Nalazište: Doljani (bivša ličko-krbavska županija).
Darovao Dane Radaković 1896. godine.
Cjel. dulj. 117,5 cm, dulj. sječ. 95 cm, šir. sječ. 4,7 cm
Inv. br. 313

21. MAČ Italija (Venecija ?), 15. st.
Držak bez obloge s većom peterobridom glavicom s ispupčenom sredinom i križem. Krsnica dulja proširena prema krajevima i zavinita u suprotnim pravcima.

Sječivo dugo, dvobrido sa žlijebom po sredini.
Na sječivu s jedne strane rašljasti križ u kružnici s točkama među rašljama. S druge strane nejasan znak (možda ptica ili vuk) i kaligrafski pisano slovo B.
Korodirano.

Nađen u potoku Česmi pod selom Narta 1902. godine.
Darovao Stjepan vitez Csikos, šumarski pristav u Garešnici 1903. god.
Cjel. dulj. 123 cm, dulj. sječ. 100 cm, šir. sječ. 6 cm
Inv. br. 1043
Tabla I

22. MAČ — ulomak Druga pol. 15. st.
Držak bez obloge s glavicom u obliku osmerokutne pločice s ispupčenom sredinom. Krsnica izvijena u obliku slova S.
Sječivo šire, dvobrido.
Korodirano. Donji dio sječiva manjka.
Nađeno u Savi pod planinom Motajicom.
Darovao ing. Josip Fink iz Broda.
Cjel. dulj. 81 cm, dulj. sječ. 63 cm, šir. sječ. 5 cm
Inv. br. 315

23. MAČ — ulomak Druga pol. 15. st.
Držak bez obloge s glavicom izduljenog, pačetvorinastog oblika. Krsnica izvijena u obliku slova S.
Sječivo šire, dvobrido s plitkim žlijebom po sredini.
Korodirano. Donja polovina sječiva nedostaje.
Nalazište: Vukovar, vinograd Gj. Mihajlovića.
Kupljeno od Nikodema Vlašića.
Cjel. dulj. 67 cm, dulj. sječ. 48,5 cm, šir. sječ. 5,3 cm
Inv. br. 316

24. MAČ Druga pol. 15. st.
Držak bez obloge s kruškolikom glavicom. Krsnica s blago povijenim kracima.
Sječivo uže, dvobrido.
Veoma korodirano i oštećeno.
Nađeno u Borongaju kraj Zagreba 1897. godine.
Darovao Janko Pavleković, zemaljski livadar.
Cjel. dulj. 101 cm, dulj. sječ. 78,5 cm, šir. sječ. 3,4 cm
Inv. br. 314

25. MAČ Oko 1475. do 1500. godine
Držak bez obloge s kruškolikom brazdanom glavicom na kojoj je zakovica. Krsnica izvijena u obliku slova S.
Sječivo uže, dvobrido s grebenom po sredini.

Na sječivu žig.

Korodirano.

Ne postoji dokumentacija o načinu nabave.

Cjel. dulj. 109 cm, dulj. sječ. 82,5 cm, šir. sječ. 3 cm

Inv. br. 24367

Tabla I

26. MAČ Oko 1500. godine

Držak bez obloge i glavice. Krsnica izvijena u obliku slova S.

Sječivo uže, dvobrido sa žlijebom po sredini.

Veoma korodirano, Manjkavo.

Kupljeno od Stjepana Regényija u Zagrebu 1935. godine.

Cjel. dulj. 129,5 cm, dulj. sječ. 100 cm, šir. sječ. 4 cm

Inv. br. 2269

27. MAČ dvoručnjak München, 1534. godine

Držak dulji, drven, obložen kožom ukrašen ukucanim čavlima i prstenastim profilacijama. Glavica drška koničnog oblika.

Krsnica ravna s proširenim krakima i prstenom za pariranje po sredini.

Na produžetku sječiva (ricassu) kljunasti nastavci.

Sječivo šire, dvobrido sa žlijebom po sredini.

Sječivo s jedne strane signirano znakom Münchenskih kovača a s druge strane godinom 1534.

Držak oštećen. Ukrasni čavli mjestimično nedostaju. Prsten za pariranje sa stražnje strane odlomljen.

Kupljeno od Milana Praunspergera u Zagrebu 1940. godine.

Cjel. dulj. 175 cm, dulj. sječ. 125,5 cm, šir. sječ. 4,8 cm

Inv. br. 2831

Objavljeno: M. Šercer, Staro oružje, Zagreb, 1971., sl. 20.

Tabla II

28. MAČ za jednu i pol ruke Solingen, 16. st.

Držak drven, rebrast, omotan u kožu, ukrašen po sredini prstenastom profilacijom koja se javlja i na rubovima drška. Glavica od željeza

veća u obliku žlijebljene kruške sa zakovicom na tjemenu. Krsnica duga, blago povijena sa žlijebljenim kuglicama na krajevima. S prednje strane krsnice dvostruki prsten za pariranje s tri žlijebljene kuglice.

Na poleđini krsnice uporište za palac spojeno sa zavijenom prečkom.

Sječivo šire, dvobrido sa žlijebom po sredini.

S obje strane sječiva u žljebovima znakovi solingenških kovača.

Dobro sačuvano.

Kupljeno od Milana Praunspergera u Zagrebu 1940. godine.

Prema predaji potječe iz obitelji Zrinski.

Cjel. dulj. 131 cm, dulj. sječ. 108 cm, šir. sječ. 3,8 cm

Inv. br. 2806

Objavljeno: I. Filipović, J. Adamček, M. Šercer, Seljačka buna 1573, katalog izložbe, Zagreb, 1973, kat. br. 124.

Tabla II

29. MAČ rapir Druga pol. 16. st.

Držak bez obloge s većom željeznom kuglastom glavicom s istaknutom zakovicom na tjemenu. Rukobran se sastoji od dvije zavinute prečke, povijenih lukova i donjeg koluta za pariranje. Krsnica izvijena u suprotnim pravcima završava kuglicama. Ukrašen kuglica nalazi se i na prečkama rukobrana.

Sječivo usko, dvobrido s ricassom. S obje strane sječiva uski žlijeb sa znakom IHS između dva nazubljena koluta.

Manjkavo. Sječivo iskrivljeno. Vršak nedostaje.

Nađeno u Mihovljanu.

Darovao Milan Horvat, učitelj u Mihovljanu 1906. godine.

Cjel. dulj. 124 cm, dulj. sječ. 110 cm, šir. sječ. 2,5 cm

Inv. br. 1399

Objavljeno: I. Filipović-J. Adamček-M. Šercer, Seljačka buna 1573, katalog izložbe, Zagreb, 1973, kat. br. 125.

Tabla III

30. MAČ rapir Druga pol. 16. st.

Držak bez obloge s većom željeznom kuglastom glavicom i istaknutom zakovicom na tjemenu. Rukobran deformiran i manjkav.

Sječivo usko, dvobrido sa žlijebom s obje strane.

Veoma oštećeno.

Nađeno na području Hrvatske.

Darovan oko 1895. godine.

Cjel. dulj. 104 cm, dulj. sječ. 89,5 cm, šir. sječ. 2,4 cm

Inv. br. 321

31. SJEČIVO mača paloša Druga pol. 16. st.

Sječivo jednobrido s djelomično sačuvanim trnom. Uz hrbat sječiva jedan už i dva šira žlijeba.

U širim žljebovima s obje strane natpis: ANDREA FERARA.

Prelomljeno.

Nađeno u Kupi kod Siska.

Darovalo društvo »Siscia«.

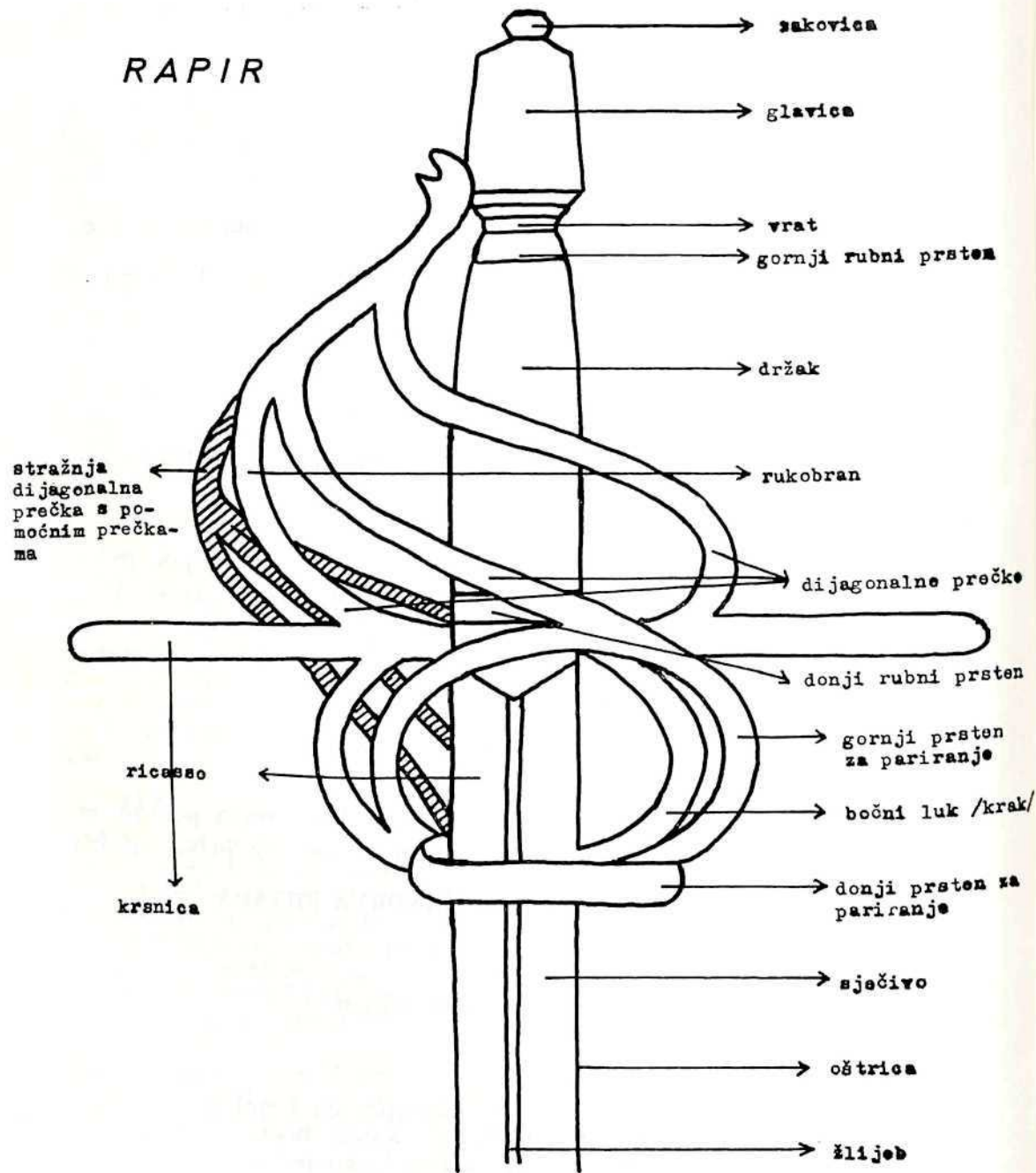
Cjel. dulj. 106 cm, dulj. sječ. 97 cm, šir. sječ. 3,7 cm

Inv. br. 319

32. MAČ rapir Kraj 16. st.

Držak bez obloge s većom kuglastom glavicom na kojoj je zakovica. Rukobran razvijenog tipa s pomoćnim prečkama, bočnim lukovima i prstenima za pariranje. Krsnica jednokraka blago povijena.

RAPIR

Sječivo usko, dugo s grebenom po sredini.
 Veoma korodirano.
 Ne postoji dokumentacija o načinu nabave.
 Cjel. dulj. 122 cm, dulj. sječ. 102 cm, šir. sječ. 2,2 cm
 Inv. br. 24366

33. MAČ

Kraj 16. st.

Držak bez obloge s glavicom u obliku izduljene lukovice.
 Krsnica sa zavnutim krakom, mrežastim rukobranom koji se oslanja na prsten za pariranje. Bočni luk nastavlja se sa stražnje strane u kosu prečku povezanu s uporištem za palac.
 Sječivo ravno, dvobrido, usječeno po sredini.
 Korodirano. Jedan krak krsnice nedostaje.
 Nađeno u Zagrebu u Novoj Vesi pred kućom br. 66 u dubini od 2,5 m prilikom kopanja kanala 1917. godine.
 Kupljeno od Stanislava Tkalca u Zagrebu 1917. godine.
 Cjel. dulj. 95 cm, dulj. sječ. 80,5 cm, šir. sječ. 3,3 cm
 Inv. br. 2089
 Tabla II

34. MAČ plameni

Njemačka, 16/17. st.

Držak od metala izrađen od lijevane prepletene četveroprute trake.
 Glavica u obliku većeg ploda pinije sa zakovicom poput dugmeta. Kraci krsnice izvijeni u obliku slova S izlaze iz debljeg željeznog jezika koji je ukrašen vegetabilnom ornamentikom. Na završecima krakova krsnice nalaze se ukrasi u obliku plodova pinije. S prednje strane jezika nalaze se tri povijena kraka s istim završecima. Na prstenu za pariranje koji se nalazi po sredini krsnice nalaze se dvije spojene glavice ploda pinije. Na dijelovima krsnice, prstena za pariranje i na povijenim kracima vidljivi tragovi pozlate.
 Dobro sačuvano.
 Kupljeno od Milana Praunspergera u Zagrebu 1940. godine.
 Cjel. dulj. 110 cm, dulj. sječ. 93,5 cm, šir. sječ. 4 cm
 Inv. br. 2808
 Objavljeno: M. Praunsperger, Oružje starih Hrvata, Zagreb, 1943, str. 74, sl. 4/3.
 M. Šercer, Staro oružje, Zagreb, 1971, naslovna str. i slika br. 21.
 Tabla II

35. MAČ rapir

16/17. st.

Držak tordiran s pletenicama na rubovima. Glavica od željeza, trapezoidna, ukrašena crtama. Na tjemenu zakovica.
 Krsnica ravno pružena. Rukobran polukrušan s prednjim i stražnjim

dijagonalnim prečkama, bočnim lukovima te gornjim i donjim prstenom za pariranje.

Sječivo dvobrido s ricassom. U dijelu prema balčaku uski žlijeb s dvanaest kosih križeva.

Dobro sačuvano.

Kupljeno od Milana Praunspergera u Zagrebu 1940. godine.

Cjel. dulj. 131,5 cm, dulj. sječ. 114 cm, šir. sječ. 2,8 cm

Inv. br. 2810

Objavljeno: M. Šerčer, Staro oružje, Zagreb, 1971, sl. 22.

Tabla III

36. MAČ rapir

16/17. st.

Držak tordiran s ovojem gusto spletene žice. Glavica od željeza, veća, fasetirana sa zakovicom na tjemenu.

Krsnica dulja s kracima izvijenim u suprotnim pravcima.

Rukobran polukrušan s prednjim i stražnjim dijagonalnim prečkama i bočnim lukovima.

Sječivo dvobrido s uskim žlijebom po sredini. Sječivo se nastavlja u ricasso.

Dobro sačuvano.

Kupljeno od Milana Praunspergera u Zagrebu 1940. godine.

Cjel. dulj. 114 cm, dulj. sječ. 92 cm, šir. sječ. 3,3 cm

Inv. br. 20500

37. MAČ s pištoljem na kolo

16/17. st.

Držak drven, tordiran, crno lakiran s metalnim, nazubljenim i perforiranim rubnim prstenima. Glavica drška od željeza, srcolika, ornamentirana. Na tjemenu glavice veća zakovica. S prednje strane na glavicu prikucan rukobran koji se spaja sa srcolikim branikom. Krsnica na krajevima proširena, izvijena u suprotnim pravcima. Rukobran, krsnica i vanjska strana branika su ornamentirani. Sa stražnje strane na srcoliko oblikovanom braniku uporište za palac.

Sječivo jednobrido u dijelu prema vršku dvobrido. Uz hrbat dva uska žlijeba. Na sječivu učvršćen pištolj na kolo. Na pločici mehanizma za paljenje pobakreni žig sa šesterokrakom zvijezdom, polumjesecom i godinom 1575.

Potamnijelo.

Kupljeno od Milana Praunspergera u Zagrebu 1940. godine.

Cjel. dulj. 112 cm, dulj. sječ. 95 cm, šir. sječ. 3,8 cm

Inv. br. 2841

Objavljeno: M. Praunsperger, Oružje starih Hrvata, Zagreb, 1943, tabla I/2, str. 74, sl. 4/2.

I. Filipović-J. Adamček-M. Šerčer, Seljačka buna 1573, katalog izložbe, Zagreb, 1973, kat. br. 127.

Tabla II

38. MAČ vojnički

Solingen, prva pol. 17. st.

Držak drven, vretenastog oblika s rebrima presvučen u kožu. Glavica drška od željeza nepravilno proširena s fasetiranom zakovicom na tjemenu. S prednje strane glavice prikucan rukobran sa srcolikim branikom. Krsnica sa zadebljanim krajevima izvijena je u obliku slova S. Sa stražnje strane balčaka nalazi se simetrično postavljen srcoliki branik s uporištem za palac. Glavica, rukobran i krsnica ukrašeni su grubo graviranom ornamentikom zavoja i cvjetova.

Sječivo dvobrido s kratkim žlijebom po sredini i blago naglašenim grebenom. Između sječiva i balčaka umetnuta zaštitna tkanina (manti-nelle).

Na licu sječiva u žlijebu dva puta SOLINGEN a na rubu žlijeba četiri slova S postavljena u križ. Na naličju sječiva dva puta ME FECITI (!) i četiri slova S postavljena u križ. Nedostaje pločica branika. Glavica drška s oštećenjima.

Kupljeno od Milana Praunspergera u Zagrebu 1940. godine.

Cjel. dulj. 102,5 cm, dulj. sječ. 84,5 cm, šir. sječ. 3,3 cm

Inv. br. 20496

39. MAČ konjanički

Njemačka, prva pol. 17. st.

Držak s gustim prepletom tordirane žice i rubnim pletenicama. Glavica drška veća, fasetirana, kuglasta. Na tjemenu glavice zakovica. Rukobran lučno oblikovan s dvostrukim prečkama koje obrubljuju simetrično postavljene zdjelice branika s mrežastim perforacijama. Krsnica izvijena u suprotnim pravcima. Ispod krsnice bočni lukovi.

Sječivo s ricassom, dvobrido, s čipkastim perforacijama.

Dobro sačuvano.

Kupljeno od Milana Praunspergera u Zagrebu 1940. godine.

Cjel. dulj. 114 cm, dulj. sječ. 92 cm, šir. sječ. 3,8 cm

Inv. br. 2805

Tabla III

40. MAČ rapir

Španjolska (?), oko 1650. godine

Držak s rubnim pletenicama ovijen gustim spletom žice. Glavica drška u obliku plosnate tordirane kugle sa zakovicom na tjemenu. Rukobran polukrušan, tordiran po sredini. Branik izrađen u obliku duboke zdjelice sa zavrćenim rubom. Zdjelica izrađena od prozračnih, spiralno uvijenih vitica. Krsnica dulja, ravna s tordiranim kracima koji završavaju plosnatim dugmetima. Po sredini krsnice manji jezičac. Od krsnice nastavljaju se bočni lukovi s kracima prikucanim unutar zdjelice.

Sječivo s ricassom koji prekriva zdjelice branika. Po sredini sječiva jedan širi i dva uža žlijeba. U širem žlijebu niz proboja.

Oštećeno i deformirano.

Kupljeno od Milana Praunspergera u Zagrebu 1940. godine.

Cjel. dulj. 103 cm, dulj. sječ. 84,3 cm, šir. sječ. 2,3 cm

Inv. br. 7306

Restaurirano 1970. godine u radionici Muzeja za umjetnost i obrt.
Objavljeno: M. Praunsperger, Oružje starih Hrvata, Zagreb, 1943, str.
74, sl. 4/4.

Tabla III

41. SJEČIVO mača rapira 17. st.

Sječivo usko, dvobrido s kratkim žlijebom.
Korice drvene, zaobljene, crno lakirane, novije. Vršak korica okovan.
Korodirano. Korice učvršćene žicom. Držak nedostaje.

Ne postoji dokumentacija o načinu nabave.

Cjel. dulj. 79,5 cm, dulj. sječ. 71 cm, šir. sječ. 2 cm, korice 73,5 cm

Inv. br. 443

42. MAČ paradni Solingen (?), 17. st.

Držak od tamne kosti s rubnim prstenovima od mjedi. Glavica od mjedi u obliku nepravilne, perforirane kugle sa zakovicom na tjemenu. Od rukobrana i krsnice sačuvani samo bočni lukovi unutar kojih je kratki ricasso ukrašen konjaničkim likovima. Branik u obliku horizontalno postavljene simetrične zdjelice ukrašen lovačkim prizorom a na rubovima glavicama putta s lisnatim zavojima.

Sječivo usko, dugo, dvobrido s kratkim žljebovima s obje strane. U žljebovima natpis: TOMAS DE ALLA.

Manjkavo. Nedostaje rukobran s krsnicom.

Kupljeno od Ive Senjanovića u Zagrebu 1961. godine.

Cjel. dulj. 104 cm, dulj. sječ. 87 cm, šir. sječ. 2,3 cm

Inv. br. 2844

Objavljeno: M. Šercer, Staro oružje, Zagreb, 1971, str. 24.

43. SJEČIVO rapira 17. st.

Sječivo dvobrido, usko s trnom i ricassom. Na sječivu kratki, duboki, uokvireni žlijeb.

Balčak nedostaje.

Veoma korodirano. Vršak sječiva nedostaje.

Ne postoji dokumentacija o načinu nabave.

Cjel. dulj. 118,5 cm, dulj. sječ. 102,5 cm, šir. sječ. 2 cm

Inv. br. 24381

44. MAČ paloš sa znakom vuka 17. st.

Držak drven, tordiran s ovojem srebrne žice. Glavica u obliku šešira s obodom i plosnatom zakovicom na vrhu. Krak krsnice zavnut u smjeru drška i proširen. Drugi krak krsnice nedostaje.

Sječivo jednobrido s dva šira i jednim užim žlijebom. Na licu sječiva znak vuka.

Žičani ovoj drška nepotpun. Vršak sječiva oštećen.

Ne postoji dokumentacija o načinu nabave.

Cjel. dulj. 111 cm, dulj. sječ. 96 cm, šir. sječ. 3,6 cm

Inv. br. 20497

45. SJEČIVO mača sa znakom vuka 17. st.

Sječivo usko, dvobrido s kratkim žlijebom. U žlijebu s obje strane između nazubljenih kolutova broj 1544. Izvan žlijeba znak vuka. Na trnu sječiva s obje strane žig u obliku ljudske glave u profilu.

Nađen u Lisarici.

Darovao Mijat Sabljar.

Cjel. dulj. 97,5 cm, dulj. sječ. 85,5 cm, šir. sječ. 2,6 cm

Inv. br. 323

Objavljen: I. Filipović-J. Adamček-M. Šercer, Seljačka buna 1573, katalog izložbe, Zagreb, 1973, kat. br. 126.

46. MAČ Druga pol. 17. st.

Držak drven, vretenast. Glavica drška od željeza, kuglasta s lučno povijenim rukobranom koji se nastavlja u krsnicu sa zadebljanim i povijenim krakom. Na krsnici s prednje strane vodoravni branik.

Sječivo dvobrido, usko s kratkim žlijebom po sredini.

U žlijebu: + PHILLIP + ROSMARCKHT +.

Korice nedostaju. Žičani ovoj drška s rubnim prstenima nedostaje kao i pločica branika.

Iz bivšeg Ratnog muzeja.

Cjel. dulj. 96 cm, dulj. sječ. 81 cm, šir. sječ. 2,3 cm

Inv. br. 20499

Tabla III

47. MAČ konjanički M 1679

Držak bez obloge s kuglastom glavicom. Branik u obliku košarice sastoji se od rukobrana smještenog u osi sječiva i vanjskog rukobrana koji se nastavlja u krsnicu sa zavnutim krakom. Rukobrani su s prednje strane povezani kosom pomoćnom prečkom. Po sredini rukobrana je ukras dviju spojenih kuglica. Branik s donje strane srcoliko oblikovan, asimetričan, dvostruk. Sa stražnje strane na braniku uporište za palac.

Sječivo šire, dvobrido, bez vrška.

Manjkavo i veoma korodirano.

Nađeno u Jakovu kućni br. 107.

Darovala zadruge za isušenje Srijema, Zemun, 1909. godine.

Cjel. dulj. 89,5 cm, dulj. sječ. 75 cm, šir. sječ. 4 cm

Inv. br. 1680

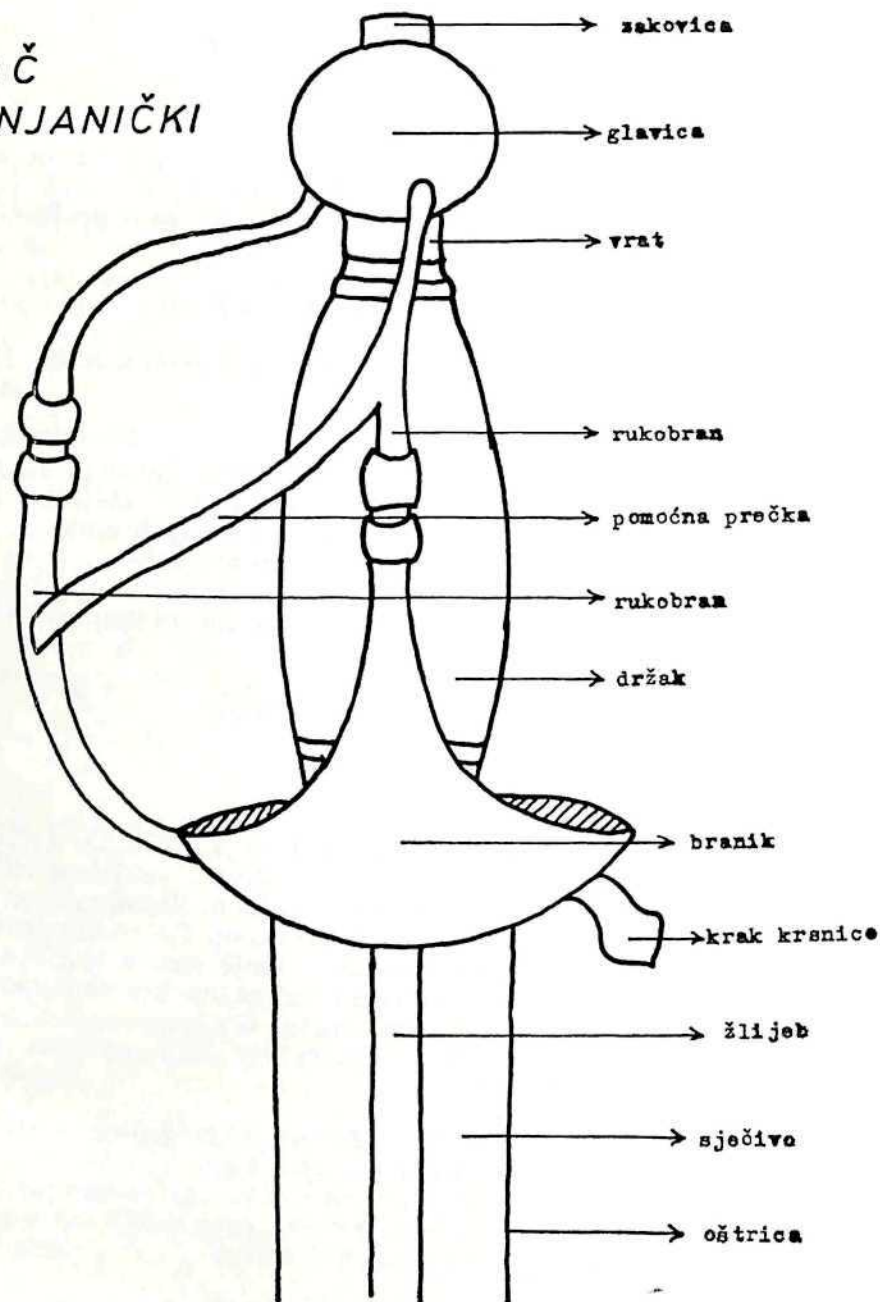
Tabla II

48. MAČ konjanički M 1679

Opis balčaka kao kod inv. br. 47.

Sječivo usko, dvobrido s naglašenim grebenom.

MAČ KONJANIČKI

Manjkavo i korodirano.

Nađeno u koritu Karašice kod Valpova.

Kupljeno od Helidora Hranjeca 1913. godine.

Cjel. dulj. 48,5 cm, dulj. sječ. 33,4 cm, šir. sječ. 2,5 cm
Inv. br. 1938

49. MAČ konjanički

Sječivo: München (?), 16. st.

Balčak: kraj 17. st.

Držak četverbrido fasetiran presvučen hrapavom kožom. Branik u obliku košarice koja se sastoji od rukobrana smještenog u osi sječiva i rukobrana s vanjske strane koji se nastavlja u krsnicu sa zavnutim krakom. Rukobrani su se prednje strane povezani kosom pomoćnom prečkom. Na rukobranima po sredini ukras dviju spojenih kuglica. Branik s donje strane završava asimetričnim, srcolikim pločicama. Na pločici s prednje strane mali proboji.

Sječivo šire, dvobrido s tri kraća žlijeba. U srednjem žlijebu s prednje strane natpis: IN VOLENZIA a na naličju: IN ETERNUM.

Dobro sačuvan.

Ne postoji dokumentacija o načinu nabave.

Cjel. dulj. 98 cm, dulj. sječ. 84 cm, šir. sječ. 4,5 cm

Inv. br. 1917

50. MAČ sa znakom vuka

Kraj 17. st.

Držak drven omotan kožom. Glavica drška okovana. Rukobran od željeza nastavlja se pod pravim kutom u krsnicu s ravno pruženim krakom. Po sredini krsnice tanki dvostruki jezik.

Sječivo šire, dvobrido s plitkim žlijebom. U žlijebu između dva kosa križa broj 1441, nejasan žig i znak vuka.

Korice drvene obložene kožom, okovane s dva željezna prstena, s okovom na dijelu ruba i na vršku. Na prvom prstenu kolut za privješanje.

Dosta oštećeno i manjkavo.

Dar obitelji Buriac iz Senja.

Cjel. dulj. 97 cm, dulj. sječ. 85,5 cm, šir. sječ. 4 cm, korice 89,5 cm

Inv. br. 329

Objavljeno: I. Filipović-J. Adamček-M. Šercer, Seljačka buna 1573, katalog izložbe, Zagreb, 1973, kat. br. 130.

Tabla V

51. SJEČIVO mača (ulomak) sa znakom vuka

Poč. 18. st.

Sječivo uže, dvobrido s kratkim žlijebom.

U žlijebu broj 1441, oval s nejasnim žigom i znak vuka.

Veoma manjkavo i korodirano. Donji dio sječiva nedostaje.

Nađeno u Vukovaru u vinogradu V. Mihajlovića.

Kupljeno od Nikodema Vlašića 1898. godine.

Cjel. dulj. 50 cm, šir. sječ. 3,8 cm

Inv. br. 1242

52. MAČ austrijski konjanički Poč. 18. st.
Držak bez obloge s lukovičastom glavicom na kojoj je veća zakovica. Rukobran valovit, ukrašen po sredini spojenim kuglicama nastavlja se u krsnicu s povijenim, zadebljanim krakom. Branik u obliku simetrično postavljenih vodoravnih zdjelica. Pločica branika na naličju probijena i ukrašena. Na njoj se nalazi uporište za palac. Sječivo jednobrido prema vršku dvobrido s tri uska žlijeba uz hrbat. Na sječivu žig.
Manjkavo. Nedostaju prednje prečke rukobrana i pločica branika.
Iz bivšeg Ratnog muzeja.
Cjel. dulj. 109 cm, dulj. sječ. 93,5 cm, šir. sječ. 3,3 cm
Inv. br. 7319

53. MAČ paradni Njemačka (?), poč. 18. st.
Držak drven, vretenast s ovojem tordirane žice i rubnim pletenicama. Glavica drška u obliku mjedene kugle sa zakovicom na tjemenu. S prednje i sa stražnje strane u baroknom okviru muzicirajući likovi i glavice maskarona. Na ricassu sličan ukras. Od ricassa odvajaju se bočni lukovi i krak krsnice koji završava zadebljanjem poput glavice s licem. Branik u obliku vodoravne tavnice s uvučenim bočnim stranama ukrašen također muzicirajućim likovima i glavicama maskarona. Sječivo dugo, usko, dvobrido s dugim, uskim žlijebom po sredini obiju strana. Na sječivu uz barokne vitice natpis: An Gottes Segen ist alles Gelegen. Na kraju žlijeba znak tri puta prekrizhenog sidra. Oštećeno.
Ne postoji dokumentacija o načinu nabave.
Cjel. dulj. 92 cm, dulj. sječ. 75 cm, šir. sječ. 2 cm
Inv. br. 20498

54. MAČ paradni Poč. 18. st.
Držak drven, vretenast ovijen tordiranom žicom. Na gornjem rubu drška prsten od žičane pletenice. Glavica drška od željeza, jajolika sa zakovicom na tjemenu. Branik u obliku simetrične tavnice s usjećenim stranama. Krsnica s povijenim i zadebljanim krakom i bočnim lukovima.
Sječivo usko, dvobrido s grebenom po sredini. Na sječivu znak tri puta prekrizhene rašljaste crte.
Manjkavo. Nedostaje rukobran, dio žičanog ovoja, donji prsten drška. Branik oštećen. Sječivo korodirano, vršak sječiva iskrivljen.
Ne postoji dokumentacija o načinu nabave.
Cjel. dulj. 81 cm, dulj. sječ. 66 cm, šir. sječ. 1,7 cm
Inv. br. 24351

55. MAČ konjanički Prva trećina 18. st.
Držak drven, tordiran, okovan na rubovima nazubljenim prstenima. Glavica od željeza u obliku većeg turbana s brazdama. Na glavici drška

kuglasta zakovica. Rukobran s pomoćnim prečkama s prednje i stražnje strane, sa bočnim lukovima, prstenom za pariranje i krsnicom koja je izvijena prema naprijed. Ricasso ovijen gustim spletom žice. Sječivo dvobrido s fasetiranim grebenom po sredini obiju strana. Na sječivu slijedeći ukrasi: vojvodska kruna sa saksonsko-poljskim grbom, prepletena osmica i splet baroknih vitica s tulipanom.
Manjkavo. Nedostaju pločice branika.
Iz Nuštra. Pripadalo obitelji Héderváry.
Kupljeno od Milana Praunspergera u Zagrebu 1940. godine.
Cjel. dulj. 103,5 cm, dulj. sječ. 90 cm, šir. sječ. 3 cm
Inv. br. 2807
Tabla III

56. MAČ paloš Prva trećina 18. st.
Držak odgovara drščima poljskih karabela, drven, ukrašen mjedenim čavličima. Krsnica s dvokrakim jezicima i ravno pruženim kracima. Sječivo jednobrido, prema vršku dvobrido s usjećenim zupcem. S obje strane sječiva dva šira i dva uža žlijeba. Na sječivu između baroknih vitica prikaz antičkog junaka na postolju s natpisom: SCIEPIO (!).
Korice drvene presvučene u kožu i okovane na vršku.
Manjkavo. Nedostaju ukrasi na dršku i okovi na koricama.
Ne postoji dokumentacija o načinu nabave.
Cjel. dulj. 102,5 cm, dulj. sječ. 89,7 cm, šir. sječ. 3,5 cm
Inv. br. 11579
Tabla V

57. MAČ paloš Solingen, od 1711. do 1736. godine
Držak drven, omotan kožom i ovojem tordirane žice. Postrani okov drška od mjedi lijevan u jednom komadu s kapom drška i izbočenim dugmetom na tjemenu. Rukobran od mjedi nastavlja se pod pravim kutom u krsnicu s ravno pruženim zadebljanim krakom. Na krsnicu i rukobran s prednje strane učvršćena je prečka zavijena u obliku nepravilnog broja 3.
Sječivo jednobrido, u donjoj trećini dvobrido s dva šira i dva uža žlijeba. S obje strane sječiva prikazi konjaničkih likova na postolju koje se stepenasto suzuje. S jedne strane natpis: Vivat Carolus VI, a s druge strane: Vivat Printz Eugenius. Na trnu sječiva žig kraljevske glave. Korice drvene okovane u cijeloj duljini mjedenim okovom. Po sredini korica s prednje strane ukrasna valovita mjedena traka. Korice učvršćene s devet poprečnih prstenova od kojih su dva šira i na njima su koluti za privješanje.
Oštećeno.
Ne postoji dokumentacija o načinu nabave.

Cjel. dulj. 103 cm, dulj. sječ. 89 cm, šir. sječ. 4 cm, korice 90,3 cm
Inv. br. 332
Tabla V

58. MAČ paloš

Prva pol. 18. st.

Držak drven, omotan konopcem i kožom. Glavica drška kljunasto oblikovana prekrivena plitkom, ovalnom, metalnom kapom. Od glavice drška nastavlja se željezni rukobran označen na četiri mjesta kosim crtama. Rukobran se spaja pod pravim kutom s krsnicom s ravno pruženim zadebljanim krakom. Po sredini krsnice kratki, dvokraki jezik s oznakom kosog križa po sredini.

Sječivo jednobrido u donjoj trećini dvobrido s dva šira i dva uža žlijeba s obje strane. Na sječivu prikaz habsburškog grba s krunom i natpis: Vivat Carolus der VI Römische Keiser.

Korice drvene presvučene u kožu, okovane na ustima i bridovima uskim mjedenim trakama. Po sredini korica ukrasna mjedena traka sa zupčastim rubom. Korice učvršćene s devet uskih mjedenih prstenova. Na dva prstena učvršćeni su koluti za privješanje.

Malo oštećeno.

Na ustima korica signatura: Martin Kneszevich 1740.

Kupljeno od Milana Praunspergera u Zagrebu 1940. godine.

Cjel. dulj. 100,5 cm, dulj. sječ. 88,3 cm, šir. sječ. 3,9 cm, korice 93,5 cm
Inv. br. 2843

Objavljeno: M. Šercer, Staro oružje, Zagreb, 1971, sl. 29.

Tabla V

59. SJEČIVO mača

Prva pol. 18. st.

Sječivo dvobrido s ugraviranim konjaničkim likovima na postolju. S jedne strane natpis: Vivat Printz Eugenius a s druge strane okrunjeni dvo-glavi orao i natpis: Vivat Carl VI.

Korice drvene, presvučene kožom, u donjoj polovini okovane metalom na bridovima i učvršćene s pet prstenova. Dva šira prstena imaju kolute za privješanje.

Manjkavo. Balčak nedostaje kao i okov na ustima korica.

Ne postoji dokumentacija o načinu nabave.

Cjel. dulj. 92 cm, dulj. sječ. 83,5 cm, šir. sječ. 3,7 cm, korice 87 cm

Inv. br. 331

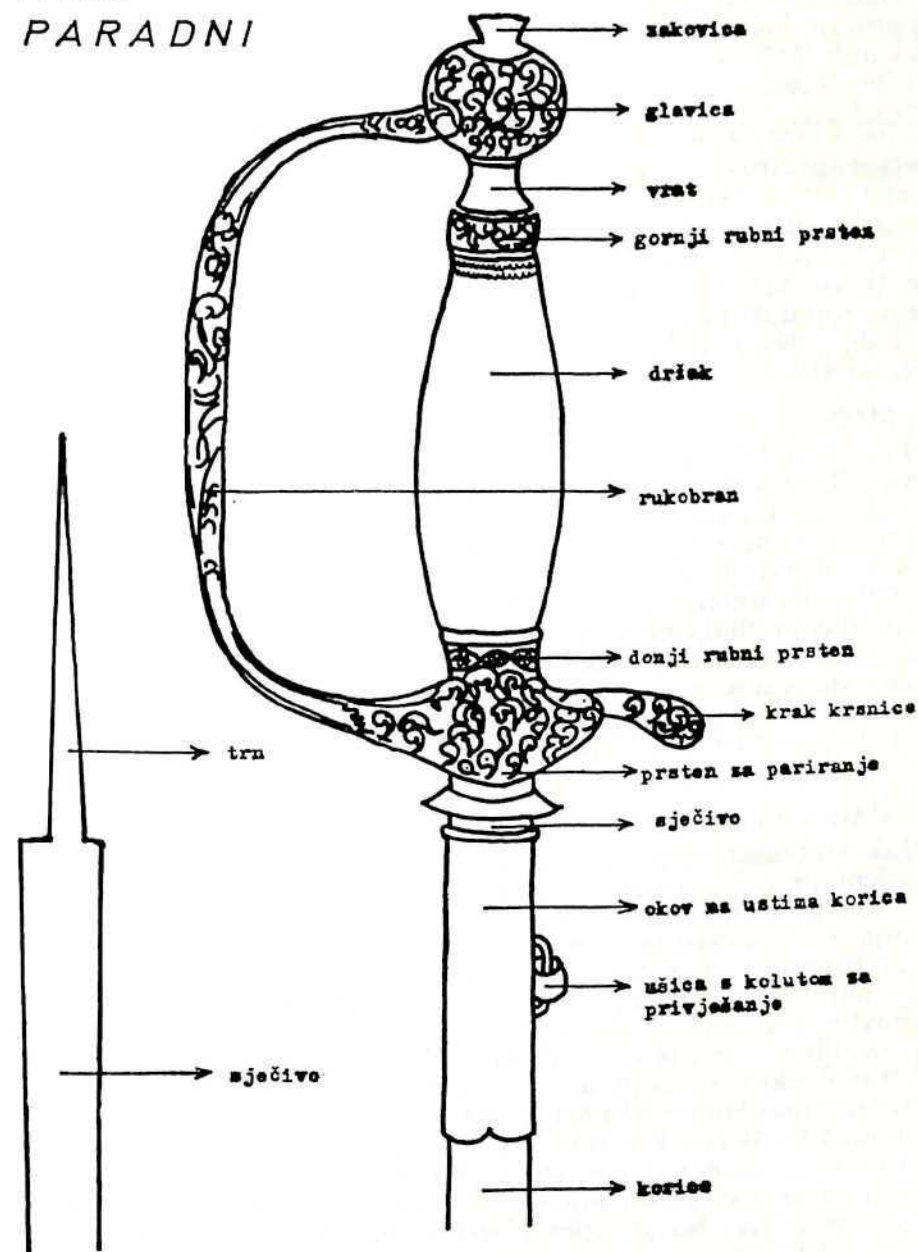
60. MAČ paradni

Italija, sred. 18. st.

Držak od bronce trbušasta oblika ukrašen kasnobaroknim ukrasima. Glavica kuglasta s naglašenim vratom i zakovicom na tjemenu ukrašena također kasnobaroknim ornamentima. Ostaci rukobrana, krsnice i bočnih lukova ukrašeni rocaillom i zavojima.

Sječivo dvobrido s kratkim, dubokim žlijebom s obje strane. U žlijebu s jedne strane natpis: FRANCISCO a s druge: PICCHINIO.

MAČ PARADNI

Manjkavo. Nedostaje rukobran, branik, krak krsnice i dio bočnih lukova. Glavica drška je deformirana.

Ne postoji dokumentacija o načinu nabave.

Cjel. dulj. 77,7 cm, dulj. sječ. 64 cm, šir. sječ. 1,6 cm

Inv. br. 10082

61. SJEČIVO paradnog mača Francuska, sredina 18. st.

Sječivo dvobridno, usko, fasetirano sa svake strane u tri plohe. S obje strane sječiva ukras prepletene vrpce i sunca s ljudskim licem. Vidljivi tragovi pozlate.

Na trnu oval sa žigom ljiljana.

Manjkavo. Nedostaje balčak.

Ne postoji dokumentacija o načinu nabave.

Cjel. dulj. 89 cm, dulj. sječ. 79,5 cm, šir. sječ. 2 cm

Inv. br. 410

62. MAČ Sred. 18. st.

Držak od srebra, trbušast s kuglastom glavicom na kojoj je manja zakovica. Lučno povijeni rukobran nastavlja se u krsnici sa zadebljanim i povijenim krakom. Na krsnicu i rukobran učvršćen je s prednje strane prsten za pariranje koji je sprijeda proširen.

Sječivo dvobridno, djelomično fasetirano u šest ploha (sa svake strane po tri) i ukrašeno krunom, suncem, zvijezdama, s dvije upaljene svijeće, prepletom tanke dvostruke osmice uz koju je latinski tekst: Nisi Conspies flammam Et Ego Exli

Dobro sačuvano.

Ne postoji dokumentacija o načinu nabave.

Cjel. dulj. 74,5 cm, dulj. sječ. 61,7 cm, šir. sječ. 1,7 cm

Inv. br. 2813

63. MAČ paradni Oko 1750—1760. godine

Držak vretenast ovijen gustim spletom tordirane žice. Pri dnu drška mjedeni prsten s ukrasom pletenice ispunjene rozetama. Glavica drška kuglasta lijevana u jednom komadu s gornjim prstenom drška, vratom i zakovicom na tjemenu. Glavica i prsten ukrašeni rocaillum, teškim lisnatim viticama i baroknim zavojima. Lučno oblikovani rukobran ukrašen je rogom obilja i teškom baroknom viticom. Rukobran se nastavlja u krsnicu sa zadebljanim krakom. Krsnica je također ukrašena rocaillum i baroknim viticama. Na krsnicu je učvršćen prsten za pariranje ukrašen istim ornamentalnim motivima. Sječivo usko, tupo ukrašeno baroknim viticama. S prednje strane vitice ukomponiran monogram MT (Marija Terezija). Na trnu sječiva nejasan žig.

Korice drvene, omotane u kožu, okovane na ustima i na vršku. Ispod okova na ustima korica mjedeni prsten s ukrasima baroknih vitica, zavoja i rocaillea. Na gornjim okovima nalaze se koluti za privješanje. Korice oštećene.

Kupljeno od Milana Praunspergera u Zagrebu 1940. godine.

Cjel. dulj. 85 cm, dulj. sječ. 71 cm, šir. sječ. 1,8 cm, korice 71,5 cm

Inv. br. 2845

Tabla IV

64. MAČ paradni Oko 1750—1760. godine

Opis kao kat. br. 63.

Sječivo usko, tupo bez ukrasa. Na trnu sječiva žig glave na izduljenom vratu.

Manjkavo. Nedostaje žičani ovoj drška, prsten za pariranje i korice.

Ne postoji dokumentacija o načinu nabave.

Cjel. dulj. 89 cm, dulj. sječ. 75 cm, šir. sječ. 2 cm

Inv. br. 20489

65. MAČ paradni Oko 1750—1760. godine

Opis kao kod kat. br. 63.

Sječivo usko, jednobridno, prema vršku dvobridno sa žlijebom u cijeloj duljini.

Manjkavo. Nedostaje žičani ovoj drška, prsten za pariranje i korice.

Ne postoji dokumentacija o načinu nabave.

Cjel. dulj. 96,5 cm, dulj. sječ. 81,5 cm, šir. sječ. 2 cm

Inv. br. 24353

66. MAČ paradni Italija, oko 1750—1760. godine

Držak drven od tamne kosti uzdužno brazdan. Pri dnu drška mjedeni prsten. Glavica drška kuglasta lijevana u jednom komadu s gornjim prstenom drška, vratom i zakovicom. Na glavici i gornjem prstenu isti dekorativni elementi kao na mačevima kat. br. 64, 65. Rukobran prelomljen a preostali dio kraka brušen. Slobodni krak krsnice blago povijen i zadebljan. Srednji dio krsnice ukrašen baroknom lisnatom ornamentikom i rocaillum.

Sječivo usko, dvobridno sa žlijebom s obje strane. U žljebovima natpis: x x FRANCISCO x x PICHINIO x .

Manjkavo.

Kupljeno od Vladimira Desnice 1948. godine. Iz zbirke u Islamu Grčkom.

Cjel. dulj. 95 cm, dulj. sječ. 81 cm, šir. sječ. 2,5 cm

Inv. br. 9293

67. MAČ paradni Od 1750—1780. godine

Balčak od srebra sastoji se od vretenastog drška s gustim ovojem žice. S obje strane drška rubni prstenovi. Glavica drška fasetirana i ukrašena akantovim lišćem. Na tjemenu istaknuta zakovica. Rukobran lučno povijen, stanjen u sredini nastavlja se u krsnicu s povijenim i zadebljanim krakom. Ispod krsnice ricasso i dva bočna kraka s rascijepljenim krajevima. Ispod ricassa srcoliki, vodoravni branik.

Sječivo dvobrido, fasetirano i ornamentirano. Na trnu sječiva žig kraljevske glave u profilu. Na glavici drška punca s monogramom ER. Korice drvene omotane u kožu i okovane na ustima.

Korice oštećene. Okov na vršku nedostaje.

Iz zbirke dra Fona u Zagrebu.

Cjel. dulj. 97,5 cm, dulj. sječ. 81,5 cm, šir. sječ. 2 cm, korice 81,7 cm

Inv. br. 404

Tabla VII

68. MAČ paradni

Od 1750—1780. godine

Držak vretenast od mjedi s kasnobaroknim ukrasima kartuša, rocaillea i zavoja. Glavica drška u obliku kugle s naglašenim vratom i zakovicom, ukrašena na isti način kao držak. Na ricassu prikazi alegoričkih likova s muzičkim instrumentima. Od ricassa odvajaju se bočni lukovi, ostaci krsnice i rukobrana. Branik u obliku vodoravno postavljene zdjelice ukrašen kasnobaroknim ornamentima.

Sječivo trobrido s graviranim vitičastim ornamentima i natpisom: Ne me tirez pas Sans Raisons / Ne me Remettez point Sans Honneur.

Na trnu sječiva serijski broj 3677 i nejasni znaci.

Manjkavo. Nedostaju rukobran i krak krsnice.

Ne postoji dokumentacija o načinu nabave.

Cjel. dulj. 102 cm, dulj. sječ. 86,5 cm, šir. sječ. 2,5 cm

Inv. br. 20578

69. MAČ paradni

Francuska (?), od 1750—1780. godine

Držak drven, vretenast ovijen gustim spletom mjedene tordirane žice s rubnim pletenicama. Glavica drška kuglasta, probijena i ukrašena nizom spojenih četverolatičnih cvjetova. Na tjemenu glavice istaknuta zakovica. Rukobran lučno povijen, ukrašen troprutom pletenicom i četverolatičnim cvjetovima s probojima. Rukobran se nastavlja u krsnicu sa zadebljanim krakom koji je ukrašen četverolatičnim cvjetovima s probojima. Isti ukras nalazi se na ricassu i na braniku. Ispod krsnice povijeni bočni lukovi s ukrasom troprute pletenice.

Sječivo trobrido, ukrašeno motivom prepletene trake, trofejnih znakova i vitica.

Ovoj žice na dršku poremećen.

Ne postoji dokumentacija o načinu nabave.

Cjel. dulj. 95,5 cm, dulj. sječ. 79 cm, šir. sječ. 2,5 cm

Inv. br. 2815

Tabla IV

70. MAČ paradni

Od 1750—1780. godine

Držak drven, vretenast s ovojem bakrene, tordirane žice i rubnim pletenicama. Glavica drška od mjedi ukrašena rocaillem, probojima i uporedo postavljenim viticama koje djeluju poput nojeva perja. Rukobran lučno

povijen ukrašen probojima, zavojima i rocaillem. Rukobran se nastavlja u krsnicu sa zadebljanim krakom na kojem je proboj s rocaillem. Ispod krsnice bočni lukovi. Ricasso ukrašen probijenim rocaillem. Branik u obliku vodoravno postavljene tavnice s usječenim bočnim stranama ukrašen na isti način kao ostali dijelovi balčaka.

Sječivo trobrido ukrašeno motivima prepletene vrpce, spleta vitica, rocaillea i stilizirane vaze s cvijećem.

Ovoj bakrene žice na dršku poremećen.

Iz zbirke u Islamu Grčkom.

Kupljeno od Vladana Desnice 1948. godine.

Cjel. dulj. 90 cm, dulj. sječ. 74 cm, šir. sječ. 3 cm

Inv. br. 9292

71. MAČ paradni austrijskog oficira

Od 1750—1780. godine

Držak drven, vretenast s gustim ovojem tordirane žice i rubnim pletenicama. Glavica drška kuglasta s naglašenim vratom i zakovicom, ukrašena s obje strane okrunjenim habsburškim grbom. Rukobran lučno povijen. Krsnica dvokraka sa zadebljanim završecima. Ispod krsnice ricasso s bočnim lukovima. Branik vodoravno postavljen, sroliko oblikovan s usječenim užim krajem. S obje strane branika okrunjeni štitovi s kasnobaroknim ornamentima i monogramima MT i FP.

Sječivo dvobrido bez žljebova.

Korice nedostaju. Korodirano.

Iz bivšeg Ratnog muzeja.

Cjel. dulj. 96 cm, dulj. sječ. 80 cm, šir. sječ. 3 cm

Inv. br. 7318

72. MAČ konjanički kraljevine Sardinije

Druga pol. 18. st.

Držak drven s kljunastom glavicom, opleten konopcem i omotan kožom. Postrani okov drška od mjedi s plitkom kapom na glavici drška i zakovicom na tjemenu. Košarica mača sastavljena je od rukobrana s odsječnim uglovima koji se nastavlja u krsnicu s dvokrakim jezicima. S prednje strane je okomito postavljena školjka koju izvijena prečka spaja s rukobranom. Sječivo dvobrido bez žljebova. Na sječivu ukras pletene vrpce s baroknim zavojima, grb kraljevine Sardinije (okrunjeni orao s križem na prsima) te stilizirana palmeta.

Dosta oštećeno i manjkavo.

Kupljeno od Balda Libana u Dubravici kraj Dubrovnika 1882. godine.

Cjel. dulj. 104,5 cm, dulj. sječ. 90,8 cm, šir. sječ. 4,7 cm

Inv. br. 330

Tabla VI

73. MAČ paloš ruskih dragona

Od 1764—1775. godine

Držak brazdan ovijen kožom. Glavica drška od mjedi o obliku stilizirane lavlje glave s izbočenom zakovicom na tjemenu. Košarica mača sa-

stoji se od lučno povijenog rukobrana i tri pomoćne prečke od kojih su dvije ukrštene. Na križištu okrugla pločica. Krak krsnice ravno pružen. Sa stražnje strane uporište za palac.

S obje strane rukobrana utisnuta nejasna punca a na kraku krsnice znak krune.

Sječivo dvobrido u donjoj polovini s obje strane zaoštreno.

Dobro sačuvano. Korice nedostaju.

Iz zbirke Kulmer.

Cjel. dulj. 102 cm, dulj. sječ. 85,5 cm, šir. sječ. 4 cm

Inv. br. 2511

74. MAČ paloš austrijske teške konjice M 1769/75

Držak drven ovijen konopcem bez kožnog omota. Postrani okov drška s »ušima« s obje strane. Okov se nastavlja u kapu na glavici s većom kuglastom zakovicom. Rukobran polukružan širi se u veći, simetričan branik s osam proboja. Vanjski rub branika završava kratkim čaporom. S prednje strane branik probijen tankim, dvostrukim jezikom.

Sječivo jednobrido sa širim žlijebom.

Na hrptu sječiva: Weiz. Na sječivu habsburški grb.

Korice drvene presvučene u kožu i okovane. Na okovima dva koluta za privješanje.

Dobro sačuvano. Kožni omot drška nedostaje.

Ne postoji dokumentacija o načinu nabave.

Cjel. dulj. 104 cm, dulj. sječ. 87,5 cm, šir. sječ. 3,7 cm, korice 89 cm

Inv. br. 24372

Tabla VIII

75. MAČ paloš austrijske teške konjice M 1769/75

Opis kao kod kat. br. 74.

Na hrptu sječiva: MH.

Dobro sačuvano. Korice nedostaju.

Iz bivšeg Ratnog muzeja.

Cjel. dulj. 102 cm, dulj. sječ. 86 cm, šir. sječ. 3,7 cm

Inv. br. 24373

76. MAČ paloš

Druga pol. 18. st.

Držak drven opleten konopcem, omotan kožom i ukrašen sa svake strane po jednom mjedenom rozetom. Postrani okov od mjedi nastavlja se u plitku kapu s rubnim ukrasom. Rukobran lučno povijen nastavlja se pod pravim kutom u krsnicu s ravno pruženim, zadebljanim i profiliranim krakom. Po sredini krsnice dvokraki jezik.

Sječivo jednobrido s nečitkim natpisima i nejasnim ukrasima.

Korodirano. Korice i jedna mjedena rozeta s drška nedostaju.

Darovao Ivan Pajlok, učitelj u Zagrebu.

Cjel. dulj. 92 cm, dulj. sječ. 78,5 cm, šir. sječ. 5 cm

Inv. br. 336

77. MAČ francuskog konjičkog oficira

Kraj 18. st.

Držak drven s kožnim omotom i ovojem dvostruko tordirane žice. Na glavici drška plosnata mjedena kapa s lisnato oblikovanim donjim bridom. Pri dnu drška mjedeni prsten. Košarica mača sastavljena je od rukobrana koji se pod pravim kutom nastavlja u krsnicu i četiri zavinate prečke koje se oslanjaju na okomito postavljenu probijenu školjku. S donje strane balčaka pričvršćena je pločica za uticanje korica.

Sječivo dvobrido, dijelom tupo, dijelom jednobrido, a prema vršku dvobrido zaoštreno. Na sječivu asimetrično postavljen naglašeni greben. Na trnu znak rimskog broja I. Na sječivu ovalni žig: R s krunom.

Korice nedostaju. Krak krsnice odlomljen.

Kupljeno od Milana Praunspergera u Zagrebu 1940. godine.

Cjel. dulj. 103,5 cm, dulj. sječ. 89,5 cm, šir. sječ. 3 cm

Inv. br. 2842

Objavljeno: M. Šercer, Staro oružje, Zagreb, 1971, sl. 28.

Tabla VI

78. MAČ paradni, počasni

Kraj 18. st.

Držak tanak, vretenast s jajolikom glavicom drška, lučno povijenim rukobranom koji je u sredini malo zadebljan. Rukobran se nastavlja u krsnicu sa zadebljanim završetkom. Ispod krsnice bočni lukovi i vodoravno postavljeni branik bademasta oblika. Na dršku vidljivi tragovi bijele boje a na ostalim dijelovima balčaka tragovi pozlate.

Sječivo trobrido ukrašeno u dijelu prema dršku jetkanjem s pozlatom u modrom (Blauätzung) i ukrasima pletene vrpce, lisnatih vitica, vrpce s natpisom VIGILANDUM, srca s plamenom i vaze s cvijećem.

Korice nedostaju.

Darovao Domoljub Medanić, umirovljeni pomorski kapetan u Bakru i bivši zapovjednik jahte »Herta« kneza Johannesa III Lichtensteina, 1902. godine. Mač pripadao Bartolu Medaniću (1742—1816) grofu rimskom (imenovan 1790. godine) i konzulu Republike ligursko-francuske.

Cjel. dulj. 97 cm, dulj. sječ. 80 cm, šir. sječ. 2,5 cm

Inv. br. 993.

Tabla IV

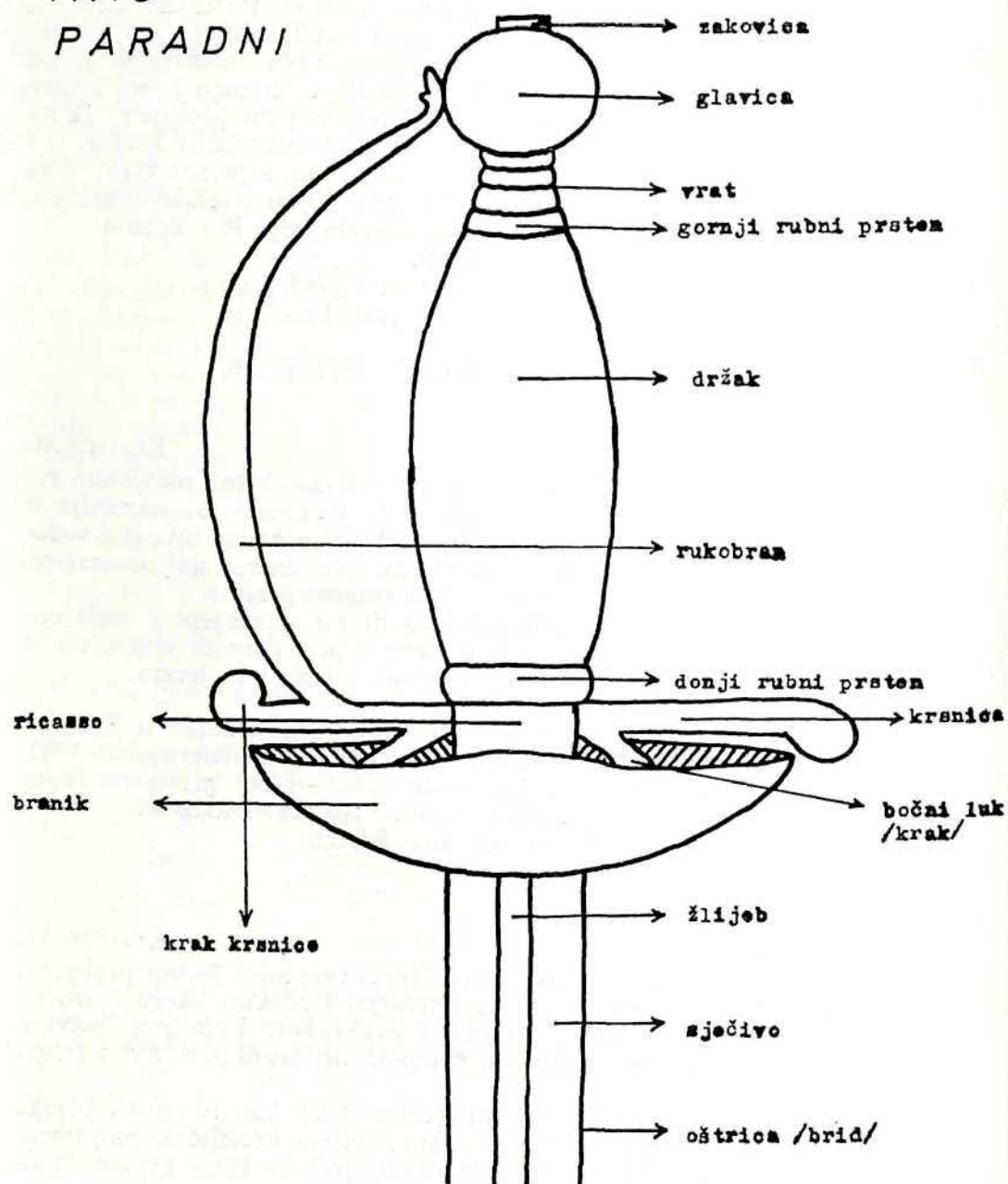
79. MAČ dvorski paradni

Kraj 18. st.

Držak vretenast omotan gustim ovojem tordirane žice. Rubni prstenovi drška s puncama CE. Glavica drška ukrašena ljudskim likom s trofejnim znacima. Rukobran lučno povijen s dvokrakom krsnicom, bočnim lukovima i vodoravno postavljenim, simetričnim branikom. Svi dijelovi bogato ukrašeni.

Sječivo tipa colichemarde. Po sredini sječiva žlijeb koji se suzuje prema vršku. Dio sječiva ukrašen motivom grane, cvijeta i sablje te natpisom: Vincere aut mori. Pro aris et focus (na licu sječiva). Inter armae (!) silent leges (na naličju sječiva).

MAČ PARADNI

Korice drvene presvučene u kožu i okovane na ustima.
Korice manjkave.

Ostavština Jelačić predana 1937. godine.

Cjel. dulj. 101 cm, dulj. sječ. 82,5 cm, šir. sječ. 2,8 cm, korice 82 cm

Inv. br. 18350

Tabla IV

80. MAČ dvorski paradni

Kraj 18. st.

Držak vretenast s gustim ovojem tordirane žice. Glavica drška jajolika, fasetirana i gravirana. Rukobran lučno povijen, proširen po sredini i ukrašen cvijetom. Krsnica kratka s ravno pruženim kracima. Branik u obliku vodoravne, simetrične zdjelice s »dijamantnim« rubom. Između branika i ricassa umetnuta ovalna pločica ukrašena brušenim rubom i čavlima brušenih glavica.

Sječivo tipa colichemarde. S obje strane jetkani ukrasi: alegorički lik u ovalu, pletena vrpca, baldahin s girlandom, lambrequinom i palmetom.

Sječivo manjkavo.

Ne postoji dokumentacija o načinu nabave.

Cjel. dulj. 70 cm, dulj. sječ. 51 cm, šir. sječ. 3 cm

Inv. br. 18351

81. MAČ žalobni

Kraj 18. st.

Držak vretenast, fasetiran s jajolikom, fasetiranom glavicom. Rukobran lučno povijen s proširenom sredinom nastavlja se u krsnicu sa zadebljanim krakom. Ispod krsnice skraćeni ricasso, bočni lukovi i vodoravna, ovalna pločica branika s brušenim rubom.

Sječivo dvobrido bez ukrasa.

Korice drvene omotane u kožu, okovane na vrhu i ustima. Na gornjim okovima koluti za privješanje.

Korodirano. Jedan bočni luk odlomljen.

Cjel. dulj. 80 cm, dulj. sječ. 65 cm, šir. sječ. 1,8 cm, korice 66,3 cm

Ne postoji dokumentacija o načinu nabave.

Inv. br. 403

82. MAČ žalobni

Kraj 18. st.

Opis kao kod kat. br. 81. osim što su svi dijelovi balčaka ukrašeni kosim brazdama.

Sječivo usko, fasetirano.

Korice nedostaju.

Ne postoji dokumentacija o načinu nabave.

Cjel. dulj. 80. cm, dulj. sječ. 63 cm, šir. sječ. 1,7 cm

Inv. br. 2814

Tabla IV

83. MAČ paradni Kraj 18. st
Balčak od pozlaćene mjedi s vretenastim drškom, glavicom u obliku vaze i polukružnim rukobranom koji se nastavlja u krsnicu s povijenim krakom. Ispod krsnice ricasso s bočnim lukovima i branikom u obliku vodoravno postavljene ovalne pločice. Svi dijelovi ukrašeni nizom »bisernih« kuglica i manjim reljefno istaknutim rozetama. Između branika i sječva umetnuta zaštitna tkanina (»mantinelle«). Sječivo trobrido ukrašeno motivom pletene vrpce, zavoja i vitica. Pozlata na balčaku mjestimično oljuštena. Sječivo korodirano. Ne postoji dokumentacija o načinu nabave. Cjel. dulj. 102 cm, dulj. sječ. 83,5 cm, šir. sječ. 2,5 cm
Inv. br. 20504
Tabla IV
84. MAČ paradni Kraj 18. st.
Opis kao kod kat. br. 83.
Rukobran odlomljen.
Ne postoji dokumentacija o načinu nabave.
Cjel. dulj. 100 cm, dulj. sječ. 82 cm, šir. sječ. 2 cm
Inv. br. 20505
85. MAČ 18. st.
Držak drven s postranim mjedenim okovom koji je ukrašen brazdama. Rukobran uglat spojen s krsnicom u pravom kutu. Krak krsnice ravno pružen. Ispod krsnice okomita pločica branika u obliku školjke. Sječivo ravno, dvobrido.
Na sječivu žig veće okrunjene crnačke glave.
Korice nedostaju. Drveni držak crvotočan. Kožni omot nedostaje.
Iz bivšeg Ratnog muzeja.
Cjel. dulj. 79 cm, dulj. sječ. 68 cm, šir. sječ. 3,7 cm
Inv. br. 20491
86. SJEČIVO mača Toledo, 18. st.
Sječivo usko, dvobridno s kratkim dubokim žlijebom. U žlijebu natpis: xxx EN x TOLEDO xxx i znak sidra na kraju žlijeba.
Balčak nedostaje.
Korodirano.
Ne postoji dokumentacija o načinu nabave.
Cjel. dulj. 79,5 cm dulj. sječ. 74 cm, šir. sječ. 1,5 cm
Inv. br. 24384
87. MAČ mornaričkog oficira Toledo, kraj 18. poč. 19. st.
Držak od trbušaste fasetirane rožine ukrašen kosim, dvostrukim crtama. Po sredini drška ovalna pločica. Glavica drška u obliku jastuka (cushion

form.) s ugaonim brazdama, profiliranim vratom i zakovicom na tjemenu. Krsnica u obliku proširene pločice sa zadebljanim i povijenim krakom.
Sječivo usko, dvobrido s naglašenim hrptom. S jedne strane sječiva: + EN TOLEDO +, a s druge strane: + S + FRANCISCO +.
Manjkavo. Rukobran i dio krsnice nedostaju.
Kupljeno od Rudolfa Zikmundovskog, bankovnog činovnika u Zagrebu 1913. godine.
Cjel. dulj. 102 cm, dulj. sječ. 87 cm, šir. sječ. 1,7 cm
Inv. br. 1920

88. MAČ mornaričkog oficira Kraj 18. poč. 19. st.
Držak od tamnosmeđe rožine ukrašen uzdužnim brazdama. Donji prsten s vodoravnim brazdama. Glavica drška u obliku vaze. Ostatak rukobrana s ukrasom triju spojenih kuglica nastavlja se u krsnicu s povijenim zadebljanim krajem.
Sječivo dugo, dvobrido bez žljebova.
Korice drvene presvučene u kožu i okovane na ustima, vršku i po sredini. Na dva gornja okova prsteni za privješanje. Rukobran oštećen. Krsnica manjkava. Korodirano.
Vršak korica prelomljen.
Ne postoji dokumentacija o načinu nabave.
Cjel. dulj. 97,5 cm, dulj. sječ. 82 cm, šir. sječ. 2,7 cm, korice 82,5 cm
Inv. br. 397

89. MAČ Toledo (?), kraj 18. poč. 19. st.
Držak od rožine ukrašen s obje strane mrežastim ukrasom. Glavica od mjedi, plosnata s valovitim gornjim rubom i zakovicom na tjemenu. Rukobran od mjedi nastavlja se u krsnicu s manjkavim krakom. Po sredini krsnice jezik u obliku elipse.
Sječivo dvobrido s uskim, kratkim žlijebom. U žlijebu s jedne strane natpis: EN TOLEDO, a s druge strane: TOMA...
Iz Islama Grčkog.
Kupljeno od Vladana Desnice 1948. godine.
Cjel. dulj. 91 cm, dulj. sječ. 78 cm, šir. sječ. 2 cm
Inv. br. 9295

90. MAČ Toledo (?), 18/19. st.
Držak od mjedi lijevan s ovojem tordirane žice. Glavica jajolika sa zakovicom u obliku dugmeta. Krsnica s ravno pruženim kracima i ostacima rukobrana. S obje strane krsnice bočni lukovi.
Sječivo dvobrido s kratkim žlijebom. U žlijebu s obje strane: + + EN TOLEDO ++ i znak sidra.
Nedostaje vršak sječiva i rukobran.
Iz Islama Grčkog.

Kupljeno od Vladana Desnice 1948. godine.
Cjel. dulj. 87. cm, dulj. sječ. 68,5 cm, šir. sječ. 2,3 cm
Inv. br. 9297

91. MAČ španjolski konjanički 18/19. st.

Držak trbušast presvučen ribljom kožom i okovan sa strane. Uglati rukobran prelazi u zdjelicašti branik sa šest kružnih i dva pačetvorinasta proboja za gajtan. Na povijenom rubu branika lisnati ukras.

Sječivo dvobridno sa žlijebom s obje strane. Na sječivu su s jedne strane trofejni znakovi i španjolski grb. S druge strane su trofejni znakovi, oval s poprsjem, krunom, burbonskim ljiljanima, heroldima koji drže zastave i vrpcom na kojoj je deviza: DEUS ET DIES.

Korice metalne s dva prstena za privješanje i crvenim gajtanom. Dobro sačuvano.

Ne postoji dokumentacija o načinu nabave.

Cjel. dulj. 94 cm, dulj. sječ. 82 cm, šir. sječ. 3 cm, korice 86,5 cm

Inv. br. 21928

Tabla VIII

92. MAČ austrijski oficirski 18/19. st.

Držak lijevan sa spletom žice. Glavica kuglasta sa zakovicom na tjemenu. Rukobran lučno povijen. Krsnica s ravno pruženim kracima. Branik u obliku srcolike, vodoravno postavljene zdjelice s rascijepljenim krajem.

Sječivo dvobridno bez žlijeba.

Korice nedostaju.

Dobro sačuvano.

Ne postoji dokumentacija o načinu nabave.

Cjel. dulj. 98 cm, dulj. sječ. 82 cm, šir. sječ. 2,6 cm

Inv. br. 11587

Tabla VII

93. MAČ austrijski oficirski 18/19. st.

Opis kao kod kat. br. 92.

Iz bivšeg Ratnog muzeja.

Cjel. dulj. 99,5 cm, dulj. sječ. 82,5 cm, šir. sječ. 3 cm

Inv. br. 11588

94. MAČ paradni Solingen, poč. 19. st.

Držak od mjedi, fasetiran, s blago povijenom glavicom. Na tjemenu glavice ukras cvjeta. Na dršku jedna koso usječena brazda. Rukobran lučno povijen račva se u dva kraka kojima se oslanja na krak krsnice. Drugi krak krsnice povijen. S prednje strane krsnice smješten okomito postavljeni dugoljasti branik.

Sječivo usko, dugo, dvobridno s grebenom po sredini. Na trnu žig s vjericom.

Korice nedostaju. Manjka vršak sječiva.

Ne postoji dokumentacija o načinu nabave.

Cjel. dulj. 81 cm, dulj. sječ. 69 cm, šir. sječ. 1,5 cm

Inv. br. 20488

95. MAČ paradni Poč. 19. st.

Opis kao kod kat. br. 94.

Korice drvene, obložene kožom, okovane željeznim prstenom na kojem je kolut za privješanje.

Manjkavo. Nedostaju rukobran i okovi na ustima i vršku korica.

Ne postoji dokumentacija o načinu nabave.

Cjel. dulj. 80,5 cm, dulj. sječ. 69 cm, šir. sječ. 1,7 cm, korice 64,5 cm

Inv. br. 398

96. MAČ paradni Poč. 19. st.

Opis kao kod kat. br. 94. i 95.

Korice drvene, obložene kožom, okovane na ustima i vršku. Na gornjem okovu veće ovalno dugme.

Korice prelomljene. Prsten s kolutom za privješanje nedostaje.

Ne postoji dokumentacija o načinu nabave.

Cjel. dulj. 90,5 cm, dulj. sječ. 79 cm, šir. sječ. 2 cm, korice 80 cm

Inv. br. 399

Tabla IX

97. MAČ paloš francuskih dragona (lake konjice) M AN XIII, 1804—1815.

Držak omotan kožom i tordiranom žicom. Na glavi drška kapa s većom zakovicom. Rukobran s tri povijene pomoćne prečke proširuje se u ovalni, zdjelicašti branik. Sječivo jednobridno s dva žlijeba s obje strane. Na sječivu ovalni žig sa slovom M i krunom, a na hrptu natpis: BARISON. Korice kožne s mjedenim okovima i dva koluta za privješanje.

Donja polovica korica nedostaje.

Ne postoji dokumentacija o načinu nabave.

Cjel. dulj. 104 cm, dulj. sječ. 97 cm, sječ. 3,2 cm, korice (ostatak) 50 cm

Inv. br. 18369

98. MAČ paloš oficira austrijske teške konjice Poč. 19. st.

Držak drven, brazdan presvučen kožom. Na vanjskom rubu drška metalni okov koji se nastavlja u kapu s ovalnom zakovicom. Rukobran lučno oblikovan širi se u simetričan, zdjelicašti branik probijen sa šest kružnih i dvije pačetvorinaste perforacije za gajtan. Vanjski rub branika povijen i listoliko brazdan.

Sječivo jednobridno, pri vršku dvobridno sa širim žlijebom s obje strane. Korice metalne s »krestom« na vršku i dva koluta za privješanje.

Dobro sačuvano.

Ne postoji dokumentacija o načinu nabave.

Cjel. dulj. 99 cm, dulj. sječ. 85 cm, šir. sječ. 3,4 cm, korice 89 cm
Inv. br. 24374
Tabla VIII

99. MAČ austrijski činovnički 1804—1830.
Držak drven obložen mjedi. Glavica drška u obliku orlovske glave od čijeg kljuna se nastavlja rukobran s ukrasima hrastovog lišća vezanim u osmice. Rukobran prelazi u krsnicu s povijenim krakom. S prednje strane krsnice dugoljasti, vertikalno postavljeni branik s prikazom dvo-glavog habsburškog orla koji u jednoj pandži drži mač a u drugoj štiti s monogramom F I. Između balčaka i sječiva postavljena zaštitna tkanina.

Sječivo usko, tanko, dvobrido, kromirano.

Korice drvene obložene kožom.

Manjkavo. Sedefne pločice drška i okovi na koricama nedostaju.

Ne postoji dokumentacija o načinu nabave.

Cjel. dulj. 92 cm, dulj. sječ. 79 cm, šir. sječ. 2 cm, korice 78 cm
Inv. br. 401

100. SJEČIVO mača austrijskog činovnika 1804—1830.
Balčak nedostaje.

Sječivo usko, tanko, dvobrido. Na trnu žig u obliku poprsja.

Korice drvene, obložene kožom, okovane na ustima i vršku. Na gornjem okovu srcoliko dugme.

Manjkavo.

Ne postoji dokumentacija o načinu nabave.

Cjel. dulj. 91,8 cm, dulj. sječ. 77,5 cm, šir. sječ. 2 cm, korice 78 cm
Inv. br. 402

101. MAČ oficirski Prva trećina 19. st.

Držak gusto prepleten tankom žicom završava glavicom u obliku kaci-ge s perjanicom. Rukobran lučno povijen s dvokrakom krsnicom i sr-colikim, asimetričnim branikom u obliku usječene tavice.

Sječivo jednobrido, pri vrhu dvobrido s jednim žlijebom. Korice dr-vene presvučene u kožu s tri okova. Na srednjem okovu kolut za privje-šanje. Na gornjem okovu četvrtasta ušica.

Dobro sačuvano.

Ne postoji dokumentacija o načinu nabave.

Cjel. dulj. 89 cm, dulj. sječ. 73 cm, šir. sječ. 2,4 cm, korice 79 cm
Inv. br. 11585

Tabla VII

102. MAČ oficirski Prva trećina 19. st.

Opis kao kod kat. br. 101.

Korice nedostaju. Rukobran odlomljen. Branik manjkav.

Iz Islama Grčkog.

Kupljeno od Vladana Desnice 1948. godine.
Cjel. dulj. 92 cm, dulj. sječ. 76 cm, šir. sječ. 2,4 cm
Inv. br. 9296

103. MAČ austrijskog oficira Prva trećina 19. st.

Držak lijevan zajedno s ovojem tordirane žice. Rubovi drška završavaju prstenovima. Glavica drška dugoljasta s naglašenim vratom i zakovicom na tjemenu. Rukobran lučno povijen, fasetiran, malo zadebljan po sre-dini. Krsnica kratka, dvokraka s fasetiranim proširenim kracima. Bra-nik u obliku srcolike zdjelice označen s obje strane dvostrukim braz-dama koje s vanjske strane završavaju volutama, a s unutrašnje pal-metom. Uži kraj branika usječen. Između balčaka i sječiva umetnuta zaštitna tkanina-mantinnelle.

Sječivo jednobrido, u dijelu prema vršku dvobrido. S obje strane sje-čiva žlijeb.

Korice drvene, presvučene kožom i okovane na ustima i vršku. Na gor-njem okovu jezičac za učvršćivanje korica a uokolo donjeg okova »kre-sta«. Na rukobranu srebrni gajtan s kitom.

Dobro sačuvano.

Ne postoji dokumentacija o načinu nabave.

Cjel. dulj. 98 cm, dulj. sječ. 81,5 cm, šir. sječ. 2,2 cm, korice 84 cm
Inv. br. 11584

104. MAČ paloš oficira austrijske teške konjice Prva trećina 19. st.

Držak drven, trbušast, presvučen rebrastom kožom. Postrani okov drška fasetiran. Zakovica na glavici ovalna. Dvostruki valoviti rukobran na-stavlja se u krsnicu s povijenim, zadebljanim krakom. Ispod krsnice simetrični branik u obliku šire pločice.

Sječivo jednobrido, s dva šira i dva uža žlijeba.

Korice nedostaju.

Darovao Ivan Pajlok, učitelj u Zagrebu.

Cjel. dulj. 99 cm, dulj. sječ. 86 cm, šir. sječ. 3,5 cm

Inv. br. 337

Tabla VIII

105. MAČ paloš Eisenbach, prva pol. 19. st.

Držak drven, jednostavan, crno lakiran s glatkom zaobljenom glavicom. Sječivo jednobrido s jednim širokim žlijebom. Na sječivu: 1833, a na hrptu sječiva: EISENBACH.

Korice od crno lakiranog drveta, okovane na vršku i ustima, s jednim kolutom za privješanje.

Dobro sačuvano.

Ne postoji dokumentacija o načinu nabave.

Cjel. dulj. 100 cm, dulj. sječ. 86 cm, šir. sječ. 3,5 cm, korice 88 cm

Inv. br. 18348

Tabla V

106. MAČ paradni oficirski Prva pol. 19. st.
Držak od ornamentirane mjedi završava lavljom glavom. Rukobran izvijen, počiva na sfingi koja sjedi na kraku krsnice. Slobodni krak krsnice malo povijen s ukrasom lavlje njuške. S prednje strane krsnice okomito postavljena pločica branika ovalnog oblika ukrašena rombom koji uokviruje veći stilizirani cvijet. Sječivo usko, dvobrido.
Korice drvene presvučene voštanim platnom, okovane na ustima i vršku. Na gornjem okovu istaknuto ovalno dugme. Korice oštećene.
Ne postoji dokumentacija o načinu nabave.
Cjel. dulj. 90 cm, dulj. sječ. 78,5 cm, šir. sječ. 2 cm, korice 83 cm
Inv. br. 11582
Tabla IX

107. MAČ paradni oficirski Prva pol. 19. st.
Opis kao kod kat. br. 106. Kod balčaka male razlike u ornamentici. Korice oštećene. Donji okov nedostaje.
Ne postoji dokumentacija o načinu nabave.
Cjel. dulj. 91 cm, dulj. sječ. 79 cm, šir. sječ. 2 cm, korice 77 cm
Inv. br. 11583

108. MAČ paradni Linz, prva pol. 19. st.
Držak mjeden, malo proširen ukrašen s prednje strane okrunjenim štitom na kojem je monogram F. I. (Franjo I). Na poledini drška lisnati ukras. Glavica drška povijena izrađena u obliku glave kri-latog Hermesa. Rukobran povijen, naslanja se na sfingu koja sjedi na kraku krsnice. Slobodan krak krsnice izvijen prema gore. S prednje strane krsnice okomito postavljena okrugla pločica branika ukrašena plemićkim grbom. Sječivo usko, dvobrido, ukrašeno jetkanim valovitim ukrasima i monogramom F. I. U gornjem dijelu sječiva oznaka F. B. in Linz. Na trnu žig glave u profilu s okom.
Korice drvene, omotane kožom i okovane ornamentiranim mjedenim okovima. Korice malo oštećene.
Kupljeno od Milana Praunspergera u Zagrebu 1940. godine.
Cjel. dulj. 89 cm, dulj. sječ. 77,5 cm, šir. sječ. 1,8 cm, korice 78,5 cm
Inv. br. 2846
Tabla IX

109. MAČ austrijski činovnički Prva pol. 19. st.
Držak od mjedi, malo proširen s glavicom u obliku orlovske glave. S prednje strane drška okrunjeni štit s monogramom F. I. (Franjo I). Rukobran povijen ukrašen trakom u obliku slova V. Donji krak ruko-

brana u obliku papka naliježe na krak krsnice. Slobodni krak krsnice povijen. S prednje strane krsnice ovalni, okomito postavljeni branik s prikazom dvoglavog orla na čijim se prsima nalazi monogram F. I. U pandžama ptice uzdignuti mač. Sječivo usko, dvobrido. Na trnu sječiva žig glave u profilu s okom. Korice nedostaju.
Kupljeno od Milana Praunspergera u Zagrebu 1940. godine.
Cjel. dulj. 90 cm, dulj. sječ. 78,8 cm, šir. sječ. 2 cm
Inv. br. 21175

110. MAČ austrijski činovnički Prva polovina 19. st.
Držak drven, plosnat, trbušast završava glavom orla. Rukobran u obliku ptičje glave (roda) iz kljuna koje izlazi rog obilja na kojem sjedi sflinga. Slobodan krak krsnice povijen. S prednje strane krsnice okomito postavljen branik u obliku ovalne pločice s prikazom dvoglavog orla s mačem i štitom. Sječivo usko, dvobrido. Na trnu sječiva žig ljudskog poprsja s okom. Korice nedostaju kao i sedefne obloge drška.
Ne postoji dokumentacija o načinu nabave.
Cjel. dulj. 90,5 cm, dulj. sječ. 78 cm, šir. sječ. 2 cm
Inv. br. 20493

111. MAČ austrijskog oficira M 1827 Prva pol. 19. st.
Držak lijevan s imitacijom dvostrukog žičanog ovoja. Glavica drška jajolika s većom zakovicom na tjemenu. Na bočnim stranama glavice ukras brazda. Od glavice polazi rukobran pričvršćen zavrtnjem. Krsnica dvokraka sa zadebljanim kracima usmjerenim u suprotnim pravcima. S donje strane krsnice dva bočna kraka. Branik vodoravno postavljen, srcolik s rascijepljenim krajem. Na širem dijelu branika s vanjske i unutarnje strane ukras palmete. Na rascijepljenom kraju s vanjske strane ukras školjke. Sječivo jednobrido pri vršku dvobrido sa širim žlijebom. Na hrptu sječiva natpis: FISCHER.
Korice kožnate s mjedenim okovom na ustima i kolutom za privješanje. Donji dio korica manjkav.
Ne postoji dokumentacija o načinu nabave.
Cjel. dulj. 103,5 cm, dulj. sječ. 86 cm, šir. sječ. 2,8 cm, korice 71,5 cm
Inv. br. 405

112. MAČ austrijskog oficira Prva pol. 19. st.
Držak ovijen gustim spletom tordirane žice. Na rubovima drška prstenovi s poprečnim brazdama. Glavica drška kuglasta s vratom i većom zakovicom. Na bočnim stranama glavice ukras brazda. Od glavice polazi polukružni rukobran prikovan zavrtnjem. Krsnica dvokraka sa za-

debljanim krakovima usmjerenim u suprotnim pravcima. S donje strane krsnice dva bočna kraka. Branik vodoravno postavljen, srcolik sa rascijepljenim krajem. Na širem dijelu branika s vanjske i unutarnje strane ukras palmete. Na rascijepljenom kraju s vanjske strane ukras školjke.

Sječivo dvobrido sa zaobljenim vrškom, bez žlijeba.

Na trnu žig u obliku srca.

Korice nedostaju.

Darovao Ivan Pajlok, učitelj u Zagrebu.

Cjel. dulj. 98,5 cm, dulj. sječ. 80,3 cm, šir. sječ. 3 cm

Inv. br. 406

113. MAČ austrijskog oficira sa znakom vuka

Sječivo 18. st.

Balčak M 1827

Držak s ovojem žice završava jajolikom glavicom. Rukobran lučno povijen nastavlja se u krsnicu s ravno pruženim zadebljanim krakom. Ispod krsnice manji bočni lukovi. Branik vodoravno postavljen u obliku srco-like zdjelice s usječenim krajem. S vanjske strane branika ukras školjke.

Sječivo jednobrido, bez žlijeba s nejasnim žigovima.

Ne postoji dokumentacija o načinu nabave.

Cjel. dulj. 98 cm, dulj. sječ. 78 cm, šir. sječ. 3 cm

Inv. br. 20506

114. MAČ austrijskog oficira M 1827

Prva pol. 19. st.

Držak vretenast s ovojem tordirane žice. Glavica drška u obliku vaze. Rukobran polukružan s uvučenom sredinom i ravno pruženim kracima krsnice. Branik u obliku vodoravno postavljene tavnice s rascijepljenim krajem.

Sječivo jednobrido, bez žlijeba s nejasnim žigovima.

Korice nedostaju.

Iz bivšeg Ratnog muzeja.

Cjel. dulj. 77 cm, dulj. sječ. 60,5 cm, šir. sječ. 3,4 cm

Inv. br. 20507

115. SJEČIVO mača austrijskog oficira M 1837

Prva pol. 19. st.

Sječivo jednobrido pri vršku dvobrido sa širim žlijebom.

Korice drvene omotane kožom i okovane na ustima i vršku mjedenim okovom.

Manjkavo.

Ne postoji dokumentacija o načinu nabave.

Cjel. dulj. 93 cm, dulj. sječ. 79,7 cm, šir. sječ. 2,4 cm, korice 84 cm

Inv. br. 407

116. MAČ austrijskog oficira M 1837

Prva pol. 19. st.

Držak koničan ovijen gustim spletom tanke tordirane žice. Na rubovima prstenovi s poprečnim brazdama. Glavica drška kuglasta s vratom i zakovicom. Rukobran polukružan. Krsnica ravna, fasetirana s blago proširenim kracima. Branik vodoravno postavljen, dvostran, simetričan u obliku ovalnih, plitkih zdjelica.

Sječivo jednobrido pri vršku dvobrido sa širim žlijebom.

Korice drvene omotane u kožu.

Okovi na koricama nedostaju. Zakovica nije originalna.

Ne postoji dokumentacija o načinu nabave.

Cjel. dulj. 99 cm, dulj. sječ. 84 cm, šir. sječ. 2,3 cm, korice 83 cm

Inv. br. 408

117. MAČ austrijskog oficira M 1837

Prva pol. 19. st.

Opis kao kod kat. br. 116.

Sječivo kromirano s oznakom ZD. L.

Između sječiva i balčaka umetnuta zaštitna tkanina.

Korice drvene omotane u kožu i okovane na ustima i vršku.

Na gornjem okovu jezičac za pripasanje.

Dobro sačuvano.

Ne postoji dokumentacija o načinu nabave.

Cjel. dulj. 101 cm, dulj. sječ. 85 cm, šir. sječ. 2 cm, korice 86 cm

Inv. br. 409

118. MAČ austrijskog oficira M 1837

Prva pol. 19. st.

Opis kao kod kat. br. 116. i 117.

Sječivo usko, dvobrido s uskim žlijebom po sredini. Na trnu žig sa znakom sidra.

Korice od kože okovane na vršku. Okov na ustima korica nedostaje.

Ne postoji dokumentacija o načinu nabave.

Cjel. dulj. 101 cm, dulj. sječ. 84 cm, šir. sječ. 2,3 cm, korice 82 cm

Inv. br. 20465

Tabla VII

119. MAČ pruskog pješadijskog oficira M 1837

Prva pol. 19. st.

Držak koničan omotan bakrenom žicom. Glavica drška jajolika. Rukobran polukružan. Krsnica dvokraka ukrašena na krakovima lisnatim ukrasom i kuglicom. Branik u obliku simetrično postavljenih ovalnih zdjelica.

Sječivo jednobrido pri vrhu dvobrido s jednim žlijebom. Na sječivu jetkani ukrasi trofejnih znakova i vitica.

Korice nedostaju.

Iz bivšeg Ratnog muzeja.

Cjel. dulj. 96,5 cm, dulj. sječ. 81,5 cm, šir. sječ. 2,5 cm

Inv. br. 11586

Tabla VII

120. MAČ paloš Prva pol. 19. st.
Držak od mjedi završava lavljom glavom. Na dršku ukras stiliziranog lista. Krsnica u obliku proširene pločice s tupim krajevima. Između drška i sječiva umetnuta zaštitna tkanina.
Sječivo jednobrido sa širokim žlijebom. Na hrptu sječiva G. FISCHER. Oštećeno.
Iz Islama Grčkog.
Kupljeno od Vladana Desnice 1948. godine.
Cjel. dulj. 74 cm, dulj. sječ. 60 cm, šir. sječ. 3,3 cm
Inv. br. 9348

121. MAČ paloš Okolo sred. 19. st.
Držak rebrast presvučen ribljom kožom i omotan žicom. Postrani okov od žljezda s plitkom kapom na glavici drška. Rukobran dvostruk sa zaobljenim uglovima, nastavlja se u usku zdjelicu s dva pačevorinasta proreza. Ispod zdjelice opruga za učvršćivanje pomičnog rukobrana.
Sječivo jednobrido s obje strane žlijebljeno, s dva kraća, uža žlijeba pri vršku.
Korice metalne s kolutom i ušicom za privješanje.
Ne postoji dokumentacija o načinu nabave.
Cjel. dulj. 96,5 cm, dulj. sječ. 80 cm, šir. sječ. 2,4 cm, korice 82 cm
Inv. br. 18342

122. MAČ konjanički Sred. 19. st.
Držak drven, brazdan, presvučen ribljom kožom. Na donjem rubu drška metalni prsten a na vanjskom rubu postrani okov koji se nastavlja u kapu s koncentričnim profilacijama. Na tjemenu manjka polukružna zakovica. Rukobran lučno povijen proširuje se u simetričan širi branik sa sedam kružnih i dvije dugoljaste perforacije. Vanjski kraj branika povijen.
Sječivo usko s dva tupa brida i tupim vrškom. Po sredini obje strane kratki žlijeb.
Korice nedostaju.
Ne postoji dokumentacija o načinu nabave.
Cjel. dulj. 100 cm, dulj. sječ. 74 cm, šir. sječ. 2,5 cm
Inv. br. 24375

123. MAČ Sred. 19. st.
Držak od kosti okomito brazdan. Glavica od mjedi, osmerostrano fasetirana i ornamentirana. Rukobran oblikovan poput roga obilja s dvostrukom prečkom od kojih se gornja nastavlja u prsten za pariranje. Povijena krsnica završava grozdovima. Na poledini krsnice ser. br. 6875. Sječivo s nazubljenim bridom i jednim širokim žlijebom.
Korice drvene presvučene u crnu kožu, okovane na tri mjesta.

Na okovima kasnobarokni ukrasi. Na srednjem okovu kolut za privješanje.

Korice prelomljene.
Kupljeno od Milana Praunspergera u Zagrebu 1940. godine.
Cjel. dulj. 94 cm, dulj. sječ. 74 cm, šir. sječ. 2,8 cm, korice 79 cm
Inv. br. 12929
Tabla IX

124. MAČ paradni Sred. 19. st.
Držak od kosti trbušasta oblika ukrašen motivom mreže. Glavica drška s alegoričkim likovima. Rukobran lučno povijen nastavlja se u krsnicu sa srcoliko proširenim krakom. Branik u obliku dugoljaste, okomito postavljene pločice s prikazom lava.
Manjkavo. Nedostaju ukrasna pločica na dršku i korice.
Iz bivšeg Ratnog muzeja.
Cjel. dulj. 100 cm, dulj. sječ. 85 cm, šir. sječ. 2,4 cm
Inv. br. 21923

125. MAČ paloš austrijske teške konjice Sječivo: druga pol. 18. st.
Balčak: druga pol. 19. st.

Držak rebrast presvučen ribljom kožom i ovijen žicom. Postrani okov fasetiran pokriva kljunasto oblikovanu glavicu drška. Na glavici ovalna zakovica. Rukobran s blagim uleknućem nastavlja se u branik s uzdignutim rubovima i povijenim krajem. Na braniku dva dugoljasta proreza. Na povijenom kraju ukras školjke.
Sječivo jednobrido sa širim žlijebom. S obje strane sječiva ukras habsbuškog grba.
Korice metalne s pojačanjem na ustima, »krestom« na vršku i dva poluloptasta prstena na kojima su koluti za privješanje.
Dobro sačuvano.
Darovao Ivan Pajlok, učitelj u Zagrebu.
Cjel. dulj. 98 cm, dulj. sječ. 84 cm, šir. sječ. 3,5 cm, korice 86 cm
Inv. br. 338
Tabla VIII

126. MAČ paloš njemačke konjice Solingen, 1890.
Držak rebrast omotan ribljom kožom. Na glavici drška jednostavna kapa usječenim rubom i polukružnim tjemnom. Rukobran s tri prečke oblikuje košaricu branika koja završava povijenim rubom.
Sječivo jednobrido s dva duboka žlijeba.
Korice metalne s kolutom za privješanje.
Na vanjskoj strani branika i na ustima korica oznaka: 1. R. J. R. P. 4. Na braniku dva jednaka žiga s okrunjenim gotičkim slovom R. Na sječivu CARL EICKHORN SOLINGEN a na hrptu sječiva žig s okrunjenim gotičkim slovom R te kruna, W. 90.

Žičani ovoj drška nedostaje. Korice mjestimično uleknute.
Iz bivšeg Ratnog muzeja.
Cjel. dulj. 106,5 cm, dulj. sječ. 91,5 cm, šir. sječ. 3 cm, korice 95,5 cm
Inv. br. 24371

127. MAČ paloš njemačke konjice M 1889 1891.
Držak od tamne umjetne mase (Hartgummi), rebrast s udubinom za kažiprst. Od željezne kape na glavici drška nastavlja se rukobran s dugoljastim prorezom. Rukobran prelazi u asimetrično oblikovani košarasti branik na kojem se s prednje strane nalaze pruski grb. Sječivo jednobrido pri vršku dvobrido s jakim hrptom. Na sječivu: WEYERSBERG KIRSCHBAUM & Co SOLINGEN. Na braniku: 3. G. U. K. 50. Na hrptu: kruna/W/91 kruna/S. Korice željezne s prihvatom i kolutom za privješanje. Dobro sačuvano. Ne postoji dokumentacija o načinu nabave. Cjel. dulj. 99,5 cm, dulj. sječ. 81 cm, šir. sječ. 2,7 cm, korice 84 cm
Inv. br. 18327
Tabla VI

128. MAČ konjanički Kraj 19. st.
Držak trbušast od žučkaste umjetne mase, brazdan, okovan sa strane. Okov prelazi na glavicu drška koju prekriva u obliku plitke kape. Rukobran s tri prečke oblikuje košaricu branika. Slobodni krak rukobrana završava povijenom kuglicom. Sječivo dvobrido s uskim žlijebom po sredini obje strane. Korice metalne s dva prstena za privješanje i plavim gajtanom. Dobro sačuvano. Ne postoji dokumentacija o načinu nabave. Cjel. dulj. 99 cm, dulj. sječ. 85 cm, šir. sječ. 3 cm, korice 92 cm
Inv. br. 21929

129. MAČ oficirski paradni Kraj 19. st.
Držak koničan obložen crnom kosti i ukrašen s prednje strane pločicom u obliku štita s monogramom FJ. I. Glavica drška ukrašena rozetom s istaknutom zakovicom na tjemenu. Rukobran lučno povijen, ornamentiran prelazi u krsnicu s ravno pruženim krakom u obliku kite gajtana. Na vertikalno postavljenoj ovalnoj pločici branika grb (ruka zamahuje sabljom). Sječivo dvobrido, tupo, niklovano, na jedan žlijeb. Korice drvene presvučene u crnu kožu, okovane na ustima i na vršku. Na prstenu kolut za privješanje a na gornjem okovu četvrtasta ušica za pripasanje. Dobro sačuvano. Ne postoji dokumentacija o načinu nabave.

Cjel. dulj. 98 cm, dulj. sječ. 74 cm, šir. sječ. 1,7 cm, korice 83 cm
Inv. br. 7317
Tabla IX

130. MAČ oficirski paradni Solingen, kraj 19. st.
Opis kao kod kat. br. 129.
Na sječivu: SOLINGER STAHL.
Korice metalne s ostacima kožnog omota. Manjkave. Vršak sječiva odkrhan. Ukrasi na dršku nedostaju. Ne postoji dokumentacija o načinu nabave. Cjel. dulj. 83 cm, dulj. sječ. 69,5 cm, šir. sječ. 2 cm, korice 84 cm
Inv. br. 7374

131. MAČ paradni 19. st.
Opis kao kod kat. br. 129.
Na sječivu čitljivi ostaci teksta: VII BURG...
Korice drvene presvučene u kožu i okovane na vršku. Korice veoma oštećene. Iz bivšeg Ratnog muzeja. Cjel. dulj. 92,5 cm, dulj. sječ. 79 cm, šir. sječ. 2 cm, korice 83,5 cm
Inv. br. 21924

132. MAČ 19. st.
Držak koštan ukrašen mrežom i okomitim brazdama. Donji prsten drška od željeza kao i krsnica koja je proširena u ovalnu pločicu s kracima zavnutim u suprotnim pravcima. Sječivo jednobrido prema vršku dvobrido sa žlijebom s obje strane. Glavica drška i korice nedostaju. Iz Islama Grčkog. Kupljeno od Vladana Desnice 1948. godine. Cjel. dulj. 87 cm, dulj. sječ. 77,5 cm, šir. sječ. 2 cm
Inv. br. 9294

133. MAČ 19. st.
Balčak sastavljen od raznih dijelova oružja. Držak od kosti brazdan. Postrani okov od mjedi s jednostavnom kapom na tjemenu. Krsnica od željeza s ravnim dekorativno oblikovanim kracima. Sječivo jednobrido pri vršku dvobrido sa žlijebom s obje strane. Korice drvene presvučene u kožu, okovane na ustima i vršku mjedenim okovima. Na gornjem okovu manje srcoliko dugme. Rasklimano. Ne postoji dokumentacija o načinu nabave. Cjel. dulj. 79,5 cm, dulj. sječ. 64 cm, šir. sječ. 2,5 cm, korice 71 cm
Inv. br. 421

134. MAČ 19. st.

Držak koštan s mrežastim ukrasom. Glavica drška od željeza završava brazdanom kuglom koja je učvršćena zakovicom. Pri dnu drška jednostavan prsten. Krsnica s ravno pruženim kracima završava šiljato.

Sječivo dvobrido s grebenom po sredini.

Korice nedostaju.

Kupljeno od Milana Praunspbergera u Zagrebu 1940. godine.

Cjel. dulj. 86 cm, dulj. sječ. 69 cm, šir. sječ. 3,5 cm

Inv. br. 24350

135. MAČ 19. st.

Držak vretenast opleten žicom. Glavica od mjedi jajolika ukrašena baroknim ukrasima. Kraci krsnice i rukobran slomljeni. Branik u obliku tavice horizontalno postavljen, usječen i ukrašen s obje strane baroknim ukrasima.

Sječivo dvobrido s blago naglašenim grebenom.

Korice nedostaju. Manjkavo.

Ne postoji dokumentacija o načinu nabave.

Cjel. dulj. 76,5 cm, dulj. sječ. 60,5 cm, šir. sječ. 1,8 cm

Inv. br. 20579

136. MAČ 19. st.

Držak od kosti u obliku čepa, fasetiran.

Sječivo jednobrido s uskim dugim žlijebom.

Korice nedostaju.

Ne postoji dokumentacija o načinu nabave.

Cjel. dulj. 85 cm, dulj. sječ. 78 cm, šir. sječ. 2,3 cm

Inv. br. 444

137. MAČ 19. st.

Držak vretenast horizontalno usječen. Glavica drška od mjedi u obliku vaze. Rukobran od željeza probijen u dugoljasti otvor s nazubljenim bridom. Čaporak krsnice izvijen.

Sječivo jednobrido sa žlijebom s obje strane.

Na sječivu nejasan žig.

Korice metalne s mjedenim okovima, kolutom i prihvatom za privješanje.

Krsnica deformirana.

Iz bivšeg Ratnog muzeja.

Cjel. dulj. 85 cm, dulj. sječ. 68,5 cm, šir. sječ. 2 cm, korice 81 cm

Inv. br. 20495

138. MAČ 19. st.

Držak od mjedi s povijenom zadebljanom glavicom sličan sabljama. Krsnica s kracima izvijenim u suprotnim pravcima i dvostrukim jezikom od balčaka po sredini.

Sječivo dvobrido s grebenom po sredini.

Na sječivu: FRANZ THILL — S NEFFE/WIEN

Korice nedostaju.

Ne postoji dokumentacija o načinu nabave.

Cjel. dulj. 88 cm, dulj. sječ. 75,5 cm, šir. sječ. 3 cm

Inv. br. 20503

139. MAČ 19. st.

Držak od mjedi hrapave površine s povijenom, zadebljanom glavicom. Na vanjskom rubu drška imitacija postranog okova. Krsnica s kracima izvijenim u suprotnim pravcima s dva dugoljasta proreza za gajtan. S prednje strane krsnice dvokraki jezik.

Sječivo niklovano, dvobrido, tupo. Po sredini sječiva blago naglašeni greben.

Korice drvene, presvučene u kožu, okovane na vršku i ustima mjedenim okovima. Na gornjem okovu kolut za privješanje.

Dobro sačuvano.

Ne postoji dokumentacija o načinu nabave.

Cjel. dulj. 86 cm, dulj. sječ. 72 cm, šir. sječ. 3 cm, korice 74 cm

Inv. br. 24377

140. MAČ paloš konjanički 19. st.

Držak rebrast presvučen kožom. Postrani okov od mjedi s »uhom« završava lavljom glavom iz čijeg ždrijela izlazi lučno povijeni rukobran koji s dvije pomoćne prečke oblikuje branik s povijanim vanjskim rubom.

Sječivo jednobrido sa žlijebom. Na sječivu žig s tri ukrštena mača u kružnici.

Korice metalne s prihvatom za privješanje.

Dobro sačuvano.

Ne postoji dokumentacija o načinu nabave.

Cjel. dulj. 101 cm, dulj. sječ. 84 cm, šir. sječ. 2,5 cm, korice 86,5 cm

Inv. br. 18370

141. MAČ činovnika austrijske vojne intendature 19. st.

Držak u obliku rebrastog vretena presvučen ribljom kožom. Glavica drška kuglasta sa zakovicom na tjemenu. Rukobran lučno povijen spojen s dvokrakom krsnicom. Kraci krsnice pruženi, fasetirani, na krajevima prošireni. Ispod krsnice branik u obliku dvije simetrične, ovalne zdjelice.

Sječivo jednobrido, niklovano sa žlijebom s obje strane.

Korice metalne s mjedenim okovom na vršku, kolutom i prihvatom za privješanje.

Žičani omot drška nedostaje.

Ne postoji dokumentacija o načinu nabave.

Cjel. dulj. 88 cm, dulj. sječ. 74 cm, šir. sječ. 2,3 cm, korice 78 cm
Inv. br. 20473

142. MAČ 19. st.
Držak drven, omotan kožom s okovom na glavici. Rukobran lučno povijen spaja se s dvokrakom krsnicom s ravno pruženim kracima. S prednje strane krsnice nalazi se branik u obliku vertikalno postavljene školjke.

Sječivo dvobridno s kratkim žlijebom.
Nedostaju korice i lijevi krak krsnice.
Iz bivšeg Ratnog muzeja.
Cjel. dulj. 83 cm, dulj. sječ. 70,5 cm, šir. sječ. 2,5 cm
Inv. br. 20490

143. SJEČIVO mača 19. st.
Sječivo jednobridno sa žlijebom s obje strane.
Na trnu sječiva žig kraljevske glave u profilu.
Balčak nedostaje.
Iz bivšeg Ratnog muzeja.
Cjel. dulj. 89 cm, šir. sječ. 2,4 cm
Inv. br. 21927

144. MAČ austrijskih vojnih činovnika M 1878. Solingen, kraj 19. st. poč. 20. st.
Držak drven proširen završava mjedenom lavljom glavom. Na donjem prstenu drška s prednje strane monogram F. J. I a na poleđini VIRIBUS UNITIS. Rukobran u obliku zmije prepletene hrastovim lišćem i žirovima. Krsnica s povijenim krakom i vertikalno postavljenim okruglim branikom. Sječivo jednobridno, usko, sa širokim žlijebom.
Na sječivu natpis: SOLINGEN/W. & St.
Korice drvene, presvučene u crnu kožu, okovane na ustima i na vršku.
Okovi s prednje strane ukrašeni neobaroknim ukrasima. Na gornjem okovu dugoljasto dugme.
Balčak raskliman. Sedefne obloge i emblem s branika nedostaju.
Ne postoji dokumentacija o načinu nabave.
Cjel. dulj. 91 cm, sječ. 77 cm, šir. sječ. 2 cm, korice 78 cm
Inv. br. 9418

145. MAČ austrijskih vojnih činovnika M 1878. Kraj 19. st. poč. 20. st.
Opis kao kod kat. br. 144.
Veoma oštećeno. Sedefne obloge drška i emblem sa habsburškim grbom s branika nedostaju. Korice ne odgovaraju sječivu.
Ne postoji dokumentacija o načinu nabave.
Cjel. dulj. 92 cm, dulj. sječ. 79 cm, šir. sječ. 2 cm, korice 74,5 cm
Inv. br. 18349

146. MAČ austrijskih vojnih činovnika M 1878. Kraj 19. st. poč. 20. st.
Opis kao kod kat. br. 144.
Sedefne obloge drška nedostaju.
Ne postoji dokumentacija o načinu nabave.
Cjel. dulj. 97 cm, dulj. sječ. 79 cm, šir. sječ. 2 cm, korice 84 cm
Inv. br. 20477

147. MAČ austrijskih vojnih činovnika M 1878. Kraj 19. st. poč. 20. st.
Opis kao kod kat. br. 144. s razlikom da se na donjem prstenu drška s prednje strane nalazi natpis VIRIBUS UNITIS.
Nedostaju sedefna pločica na naličju drška i dva okova na koricama.
Darovao Nikola Hribar iz Velike Gorice 1935. godine.
Cjel. dulj. 83,5 cm, dulj. sječ. 70 cm, šir. sječ. 2 cm, korice 69,5 cm
Inv. br. 20475

148. MAČ austrijskih vojnih činovnika M 1878. Kraj 19. st. poč. 20. st.
Opis kao kod kat. br. 147.
Korice metalne obložene kožom, okovane mjedenim okovima te s prihvatom i kolutom za privješanje.
Nedostaju glavica drška i sedefna pločica na naličju drška.
Kupljeno od Milana Praunspergera u Zagrebu 1940. godine.
Cjel. dulj. 93,5 cm, dulj. sječ. 76 cm, šir. sječ. 2 cm, korice 82,5 cm
Inv. br. 20476

149. MAČ austrijskih vojnih činovnika M 1878. Kraj 19. st. poč. 20. st.
Opis kao kod kat. br. 147.
Nedostaju sedefne obloge drška i korice.
Ne postoji dokumentacija o načinu nabave.
Cjel. dulj. 89 cm, dulj. sječ. 76 cm, šir. sječ. 2,2 cm
Inv. br. 10065

150. MAČ austrijskih vojnih činovnika M 1878. Kraj 19. st. poč. 20. st.
Opis kao kod kat. br. 144 s razlikom da se na donjem prstenu drška umjesto natpisa nalazi vegetabilni ukras.
Nedostaju korice, glavica drška i sedefne obloge.
Iz bivšeg Ratnog muzeja.
Cjel. dulj. 88,5 cm, dulj. sječ. 76 cm, šir. sječ. 2 cm
Inv. br. 20478

151. MAČ austrijskih vojnih činovnika M 1878. Kraj 19. st. poč. 20. st.
Opis kao kod kat. br. 150.
Nedostaju korice i branik.
Ne postoji dokumentacija o načinu nabave.
Cjel. dulj. 89,5 cm, dulj. sječ. 76 cm, šir. sječ. 2,2 cm
Inv. br. 20479

152. MAČ austrijskih vojnih činovnika M 1878. Kraj 19. st. poč. 20. st.
Opis kao kod kat. br. 150.

Nedostaju korice, rukobran i emblem s pločicom branika.

Iz bivšeg Ratnog muzeja.

Cjel. dulj. 90 cm, dulj. sječ. 76,5 cm, šir. sječ. 2 cm

Inv. br. 20480

153. MAČ otpremnika austrijske, carske, vojničke kancelarije M 1911. Poč. 20. st.

Držak s imitacijom prepleta tordirane žice. Glavica drška u obliku izduljene kugle s dugoljastom zakovicom. Rukobran lučno povijen spojen s dvokrakom krsnicom. Kraci krsnice ravno pruženi, nešto prošireni. Ispod krsnice branik u obliku dvije simetrične, pomične, ovalne zdjelice. Sječivo jednobrido sa žlijebom s obje strane.

Korice željezne s mjedenim okovima, kolutom za privješanje, kosim prihvatom i »krestom« na vršku.

Dobro sačuvano.

Iz bivšeg Ratnog muzeja.

Cjel. dulj. 89 cm, dulj. sječ. 70 cm, šir. sječ. 1,9 cm, korice 73,5 cm

Inv. br. 18255

154. MAČ austrijskih vojnih činovnika M 1911. Solingen, poč. 20. st.

Držak drven, vretenast, omotan gustim spletom mjedene žice. Glavica drška od mjedi, kuglasta, sa zakovicom na tjemenu. Rukobran lučno povijen spojen s dvokrakom krsnicom. Krakovi krsnice ravno pruženi, nešto prošireni i fasetirani. Ispod krsnice branik u obliku dvije simetrične, pomične, ovalne, zdjelice.

Sječivo jednobrido sa širim žljebom s obje strane. Na sječivu s jedne strane: WEYERSBERG & STAMM, a s druge strane: TILLER & C. WIEN STIFTSKASERNE.

Korice nedostaju. Krak krsnice iskrivljen.

Ne postoji dokumentacija o načinu nabave.

Cjel. dulj. 91 cm, dulj. sječ. 75 cm, šir. sječ. 2,3 cm

Inv. br. 20466

155. MAČ austrijskih vojnih činovnika M 1911. Solingen, poč. 20. st.

Opis kao kod kat. br. 154.

Na sječivu s jedne strane: WEYERSBERG & STAMM / SOLINGEN, a s druge strane: ZIMBLER VIII WIEN.

Ne postoji dokumentacija o načinu nabave.

Cjel. dulj. 96 cm, dulj. sječ. 81 cm, šir. sječ. 2,5 cm

Inv. br. 20467

156. MAČ austrijskih vojnih činovnika M 1911. Solingen, poč. 20. st.
Opis kao kod kat. br. 154.

Na sječivu s jedne strane: WEYERSBERG & STAMM / SOLINGEN, a s druge strane: TILLER WIEN STIFTSKASERNE.

Korice metalne presvučene kožom i okovane mjedenim okovima.

Na užem okovu kolut za privješanje.

Žičani omot drška nedostaje.

Iz bivšeg Ratnog muzeja.

Cjel. dulj. 88 cm, dulj. sječ. 73 cm, šir. sječ. 2,2 cm, korice 76 cm

Inv. br. 20468

157. MAČ austrijskih vojnih činovnika M 1911. Poč. 20. st.

Opis kao kod kat. br. 154.

Korice nedostaju. Sječivo iskrivljeno. Zakovica na glavici drška nedostaje.

Iz bivšeg Ratnog muzeja.

Cjel. dulj. 96 cm, dulj. sječ. 83 cm, šir. sječ. 2,4 cm

Inv. br. 20469

158. MAČ austrijskih vojnih činovnika M 1911. Poč. 20. st.

Opis kao kod kat. br. 154 osim:

Sječivo niklovano.

Zakovica na glavici izduljenija.

Korice metalne s mjedenim okovima, s kolutom i dugoljastom ušicom za privješanje.

Dobro sačuvano.

Ne postoji dokumentacija o načinu nabave.

Cjel. dulj. 86 cm, dulj. sječ. 70 cm, šir. sječ. 2,3 cm, korice 77 cm

Inv. br. 20470

159. MAČ austrijskih vojnih činovnika M 1911. Poč. 20. st.

Opis kao kod kat. br. 154.

Korice metalne, presvučene u kožu, okovane mjedenim okovima, s kolutom i dugoljastom ušicom za privješanje.

Oštećeno.

Ne postoji dokumentacija o načinu nabave.

Cjel. dulj. 94 cm, dulj. sječ. 78 cm, šir. sječ. 2,3 cm, korice 77 cm

Inv. br. 20471

160. MAČ austrijskih vojnih činovnika M 1911. Solingen, poč. 20. st.

Opis kao kod kat. br. 154.

Na sječivu ostaci natpisa: ... (S)OLINGEN i znak proizvođača. Na dugoljastoj ušici remen za pripasanje a na rukobranu gajtan s kitom na kojoj je trobojnica.

Vršak sječiva nedostaje.

Ne postoji dokumentacija o načinu nabave.

Cjel. dulj. 91 cm, dulj. sječ. 76,4 cm, šir. sječ. 2 cm, korice 84,5 cm

Inv. br. 20472

161. MAČ austrijskih vojnih činovnika M 1911. Solingen, poč. 20. st.

Opis kao kod kat. br. 154.

Sječivo niklovano, jednobrido, pri vršku dvobrido sa širim žlijebom uz hrbat.

Na sječivu natpis: ROBERT HERMES SOLINGEN.

Korice metalne s mjedenim okovima, s kolutom i dugoljastom ušicom za privješanje.

Oštećeno.

Iz bivšeg Ratnog muzeja.

Cjel. dulj. 96 cm, dulj. sječ. 80 cm, šir. sječ. 2,5 cm, korice 83 cm

Inv. br. 24362

162. MAČ austrijskih vojnih činovnika M 1911. Poč. 20. st.

Opis kao kod kat. br. 154.

Zakovica na glavici drška u obliku spljoštenog profiliranog dugmeta.

Na sječivu natpis: TILLER WIEN STIFTSKASARNE.

Korice nedostaju.

Ne postoji dokumentacija o načinu nabave.

Cjel. dulj. 88 cm, dulj. sječ. 73 cm, šir. sječ. 2,5 cm

Inv. br. 24363

163. MAČ austrijskih vojnih činovnika M 1911. Solingen, poč. 20. st.

Opis kao kod kat. br. 154.

Na glavici manja kuglasta zakovica.

Na sječivu natpis: J. V. GARANTIRT SOLINGEN / JOSEF ZIMBLER WIEN.

Korice nedostaju.

Ne postoji dokumentacija o načinu nabave.

Cjel. dulj. 100 cm, dulj. sječ. 83 cm, šir. sječ. 2,5 cm

Inv. br. 24364

164. MAČ austrijskih vojnih činovnika M 1911. Poč. 20. st.

Opis kao kod kat. br. 154.

Korice metalne, okovane, s kolutom i ušicom za privješanje.

Dobro sačuvano. Na sječivu nikl malo oštećen.

Ne postoji dokumentacija o načinu nabave.

Cjel. dulj. 83 cm, dulj. sječ. 67 cm, šir. sječ. 2,5 cm, korice 74,5 cm

Inv. br. 24365

165. SJEČIVO mača austrijskog vojnog činovnika Solingen, poč. 20. st.
Sječivo jednobrido, žlijebljeno s obje strane. Trn s navojima i dvije pri-
kucane metalne opruge.

Na trnu br. 12. Na sječivu s jedne strane: J. V. GARANTIRT SOLINGEN,
a s druge strane: ZIMBLER WIEN 7.

Korice metalne presvučene kožom, s mjedenim okovima, kolutom i uši-
com za privješanje.

Korice uleknute.

Ne postoji dokumentacija o načinu nabave.

Cjel. dulj. 85 cm, dulj. sječ. 71,5 cm, šir. sječ. 2,3 cm, korice 82 cm

Inv. br. 20474

166. SJEČIVO mača austrijskog vojnog činovnika Poč. 20. st.

Sječivo niklovano, jednobrido, tupo, s duljim širim žlijebom. Na trnu
navoji.

Korice metalne, okovane mjedi, s kolutom i ušicom za pripasanje.

Manjkavo. Nedostaje balčak.

Ne postoji dokumentacija o načinu nabave.

Cjel. dulj. 89,5 cm, dulj. sječ. 76 cm, šir. sječ. 2,3 cm, korice 79,5 cm

Inv. br. 24387

167. SJEČIVO mača austrijskog vojnog činovnika Poč. 20. st.

Opis kao kod kat. br. 166.

Ne postoji dokumentacija o načinu nabave.

Cjel. dulj. 91 cm, dulj. sječ. 77,5 cm, šir. sječ. 2,5 cm, korice 79 cm

Inv. br. 24388

168. MAČ paloš francuske lake konjice M 1882. Châtellerault, 1916.

Držak omotan kožom i ovijen tordiranom, mjedenom žicom. Na glavici
drška kapa s većom polukružnom izbočinom. Rukobran lučno povijen
s dvije pomoćne prečke, proširuje se u bademasti branik s povijenim
krajem.

Sječivo jednobrido s dubokim žlijebom s obje strane.

Na hrptu sječiva natpis: Manufacture nationale d'armes de Châtellera-
ult Août 1916. — Cav(ale)rie l(egè)re M(ode)le 1882. Na unutarnjoj stra-
ni rukobrana ser. br. 8092 i punce sa slovima P i C.

Korice metalne s »krestom« i kolutom za privješanje. Na koricama ser.
br. 8092 i punce sa slovima P i C.

Dobro sačuvano.

Ne postoji dokumentacija o načinu nabave.

Cjel. dulj. 105 cm, dulj. sječ. 86,5 cm, šir. sječ. 3 cm, korice 89 cm

Inv. br. 18368

Tabla VI

169. SJEČIVO mača 20. st.

Sječivo jednobrido, prema vršku dvobrido s duljim žlijebom uz hrbat. Na sječivu jetkani ukrasi.

Korice metalne presvučene kožom, okovane na vršku i na ustima. Na gornjem okovu kuka za učvršćivanje o pojas.

Manjkavo. Balčak nedostaje.

Ne postoji dokumentacija o načinu nabave.

Cjel. dulj. 91,5 cm, dulj. sječ. 79 cm, šir. sječ. 2 cm, korice 81 cm

Inv. br. 24386

170. MAČ paradni službeni Solingen, 20. st.

Držak od mjedi, tordiran s kuglastom glavicom na kojoj su utisnute vijuge i zvjezdice. Lučno oblikovani rukobran naslanja se s dvije volute na glavicu drška. Krsnica dvokraka s različito oblikovanim kracima. Branik ovalan, ukrašen na rubu srcolikim listovima a u sredini je prikaz kotača s krilima.

Sječivo jednobrido sa žlijebom s obje strane. Na sječivu natpis: WEYERSBERG & STAMM / VIII WIEN.

Korice drvene presvučene tamnom kožom, okovane na ustima, po sredini i na vršku. Na okovima prikaz tračnica, kotača i krila. Na prstenastom okovu kolut a na gornjem okovu ušica za privješanje.

Dobro sačuvano.

Iz bivšeg Ratnog muzeja.

Cjel. dulj. 85 cm, dulj. sječ. 70 cm, šir. sječ. 2 cm, korice 77,5 cm

Inv. br. 21925

Tabla IX

171. MAČ paradni službeni Solingen, 20. st.

Opis kao kod kat. br. 170. osim različitih dekorativnih elemenata na okovima.

Sječivo kromirano. Na sječivu natpis: WEYERSBERG & Co. / SOLINGEN.

Manjkavo. Branik nedostaje.

Iz bivšeg Ratnog muzeja.

Cjel. dulj. 95 cm, dulj. sječ. 81 cm, šir. sječ. 1,9 cm, korice 83 cm

Inv. br. 21926

MAČEVI BEZ DATACIJE

172. MAČ

Držak drven. Sječivo usko, tupo. Na sječivu nejasan žig.

Korice nedostaju.

Ne postoji dokumentacija o načinu nabave.

Cjel. dulj. 101 cm, dulj. sječ. 86,5 cm, šir. sječ. 1,2 cm

Inv. br. 20494

173. MAČ službeni (?)

Držak djelomično prekriven rožinom na kojoj je ukras mreže. Držak završava orlovskom glavom od mjedi s akantusovim lišćem. Krsnica s ravno pruženim kracima koji s jedne strane završavaju glavom ovna a s druge strane glavom vuka. Po sredini krsnice širi dvokraki jezik s Meduzinom glavom.

Sječivo dvobrido s dva kratka žlijeba.

U žlijebovima dva razvučena slova S.

Iz Islama Grčkog.

Kupljeno od Vladana Desnice 1948. godine.

Cjel. dulj. 102 cm, dulj. sječ. 89 cm, šir. sječ. 4,2 cm

Inv. br. 9399

174. MAČ

Držak drven, tordiran s mjedenom glavicom. Krsnica ravna s rašljastim kracima i branikom u obliku košarice načinjene od vijuga.

Sječivo jednobridno s tupim vrškom.

Dobro sačuvano.

Ne postoji dokumentacija o načinu nabave.

Cjel. dulj. 97 cm, dulj. sječ. 79 cm, šir. sječ. 2,4 cm

Inv. br. 2872

175. MAČ

Držak od rožine ukrašen s prednje strane s dva sedefna oka (treći nedostaje). Glavica drška također nekada ukrašena sedefom. Horizontalno postavljen branik od mjedi u obliku trolisnog cvijeta s blago zavinitim rubovima.

Sječivo trobrido, ukrašeno viticama. Na trnu sječiva žig ukrštenih škara za rezanje fitilja s krunom.

Manjkavo.

Iz Islama Grčkog.

Kupljeno od Vladana Desnice 1948. godine.

Cjel. dulj. 76,5 cm, dulj. sječ. 65 cm, šir. sječ. 1,7 cm

Inv. br. 9286

176. MAČ

Držak rebrast presvučen kožom. Glavica drška prekrivena jednostavnom profiliranom željeznom kapom na kojoj je ovalna zakovica. Krsnica od željeza s krakovima zavinitim u suprotnim pravcima. Po sredini krsnice tanki, dvokraki jezik.

Sječivo šire, dvobrido.

Korodirano.

Kupljeno od Milana Praunspergera u Zagrebu 1940. godine.

Cjel. dulj. 110 cm, dulj. sječ. 93 cm, šir. sječ. 4 cm

Inv. br. 24368

177. MAČ obredni (?)

Držak drven, tordiran, presvučen kožom, s mjedenim rubnim prstenovima i poluloptastom glavicom. Krsnica od mjedi s ravno pruženim kracima koje završavaju sa po pet većih i manjih kuglica.

Sječivo dvobrido, tupo sa zaobljenim vrškom.

Zičani omot drška nedostaje.

Ne postoji dokumentacija o načinu nabave.

Cjel. dulj. 100 cm, dulj. sječ. 82 cm, šir. sječ. 4 cm

Inv. br. 7376

Tabla XI

178. MAČ ukrasni

Držak drven, vretenast s rubnim prstenovima. Krsnica od mjedi, široka, završava s obje strane u obliku trolista. Sredina krsnice zadebljana i označena kosim križem.

Na kraku krsnice oznaka: AL.

Sječivo dvobrido s blago naglašenim grebenom.

Manjkavo. Glavica drška nedostaje.

Iz bivšeg Ratnog muzeja.

Cjel. dulj. 90 cm, dulj. sječ. 78 cm, šir. sječ. 3,3 cm

Inv. br. 24370

179. MAČ ukrasni

Držak drven, ovijen konopcem i kožom. Na krsnici prsten za pariranje s prečkama koje se nastavljaju sa stražnje strane i završavaju uporištem za palac.

Sječivo dvobrido, tupo.

Korodirano.

Ne postoji dokumentacija o načinu nabave.

Cjel. dulj. 123 cm, dulj. sječ. 92 cm, šir. sječ. 4 cm

Inv. br. 24391

180. MAČ ukrasni

Držak drven, ovijen crvenom tkaninom koja je učvršćena poluloptastim zakovicama. Krsnica željezna, ravno pružena sa spiralno uvijenim krakovima. Ispod krsnice bočni lukovi.

Sječivo dvobrido, dugo, s blago naglašenim grebenom.

Korodirano.

Ne postoji dokumentacija o načinu nabave.

Cjel. dulj. 122 cm, dulj. sječ. 100 cm, šir. sječ. 2,4 cm

Inv. br. 24390

181. SJEČIVO paradnog mača

Sječivo dvobrido, usko, s grebenom po sredini.

Manjkavo. Balčak nedostaje.

Ne postoji dokumentacija o načinu nabave.

Cjel. dulj. 85 cm, dulj. sječ. 74 cm, šir. sječ. 1,5 cm

Inv. br. 24383

182. SJEČIVO paloša

Sječivo jednobrido s vrškom u osi sječiva. Trn s dva proboja.

Manjkavo. Balčak nedostaje.

Veoma korodirano.

Ne postoji dokumentacija o načinu nabave.

Cjel. dulj. 86,5 cm, dulj. sječ. 77 cm, šir. sječ. 3,5 cm

Inv. br. 24380

183. SJEČIVO mača

Sječivo dvobrido, usko, s trnom, bez žlijeba.

Manjkavo. Balčak nedostaje.

Iz bivšeg Ratnog muzeja.

Cjel. dulj. 93 cm, dulj. sječ. 78 cm, šir. sječ. 3,2 cm

Inv. br. 24385

MAČEVI SUDSKI

184. MAČ sudski (krvnički)

16/17. st.

Držak s kožnim omotom, asimetričan, s tri prstenaste profilacije i tordiranim donjim dijelom. Glavica drška od željeza u obliku cvijeta tulipana s većom zakovicom na tjemenu. Krsnica od željeza blago povijena a po sredini proširena u trokut označen brazdama.

Sječivo dvobrido s tupim, zaobljenim vrškom.

Na sječivu s jedne strane ugravirana vješala, lik Pravde i dugoljasto polje s tri križa uokvireno cvjetnom viticom.

S druge strane sječiva kotač, prikaz egzekucije i tekst: WAN ICH DHUE DAS SCHWERT AVFHEBEN SO GEB GOT DEM SÜNDRER DAS EWIGE LEBEN u okviru cvjetne vitice.

Dobro sačuvano.

Kupljeno od Milana Praunspbergera u Zagrebu 1940. godine.

Cjel. dulj. 97 cm, dulj. sječ. 76 cm, šir. sječ. 5 cm

Inv. br. 2809

Tabla XI

185. MAČ sudski

Austrija, 16/17. st.

Držak mača nepravilno zadebljan i omotan kožnim trakama. Glavica drška u obliku turbana ukrašena brazdama. Krsnica od željeza s pruženim, blago povijenim i nešto proširenim kracima. Po sredini krsnice nalazi se zadebljanje označeno okomitim brazdama. Sječivo dvobrido s blago naglašenim grebenom po sredini.

Vršak sječiva zaobljen. Na sječivu s jedne strane prikaz kružnice sa žbicama i znak križa između ravne i polukružne grede. S druge strane sječiva nalaze se tri grba.

Dobro sačuvano.

Kupljeno od Milana Praunspergera u Zagrebu 1940. godine.

Cjel. dulj. 101,5 cm, dulj. sječ. 81,5 cm, šir. sječ. 4,5 cm

Inv. br. 21913

186. MAČ sudski Njemačka (?), prva pol. 17. st.

Držak vretenast omotan žicom, s rubnim pletenicama. Krsnica od bronce ravno pružena s tordiranim kracima. Završeci krakova ukrašeni su zadebljanjem u obliku osmerolatičnog pupoljka.

Glavica drška brončana u obliku krnje piramide s reljefnim trakama između kojih su usječene kose crte. Na tjemenu glavice izbočena zakovica.

Sječivo šire, dvobrido s tupim, zaobljenim vrškom. S obje strane sječiva jedan kraći, širi žlijeb. Na sječivu se s jedne strane nalazi broj 6541 a s druge strane rašljasti križ u kružnici.

Žičani ovoj olabavljen. Rubne pletenice oštećene.

Ne postoji dokumentacija o načinu nabave.

Cjel. dulj. 102,5 cm, dulj. sječ. 83,8 cm, šir. sječ. 4,7 cm

Inv. br. 3094

MAČEVI ZA PROBIJANJE PANCIRA

187. MAČ za probijanje pancira 16. st.

Držak bez obloge s lukovičastom brazdanom glavicom. Krsnica savijena u obliku osmice s dvije poprečne profilacije na proširenim dijelovima.

Uz donji dio krsnice privaren metalni štitnik korica. S gornje strane krsnice nalazi se slobodna sedmerostrana pločica s probijenim uglovima.

Sječivo dugo, trobrido.

Veoma manjkavo.

Nađeno u Sisku prigodom jaružanja Kupe.

Darovao rječni mjernički ured u Sisku 1901. godine.

Cjel. dulj. 95,5 cm, dulj. sječ. 84 cm, šir. sječ. (brida) 1,5 cm

Inv. br. 819

188. MAČ za probijanje pancira 16/17. st.

Držak drven, rebrast, omotan kožom.

Sječivo dugo, usko, trobrido ukrašeno u dijelu prema balčaku ukrasima vitica s tulipanima i rozetama.

Manjkavo. Nedostaju dijelovi balčaka i korica.

Ne postoji dokumentacija o načinu nabave.

Cjel. dulj. 152 cm, dulj. sječ. 140 cm, šir. sječ. 2,6 cm

Inv. br. 340

189. Mač za probijanje pancira 16/17. st.

Držak drven, rebrast, presvučen kožom. Glavica drška s metalnom kapom u obliku kljuna. Krsnica ravna s dugim dvokrakim jezikom.

Sječivo dvobrido s naglašenim grebenom.

Korice drvene presvučene u kožu i okovane na vršku. Na koricama tri željezna prstenasta okova. Na srednjem prstenu četvrtasta alka a na gornjem prstenu kolut za privješanje.

Okov na ustima korica nedostaje.

Dar obitelji Buriac iz Senja.

Cjel. dulj. 100 cm, dulj. sječ. 89 cm, šir. sječ. 3 cm, korice 92 cm

Inv. br. 339

Objavljeno: I. Filipović-J. Adamček, M. Šercer: Seljačka buna 1573, katalog izložbe, Zagreb, 1973, kat. br. 129.

190. MAČ za probijanje pancira Solingen (?), kraj 17. st.

Držak drven, omotan užetom i kožom s metalnom kapom na glavici drška. Rukobran se pod pravim kutom spaja s krsnicom. Po sredini krsnice dulji, dvokraki jezik.

Sječivo dugo, jednobrido, prema vršku dvobrido s kratkim, plitkim žlijebom s obje strane. U žlijebu s jedne strane znak zemaljske jabuke (Reichsapfel) a s druge strane znak vuka.

Korice nedostaju.

Ne postoji dokumentacija o načinu nabave.

Cjel. dulj. 135 cm, dulj. sječ. 123 cm, šir. sječ. 2,2 cm

Inv. br. 342

Objavljeno: I. Filipović-J. Adamček-M. Šercer, Seljačka buna 1573, katalog izložbe, Zagreb, 1973, kat. br. 342. M. Šercer, Staro oružje, Zagreb, 1971. sl. 26.

Tabla II

191. MAČ za probijanje pancira Solingen, 17/18. st.

Držak drven presvučen u kožu. Glavica drška okovana mjedenom kapom u obliku kljuna koja se produljuje u postrani okov valovitog ruba. Rukobran se pod pravim kutom spaja s krsnicom. Po sredini krsnice dvokraki jezik.

Sječivo dugo, trobrido ukrašeno magičnim znakovima: sunce, polumjesec, zvijezda i trofejnim znakovima.

Korice drvene omotane u kožu, okovane na ustima i vršku. Na koricama dva šira prstenasta okova i devet užih. Na širim prstenima koluti za privješanje. Bridovi korica okovani uskom mjedenom trakom.

Dobro sačuvano.

Ne postoji dokumentacija o načinu nabave.

Cjel. dulj. 170 cm, dulj. sječ. 158,5 cm, šir. sječ. 2,5 cm, korice 158,5 cm

Inv. br. 341

SCHIAVONE

192. MAČ schiavona sa znakom vuka Solingen, 16. st.

Držak drven bez omota, noviji. Glavica drška željezna, osmerobrida. Rukobran sa sistemom prečaka oblikuje košaricu rebrastog tipa. Čaporak košarice (krsnice) ravno pružen.

Sječivo dvobrido s kratkim, plitkim žlijebom. Na sječivu natpis: PETER MUNSTEN ME FECIT SOLINGEN, zemaljska jabuka, znak vuka, dvije manje i jedna veća crnačka glava.

Korice nedostaju.

Iz Islama Grčkog.

Kupljeno od Vladana Desnice 1948. godine.

Cjel. dulj. 100 cm, dulj. sječ. 86,5 cm, šir. sječ. 3,5 cm

Inv. br. 9275

Objavljeno: M. Birtašević, Mačevi vukovci u jugoslavenskim zbirdkama, Vesnik Vojnog muzeja, Beograd, 1968, br. 13—14, tabla VI/1.

M. Šercer, Mačevi schiavone Povijesnog muzeja Hrvatske, Vesnik Vojnog muzeja, Beograd, br. 18, str. 95—118.

Tabla X

193. MAČ schiavona 16. st.

Držak drven s kosim brazdama. Glavica drška od mjedi trapezoidna oblika s ispupčenom i graviranom sredinom. Rukobran sa sistemom prečaka oblikuje košaricu mrežastog tipa. Čaporak košarice ravno pružen i stanjen pri vrhu.

Sječivo jednobrido a prema vršku dvobrido. S obje strane sječiva u žljebovima dva puta: ANDREA FERARA.

Korice nedostaju.

Iz Islama Grčkog.

Kupljeno od Vladana Desnice 1948. godine.

Cjel. dulj. 111 cm, dulj. sječ. 96,5 cm, šir. sječ. 3 cm

Inv. br. 9269

Objavljeno: M. Šercer, op. cit.

Tabla X

194. MAČ schiavona Brescia (?), 16. st.

Držak bez drvene obloge i glavice. Rukobran sa sistemom prečaka oblikuje košaricu mrežastog tipa. Čaporak košarice zavinut prema naprijed. Sječivo dvobrido s kraćim žlijebom po sredini. U žlijebu žig vjerojatno oružara iz Brescie.

Korice drvene omotane u kožu s okovanim bridovima i sa šest prstenova (sedmi nedostaje).

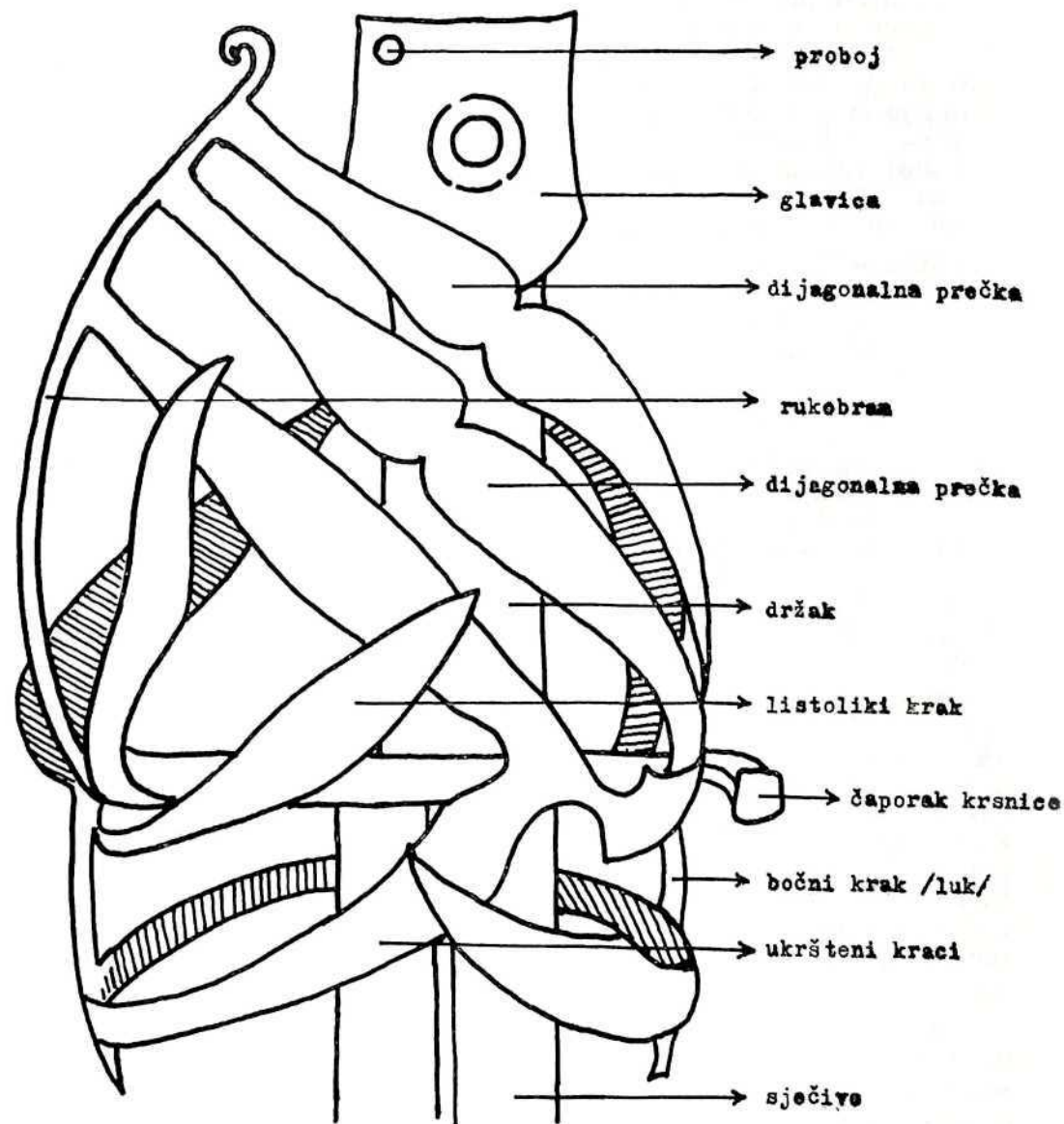
Darovao Ivan Pajlok, učitelj u Zagrebu.

Cjel. dulj. 110 cm, dulj. sječ. 95,5 cm, šir. sječ. 4 cm, korice 102 cm

Inv. br. 335

Objavljeno: M. Šercer, op. cit.

MAČ SCHIAVONA

195. MAČ schiavona

Lisabon, 16. i 17. st.
Korice 19. st.

Držak drven s gustim ovojem žice. Glavica drška od mjedi s ispupčenom sredinom. Košarica rebrastog tipa s pruženim i malo povijenim čaporkom.

Sječivo dvobrido s kratkim žlijebom po sredini. Između sječiva i balčaka umetnuta zaštitna tkanina. Na sječivu s jedne strane natpis: · RENCO CALVARHO ESPADEIRO, a s druge strane: · EL REY ME FEZ EM LISBOA A 1641. Na košarici žig venecijanskog lava.

Korice metalne s »krestom« na vršku i s dva koluta za privješanje.

Ne postoji dokumentacija o načinu nabave.

Cjel. dulj. 102 cm, dulj. sječ. 87 cm, šir. sječ. 3,8 cm, korice 89,5 cm

Inv. br. 11564

Objavljeno: M. Šercer, op. cit.

196. MAČ schiavona

Italija, 16/17. st.

Držak drven bez omota. Glavica drška željezna, trapezoidna s ispupčenom sredinom i manjim probojem u desnom uglu.

Košarica rebrastog tipa. Čaporak košarice vodoravno zavinit prema naprijed.

Sječivo dvobrido s uskim žlijebom po sredini. S jedne strane sječiva utisnuta dva luka koja završavaju nazubljenim kolutovima. Na košarici žig venecijanskog lava.

Korice nedostaju.

Iz Islama Grčkog.

Kupljeno od Vladana Desnice 1948. godine.

Cjel. dulj. 104,5 cm, dulj. sječ. 91 cm, šir. sječ. 3,8 cm

Inv. br. 9271

Objavljeno: M. Šercer, op. cit.

Tabla X

197. MAČ schiavona

16/17. st.

Držak bez obloge i glavice. Košarica rebrastog tipa s pruženim i malo iskrivljenim čaporkom.

Sječivo dvobrido s tri uska žlijeba po sredini. Na košarici s prednje strane slabo vidljiv žig venecijanskog lava.

Korice nedostaju.

Iz Islama Grčkog.

Kupljeno od Vladana Desnice 1948. godine.

Cjel. dulj. 103 cm, dulj. sječ. 87 cm, šir. sječ. 3,8 cm

Inv. br. 9276

Objavljeno: M. Šercer, op. cit.

198. MAČ schiavona

Solingen, 16/17. st.

Držak drven omotan konopcem i kožom. Glavica drška od mjedi trapezoidna s ispupčenom rozetom u sredini. Košarica mrežastog tipa s čaporkom zavinitim prema naprijed.

Sječivo dvobrido s dva kraća žlijeba. U žlijebu natpis: IOHANNES TESCHE.

Korice nedostaju.

Ne postoji dokumentacija o načinu nabave.

Cjel. dulj. 98,5 cm, sječ. 85 cm, šir. sječ. 5 cm

Inv. br. 20484

Objavljeno: M. Šercer, op. cit.

199. MAČ schiavona

Italija (?), 17. st.

Držak drven omotan konopcem i ribljom kožom. Glavica od mjedi s većom poluloptastom izbočinom. Košarica mrežastog tipa s ravno pruženim čaporkom koji je zavinit prema naprijed.

Sječivo dvobrido s uskim žlijebom po sredini. Na sječivu s obje strane žig u obliku kornjače.

Korice nedostaju.

Ne postoji dokumentacija o načinu nabave.

Cjel. dulj. 104 cm, dulj. sječ. 89,5 cm, šir. sječ. 5 cm

Inv. br. 20483

Objavljeno: M. Šercer, op. cit.

200. MAČ schiavona

17. st.

Držak drven, rebrast, omotan ribljom kožom. Glavica drška od mjedi s naglašenim gornjim kutovima i ispupčenom sredinom.

Košarica rebrastog tipa s dekorativno oblikovanim prečkama.

Čaporak košarice zavinit prema gore.

Sječivo dvobrido s dva kraća paralelna žlijeba.

Korice nedostaju.

Ne postoji dokumentacija o načinu nabave.

Cjel. dulj. 104 cm, dulj. sječ. 89,5 cm, šir. sječ. 4,5 cm

Inv. br. 20481

Objavljeno: M. Šercer, op. cit.

201. MAČ schiavona

Lucca (?), 17. st.

Držak drven, brazdan. Glavica drška mjedena, trapezoidna s ispupčenom rozetom. Košarica mrežastog tipa s ravnog pruženim čaporkom.

Sječivo dvobrido sa širim žlijebom. Na naličju sječiva manje polukružnice spojene trima točkicama.

Korice nedostaju. Oštećeno.

Iz Islama Grčkog.

Kupljeno od Vladana Desnice 1948. godine.

Cjel. dulj. 98,5 cm, dulj. sječ. 84 cm, šir. sječ. 4 cm

Inv. br. 9274

Objavljeno: M. Šercer, op. cit.

202. MAČ schiavona

Italija (?), 17. st.

Držak drven, brazdan. Glavica drška od mjedi, trapezoidna s naglašenim gornjim kutovima i većom reljefnom rozetom po sredini. Košarica re-

brastog tipa s dekorativno oblikovanim prečkama. Čaporak košarice zavinut vodoravno prema naprijed.

Sječivo dvobrido s asimetričnim žlijebom. U žlijebu sječiva žig.

Korice nedostaju.

Iz Islama Grčkog.

Kupljeno od Vladana Desnice 1948. godine.

Cjel. dulj. 105,5 cm, dulj. sječ. 92,5 cm, šir. sječ. 4 cm

Inv. br. 9273

Objavljeno: M. Šercer, op. cit.

Tabla X

203. MAČ schiavona Italija (?), 17. st.

Držak drven, brazdan, presvučen ribljom kožom. Glavica mjedena trapezoidna s ispupčenom ornamentiranom sredinom.

Košarica mrežastog tipa s čaporkom zavnutim prema naprijed.

Sječivo jednobrido prema vršku dvobrido. Na sječivu uz hrbat jedan uži i dva šira žlijeba. U žljebovima utisnut žig.

Korice nedostaju.

Ne postoji dokumentacija o načinu nabave.

Cjel. dulj. 115 cm, dulj. sječ. 100,5 cm, šir. sječ. 3,8 cm

Inv. br. 333

Objavljeno: M. Šercer, op. cit.; Ista, Staro oružje, Zagreb, 1971, sl. 25.

204. MAČ schiavona Italija (?), 17. st.

Držak drven, omotan konopcem i ribljom kožom. Glavica drška od mjedi s naglašenim gornjim uglovima i većom rozetom po sredini. Košarica mrežastog tipa brazdana. Čaporak košarice zavnut prema naprijed.

Sječivo dvobrido s kratkim, uskim žlijebom po sredini. S obje strane sječiva na rubu žlijeba žig u obliku cvijeta.

Korice drvene, omotane u kožu, okovane na bridovima uskom metalnom trakom koja je učvršćena s pet brazdanih metalnih prstenova (šesti nedostaje). Na dva prstena koluti za privješanje.

Darovao Ivan Pajlok, učitelj u Zagrebu.

Cjel. dulj. 103 cm, dulj. sječ. 89 cm, šir. sječ. 3,7 cm, korice 91 cm

Inv. br. 334

Objavljeno: M. Šercer, op. cit.

205. MAČ schiavona Italija (?), 17. st.

Držak drven, omotan konopcem i kožom. Glavica drška od mjedi s naglašenim gornjim uglovima i glavom maskarona po sredini. Košarica s dvostrukom mrežom i čaporkom zavnutim prema naprijed.

Sječivo dvobrido s uskim žlijebom. S obje strane sječiva u žlijebu znak u obliku dubokog zareza.

Korice drvene prsevučene u kožu sa širom kožnom petljom

Kožni omot korica manjkav.

Iz Islama Grčkog.

Kupljeno od Vladana Desnice 1948. godine.

Cjel. dulj. 103 cm, dulj. sječ. 87 cm, šir. sječ. 3,2 cm

Inv. br. 9398

Objavljeno: M. Šercer, op. cit.

Tabla X

206. MAČ schiavona sa znakom vuka Njemačka, 17. st.

Držak drven, vodoravno brazdan. Glavica drška od mjedi, trapezoidna s većom rozetom po sredini.

Košarica mrežastog tipa, brazdana s čaporkom zavnutim prema gore. Sječivo dvobrido s kraćim plitkim žlijebom. Na prednjoj strani sječiva znak vuka.

Korice nedostaju.

Iz Islama Grčkog.

Kupljeno od Vladana Desnice 1948. godine.

Cjel. dulj. 99,5 cm, dulj. sječ. 84,8 cm, šir. sječ. 4,2 cm

Inv. br. 9270

Objavljeno: M. Šercer, op. cit., M. Birtašević, Mačevi vukovci u jugoslovenskim zbirkama, Vesnik Vojnog muzeja, Beograd, 1968, br. 13—14, tabla VI/2 i 2a.

207. MAČ schiavona Italija (?), 17. st.

Držak drven, bez kožnog omotača, s glavicom od mjedi u obliku tulipana s većom rozetom po sredini. Košarica mrežastog tipa sa čaporkom zavnutim prema naprijed.

Sječivo jednobrido prema vršku dvobrido s jednim kraćim, jednim duljim, užim i dva šira žlijeba. U širim žljebovima utisnuti žigovi.

Korice drvene obložene kožom koja je okomito brazdana.

Bridovi korica okovani i obuhvaćeni prstenima. Košarica i korice oštećeni.

Ne postoji dokumentacija o načinu nabave.

Cjel. dulj. 121 cm, dulj. sječ. 105 cm, šir. sječ. 4 cm

Inv. br. 9272

Objavljeno: M. Šercer, op. cit.

208. MAČ schiavona Solingen, 17/18. st.

Držak drven, omotan konopcem i kožom. Glavica drška od mjedi s ispupčenom sredinom u obliku rozete. Košarica mrežastog tipa s čaporkom zavnutim prema naprijed.

Sječivo dvobrido s plitkim žlijebom u sredini. Na sječivu s jedne strane IN SOLINGEN a s druge strane GIO KNEGT.

Korice nedostaju.

Ne postoji dokumentacija o načinu nabave.

Cjel. dulj. 114 cm, dulj. sječ. 101 cm, šir. sječ. 3 cm
Inv. br. 20482
Objavljeno: M. Šercer, op. cit.

209. MAČ schiavona 17/18. st.
Držak drven, omotan konopcem i ribljom kožom. Glavica drška od mjedi s izduljenim gornjim uglovima i većom, glatkom izbočinom po sredini.

Košarica s trostrukom mrežom i čaporkom zavnutim prema naprijed. Korice nedostaju.

Ne postoji dokumentacija o načinu nabave.

Cjel. dulj. 83,5 cm, dulj. sječ. 68 cm, šir. sječ. 4 cm
Inv. br. 12933

Objavljeno: M. Šercer, op. cit.

210. MAČ schiavona 17/18. st.

Držak drven, omotan konopcem i kožom. Glavica drška od mjedi u obliku stiliziranog tulipana s reljefnom bistom žene u profilu. Košarica s trostrukom mrežom i čaporkom zavnutim prema naprijed.

Sječivo kratko, dvobrido. S obje strane sječiva utisnut žig.

Korice nedostaju.

Ne postoji dokumentacija o načinu nabave.

Cjel. dulj. 65 cm, dulj. sječ. 50 cm, šir. sječ. 3,5 cm
Inv. br. 20485

Objavljeno: M. Šercer, op. cit.

Tabla X

211. MAČ schiavona 17. i 19. st.

Držak drven, brazdan, omotan u crvenkastu kožu s mjedenim prstenima na rubovima. Glavica drška od mjedi, trapezoidna s reljefnom glavom maskarona i manjim probojem. Košarica rebrasta s dekorativno oblikovanim prečkama. Čaporak košarice ravno pružen.

Sječivo dvobrido s uskim žlijebom po sredini. Na sječivu s obje strane nejasan žig. Na licu sječiva natpis: PRO DEO (stilizirani cvijet) ET PATRIA.

Korice nedostaju.

Ne postoji dokumentacija o načinu nabave.

Cjel. dulj. 113 cm, dulj. sječ. 95 cm, šir. sječ. 3,4 cm
Inv. br. 20486

Objavljeno: M. Šercer, op. cit.

212. MAČ schiavona

Obloga drška i glavica nedostaju. Košarica rebrasta s dekorativno oblikovanim prečkama. Čaporak košarice ravno pružen.

Sječivo usko, dvobrido.

Korice nedostaju.

Iz Islama Grčkog.

Kupljeno od Vladana Desnice 1948. godine.

Cjel. dulj. 90 cm, dulj. sječ. 78 cm, šir. sječ. 1,7 cm

Inv. br. 9277

Objavljeno: M. Šercer, op. cit.

213. MAČ schiavona

Držak drven, brazdan s mjedenom trapezoidnom glavicom s izduljenim kutovima. Po sredini glavice izbočena rozeta.

Košarica rebrasta tipa s dva povijena bočna luka.

Sječivo kraće, jednobrido.

Korice nedostaju.

Iz Islama Grčkog.

Kupljeno od Vladana Desnice 1948. godine.

Cjel. dulj. 80,5 cm, dulj. sječ. 65,7 cm, šir. sječ. 3 cm

Inv. br. 9278

Objavljeno: M. Šercer, op. cit.

MAČEVI ZA MAČEVANJE

214. MAČ za mačevanje (flore) Solingen, 18. st.

Držak od bakra koničan, ovijen tordiranom žicom. Glavica drška jajolika završava zakovicom. Rukobran lučno povijen spaja se s dvokrakom krsnicom. Ispod krsnice ricasso s pačetvorinastim probojem. Branik u obliku okrugle zdjelice povezan s kracima krsnice.

Sječivo četverobrido s tupim vrškom.

Na sječivu na širim stranama natpis: SOLINGEN.

Iz Islama Grčkog.

Kupljeno od Vladana Desnice 1948. godine.

Cjel. dulj. 105,5 cm, dulj. sječ. 87 cm, šir. sječ. 1 cm

Inv. br. 9298

215. MAČ za mačevanje (flore) 18. st.

Držak drven ovijen tordiranom žicom. Glavica drška jajolika sa zakovicom na tjemenu. Rukobran lučno povijen spaja se s kratkom dvokrakom krsnicom. Ispod krsnice ricasso s probojem. Branik u obliku okrugle zdjelice povezan s kracima krsnice.

Sječivo usko, dugo ukrašeno baroknim viticama.

Iz Islama Grčkog.

Kupljeno od Vladana Desnice 1948. godine.

Cjel. dulj. 102 cm, dulj. sječ. 85,5 cm, šir. sječ. 2,2 cm

Inv. br. 9299

216. MAČ za mačevanje kraj 18. st.
 Držak od metala koničan probijen sitnim rupicama. Glavica drška u obliku vaze ukrašena ukrasom »dijamanata«. Rukobran lučno povijen prelazi u krsnicu s povijenim krakom. Ispod krsnice bočni lukovi. Branik u obliku horizontalno postavljene pločice ukrašene »dijamantima«. Sječivo usko, probijeno i ukrašeno tauširanom mjedenom žicom. Popravljano.
 Ne postoji dokumentacija o načinu nabave.
 Cjel. dulj. 94,5 cm, dulj. sječ. 77,5 cm, šir. sječ. 1,5 cm
 Inv. br. 18352
217. MAČ za mačevanje (flore) Solingen, poč 19. st.
 Držak vretenast, fasetiran, ukrašen po sredini nizom brušenih dijamanata. Branik u obliku bademaste zdjelice ukrašen čipkastim rubom i nizom »dijamanata«.
 Sječivo četverobridno, tupo. Na sječivu ostaci natpisa: /SOLI/NGEN.
 Veoma manjkavo. Nedostaju glavica drška, rukobran, krak krsnice i jedan bočni luk.
 Ne postoji dokumentacija o načinu nabave.
 Cjel. dulj. 93 cm, dulj. sječ. 78,5 cm, šir. sječ. 1,5 cm
 Inv. br. 20487
218. MAČ za mačevanje (flore) Klingenthal, 19. st.
 Držak rebrast, omotan kožom završava mjedenom kuglastom glavicom. Branik u obliku zdjelice.
 Sječivo četverobridno. S jedne strane sječiva natpis: COULAUX & C. / A. KODY WIEN, a s druge strane sječiva: KLINGENTHAL.
 Ne postoji dokumentacija o načinu nabave.
 Cjel. dulj. 103 cm, dulj. sječ. 84 cm, šir. sječ. 1,2 cm
 Inv. br. 19316
219. MAČ za mačevanje (flore) Solingen, 19. st.
 Držak drven, koničan, omotan djelomično crvenom vrpcom. Glavica drška željezna. Branik u obliku osmice s donje strane obložen kožom.
 Sječivo četverobridno sa žigom mrtvačke glave, natpisom: SOLINGEN i okrunjenim slovom K.
 Ne postoji dokumentacija o načinu nabave.
 Cjel. dulj. 95 cm, dulj. sječ. 79 cm, šir. sječ. 1 cm
 Inv. br. 19317
220. MAČ za mačevanje (flore) Solingen, 19. st.
 Držak omotan konopcem. Glavica drška željezna. Branik u obliku manje horizontalno postavljene zdjelice.
 Sječivo četverobridno sa žigom mrtvačke glave, natpisom SOLINGEN i okrunjenim slovom K.
- Sječivo iskrivljeno.
 Ne postoji dokumentacija o načinu nabave.
 Cjel. dulj. 99 cm, dulj. sječ. 81 cm, šir. sječ. 1 cm
 Inv. br. 19314
221. MAČ za mačevanje (flore) 19. st.
 Držak omotan konopcem. Glavica drška željezna, dugoljasta završava četverobridno. Branik u obliku zdjelice. S donje strane branika ukras cvijeta.
 Sječivo četverobridno.
 Korodirano.
 Ne postoji dokumentacija o načinu nabave.
 Cjel. dulj. 113 cm, dulj. sječ. 90 cm, šir. sječ. 1 cm
 Inv. br. 19315
222. MAČ za mačevanje (flore) Solingen, 19. st.
 Držak mača ovijen konopcem. Glavica drška od željeza, kuglasta. Branik u obliku zdjelice.
 Sječivo čelično, četverobridno. Vršak sječiva umotan u jelenju kožu. Na sječivu: W. & St.
 Korodirano.
 Ne postoji dokumentacija o načinu nabave.
 Cjel. dulj. 105 cm, dulj. sječ. 86 cm, šir. sječ. 1,4 cm
 Inv. br. 24357
223. MAČ za mačevanje (flore) Solingen, 19. st.
 Opis kao kod kat. br. 222.
 Vršak sječiva bez zaštitne vrećice. Na sječivu: W. & St.
 Ne postoji dokumentacija o načinu nabave.
 Cjel. dulj. 97,5 cm, dulj. sječ. 78,5 cm, šir. sječ. 1,5 cm
 Inv. br. 24358
224. MAČ za mačevanje (flore) Solingen, 19. st.
 Opis kao kod kat. br. 222.
 S obje strane sječiva natpis: SOLINGEN.
 Ne postoji dokumentacija o načinu nabave.
 Cjel. dulj. 102 cm, dulj. sječ. 85 cm, šir. sječ. 1,5 cm
 Inv. br. 24359
225. MAČ za mačevanje (flore) Solingen, 19. st.
 Držak drven, omotan konopcem i kožom. Glavica drška od željeza, kuglasta. Branik od metala u obliku zdjelice.
 Sječivo četverobridno s tupim vrškom. Na sječivu: W. & St.
 Ne postoji dokumentacija o načinu nabave.
 Cjel. dulj. 98 cm, dulj. sječ. 80 cm, šir. sječ. 1,4 cm
 Inv. br. 24360

226. MAČ za mačevanje (flore) Solingen, 19. st.

Držak drven omotan konopcem i kožom. Glavica drška željezna, kuglasta. Branik od metala u obliku zdjelice.

Sječivo četverbrido s natpisom: WEYERSBERG & STAMM SOLINGEN.

Ne postoji dokumentacija o načinu nabave.

Cjel. dulj. 82 cm, dulj. sječ. 63,5 cm, šir. sječ. 1,5 cm

Inv. br. 24361

227. MAČ za mačevanje (flore) Solingen, 19. st.

Držak drven, rebrast, omotan kožom. Glavica drška od željeza. Krsnica kratka, ravna, spojena za manji zdjelasti branik.

Sječivo četverbrido. S jedne strane sječiva natpis: SOLINGEN.

Ne postoji dokumentacija o načinu nabave.

Cjel. dulj. 105 cm, dulj. sječ. 83 cm, šir. sječ. 9 mm

Inv. br. 19319

228. MAČ za mačevanje (flore) Solingen, 19. st.

Držak mrežasto rezbaren sa željeznom izduljenom glavicom.

Glavica perforirana. Krsnica željezna, ravno pružena s bočnim lukovima koji završavaju s unutarnje strane branika.

Branik u obliku podstavljene zdjelice.

Sječivo četverbrido.

Korodirano, iskrivljeno.

Ne postoji dokumentacija o načinu nabave.

Cjel. dulj. 101 cm, dulj. sječ. 81,5 cm, šir. sječ. 1,2 cm

Inv. br. 19318

229. SJEČIVO mača za mačevanje 19/20. st.

Sječivo četverbrido sa žljebovima s obje strane.

Korodirano. Balčak nedostaje.

Ne postoji dokumentacija o načinu nabave.

Cjel. dulj. 102 cm, dulj. sječ. 86 cm, šir. sječ. 1,2 cm

Inv. br. 19320

230. SJEČIVO mača za mačevanje 19/20. st.

Sječivo jednobrido s jakim hrptom, žlijebljeno s obje strane.

Na sječivu: JOSEPPE PEREZ.

Korodirano. Balčak nedostaje.

Ne postoji dokumentacija o načinu nabave.

Cjel. dulj. 101 cm, dulj. sječ. 85,5 cm, šir. sječ. 1,4 cm

Inv. br. 19321

231. SJEČIVO mača za mačevanje 19/20. st.

Sječivo trobrido s trnom na kojem su navoji za usađivanje u držak.

Balčak nedostaje.

Ne postoji dokumentacija o načinu nabave.

Cjel. dulj. 98 cm, dulj. sječ. 81,5 cm, šir. sječ. 1,8 cm

Inv. br. 24382

232. MAČ za mačevanje Poč. 20. st.

Držak od vertikalno žlijebljenog metala. Glavica drška od željeza, konična oblika s probojem. Krsnica dvokraka, tanka s ravno pruženim krakima i bočnim lukovima koji su pričvršćeni za unutarnji rub zdjelicastog branika.

Sječivo četverbrido bez vrška.

Korodirano.

Ne postoji dokumentacija o načinu nabave.

Cjel. dulj. 91,5 cm, dulj. sječ. 72 cm, šir. sječ. 1,5 cm

Inv. br. 24356

233. MAČ za mačevanje Poč. 20. st.

Držak od bijele mase ukrašen mrežom. Glavica drška metalna, četverbrida. Krsnica dvokraka, ravno pružena. Ispod krsnice bočni lukovi. Branik u obliku plitke zdjelice obložen crvenom tkaninom.

Sječivo četverbrido stanjeno prema zašiljenom vršku.

Dobro sačuvano.

Darovao Aleksandar Zerkov, Karlovac, 1973. godine.

Cjel. dulj. 107,5 cm, dulj. sječ. 87,3 cm, šir. sječ. 9 mm

Inv. br. 21916

234. MAČ za mačevanje 20. st.

Držak drven, blago zakrivljen sa željeznom glavicom. Rukobran se proširuje u branik u obliku šire zdjelice s valovitim rubom.

Sječivo ravno, četverbrido sa žlijebom s obje strane.

Korodirano.

Ne postoji dokumentacija o načinu nabave.

Cjel. dulj. 103,5 cm, dulj. sječ. 86 cm, šir. sječ. 6 cm

Inv. br. 19311

235. MAČ za mačevanje 20. st.

Opis kao kod kat. br. 234.

Cjel. dulj. 103 cm, dulj. sječ. 85,5 cm, šir. sječ. 7 cm

Inv. br. 19312

236. MAČ za mačevanje 20. st.

Opis kao kod kat. br. 234.

Branik u obliku zdjelice s ravnim rubom.

Korodirano.

Ne postoji dokumentacija o načinu nabave.

Cjel. dulj. 105 cm, dulj. sječ. 83 cm, šir. sječ. 1,5 cm

Inv. br. 19313

MAČEVI KRATKI

237. MAČ talijanski (volovski jezik) 15. st.
Držak drven, trbušast, s pristenom po sredini. Glavica polukružna okovana s vanjske strane.
Sječivo šire, dvobrido. S obje strane sječiva utisnut žig.
Korodirano.
Ne postoji dokumentacija o načinu nabave.
Cjel. dulj. 87 cm, dulj. sječ. 72 cm, šir. sječ. 8,5 cm
Inv. br. 427
Objavljeno: M. Šercer, Staro oružje, Zagreb, 1971, sl. 27
Tabla XI
238. SJEČIVO mača talijanskog pješaka 16. st.
Sječivo jednobrido, šire, u donjem dijelu dvobrido. S desne strane sječiva u dijelu prema dršku polumjesečasta usjeklina. S obje strane sječiva dva asimetrično postavljena uska žlijeba. U žljebovima znakovi nazubljenih kolutića i ovala.
Manjkavo. Balčak nedostaje.
Kupio Mijat Sabljarić na Krku.
Cjel. dulj. 80 cm, dulj. sječ. 66,5 cm, šir. sječ. 5,3 cm
Inv. br. 322
239. MAČ talijanskog pješaka Sječivo: 16. st.
Balčak: 19. st.
Držak od kosti, četverobrid s mrežastim ukrasom. Rubni prstenovi metalni, ornamentirani. Glavica metalna, trbušasta s ukrasom vitica. Rukobran nepotpun. Krsnica s čaporkom povijenim prema dolje i jednim izvijenim tanjim krakom koji završava u obliku ribljeg repa. S prednje strane krsnice prsten za pariranje ukrašen reljefnim cvijetom i zavojima.
Sječivo odgovara kat. br. 238. Na sječivu znakova nazubljenih kolutića i ovala.
Balčak oštećen.
Kupljeno od Milana Praunsperegera u Zagrebu 1940. godine.
Cjel. dulj. 78 cm, dulj. sječ. 64 cm, šir. sječ. 5,8 cm
Inv. br. 19412
Tabla XI
240. MAČ njemački za lijevu ruku 17. st.
Držak trbušast ovijen tordiranom žicom. Glavica kuglasta, fasetirana, sa zakovicom na tjemenu. S prednje strane veći, trokutasti branik, na čijim se rubovima nalaze bočni lukovi i dva nazubljena kraka (pile) za lomljenje oružja.
Sječivo dvobrido s grebenom po sredini obje strane.

Dobro sačuvano.
Kupljeno od Milana Praunsperegera u Zagrebu 1940. godine.
Cjel. dulj. 54 cm, dulj. sječ. 35 cm, šir. sječ. 3,5 cm
Inv. br. 2839
Objavljeno: M. Šercer, Staro oružje, Zagreb, 1971, sl. 23.
Tabla XVI

241. SJEČIVO mača 17. st.
Sječivo dvobrido s trnom. S obje strane sječiva ugraviran broj 1414 i ukras. S jedne strane čita se jetkani natpis: DARUVAR. Na trnu s obje strane žig glave s ovratnikom.
Manjkavo.
Nađeno u opatiji sv. Margarete de Bela blizu Daruvara.
Darovao Ivan Kušević, liječnik u Daruvaru.
Cjel. dulj. 69,5 cm, dulj. sječ. 57 cm, šir. sječ. 3,3 cm
Inv. br. 324
Objavljeno: I. Filipović-J. Adamček-M. Šercer, Seljačka buna 1573, Zagreb, 1973, katalog izložbe, kat. br. 128.

242. MAČ sa znakom vuka Sječivo: 17. st.
Balčak: 18. st.

Držak trbušast ovijen tordiranom žicom. Glavica jajolika vertikalno brazdana. Rukobran lučno povijen, po sredini proširen, spojen s dvokrakom krsnicom na kojoj su s donje strane bočni lukovi.
Sječivo dvobrido. Između dva kosa križa broj 1414 i znak vuka.
Branik nedostaje.
Ne postoji dokumentacija o načinu nabave.
Cjel. dulj. 77 cm, dulj. sječ. 60,4 cm, šir. sječ. 3 cm
Inv. br. 325

243. MAČ Sječivo: 17. st.
Balčak: kraj 18. st.

Držak trbušast lijevan od mjedi s imitacijom omota tordirane žice. Glavica drška kuglasta s vratom i manjom zakovicom na tjemenu. Krsnica kratka, ravno pružena, profilirana.
Ispod krsnice branik u obliku sroljike zdjelice s usječenim krajem.
Sječivo dvobrido, usko, kratko. S obje strane sječiva IHS.
Manjkavo, rukobran odlomljen.
Iz bivšeg Ratnog muzeja.
Cjel. dulj. 69,5 cm, dulj. sječ. 51,5 cm, šir. sječ. 2 cm
Inv. br. 24369

244. SJEČIVO paradnog mača Prva pol. 18. st.
Sječivo usko, dvobrido ukrašeno baroknim viticama zadebljanih glavicama, glavom maskarona i pletenom vrpcom s mrežastom sredinom.

Manjkavo. Balčak i vršak trna nedostaju. Na trnu monogram: M. H.
Ne postoji dokumentacija o načinu nabave.
Cjel. dulj. 48,5 cm, dulj. sječ. 39,5 cm, šir. sječ. 1,8 cm
Inv. br. 21176

245. MAČ Sred. 18. st.

Krsnica kratka, ravno sječena, zadebljana, s ukrasom mreže po sredini. Između krsnice i sječiva umetnuta ovalna pločica branika s jezikom na kojem je također ukras mreže.
Sječivo dvobrido, šire, ukrašeno u dijelu prema dršku lisnatim baroknim viticama, zavojima i spletom široke trake.
Na trnu žig u obliku srca.
Korice od smeđe kože, manjkave. Držak nedostaje.
Ne postoji dokumentacija o načinu nabave.
Cjel. dulj. 70 cm, dulj. sječ. 55,5 cm, šir. sječ. 4,5 cm, korice 56 cm
Inv. br. 19411

246. MAČ francuske pješadijske artiljerije Pariz, prva pol. 19. st.

Držak od mjedi s horizontalnim brazdama završava poluloptastom spljoštenom glavicom na kojoj je polukružna zakovica. Krsnica s ravno pruženim krakovima koji završavaju nizom koncentričnih kružnica.
Sječivo dvobrido u obliku jezika s hrptom po sredini. Na sječivu natpis: TALABOTES PARIS i slovo R u ovalu između dvije zvjezdice. Na krsnici br. 48 a na gornjem okovu korica br. 1055.
Korice od crne kože okovane na ustima i vršku. Okov na vršku završava kuglastim zadebljanjem. Na gornjem okovu četvrtasta ušica.
Korodirano.
Ne postoji dokumentacija o načinu nabave.
Cjel. dulj. 63,5 cm, dulj. sječ. 48 cm, šir. sječ. 4,5 cm, korice 49,5 cm
Inv. br. 9414
Tabla XIV

247. MAČ talijanski Sred. 19. st.

Držak od mjedi, trbušast, tordiran. Glavica drška kuglasta s vegetabilnim ukrasom a na donjem rubu glavice ukras akantovog lišća. Krsnica od mjedi šira sa zaobljenim i proširenim kracima. Po sredini krsnice u kružnici slovo G (Garibaldi).
Sječivo dvobrido, šire sa žlijebom po sredini.
Korice mjedene s ravno sječeni vrškom i izbočenim okruglim dugmetom na ustima.
Dobro sačuvano.
Iz bivšeg Ratnog muzeja.
Cjel. dulj. 61 cm, dulj. sječ. 46,8 cm, šir. sječ. 4,7 cm, korice 50,5 cm
Inv. br. 19415

248. MAČ talijanski Sred. 19. st.

Opis kao kod kat. br. 247.
Korice drvene presvučene kožom, okovane na ustima.
Okov na vršku korica nedostaje.
Darovao Ivan Pajlok, učitelj u Zagrebu.
Cjel. dulj. 63 cm, dulj. sječ. 48,5 cm, šir. sječ. 4,4 cm, korice 47,5 cm
Inv. br. 412
Tabla XIV

249. MAČ talijanski Sred. 19. st.

Opis kao kod kat. br. 247. Osim: Okruglo polje na sredini krsnice nije obilježen slovom G.
Korice drvene presvučene kožom, okovane na ustima. Na okovu manja četvrtasta ušica za privješanje.
Okov na vršku korica nedostaje.
Nađeno u Brinju.
Dar Eugena Fabijana, posjednika i trgovca u Brinju 1901. godine.
Cjel. dulj. 65,5 cm, dulj. sječ. 50,8 cm, šir. sječ. 4,5 cm, korice 49 cm
Inv. br. 804

250. MAČ Milano, 1848. g.

Držak mjeden, trbušast, tordiran, lijevan u jednom komadu s glavicom drška i krsnicom. Glavica kuglasta ukrašena vegetabilnom ornamentikom. Krsnica s ravno pruženim kracima ukrašena po sredini četverolatičnim cvijetom i tulipanima.
Sječivo dvobrido, šire, s jednim žlijebom ukrašeno jetkanim ornamentima i natpisom: AL VALORE LOMBARDO 22. MARZO 1848 s jedne strane, a s druge strane: NELL' UNIONE LA FORZA. Na rubu sječiva uz balčak: Tzar e Bodio Fab: in Milano.
Dobro sačuvano.
Ne postoji dokumentacija o načinu nabave.
Cjel. dulj. 63,5 cm, dulj. sječ. 49,5 cm, šir. sječ. 4,8 cm
Inv. br. 11590

251. MAČ Arzberg, 1848. g.

Balčak od lijevanog željeza ukrašen scenama iz grčke mitologije. Krsnica s ravno pruženim kracima koji su oblikovani poput životinjske gubice iz koje izlazi biljka.
Sječivo dvobrido, fasetirano s natpisom: ARZBERG.
Dobro sačuvano.
Ne postoji dokumentacija o načinu nabave.
Cjel. dulj. 82,5 cm, dulj. sječ. 62,5 cm, šir. sječ. 3,8 cm
Inv. br. 13018
Tabla XI

252. MAČ akademske legije 1848. g.

Balčak od lijevanog željeza s koničnim fasetiranim drškom koji je označen kosim crtama. Glavica drška balustradno oblikovana bez tjemelog završetka. Krsnica s ravno pruženim kracima završava srcoliko. Sječivo dvobrido, tupo, sa zaobljenim vrškom. S obje strane sječiva utisnuti nejasni žigovi.

Korice drvene, presvučene kožom, okovane na ustima i vršku. Gornji okov također presvučen kožom iz koje izvire jezičac za učvršćivanje na remen.

Dobro sačuvano.

Darovao Ivan Pajlok, učitelj u Zagrebu.

Cjel. dulj. 92 cm, dulj. sječ. 78 cm, šir. sječ. 3,2 cm, korice 81 cm

Inv. br. 420

253. MAČ akademske legije Wertheim, 1848. g.

Opis kao kod kat. br. 252.

Ispod krsnice zaštitna tkanina.

Sječivo dvobrido, tupo sa zaoštrenim vrškom. Na sječivu: WERTHEIM. Korice drvene, presvučene kožom, okovane na ustima i na vršku. Na gornjem okovu srcoliko dugme.

Dobro sačuvano.

Darovao Ivan Pajlok, učitelj u Zagrebu.

Cjel. dulj. 81,5 cm, dulj. sječ. 64,5 cm, šir. sječ. 4 cm, korice 71,5 cm

Inv. br. 423

Tabla XI

254. MAČ akademske legije 1848.

Opis kao kod kat. br. 252.

Sječivo dvobrido sa širim žlijebom.

Korice od kože s metalnim okovima na ustima i na vršku.

Dobro sačuvano.

Kupljeno od Milana Praunspbergera u Zagrebu 1940. godine.

Cjel. dulj. 84 cm, dulj. sječ. 66 cm, šir. sječ. 3,8 cm, korice 67 cm

Inv. br. 11697

255. MAČ akademske legije 1848.

Opis kao kod kat. br. 252.

Sječivo dvobrido s grebenom po sredini i natpisom: SESSLEI.

Korice drvene, presvučene u kožu, okovane na ustima i na vršku.

Donji okov korica nedostaje.

Ne postoji dokumentacija o načinu nabave.

Cjel. dulj. 79 cm, dulj. sječ. 63,5 cm, šir. 3,5 cm, korice 62 cm

Inv. br. 18254

256. MAČ 19. st.

Držak tordiran omotan kožom. Glavica željezna sastavljena od dva brazdana dijela s glatkom kuglastom zakovicom. Krsnica željezna s ravno pruženim kracima koji završavaju srcoliko. Ispod krsnice ovalni štitnik. Sječivo dvobrido pri vršku dvobrido sa širim žlijebom.

Na sječivu natpis: FRISCHER.

Korice nedostaju.

Ne postoji dokumentacija o načinu nabave.

Cjel. dulj. 84,5 cm, dulj. sječ. 66 cm, šir. sječ. 3,2 cm

Inv. br. 422

257. MAČ paradni Sred. 19. st.

Držak od crno lakirane mase. tordiran i omotan žicom. Glavica drška od mjedi osmerostrano profilirana. Rukobran lučno povijen, do polovice tordiran, prelazi u krsnicu s povijenim krakom. Na rukobranu dekorativno oblikovana pomoćna prečka.

Sječivo dvobrido, s obje strane žlijebljeno.

Korice drvene, omotane crnom kožom, okovane i ukrašene neobaroknim ukrasom. Na srednjem okovu kolut za privješanje.

Dobro sačuvano.

Kupljeno od Klarić Stjepana u Zagrebu 1971. godine.

Cjel. dulj. 74,5 cm, dulj. sječ. 59,5 cm, šir. sječ. 3 cm, korice 60 cm

Inv. br. 19344

258. MAČ ruski artiljerijski M 1878 Druga pol. 19. st.

Držak od mjedi horizontalno brazdan. Glavica drška u obliku spljoštene kugle sa zakovicom na tjemenu. Krsnica s kratkim, ravno pruženim kracima koji završavaju kružnicom.

Sječivo dvobrido s grebenom. Na sječivu četiri žiga a na krsnici natpis ćirilicom: ORU(ŽEJNAJA FABRIKA) ZLATOUST 1878.

Korice nedostaju.

Kupljeno od Olge Klobučar u Zagrebu 1969. godine.

Cjel. dulj. 63 cm, dulj. sječ. 48 cm, šir. sječ. 4,5 cm

Inv. br. 11501

259. MAČ inženjerijskih jedinica Druga pol. 19. st.

Držak od mjedi horizontalno brazdan. Glavica poluloptasta, spljoštena s polukružnom zakovicom na tjemenu. Krsnica sa zadebljanim i povijenim krakovima.

Sječivo dvobrido s grebenom po sredini.

Korice kožnate okovane na ustima. Na okovu ovalno dugme. Donji dio korica nedostaje.

Ne postoji dokumentacija o načinu nabave.

Cjel. dulj. 61 cm, dulj. sječ. 48,5 cm, šir. sječ. 2,8 cm, korice 38 cm

Inv. br. 9415

260. SJEČIVO mača usađeno u držak štapa Kraj 19. st.
Držak drven, povijen, ukrašen rezbarijom u obliku zmijske. Donji dio drška okovan željeznim prstenom.
Sječivo usko, dvobrido s grebenom po sredini.
Manjkavo. Nedostaje donji dio štapa i ukrasna pločica drška.
Ne postoji dokumentacija o načinu nabave.
Cjel. dulj. 69,5 cm, dulj. sječ. 53 cm, šir. sječ. 1,7 cm
Inv. br. 24379
Tabla XIII

261. MAČ talijanski artiljerijski 19. st.
Balčak od mjedi lijevan u jednom komadu. Držak označen poprečnim brazdama. Glavica drška s uskim profiliranim rubom i većom polukružnom zakovicom. Krsnica ravna s kratkim zaobljenim krakovima. Ispod krsnice ovalna mjedena pločica.
Sječivo dvobrido, kratko s naglašenim hrptom. Na naličju sječiva nejasan žig. Na balčaku s prednje strane u ovalu SP s krunom.
Darovao Ivan Pajlok, učitelj u Zagrebu.
Cjel. dulj. 62,5 cm, dulj. sječ. 48,5 cm, šir. sječ. 4 cm
Inv. br. 414

262. MAČ talijanski Solingen, 19. st.
Balčak od mjedi lijevan u jednom komadu. Držak označen poprečnim brazdama. Glavica drška u obliku spljoštene kugle s većom zakovicom. Krsnica ravno pružena s kracima u obliku žirova. Po sredini krsnice znak križa. Sječivo dvobrido s dva uža žlijeba. Na sječivu čitljivo samo SOLINGEN.
Korice nedostaju.
Iz zbirke dra Fona u Zagrebu.
Cjel. dulj. 65,5 cm, dulj. sječ. 51,9 cm, šir. sječ. 3 cm
Tabla XIV
Inv. br. 415
Tabla XIV

263. MAČ talijanski 19. st.
Opis kao kod kat. br. 262.
Sječivo dvobrido s jednim širim žlijebom.
Korice drvene omotane u kožu i okovane na ustima. Na gornjem okovu četvrtasta ušica za privješanje s kopčom i ostacima lančića.
Okov na vršku korica nedostaje.
Iz zbirke dra Fona u Zagrebu.
Cjel. dulj. 61,5 cm, dulj. sječ. 48 cm, šir. sječ. 3,3 cm, korice 49,5 cm
Inv. br. 416

264. MAČ
Držak od roga spiralno buazdan s ostacima sedefnih zrna. Glavica od mjedi u obliku krnjeg čunja. Krsnica od mjedi s povijenim sačuvanim krakom u obliku životinjske glave.
Sječivo uže, dvobrido.
Manjkavo. Krak krsnice odlomljen. Sedefna zrna nedostaju.
Iz Islama Grčkog.
Kupljeno od Vladana Desnice 1948. godine.
Cjel. dulj. 64 cm, dulj. sječ. 52 cm, šir. sječ. 2,5 cm
Inv. br. 9287

265. MAČ
Držak drven, trbušast s kuglastom glavicom na kojoj je željezni okov. U donjem dijelu drška mjedeni prsten. Krsnica od željeza izvijena u suprotnim pravcima.
Sječivo jednobrido pri vršku dvobrido sa širim žlijebom s obje strane. U gornjem dijelu sječiva trokutasta izbočina.
Dobro sačuvano.
Iz Islama Grčkog.
Kupljeno od Vladana Desnice 1948. godine.
Cjel. dulj. 71 cm, dulj. sječ. 57,5 cm, šir. sječ. 3,4 cm
Inv. br. 9291

266. MAČ
Držak drven presvučen kožom. Glavica drška proširena i na tjemenu okovana valovitom pločicom koja je na širem rubu označena zrakama. Od glavice se nastavlja polukružni rukobran s tordiranom kuglicom po sredini. S prednje strane krsnice horizontalno postavljeni branik ukrašen motivom užeta na rubu. S donje strane pločica branika ukrašena zrakama. Ispod krsnice s desne strane bočni luk.
Sječivo šire, jednobrido, pri vršku dvobrido.
Korice nedostaju. Drvo crvotočno.
Kupljeno od Milana Praunspergera u Zagrebu 1940. godine.
Cjel. dulj. 75,5 cm, dulj. sječ. 61,7 cm, šir. sječ. 4,5 cm
Inv. br. 18175

267. MAČ ukrasni
Držak drven, tordiran, presvučen zelenim baršunom. Glavica drška željezna, četverostrana, s izbočenom zakovicom na tjemenu. Krsnica željezna s povijenim kracima koji su oblikovani na način dvokrake vitičice. S prednje strane krsnice dekorativni prsten za pariranje.
Sječivo dvobrido, tupo, u donjoj polovici završava u obliku jezika sa šiljcima.
Dobro sačuvano.

Ne postoji dokumentacija o načinu nabave.
Cjel. dulj. 83 cm, dulj. sječ. 59,5 cm, šir. sječ. 7 cm
Inv. br. 24392

IMITACIJE MAČEVA

268. MAČ 19. st.

Držak trbušast omotan žicom. Glavica drška od željeza podijeljena na kriške. Rukobran lučno povijen s pet pomoćnih prečki koje se spajaju s bočnim lukovima. Krsnica izvijena u suprotnim pravcima. Sječivo šire, dvobrido. Na sječivu utisnuti žigovi triju osmerolatičnih cvjetova.

Dobro sačuvano.

Iz bivšeg Ratnog muzeja.

Cjel. dulj. 102,5 cm, dulj. sječ. 88 cm, šir. sječ. 3,8 cm
Inv. br. 11609

269. MAČ 19. st.

Opis kao kod kat. br. 268.
Inv. br. 11610.

270. MAČ 19. st.

Držak vretenast s gustim prepletom žice. Glavica drška veća, tordirana. Krsnica duga, ravno pružena. Rukobran zaobljen s pomoćnom prečkom koja se spaja s branikom. Branik asimetričan, dvostruk. S prednje strane pločica branika ukrašena zupčastim rubom i probojima. Ispod rukobrana »magareće kopito« prikucano uz unutarnju stranu branika.

Sječivo dvobrido sa žigom okrunjene maske.

Dobro sačuvano.

Iz bivšeg Ratnog muzeja.

Cjel. dulj. 120 cm, dulj. sječ. 97,5 cm, šir. sječ. 3 cm
Inv. br. 20502

271. MAČ 19. st.

Opis kao kod kat. br. 270.

Na sječivu žig.

Dobro sačuvano.

Iz bivšeg Ratnog muzeja.

Cjel. dulj. 117,5 cm, dulj. sječ. 95 cm, šir. sječ. 2,8 cm
Inv. br. 11608

272. MAČ 19. st.

Držak prepleten žicom završava kuglastom glavicom. Rukobran slobodan, izvijen, s lukovičastim završetkom. Krsnica izvijena u suprot-

nim pravcima. Ispod krsnice »magareće kopito« u obliku valovitog broja 3 koje se spaja u prsten unutar kojeg se nalazi sječivo.

Sječivo dvobrido, tupo sa žigom.

Dobro sačuvano.

Iz bivšeg Ratnog muzeja.

Cjel. dulj. 112 cm, dulj. sječ. 96 cm, šir. sječ. 3,2 cm

Inv. br. 11607

273. MAČ 19. st.

Držak drven, rebrast, omotan u kožu, s glavicom u obliku »mačje glave«. Rukobran lučno oblikovan nastavlja se u krsnicu s povijenim krakom. S prednje strane krsnice veći listoliki branik.

Sječivo dvobrido s grebenom po sredini.

Dobro sačuvano.

Iz bivšeg Ratnog muzeja.

Cjel. dulj. 84,5 cm, dulj. sječ. 71 cm, šir. sječ. 3,4 cm

Inv. br. 20501

274. MAČ 19. st.

Opis kao kod kat. br. 273.

Sječivo jednobrido prema vršku dvobrido sa širim žlijebom.

Iz bivšeg Ratnog muzeja.

Cjel. dulj. 79 cm, dulj. sječ. 64,5 cm, šir. sječ. 4 cm

Inv. br. 11605

275. MAČ 19. st.

Držak trbušast, omotan tordiranom žicom, Glavica drška dekorativna s dvije perforacije. Krsnica izvijena u suprotnim pravcima. S prednje strane krsnice asimetričan branik s probojima. Sa stražnje strane uporište za palac.

Sječivo dvobrido, dugo, usko s kratkim žlijebom.

Iz bivšeg Ratnog muzeja.

Cjel. dulj. 101 cm, dulj. sječ. 85,6 cm, šir. sječ. 2,5 cm

Inv. br. 11604

276. MAČ 19. st.

Držak vretenast s gustim ovojem žice. Glavica drška u obliku fasetirane vaze. Rukobran lučno povijen sa sistemom prečaka koje se produljuju i ispod krsnice. Krsnica s kracima izvijenim u suprotnim pravcima.

Sječivo dvobrido, dugo sa slabo naglašenim grebenom. S prednje strane sječiva ovalna kartuša.

Dobro sačuvano.

Iz bivšeg Ratnog muzeja.

Cjel. dulj. 110,5 cm, dulj. sječ. 95 cm, šir. sječ. 3,7 cm

Inv. br. 11603

277. MAČ 19. st.

Držak drven omotan žicom. Glavica drška u obliku stošca. Krsnica duga sa šiljatim završecima. Ispod krsnice branik u obliku duboke zdjelice koja je ukrašena jetkanom, vitičastom ornamentikom. Ispod zdjelice savijeni bočni lukovi.

Sječivo dugo, usko, dvobrido s grebenom po sredini.

Dobro sačuvano.

Iz bivšeg Ratnog muzeja.

Cjel. dulj. 120 cm, dulj. sječ. 90,5 cm, šir. sječ. 2,5 cm

Inv. br. 11602

278. MAČ 19. st.

Držak opleten žicom. Glavica drška u obliku brazdanog turbana. Rukobran lučno povijen s brazdanom kuglicom po sredini. Krsnica dvokraka izvijena u suprotnim prvcima s kuglastim brazdanim završecima. S prednje strane krsnice vertikalno postavljeni branik u obliku školjke.

Sječivo dvobrido, ravno s kratkim žlijebom po sredini.

Žlijeb uokviren i označen na kraju križem.

Iz bivšeg Ratnog muzeja.

Cjel. dulj. 113 cm, dulj. sječ. 97,5 cm, šir. sječ. 4,5 cm

Inv. br. 11601

279. MAČ 19. st.

Držak drven, trbušast ovijen tordiranom žicom, Glavica drška kriškasta s manjom zakovicom na tjemenu. Krsnica dulja, dvokraka, ravno pružna označena kosim crtama. Krakovi završavaju brazdanim kuglicama. Na krsnici s obje strane simetričan prsten za pariranje.

Sječivo dvobrido, šire, sa žigom.

Dobro sačuvano.

Iz bivšeg Ratnog muzeja.

Cjel. dulj. 68 cm, dulj. sječ. 54 cm, šir. sječ. 5 cm

Inv. br. 11600

280. MAČ 19. st.

Držak drven, trbušast opleten žicom. Glavica drška kuglasta, rukobran lučno povijen sa sistemom prečaka koji prelazi ispod krsnice. Krsnica dvokraka s povijenim kracima.

Sječivo dvobrido, tupo, sa žigom.

Dobro sačuvano.

Iz bivšeg Ratnog muzeja.

Cjel. dulj. 108 cm, dulj. sječ. 92,8 cm, šir. sječ. 3,7 cm

Inv. br. 11599

281. MAČ paloš 19. st.

Držak drven s hrapavim omotačem. Glavica drška u obliku mjedene kape. Rukobran lučno povijen s dvije pomoćne prečke i stiliziranom školjkom prelazi u krsnicu s povijenim krakom.

Sječivo jednobrido, pri vršku dvobrido. Na sječivu: CAINO. Na rukobranu: CLAVIE RAVATI (E). Na gornjem braniku: A.N.

Oštećeno.

Iz bivšeg Ratnog muzeja.

Cjel. dulj. 96 cm, dulj. sječ. 82 cm, šir. sječ. 3,2 cm

Inv. br. 11596

282. MAČ 19. st.

Držak trbušast, rebrast, presvučen hrapavom kožom. Glavica u obliku krnjeg čunja. Krsnica s kracima izvijenim u suprotnim pravcima. Ispod krsnice bočni lukovi i plitka, horizontalno postavljena okrugla tavnica.

Sječivo dvobrido sa žlijebom po sredini. S obje strane niz križeva a na jednoj strani broj 1418.

Iz bivšeg Ratnog muzeja.

Cjel. dulj. 100 cm, dulj. sječ. 82,5 cm, šir. sječ. 3,5 cm

Inv. br. 11594

283. MAČ 19. st.

Balčak sličan austrijskim konjaničkim mačevima M 1679. Držak vretenast s gustim ovojem tordirane žice. Glavica drška u obliku jednostavne kape. Rukobran lučno oblikovan s dvije spojene kuglice po sredini. Krsnica dvokraka, proširena na krajevima. Branik dvostran. Na braniku s prednje strane dvije spojene kuglice. Pločica branika perforirana. Sa stražnje strane prsten za pariranje s uporištem za palac.

Sječivo usko, dvobrido s kraćim žlijebom. U žlijebu natpis-imitacija toledanskih majstora.

Korice nedostaju.

Ne postoji dokumentacija o načinu nabave.

Cjel. dulj. 95,5 cm, dulj. sječ. 82,5 cm, šir. sječ. 2,6 cm

Inv. br. 24352

284. MAČ 19. st.

Balčak sličan austrijskim konjaničkim mačevima M 1679. Držak vretenast s gustim ovojem tordirane žice i rubnim pletenicama. Glavica jajolika sa zakovicom na tjemenu. Rukobran dvostruk smješten u osi sječiva i s vanjske strane, ukrašen po sredini spojenim kuglicama. Rukobrani spojeni pomoćnom prečkom. Branik srcolik jednostran s povijenim čaporkom krsnice. Sa stražnje strane uporište za palac.

Sječivo dvobrido sa usječenim žigom Raspeća (imitacija žiga toledanskog majstora Pedra de Lagaratea).

Ne postoji dokumentacija o načinu nabave.
Cjel. dulj. 98 cm, dulj. sječ. 84 cm, šir. sječ. 3,8 cm
Inv. br. 11606

285. MAČ ukrasni 19. st.
Držak drven ovijen gustim spletom tordirane žice. Glavica u obliku krnje piramide s rozetom s prednje strane. Krsnica blago povijena s kuglastim završecima.
Sječivo široko, plameno, bogato ornamentirano s jetkanim ukrasom vitica između kojih je s prednje strane smješten antikni junak sa štitom. Na sječivu žig u obliku srca.
Iz bivšeg Ratnog muzeja.
Cjel. dulj. 62 cm, dulj. sječ. 46 cm, šir. sječ. 10,5 cm
Inv. br. 18197

BODEŽI

286. BODEŽ 15. st.
Držak bez drvene obloge s većom plosnatom okruglom glavicom.
Sječivo dvobrido s blago naglašenim grebenom po sredini obje strane. Manjkavo.
Ne postoji dokumentacija o načinu nabave.
Cjel. dulj. 50,5 cm, dulj. sječ. 38,5 cm, šir. sječ. 2,8 cm
Inv. br. 12954
Tabla XII

287. BODEŽ Kraj 16. st.
Držak drven omotan žicom sa gornjom pletenicom. Glavica veća, željezna, jajolika, fasetirana sa zakovicom na tjemenu. Krsnica s povijenim kracima i prstenom za pariranje po sredini.
Sječivo dvobrido s dva duboka žlijeba.
Kupljeno od Milana Praunspergera u Zagrebu 1940. godine.
Cjel. dulj. 44,5 cm, dulj. sječ. 31 cm, šir. sječ. 2,5 cm
Inv. br. 18193
Objavljeno: I. Filipović-J. Adamček-M. Šercer, Seljačka buna 1573, katalog izložbe, Zagreb, 1973, kat. br. 135.

288. BODEŽ Oko 1600 do 1650.
Držak bez drvene obloge s kuglastom željeznom glavicom. Krsnica od željeza s duljim povijenim kracima i prstenom za pariranje po sredini.
Sječivo dvobrido, tupo u dijelu prema balčaku. Na tupom dijelu s obje strane utisnut križić.
Manjkavo.
Kupljeno od M. Schottena 1901. godine.

Cjel. dulj. 43 cm, dulj. sječ. 30 cm, šir. sječ. 2,5 cm
Inv. br. 807
Objavljeno: I. Filipović-J. Adamček-M. Šercer, Seljačka buna 1573, katalog izložbe, Zagreb, 1973, kat. br. 134.
Tabla XII

289. BODEŽ (stilet) od 1600. do 1660.
Držak od željeza balustradno oblikovan. Krsnica s kratkim ravno pruženim kracima koji završavaju rozetama.
Sječivo trobrido s četverobridim zadebljanjem i profilacijama prema krsnici.
Iz zbirke dra Fona u Zagrebu.
Cjel. dulj. 24,7 cm, dulj. sječ. 17 cm, šir. sječ. 1 cm
Inv. br. 454
Objavljeno: I. Filipović-J. Adamček-M. Šercer, Seljačka buna 1573, katalog izložbe, Zagreb, 1973, kat. br. 136.
Tabla XII

290. BODEŽ (stilet) Od 1600. do 1660.
Držak od željeza balustradno oblikovan. Krsnica kratka s ravno pruženim kracima koji završavaju jajoliko.
Sječivo trobrido s plitkim žljebićima. U dijelu prema krsnici četverobrido zadebljanje na kojem je s prednje strane znak peterokrake zvijezde.
Darovao Ivan Pajlok, učitelj u Zagrebu.
Cjel. dulj. 30,5 cm, dulj. sječ. 20 cm, šir. sječ. 1 cm
Inv. br. 455
Objavljeno: I. Filipović-J. Adamček-M. Šercer, Seljačka buna 1573, katalog izložbe, Zagreb, 1973, kat. br. 137.

291. BODEŽ za lijevu ruku Prva pol. 17. st.
Držak drven s ostacima kožnog omota. Glavica željezna, kuglasta sa zakovicom na tjemenu. Rukobran lučno oblikovan sa spiralno uvijenom prečkom s prednje strane. Prečka se naslanja na horizontalno postavljeni branik sa sitnim perforacijama. Krsnica s duljim, ravnim, malo zadebljanim kracima.
Sječivo dvobrido, usko, s naglašenim grebenom.
U gornjem dijelu sječiva sačuvani ostaci korica.
Veoma korodirano.
Iskopano u blizini starog grada Krškog.
Kupljeno od Franje Hineka 1897. godine.
Cjel. dulj. 45 cm, dulj. sječ. 32 cm, šir. sječ. 2,5 cm
Inv. br. 688
Tabla XII

292. BODEŽ (centovente) Sred. 17. st.

Držak od roga s uzdužnim brazdama. Glavica drška od mjedi u obliku obrnutog krnjeg stošca s profiliranim vratom. Krsnica od mjedi, kratka, ravno pružena.

Sječivo trobrido s brojevima: 1, 3, 6, 9, 12, 16, 20, 30, 40, 50, 60, 90, 100, 120.

Korice od mjedi s kolutom i dva lančića za privješanje. Vršak korica završava polukružnim dugmetom.

Dobro sačuvano.

Iz Islama Grčkog.

Kupljeno od Vladana Desnice u Zagrebu 1948. godine.

Cjel. dulj. 37 cm, dulj. sječ. 23,5 cm, šir. sječ. 1,2 cm, korice 24,5 cm

Inv. br. 9303

Objavljeno: I. Filipović-J. Adamček-M. Šercer, Seljačka buna 1573, katalog izložbe, Zagreb, 1973, kat. br. 140.

293. BODEŽ (centovente) Sred. 17. st.

Opis kao kod kat. br. 292.

Iz Islama Grčkog.

Kupljeno od Vladana Desnice u Zagrebu 1948. godine.

Cjel. dulj. 27 cm, dulj. sječ. 17 cm, šir. sječ. 1 cm

Inv. br. 456

Objavljeno: I. Filipović-J. Adamček-M. Šercer, Seljačka buna 1573, katalog izložbe, Zagreb, 1973, kat. br. 139.

294. BODEŽ (centovente) Sred. 17. st.

Držak od roga tordiran, ukrašen žučkastim koštanim zrnima. Glavica drška od željeza tordirana. Krsnica željezna s kratkim, ravno pruženim, tordiranim kracima.

Sječivo kao kod kat. br. 292 i 293.

Oštećeno.

Iz Islama Grčkog.

Kupljeno od Vladana Desnice u Zagrebu 1948. godine.

Cjel. dulj. 40,5 cm, dulj. sječ. 28,5 cm, šir. sječ. 1,3 cm

Inv. br. 9304

Objavljeno: M. Šercer, Staro oružje, Zagreb, 1971, sl. 31.

295. BODEŽ (centovente) Sred. 17. st.

Držak od roga vretenast, ukrašen tankim uzdužnim brazdama, inkrustacijama crvenkastih zrnaca i glavicama mjedenih čavala. Glavica drška od mjedi u obliku obrnutog krnjeg stošca s profiliranim vratom. Krsnica od željeza s kratkim, ravno pruženim, tordiranim kracima.

Sječivo kao ranije.

Korice mjedene, glatke s kolutom za privješanje.

Oštećeno.

Iz Islama Grčkog.

Kupljeno od Vladana Desnice u Zagrebu 1948. godine.

Cjel. dulj. 46,5 cm, dulj. sječ. 34,5 cm, šir. sječ. 1,4 cm, Korice 34,5 cm

Inv. br. 9300

Tabla XII

296. BODEŽ (centovente) Sred. 17. st.

Držak od roga vretenast, ukrašen tankim, uzdužnim brazdama u koje je umetnuta tordirana žica. Na dršku su još ukrasi koštanih zrna i glavice mjedenih čavala. Glavica drška od mjedi u obliku krnjeg obrnutog stošca s profiliranim vratom. Krsnica od mjedi s profiliranim kracima koji su izvijeni u suprotnim pravcima.

Sječivo čelično, trobrido, s jedne strane označeno brojevima artiljerijskih mjera.

Dosta oštećeno. Držak prošupljen. Tordirana žica mjestimično nedostaje. Krsnica rasklimana. Nedostaju korice i donji rubni prsten drška.

Kupljeno od Milana Praunspergera u Zagrebu 1940. godine.

Cjel. dulj. 41 cm, dulj. sječ. 28,5 cm, šir. sječ. 1 cm

Inv. br. 2812

297. BODEŽ (centovente) Sred. 17. st.

Držak od kosti tordiran ukrašen žučkastim koštanim zrnima.

Sječivo trobridno označeno s jedne strane brojevima artiljerijskih mjera.

Manjkavo. Krsnica i glavica drška nedostaju.

Nađeno u Sotinu.

Darovao župnik Thurmayer u Sotinu 1901. godine.

Cjel. dulj. 31 cm, dulj. sječ. 23 cm, šir. sječ. 1 cm

Inv. br. 808

298. BODEŽ (centovente) Sred. 17. st.

Držak drven, koničan s poprečnim brazdama.

Bodež s uskim, trobridim sječivom s oznakama artiljerijskih mjera na neobičan način (nepoznato pismo?).

Manjkavo. Glavica drška nedostaje.

Kupljeno od Milana Praunspergera u Zagrebu 1940. godine.

Cjel. dulj. 33 cm, dulj. sječ. 22 cm, šir. sječ. 1,2 cm

Inv. br. 2874

299. BODEŽ (centovente) Sred. 17. st.

Držak drven, tordiran, ukrašen ukucanim mjedenim čavlima. Glavica drška željezna, tordirana. Krsnica kratka, željezna s tordiranim kracima.

Sječivo trobrido označeno s jedne strane brojevima artiljerijskih mjera.

Nađeno na Krku.

Kupljeno od Katice Albaneže u Zagrebu 1974. godine.
Cjel. dulj. 57 cm, dulj. sječ. 43,7 cm, šir. sječ. 1,4 cm
Inv. br. 21918

300. BODEŽ 17—18. st.

Držak od roga, vretenast sa mjedenom jajolikom glavicom. Krsnica od mjedi s povijenim krakom, ostacima rukobrana i prstenom za pariranje na kojem je niz spojenih kuglica.

Sječivo usko, trobrido.

Manjkavo.

Iz Islama Grčkog.

Kupljeno od Vladana Desnice u Zagrebu 1948. godine.

Cjel. dulj. 55 cm, dulj. sječ. 39 cm, šir. sječ. 1,5 cm

Inv. br. 9285

301. BODEŽ Sječivo: Solingen, poč. 17. st.

Balčak: 17—18. st.

Držak od mjedi tordiran s kuglastom ornamentiranom glavicom. Rukobran odlomljen, krsnica sa zadebljanim i povijenim krakom. Držak se nastavlja u ricasso. Ispod krsnice bočni lukovi i plitka, horizontalno postavljena tavnica. Svi dijelovi balčaka ornamentirani.

Sječivo usko, dvobrido s uskim, kratkim žlijebom s obje strane sječiva.

S prednje strane sječiva natpis: TESCHE, a na naličju: IOHANNES.

Manjkavo. Rukobran nedostaje. Ukras izlizan.

Iz Islama Grčkog.

Kupljeno od Vladana Desnice u Zagrebu 1948. godine.

Cjel. dulj. 48 cm, dulj. sječ. 34,5 cm, šir. sječ. 1,7 cm

Inv. br. 9301

Objavljeno: I. Filipović-J. Adamček-M. Šercer, Seljačka buna 1573, katalog izložbe, Zagreb, 1973, kat. br. 138.

302. BODEŽ Poč. 18. st.

Držak od tordirane crne kosti s uskim rubnim prstenima od mjedi. Glavica drška veća, jajolika, profilirana. Na tjemenu glavice veća zakovica. Krsnica od željeza s ravno pruženim profiliranim kracima koji završavaju cvjetićima.

Sječivo dvobrido, fasetirano s uskim, kratkim žlijebom. Na sječivu ukras vitica i zavoja s natpisom: Ne Me/tire/pas Sans/Raisons s jedne strane a s druge strane: Ne Me (Remette) points Sans/ Honneur.

Dobro sačuvano.

Kupljeno od Milana Praunspergera u Zagrebu 1940. godine.

Cjel. dulj. 47 cm, dulj. sječ. 31,7 cm, šir. sječ. 1,8 cm

Inv. br. 2847

Objavljeno: M. Šercer, Staro oružje, Zagreb, 1971, sl. 30.

Tabla XII

303. BODEŽ

Sječivo: Toledo, 18. st.

Balčak: kraj 18. st.

Držak vretenast, lijevan u jednom komadu sa žičanim ovojem. Na rubovima drška prstenovi. Glavica drška kuglasta s ukrasom muškog poprsja u ovalu. Uz donji rub glavice javlja se ukras peterolatičnog cvijeta. Branik u obliku perforirane tavnice ukrašen alegoričkim likovima i putom. Uokolo likova barokni zavoji i vitice.

Sječivo dvobrido s uskim žlijebom s obje strane. U žlijebu s obje strane: x x EN TOLEDO x x.

Ukras izlizan.

Kupljeno od Milana Praunspergera u Zagrebu 1940. godine.

Cjel. dulj. 141 cm, dulj. sječ. 28 cm, šir. sječ. 1,9 cm

Inv. br. 2811

304. BODEŽ 18. st. (?)

Držak od roga na kojemu je s prednje strane prikucan spiralno uvijeni metalni ukas. Krsnica od željeza izvijena u suprotnim pravcima.

Sječivo dvobrido, usko s kratkim žlijebom s obje strane.

S obje strane u žlijebu: x x IN TOLEDO x x.

Manjkavo. Nedostaje glavica drška.

Iz Islama Grčkog.

Kupljeno od Vladana Desnice u Zagrebu 1948. godine.

Cjel. dulj. 59 cm, dulj. sječ. 49,5 cm, šir. sječ. 2,6 cm

Inv. br. 9282

305. BODEŽ izrađen od bajoneta 19. st.

Držak drven, tokaren.

Sječivo četverobrido.

Vršak sječiva oštećen, drvo crvotočno i napuknuto.

Iz Grčkog Islama.

Kupljeno od Vladana Desnice u Zagrebu 1948. godine.

Cjel. dulj. 63 cm, dulj. sječ. 50 cm, šir. sječ. 2 cm

Inv. br. 9284

306. BODEŽ izrađen od bajoneta 19. st.

Držak izrađen od kosti tibije konja ili goveda.

Sječivo četverobrido, odgovara bajonetu.

Dobro sačuvano.

Iz Islama Grčkog.

Kupljeno od Vladana Desnice u Zagrebu 1948. godine.

Cjel. dulj. 62 cm, dulj. sječ. 47,5 cm, šir. sječ. 2,7 cm

Inv. br. 9280

307. BODEŽ izrađen od bajoneta 19. st.

Opis kao kod kat. br. 306.

Malo oštećen.

Iz Islama Grčkog.

Kupljeno od Vladana Desnice u Zagrebu 1948. godine.

Cjel. dulj. 62 cm, dulj. sječ. 47,5 cm, šir. sječ. 2,7 cm

Inv. br. 9281

Tabla XIII

308. BODEŽ oficira jugoslavenske vojske 1918—1941.

Držak vretenast, tordiran. Glavica drška od mjedi u obliku krune. Krsnica od mjedi izvijena u suprotnim pravcima.

Sječivo dvobrido s grebenom po sredini. S jedne strane sječiva grb kraljevine Jugoslavije, a s druge strane grb s ćirilskim natpisom: OFICIRSKA ZADRUGA.

Korice metalne s okovima i dva kolutića za privješanje. Na koricama ukras stiliziranog lišća.

Koža malo oštećena inače dobro sačuvano.

Kupljeno kod »Posrednika« u Zagrebu 1976. godine.

Cjel. dulj. 36,5 cm, dulj. sječ. 23,5 cm, šir. sječ. 1,8 cm, korice 4,5 cm

Inv. br. 24394

Tabla XVI

309. BODEŽ njemački avijatičarski Solingen, poslije 1937. god.

Držak od žute umjetne mase, tordiran, ovijen žicom. Glavica drška srcolika s lisnatim vijencem uokolo izbrisanog znaka (kukasti križ). Krsnica kratka blago povijena. S prednje strane krsnice prikaz orla. Sječivo dvobrido, profilirano. Na sječivu oznaka proizvođača: poprsje s kacigom, WKC, SOLINGEN.

Korice metalne, ornamentirane, s dva reljefna prstena s probojima.

Manjkavo. Nedostaju koluti za privješanje.

Kupljeno od Branimira Pavlina u Zagrebu 1975. godine.

Cjel. dulj. 38,5 cm, dulj. sječ. 25,7 cm, šir. sječ. 1,8 cm, korice 29,5 cm

Inv. br. 23453

310. BODEŽ avijatičarski iz vremena NDH Od 1941. do 1945. god.

Držak bez obloge s okruglom glavicom. Pleterni vijenac na rubu glavice uokviruje s prednje strane oznaku NDH. Krsnica u obliku orla s raširenim krilima.

Sječivo dvobrido s asimetričnim vrškom.

Korice metalne ukrašene pleternom ornamentikom. Uz rub korica učvršćena dva koluta za privješanje. Na koricama: BRAĆA KNAUS ZAGREB. Obloga drška nedostaje.

Kupljeno od Tomislava Vujića u Zagrebu 1971. godine.

Cjel. dulj. 35,7 cm, dulj. sječ. 24 cm, šir. sječ. 2,4 cm, korice 28,5 cm

Inv. br. 20459

311. BODEŽ iz vremena NDH

Od 1941. do 1945. god.

Držak drven, rebrast s glavicom od metala okruglog oblika. Na rubu glavice ukras pletenice a s prednje strane još i oznaka NDH. Krsnica od metala s ravnim kratkim kracima u obliku zmijske s akantusovim listovima.

Sječivo dvobrido, čelično. Na sječivu natpis: BRAĆA KNAUS ZAGREB. Korice metalne ukrašene pleternom ornamentikom s dva koluta za privješanje. U gornjem dijelu korica remen za pripasanje.

Metalni dijelovi korica i drška pozlaćeni.

Dobro sačuvano.

Kupljeno od Franje Rihtara iz Luke kraj Zaprešića 1972. godine.

Cjel. dulj. 37,5 cm, dulj. sječ. 25 cm, šir. sječ. 2,3 cm, korice 28,5 cm

Inv. br. 20462

Tabla XVI

312. BODEŽ iz vremena NDH

Od 1941. do 1945. god.

Držak vretenast od bijele umjetne mase, horizontalno brazdan.

Glavica drška metalna, okrugla, plosnata, rubljena troprutom pletenicom. U sredini prednje strane oznaka NDH. Krsnica metalna, ravna sa zadebljanim povijenim kracima. Po sredini krsnice splet troprutog pletera.

Sječivo dvobrido, tupo, niklovano.

Korice metalne, hrapave površine, ukrašene u gornjoj i donjoj polovini pleternom ornamentikom. Na koricama dva koluta za privješanje.

Malo oštećeno.

Darovao Đuro Kumičić.

Cjel. dulj. 37 cm, dulj. sječ. 24,5 cm, šir. sječ. 2,5 cm, korice 28,5 cm

Inv. br. 12934

313. BODEŽ iz vremena NDH

Od 1941. do 1945. godine

Opis kao kod kat. br. 312.

Ne postoji dokumentacija o načinu nabave.

Inv. br. 11503

314. BODEŽ

Držak od kosti žučkaste boje, zaobljen.

Sječivo dvobrido u dijelu prema dršku fasetirano. Ornamentika veoma izlizana. Na sječivu se naziru nejasni znakovi.

Iz Islama Grčkog.

Kupljeno od Vladana Desnice 1948. godine.

Cjel. dulj. 62 cm, dulj. sječ. 50 cm, šir. sječ. 1,7 cm

Inv. br. 9279

315. BODEŽ

Držak drven, osmerostrano fasetiran s kratkom, dvokrakom, ravno pruženom krsnicom.

Sječivo dvobridno, usko s kratkim žlijebom s obje strane.
Na sječivu natpis: MILANO (?).

Malo oštećeno.

Iz Islama Grčkog.

Kupljeno od Vladana Desnice u Zagrebu 1948. godine.

Cjel. dulj. 60,5 cm, dulj. sječ. 50,5 cm, šir. sječ. 2 cm

Inv. br. 9283

316. BODEŽ ukrasni

Držak od kosti, crno lakiran, jednostavan.

Sječivo dvobridno, valovito (»plameno«).

Dobro sačuvano.

Kupljeno od Milana Praunspergera u Zagrebu 1940. godine.

Cjel. dulj. 24,5 cm, dulj. sječ. 14 cm, šir. sječ. 2 cm

Inv. br. 2848

NOŽEVI

317. NOŽ 16. st.

Držak bez obloga. Na glavici drška jednostavna zaobljena kapa. Na podlozi drška tri proboja. Pri dnu masivno zadebljanje s probomem u koji je utaknut zavrtnj.

Sječivo jednobridno, šire s uskim žlijebom uz hrbat.

Korodirano.

Nađeno u Savi kod Mitrovice.

Darovao Josip Turnhart 1882. godine.

Cjel. dulj. 91 cm, dulj. sječ. 77,5 cm, šir. sječ. 5,5 cm

Inv. br. 320

Objavljeno: I. Filipović-J. Adamček-M. Šercer, Seljačka buna 1573. godine, katalog izložbe, Zagreb, 1973, kat. br. 122.

Tabla XIII

318. NOŽ 16. st.

Držak bez obloga. Na glavici drška jednostavna zaobljena kapa. Na podlozi drška tri proboja. Pri dnu drška zadebljanje sa zavrtnjem.

Sječivo jednobridno, šire.

Korodirano.

Nađeno u Kobašu u koritu Save.

Darovao Antun Bukvić, tehnički savjetnik u Sisku 1910. godine.

Cjel. dulj. 83,5 cm, dulj. sječ. 71 cm, šir. sječ. 5,5 cm

Inv. br. 1848

319. NOŽ 16. st.

Držak asimetričan (nije kovan u osi sječiva) bez obloga.

Na glavici drška jednostavna zaobljena kapa. Na podlozi drška četiri proboja.

Sječivo jednobridno, dulje, ravno, pri vršku dvobridno.

S obje strane sječiva uz hrbat uski žlijeb.

Korodirano.

Nađeno u Vučevcima kraj Đakova prilikom regulacije Jošave.

Darovao kulturno-tehnički odjel kralj. zem. vlade 1908. godine.

Cjel. dulj. 76 cm, dulj. sječ. 63,5 cm, šir. sječ. 3,7 cm

Inv. br. 1746

320. NOŽ 16. st.

Držak asimetrično građen bez obloga. Glavica drška jednostavna, zaobljena. Na podlozi drška tri proboja. U donjem probomem zavrtnj (branic) manjeg pačetrovinastog oblika.

Sječivo jednobridno, kraće, ravno. S obje strane sječiva uz hrbat uski žlijeb.

Podloga drška oštećena. Veoma korodirano.

Nađeno u Zbijegu kod jaružanja Save.

Darovao Antun Bukvić, tehnički savjetnik u Sisku 1913. godine.

Cjel. dulj. 46,5 cm, dulj. sječ. 38,2 cm, šir. sječ. 2,8 cm

Inv. br. 1970

321. NOŽ 16. st.

Držak bez obloge. Na glavici drška jednostavna zaobljena kapa. Podloga drška s tri proboja. Pri dnu drška sa svake strane po jedna pločica koje su bile spojene zavrtnjem.

Sječivo jednobridno, šire.

Manjkavo i korodirano.

Nađeno u Babinoj Gredi.

Ne postoji dokumentacija o načinu nabave.

Cjel. dulj. 46 cm, dulj. sječ. 42,7 cm, šir. sječ. 5 cm

Inv. br. 2268

322. NOŽ (ulomak) 16. st.

Opis kao kod kat. br. 321.

Manjkavo. Od sječiva sačuvan samo donji dio prema vršku.

Nađeno na brijegu u Erdutu.

Kupljeno od H. Batora 1906. godine.

Dulj. drška 14 cm, sječivo 33 cm

Inv. br. 1243

323. NOŽ 16. st.

Držak simetrično građen bez obloga. Na podlozi drška četiri proboja. U jednom probomem ostaci zavrtnja a ispod njega branic lepezastog oblika ukrašen brazdama i s dvije perforacije.

Sječivo jednobridno, kraće, ravno. S jedne strane sječiva jedan žlijeb a s druge strane sječiva dva žlijeba.

Manjkavo i korodirano.

Nađeno u Đakovu prilikom regulacije Jošave.

Darovao ing. Radoslav Franjetić 1913. godine.

Cjel. dulj. 59 cm, dulj. sječ. 47 cm, šir. sječ. 3,2 cm

Inv. br. 1949

Tabla XIII

324. NOŽ — ulomak 16. st.

Držak bez obloga s ostacima kape. U donjem dijelu drška zadebljanje. Na podlozi drška dva proboja.

Sječivo jednobrido, šire sa žlijebom uz hrbat.

Manjkavo i korodirano.

Nađeno na nekada močvarnoj livadi u Brezju kod Maruševca 1897.

Darovao I. Weidinger, posjednik u Brezju.

Cjel. dulj. 53,5 cm, dulj. sječ. 41 cm, šir. sječ. 5 cm

Inv. br. 445

325. NOŽ 16. st.

Držak bez obloga. Na nastavku drška masivno zadebljanje s krsnicom. Po sredini krsnice kratki jezičac.

Sječivo jednobrido, uže.

Manjkavo i korodirano.

Nađeno u potoku Patki kraj Krčedina prilikom regulacije 1914.

Darovao kulturno-tehnički odsjek kralj. zem. vlade u Zagrebu 1914.

Cjel. dulj. 77 cm, dulj. sječ. 65,5 cm, šir. sječ. 3 cm

Inv. br. 2025

Tabla XIII

326. NOŽ 16/17. st.

Držak bez obloge. U donjem dijelu drška masivno zadebljanje.

Sječivo jednobrido, kraće.

Manjkavo i korodirano.

Nađeno prilikom regulacije Vuke kod Nuštra 1897. godine.

Darovao Nikola Janković, ekonom u Vinkovcima.

Cjel. dulj. 50 cm, dulj. sječ. 39 cm, šir. sječ. 3,5 cm

Inv. br. 446

Tabla XIII

327. NOŽ 16/17. st.

Držak bez obloga sa šest proboja.

Sječivo jednobrido, kraće.

Korodirano i manjkavo.

Ne postoji dokumentacija o načinu nabave.

Cjel. dulj. 44 cm, dulj. sječ. 33 cm, šir. sječ. 3,5 cm

Inv. br. 447

328. NOŽ probušen od sječiva husarske sablje Pottenstein, sječivo: 18. st.
Balčak: 19. st.

Držak drven s blago povijenom glavicom i ovalnim mjedenim zakovicama. Krsnica od mjedi, skraćena, s jednokrakim jezikom od balčaka. Sječivo jednobrido, blago zakrivljeno. S jedne strane sječiva: DEUS EXERCITUUM BELLATOR FORTISSIME ESTO MECUM, znak dvostrukog križa i natpis: IN HOC SIGNO VINCES. S druge strane sječiva lik Immaculate i natpis: HAEC EST VIRGO IN QUA NEC NODUS ORIGINALIS NEC CORTEX ACTUALIS FUIT. Na hrptu sječiva kruzivom: Pottenstein.

Darovao Mijo Jug, ravnatelj više dječje škole u Sisku 1911.

Cjel. dulj. 40,5 cm, dulj. sječ. 28 cm, šir. sječ. 4,8 cm

Inv. br. 1858.

329. NOŽ ruskih inženjerijskih jedinica Prva pol. 19. st.

Držak od mjedi lijevan u jednom komadu. Glavica drška blago povijena i zaobljena. Krsnica kratka, izvijena u suprotnim pravcima.

Sječivo šire, zakrivljeno, žlijebljeno s obje strane. Hrbat sječiva nazubljen poput pile. Na sječivu: B, 15, MO. Na krsnici: AG, BH, 1832.

Korice drvene, presvučene kožom i okovane mjedi. Na gornjem okovu korica kuka za pripasanje.

Dobro sačuvano.

Iz bivšeg Ratnog muzeja.

Cjel. dulj. 67 cm, dulj. sječ. 49,5 cm, šir. sječ. 5,8 cm, korice 55 cm

Inv. br. 19427

330. NOŽ austrijskih pionira (Faschinenmesser) M 1862

Druga pol. 19. st.

Držak s koštanim oblogama koje su učvršćene s četiri zakovice. Glavica drška zaobljena i zavinuta prema desno. Krsnica od željeza s ravno pruženim krakima u obliku čunja. Donji rub krsnice proširen u uski branik.

Sječivo jednobrido, šire, žlijebljeno s jedne strane. S prednje strane sječiva žig s dvoglavim orlom, a sa stražnje strane: VII. LUD. 113.

Korice drvene, presvučene kožom, okovane na ustima i na vršku. Na gornjem okovu s prednje strane jezičac za učvršćivanje o pojas.

Dobro sačuvano.

Iz bivšeg Ratnog muzeja.

Cjel. dulj. 62 cm, dulj. sječ. 46 cm, šir. sječ. 5,5 cm, korice 47 cm

Inv. br. 11549

331. NOŽ austrijskih pionira (Faschinenmesser) M 1862

Druga pol. 19. st.

Opis kao kod kat. br. 330.

Inv. br. 11550.

332. NOŽ austrijskih pionira (Faschinenmesser) M 1862
Druga pol. 19. st.
Opis kao kod kat. br. 330.
Na sječivu natpis: F. S. Jung i znak proizvođača s brojem 61.
Na krsnici ser. br. 1826.
Cjel. dulj. 62 cm, dulj. sječ. 45,5 cm, šir. sječ. 5,5 cm, korice 46,5 cm
Inv. br. 19416

333. NOŽ austrijskih pionira (Faschinenmesser) M 1862
Druga pol. 19. st.
Opis kao kod kat. br. 330.
Na sječivu natpis: WELZL, šesterokraka zvijezda, I, 1852.
Na krsnici: 7 S A 37.
Oštećeno.
Iz bivšeg Ratnog muzeja.
Cjel. dulj. 62 cm, dulj. sječ. 45,5 cm, šir. sječ. 5,5 cm, korice 49,5 cm
Inv. br. 19417

334. NOŽ austrijskih pionira (Faschinenmesser) M 1862
Druga pol. 19. st.
Opis kao kod kat. br. 330.
Oštećeno. Ne postoji dokumentacija o načinu nabave.
Cjel. dulj. 63 cm, dulj. sječ. 46 cm, šir. sječ. 5,2 cm, korice 49,5 cm
Inv. br. 19418

335. NOŽ pruske pješadije ili artiljerije Od 1864. nadalje
Držak lijevan u jednom komadu s krsnicom. Držak s prednje strane označen kosim crtama. Glavica drška kljunasta. Kraci krsnice izvijeni u suprotnim pravcima.
Sječivo jednobrido pri vršku dvobrido, blago zakrivljeno.
Na sječivu žig proizvođača.
Korice drvene omotane u kožu i okovane na ustima. Na gornjem okovu kuka za učvršćivanje o pojas.
Manjkavo. Nedostaju zakovica na tjemenu glavice i okov na vršku korica.
Ne postoji dokumentacija o načinu nabave.
Cjel. dulj. 65,5 cm, dulj. sječ. 53 cm, šir. sječ. 2,2 cm, korice 54 cm
Inv. br. 24378

336. NOŽ pruske pješadije ili artiljerije prebrušen od francuske sablje
Sječivo: Klingenthal, 1813.
Balčak: druga pol. 19. st.
Držak lijevan u jednom komadu s krsnicom. Držak s prednje strane označen kosim crtama. Glavica drška u obliku kljuna. Kraci krsnice izvijeni u suprotnim pravcima.

Sječivo jednobrido pri vršku dvobrido, blago zakrivljeno.
Na hrptu sječiva žig s krunom i natpis: M-fcture Imp. du Klingenthal
Octobre 1813. Na sječivu tri žiga. Na krsnici sa stražnje strane oznake: 52. A, žig s krunom, 6. 7.
Korice nedostaju.
Iz bivšeg Ratnog muzeja.
Cjel. dulj. 54,5 cm, dulj. sječ. 42 cm, šir. sječ. 3,4 cm
Inv. br. 24354

337. NOŽ pruske pješadije ili artiljerije 1865.
Opis kao kod kat. br. 336.
Na krsnici oznake: I. R. 46. I. V. 65. A. 8. 95. Na ustima korica. I. R. 46. 10. 223
Korice drvene omotane kožom, okovane na ustima i na vršku.
Dobro sačuvano.
Ne postoji dokumentacija o načinu nabave.
Cjel. dulj. 56,5 cm, dulj. sječ. 43,8 cm, šir. sječ. 3,4 cm, korice 45 cm
Inv. br. 417
Tabla XVI

338. NOŽ talijanske pješadije ili artiljerije M 1890
Balčak od mjedi lijevan u jednom komadu. Držak s unutarnje strane trbušast. Glavica kljunasto oblikovana sa zakovicom na tjemenu. Krsnica kratka s krakovima izvijenim u suprotnim pravcima.
Sječivo jednobrido, blago zakrivljeno.
Korice nedostaju.
Darovao Ivan Pajlok, učitelj u Zagrebu.
Cjel. dulj. 60 cm, dulj. sječ. 46,3 cm, šir. sječ. 3,5 cm
Inv. br. 413

339. NOŽ talijanske pješadije ili artiljerije M 1890
Opis kao kod kat. br. 338.
Na sječivu žig: kruna s inicijalima CF u kružnici. Na koricama: kruna s inicijalima TT u kružnici.
Korice drvene omotane u kožu i okovane na ustima i na vršku.
Na gornjem okovu ovalno dugme.
Dobro sačuvano.
Iz bivšeg Ratnog muzeja.
Cjel. dulj. 60 cm, dulj. sječ. 46,8 cm, šir. sječ. 3,5 cm, korice 49,5 cm
Inv. br. 428
Tabla XIV

340. NOŽ talijanske pješadije ili artiljerije M 1890
Opis kao kod kat. br. 338.
Ne postoji dokumentacija o načinu nabave.

Cjel. dulj. 60,5 cm, dulj. sječ. 46,5 cm, šir. sječ. 3,4 cm, korice 49 cm
Inv. br. 19414

341. NOŽ inženjerijskih jedinica 19. st.

Držak drven s glavicom u obliku ptičje glave.
Pri dnu drška jednostavan prsten od mjedi. Krsnica s blago povijenim kracima zadebljanim u kolutiće. S prednje strane krsnice znak strelice. Sječivo dvobrido, šire, nazubljeno s jedne strane poput pile. Na sječivu asimetričan žlijeb.

Korice drvene, presvučene u kožu, okovane na ustima i na vršku. Na gornjem okovu korica maleno ovalno dugme.

Ne postoji dokumentacija o načinu nabave.

Cjel. dulj. 66 cm, dulj. sječ. 53 cm, šir. sječ. 4,5 cm, korice 54,5 cm

Inv. br. 418

Tabla XIV

342. NOŽ inženjerijski 19. st.

Držak s drvenim oblogama koje su učvršćene s po tri čavla. Krsnica od željeza u obliku obrnutog polumjeseca.

Sječivo šire, blago zakrivljeno, jednobrido s nazubljenim hrptom.

Korice nedostaju.

Iz bivšeg Ratnog muzeja.

Cjel. dulj. 68,5 cm, dulj. sječ. 48 cm, šir. sječ. 6 cm

Inv. br. 19428

Tabla XIV

343. SJEČIVO noža 19. st.

Sječivo jednobrido, ravno, pri vrhu dvobrido, žlijebljeno s obje strane.

Na sječivu: I. M. LESCHHORN WIEN.

Manjkavo. Držak nedostaje.

Ne postoji dokumentacija o načinu nabave.

Cjel. dulj. 51,5 cm, dulj. sječ. 36,5 cm, šir. sječ. 2,7 cm

Inv. br. 19425

344. NOŽ slušača austrijskih vojnih akademija Od 1876. do 1918.

Držak s koštanim oblogama koje su učvršćene s četiri zakovice. Glavica drška zaobljena i zavinuta prema desno. Krsnica od željeza s ravno pruženim kracima koji su na krajevima čunjasto oblikovani. Donji rub krsnice proširen u užu branik.

Sječivo uže, jednobrido, žlijebljeno s jedne strane.

Korice nedostaju.

Kupljeno od Božene Medlobi iz Varaždina 1973. godine.

Cjel. dulj. 56 cm, dulj. sječ. 42 cm, šir. sječ. 4 cm

Inv. br. 21160

345. NOŽ austrijskih pionira (Faschinenmesser) 1914—1918.

Držak drven, jednostavan, s jedne strane trbušast a s druge strane ravan, učvršćen s tri zakovice. Glavica drška zaobljena bez okova. Krsnica od željeza, kratka, izvijena u suprotnim pravcima.

Sječivo jednobrido pri vršku dvobrido. Na sječivu žig dvoglavog orla sa slovom R.

Korice željezne s jezikom za učvršćivanje o pojas.

Ne postoji dokumentacija o načinu nabave.

Cjel. dulj. 54 cm, dulj. sječ. 39 cm, šir. sječ. 4 cm, korice 40 cm

Inv. br. 19419

346. NOŽ austrijskih pionira (Faschinenmesser) 1914—1918.

Opis kao kod kat. br. 345.

Na sječivu s jedne strane žig dvoglavog orla a s druge strane slovo R.

Iz bivšeg Ratnog muzeja.

Cjel. dulj. 53,5 cm, dulj. sječ. 38,5 cm, šir. sječ. 4 cm, korice 40 cm

Inv. br. 19420

Tabla XIV

347. NOŽ austrijskih pionira (Faschinenmesser) 1914—1918.

Opis kao kod kat. br. 345.

Na sječivu s jedne strane žig dvoglavog orla a s druge strane slovo R.

Korice nedostaju.

Ne postoji dokumentacija o načinu nabave.

Cjel. dulj. 54 cm, dulj. sječ. 38,5 cm, šir. sječ. 4,2 cm

Inv. br. 19421

348. NOŽ

Držak drven, blago povijen, učvršćen s tri čavla. Krsnica od željeza, kratka, s kracima izvijenim u suprotnim pravcima.

Sječivo jednobrido, nepravilno.

Veoma oštećeno.

Nađeno u Čortanovcima.

Kupljeno od Trifuna Mesarovića 1913. godine.

Cjel. dulj. 39,5 cm, dulj. sječ. 23 cm, šir. sječ. 3 cm

Inv. br. 1965

349. NOŽ ukrasni

Držak od roga u obliku razjapljene riblje čeljusti između kojih je spiralno uvijena biljna vitica. Nastavak drška od metala, fasetiran, sužen, završava zupcima.

Sječivo jednobrido, usko, zakrivljeno. Gornji kut oštrice u obliku nazubljenog lista.

Dobro sačuvano.

Ne postoji dokumentacija o načinu nabave.
Cjel. dulj. 36 cm, dulj. sječ. 23 cm, šir. sječ. 1,7 cm
Inv. br. 309?

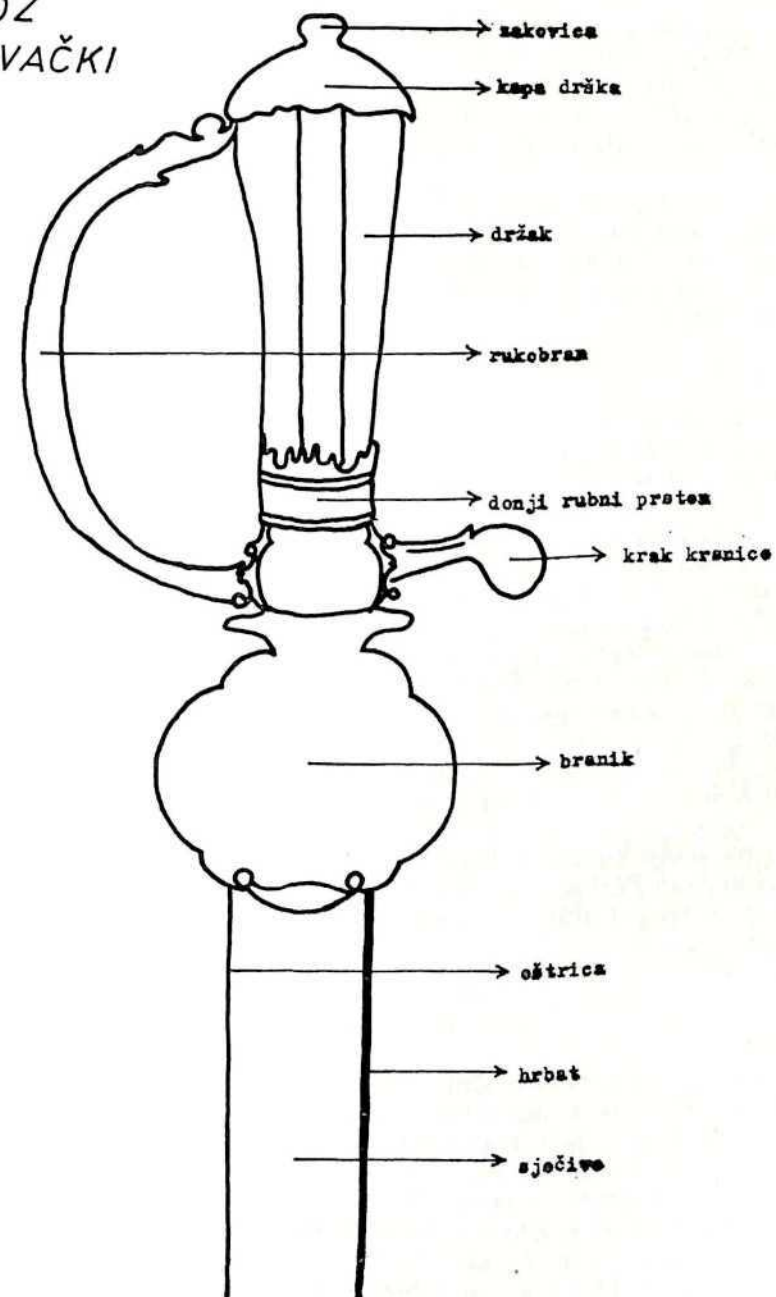
MAČEVI I NOŽEVI LOVAČKI

350. NOŽ Genova (?), 17/18. st.
Držak od tamne rožine, vertikalno žlijebljen, okovan okomitim srebrnim trakama, širim prstenom i »kapom« na glavici.
Sječivo jednobrido u dijelu prema vršku dvobrido. Hrbat sječiva za-
debljan, ukrašen valovitom zmijom a u gornjem dijelu sječiva nazire
se ukras. Vrat sječiva na prijelazu u držak profiliran.
Korice drvene, omotane u kožu sa srebrnim okovom na ustima.
Donji dio korica nedostaje.
Iz Islama Grčkog.
Kupljeno od Vladana Desnice 1948. godine.
Cjel. dulj. 36,5 cm, dulj. sječ. 23,5 cm, šir. sječ. 3,7 cm, korice 19 cm
Inv. br. 9306
Tabla XVI

351. NOŽ Genova (?), 18. st.
Držak od tamne rožine, tordiran, omotan srebrnom žicom. Na dnu drška
i na glavici srebrni listoliki okov. Okovi ukrašeni kasnobaroknim
ukrasom.
Sječivo jednobrido s jakim hrptom.
Korice nedostaju.
Iz Islama Grčkog.
Kupljeno od Vladana Desnice u Zagrebu 1948. godine.
Cjel. dulj. 31,5 cm, dulj. sječ. 18,7 cm, šir. sječ. 3 cm
Tabla XVI
Inv. br. 9307

352. MAČ Sječivo: Solingen, poč. 17. st.
Držak: 19. st.
Držak drven, proširen prema glavici. U donjem dijelu drška mjedeni
prsten. Krsnica od mjedi, kratka sa zaobljenim kracima ukrašena ba-
roknijskim lisnatim ornamentom.
Sječivo dvobrido, ravno, ukrašeno s obje strane viticom koja završava
pticom. Na sječivu poprsje biskupa s inicijalima PM (Peter Münich,
Solingen).
Korice nedostaju. Sječivo probijeno.
Ne postoji dokumentacija o načinu nabave.
Cjel. dulj. 89 cm, dulj. sječ. 75,5 cm, šir. sječ. 4,2 cm
Inv. br. 24349

NOŽ LOVAČKI

353. NOŽ Sred. 18. st.

Držak omotan zmijskom kožom, na bridovima okovan mjedenim trakama. Okov na glavici drška ukrašen baroknim viticama.

Rukobran uglat, ukrašen po sredini cvijetom, nastavlja se pod pravim kutom u krsnicu s povijenim krakom.

Sječivo ravno, jednobrido, prema vršku dvobrido. Na sječivu žig crnačke glave.

Korice nedostaju. Koža na dršku malo oštećena.

Iz Islama Grčkog.

Kupljeno od Vladana Desnice u Zagrebu 1948. godine.

Cjel. dulj. 74 cm, dulj. sječ. 61 cm, šir. sječ. 2,5 cm

Inv. br. 9289

354. NOŽ Sollenau, sred. 18. st.

Držak od tordirane kosti ukrašen mjedenim rozetama. Pri dnu drška mjedeni prsten. Glavica prekrivena plitkom mjedenom kapom na kojoj je ukras lisnatih baroknih vitica. Na tjemenu glavice istaknuta zakovica. Krsnica od mjedi, kratka, s kracima izvijenim u suprotnim pravcima, ukrašena na zadebljanim krakovima i po sredini baroknim viticama i rocaillum. Ispod krsnice okomito postavljena pločica branika listolika oblika ukrašena probojima, zavojima, viticama i rocaillum. Između sječiva i balčaka umetnuta zaštitna tkanina.

Sječivo jednobrido, blago zakrivljeno, u dijelu prema vršku dvobrido. Na trnu sječiva natpis: SOL(L)ENAU (Austrija).

Korice drvene omotane u kožu, okov na ustima ukrašen mrežastim probojem s umetnutim četverolatičnim cvjetovima. Na okovu istaknuto jajoliko dugme a na rubu kolut za privješanje. Uz dugme utisnute punce BB u kolutiću. Na užem prstenu ukras cvijeta a na rubu prstena kolut za privješanje.

Okov na vršku korica nedostaje.

Darovao Ivan Pajlok, učitelj u Zagrebu.

Cjel. dulj. 66 cm, dulj. sječ. 51 cm, šir. sječ. 3,5 cm, korice 60 cm

Inv. br. 429

Tabla XV

355. NOŽ Solingen, sred. 18. st.

Držak drven proširen prema glavici i obložen kožom. Po sredini drška mjedena okomita traka s prikazom divljači u trku. Pri dnu drška mjedeni prsten ukrašen listovima. Glavica drška prekrivena mjedenom kapom s prikazom jelena, zeca i psa. Rukobran lučno povijen ukrašen baroknim zavojima, a po sredini je prikaz divljači obješene o klin pomoću užeta koje završava kitom. Rukobran se nastavlja u krsnicu sa zadebljanim krajem. Po sredini krsnice s obje strane prikaz alegoričke figure u poluležećem stavu s lukom, tobolcem i psom. Branik u obliku

okomito postavljene okrugle pločice na kojoj je u sredini mitološki lik s jelenom a sa strane trofejni znaci sa psećim glavama.

Sječivo ravno, jednobrido, pri vršku dvobrido. Uz hrbat sječiva tanki, uski žlijeb. Na licu sječiva lovački prizor a u okviru s baroknim viticama njemački tekst: Früh wen die Morgenröht Entsteht Mein Sin Mir zu den Wäldern geht. Na naličju sječiva lovački prizor u okviru a izvan okvira jelen u trku. Na hrptu sječiva znak strelice. Na trnu žig proizvođača: L. S. u vijencu spojenih kuglica.

Korice nedostaju.

Iz ostavštine Jelačić predane 1937. godine.

Cjel. dulj. 75 cm, dulj. sječ. 61 cm, šir. sječ. 2,9 cm

Inv. br. 7305

356. NOŽ Solingen, sred. 18. st.

Držak od jelenjeg roga okovan pri dnu jednostavnim prstenom. Glavica drška prekrivena dugoljastom fasetiranom kapom.

Sječivo jednobrido pri vršku dvobrido, ornamentirano. U pozlaćenom polju natpis: Quis separet nos nil nisi mors.

Na hrptu sječiva strelica.

Korice drvene presvučene kožom i okovane na ustima i na vršku.

Oštećeno.

Darovao Adelsfeld.

Cjel. dulj. 42,7 cm, dulj. sječ. 30,6 cm, šir. sječ. 2,4 cm, korice 32 cm

Inv. br. 440

357. NOŽ Solingen, sred. 18. st.

Držak drven, obložen pločicama kornjačevine i sedefa. Pri dnu drška mjedeni prsten a na glavici kapa u obliku lavlje glave. Na ostacima krsnice s obje strane reljefni prikazi životinjskih likova.

Sječivo jednobrido, pri vršku dvobrido, ravno. Uz hrbat uski, tanki žlijeb. Na licu sječiva njemački tekst: Ich für Ein wildt In meiner Jacht darnach tracht ich dag und nacht mocht ich das willdt willdt geniesen Kein Jagen solt mich verdissen. Na naličju lovački prizor s ukrasom baroknih zavoja i cvjetova. Na hrptu sječiva ukras dulje vitice. Na trnu sječiva žig kraljevske glave u profilu.

Korice drvene presvučene kožom. Veoma oštećeno.

Ne postoji dokumentacija o načinu nabave.

Cjel. dulj. 66 cm, dulj. sječ. 52,7 cm, šir. sječ. 3,2 cm, korice 51 cm

Inv. br. 436

358. NOŽ Solingen, sred. 18. st.

Držak drven presvučen smeđom kožom. Na glavici drška mjedena kapa ukrašena prizorima iz lova. Rukobran lučno povijen, ornamentiran, nastavlja se u krsnicu s povijenim zadebljanim krakom. Ispod krsnice okomito postavljena pločica branika ukrašena lovačkim prizorom.

Sječivo jednobrido pri vršku dvobrido. Na sječivu s obje strane lovački prizori. Na hrptu znak strelice a na trnu žig kraljevske glave u profilu. Malo oštećeno.

Iz Islama Grčkog.

Kupljeno od Vladana Desnice 1948. godine.

Cjel. dulj. 76 cm, dulj. sječ. 62,2 cm, šir. sječ. 3 cm

Inv. br. 9288

Tabla XV

359. NOŽ Sred. 18. st.

Držak od kosti s mjedenim prstenom pri dnu. Krsnica odkrhan. Po sredini krsnice vidljiv lik lava.

Sječivo ravno, jednobrido pri vrhu dvobrido s uskim žlijebom uz hrbat.

Korice drvene presvučene kožom.

Veoma oštećeno i manjkavo.

Ne postoji dokumentacija o načinu nabave.

Cjel. dulj. 65 cm, dulj. sječ. 53,5 cm, šir. sječ. 3 cm, korice 49 cm

Inv. br. 434

360. NOŽ Sred. 18. st.

Držak od brazdane rožine s proširenom glavicom koja je na tjemenu okovana i ukrašena zrakama i licem maskarona.

Ispod drška uski mjedeni prsten. Krsnica kratka izvijena u suprotnim pravcima. Kraci krsnice u obliku glava pernate divljači. Srednji dio krsnice s ukrasom volute od koje se zrakasto odvajaju barokni zavoji. Branik u obliku ptice.

Sječivo jednobrido, prema vršku dvobrido, blago zakrivljeno. S obje strane sječiva prikaz pandura na postolju koje se stepenasto suzuje. Iznad prikaza je natpis: V(IVAT) PANDUR s tri grčka križa a ispod prikaza je splet trake s lisnatim baroknim završecima. Na trnu sječiva žig glave u profilu s trakom na čelu. Na hrptu sječiva stilizirani cvjetovi. Korice drvene obložene smeđom kožom, okovane na ustima i vršku jednostavnim mjedenim okovom. Na gornjem okovu jezičac za učvršćivanje o pojas.

Dobro sačuvano.

Kupljeno od dra Frana Gundruma, gradskoga fizika u Križevcima 1911. godine.

Cjel. dulj. 56 cm, dulj. sječ. 42,5 cm, šir. sječ. 2,8 cm, korice 44 cm

Inv. br. 1867

361. NOŽ Sred. 18. st.

Držak od brazdane rožine s proširenom glavicom koja je na tjemenu okovana i ukrašena. Pri dnu drška glatki mjedeni prsten. Krsnica kratka od mjedi s kracima izvijenim u suprotnim pravcima. Po sredini

krsnice prikaz veprove glave s lovačkim trofejima. Branik u obliku okomito smještene pločice ukrašene psećom glavom i trofejnim znacima.

Ostaci sječiva s tragovima ornamentalnog ukrasa pletene vrpce.

Na hrptu sječiva stilizirani cvjetovi.

Korice drvene omotane u kožu s mjedenim okovom na ustima.

Sječivo veoma oštećeno i manjkavo. Mjedeni okov na vršku korica nedostaje.

Ne postoji dokumentacija o načinu nabave.

Cjel. dulj. 41,5 cm, dulj. sječ. 27 cm, šir. sječ. 3 cm, korice 58 cm

Inv. br. 439

362. NOŽ Solingen, sred. 18. st.

Držak s oblogama od bjelokosti, s glavicom izrađenom u obliku ptičje glave slično karabelama. Obloge su učvršćene sa svake strane, sa po četiri mjedene zakovice a na bridovima mjedenom trakom. Pri dnu mjedeni prsten s baroknim ukrasima. Krsnica izrađena u obliku zmaja. Sječivo blago zakrivljeno, jednobrido, pri vršku dvobrido.

S obje strane sječiva prikaz pandura na postolju koje se stepenasto suzuje. Ispod postolja polačeni pleteni ukras.

Iznad prikaza natpis: VIVAT PANDUR s tri grčka križa. Na hrptu sječiva znak strelice.

Korice drvene, presvučene u kožu, okovane na ustima u mjed, s ležištem za kraći nož.

Manjkavo i oštećeno. Nedostaju donji okov korica i kratki nož.

Ne postoji dokumentacija o načinu nabave.

Cjel. dulj. 65 cm, dulj. sječ. 54 cm, šir. sječ. 2,8 cm, korice 49,5 cm

Inv. br. 13030

Tabla XV

363. NOŽ Solingen, druga pol. 18. st.

Držak s koštanim oblogama proširen prema glavici. S prednje strane drška tri zakovice u obliku badema. Na glavici drška plitka kapa ukrašena na tjemenu motivom cvijeta. Krsnica kratka sa zaobljenim kracima. S prednje strane krsnice ukras cvijeta s lišćem i linearni ukras zraka s vrpcom. Sa stražnje strane krsnice vegetabilni ukras. Krsnica i glavica drška povezani lančićem.

Sječivo blago zakrivljeno, šire, jednobrido, prema vršku dvobrido. Na licu sječiva gravirani magični znakovi: dva ukrštena barjaka, polumjesec s ljudskim licem, poprsje Turčina i šesterokraka zvijezda. Na naličju šesterokraka zvijezda, štit s trofejnim znacima, ruka koja zamahuje sabljom i šesterokraka zvijezda s polumjesecom. Na trnu sječiva žig kraljevske glave u profilu. Na hrptu sječiva znak strelice.

Korice nedostaju.

Ne postoji dokumentacija o načinu nabave.

Cjel. dulj. 74 cm, dulj. sječ. 60,5 cm, šir. sječ. 4 cm
Inv. br. 13017
Tabla XV

364. NOŽ Solingen, druga pol. 18. st.

Držak s koštanim oblogama proširen prema glavici. S prednje strane drška zakovica od mjedi u obliku badema. Na glavici drška plitka kapa na kojoj je s vanjske strane ukras zraka i polukružnih crta. Krsnica kratka sa zaobljenim kracima. S prednje strane krsnice motiv školjke s baroknim zavojima. Sa stražnje strane krsnice cvjetovi s girlandom. Sječivo blago zakrivljeno, jednobrido, u donjoj trećini dvobrido. Na licu sječiva gravirani magični znakovi: dva ukrštena barjaka sa sabljom, turski trofejni znaci, dva sučelice postavljena slova E u kurzivu i šesterokraka zvijezda. Na naličju poprsje Turčina u profilu, polumjesec s ljudskim licem, ruka koja zamahuje sabljom i šesterokraka zvijezda. Na hrptu sječiva znak strelice.

Nedostaju korice, dvije mjedene zakovice na prednjoj strani drška kao i lančić koji spaja krsnicu s glavicom drška. Koštana obloga drška s prednje strane napuknuta.

Ne postoji dokumentacija o načinu nabave.

Cjel. dulj. 74 cm, dulj. sječ. 60,5 cm, šir. sječ. 4 cm
Inv. br. 11593

365. NOŽ Druga pol. 18. st.

Držak obložen rožinom koja je učvršćena zakovicama od kojih su s prednje strane sačuvane samo dvije originalne. Glavica drška u obliku stilizirane ptičje glave slična karabeli. U donjem dijelu drška širi mjedeni prsten s ukrasom baroknih listova, zavoja i rocaille-a. Sječivo jednobrido, pri vršku dvobrido, blago zakrivljeno, s uskim žlijebom uz hrbat. Na trnu sječiva žig s monogramom F. E. s prikazom malog bodeža u sredini.

Veoma manjkavo.

Ne postoji dokumentacija o načinu nabave.

Cjel. dulj. 64,5 cm, dulj. sječ. 52,5 cm, šir. sječ. 3,3 cm
Inv. br. 19403

366. SJEČIVO noža Druga pol. 18. st.

Sječivo jednobrido, pri vršku dvobrido sa širim žlijebom s obje strane. Na sječivu ukras teških baroknih vitica, sunce s ljudskim licem i zraka, vegetabilni ukras i zavoji pri dnu. Na trnu sječiva nejasan žig.

Držak i korice nedostaju.

Ne postoji dokumentacija o načinu nabave.

Cjel. dulj. 49,5 cm, dulj. sječ. 35,6 cm, šir. sječ. 3,2 cm
Inv. br. 430

367. NOŽ Druga pol. 18. st.

Držak drven horizontalno brazdan s mjedenom pločicom na tjemenu glavice. Rukobran od mjedi lučno povijen nastavlja se u krsnicu s povijenim zadebljanim krakom. Po sredini krsnice sa svake strane po jedan životinjski lik.

Sječivo jednobrido, blago zakrivljeno. Na sječivu s jedne strane barokni lisnati zavoj i natpis: »Vivat MARIA Theresia« te splet osmice. Na drugoj strani sječiva isti ukrasi s natpisom: »PLATZ Infanterie Regiment.«

Sječivo prebrušeno od sablje.

Ne postoji dokumentacija o načinu nabave.

Cjel. dulj. 56 cm, dulj. sječ. 43 cm, šir. sječ. 3,6 cm
Inv. br. 24376

368. NOŽ Druga pol. 18. st.

Držak drven. Na glavici drška mjedeni okov u obliku jelenjeg kopita. Donji rub okova završava motivom užeta. U donjem dijelu drška mjedeni prsten ukrašen baroknim zavojima. Krsnica s kratkim kracima koji su na krajevima zadebljani i izvijeni u suprotnim pravcima. Po sredini krsnice kartuša s baroknim zavojima na rubu. Branik nepravilna dugoljasta oblika ukrašen baroknim zavojima i rocaillem.

Sječivo jednobrido, blago zakrivljeno s uskim žlijebom uz hrbat. Na sječivu s obje strane vojvodska kruna s monogramom FA. Na trnu sječiva broj 340 (?).

Korice nedostaju.

Ne postoji dokumentacija o načinu nabave.

Cjel. dulj. 78 cm, dulj. sječ. 63 cm, šir. sječ. 2,8 cm
Inv. br. 19405

369. MAČ Oko 1780. godine

Držak drven omotan gustim splotom bakrene žice. Glavica drška prekrivena plitkom kapom sa zakovicom na tjemenu. Pri dnu drška uski mjedeni prsten. Krsnica od mjedi, kratka, označena baroknim zavojima. Krakovi krsnice izvijeni u suprotnim pravcima. Ispod krsnice okov za usađivanje korica s ravno pruženim brazdanim jezičcem.

Sječivo dvobrido, ravno, ukrašeno baroknim zavojima, vazom u obliku tuljca, prikazom dvostrukog ugarskog križa, s dva spojena lisnata barokna zavoja i motivom pletene vrpce. Na trnu sječiva žig crnačke glave i broj 570 (?).

Korice nedostaju.

Iz Islama Grčkog.

Kupljeno od Vladana Desnice 1948. godine.

Cjel. dulj. 71 cm, dulj. sječ. 57,5 cm, šir. sječ. 3,4 cm
Inv. br. 9290

370. NOŽ

Druga pol. 18. st.

Držak izrađen od žućkaste kosti s linearnim ukrasom. Uz donji rub drška mjedeni prsten. Glavica drška prekrivena jednostavnim mjedenom kapom. Na kapi ukras pletenice s nizom kolutića. Krsnica ravna, kratka sa zupčastim ukrasom na kracima a s cvijetom i vrpcom po sredini. Između krsnice i sječiva okov za uticanje korica i malena pločica s jezikom po sredini.

Sječivo ravno, jednobrido, u dijelu prema vršku dvobrido, s ukrasom baroknih vitica u koje su ukomponirani životinjski likovi.

Korice nedostaju.

Ne postoji dokumentacija o načinu nabave.

Cjel. dulj. 71,5 cm, dulj. sječ. 57 cm, šir. sječ. 3,6 cm

Inv. br. 433

371. NOŽ

Kraj 18. st.

Držak od jelenjeg roga s donjim prstenom od mjedi i plitkom kapom na glavici. Krsnica ravna, mjedena. Ispod krsnice branik u obliku školjke. Na kapi, na donjem prstenu i na krsnici motiv užeta.

Sječivo ravno, jednobrido, prema vršku dvobrido. S obje strane sječiva širi žlijeb. Na licu sječiva veoma izlizan natpis goticom. Na naličju sječiva lovački prizor. Na trnu nejasan žig.

Korice drvene, omotane u kožu, s mjedenim okovima na vršku i na ustima. Na gornjem okovu korica manje listoliko dugme s komadićem kožne petlje.

Sječivo oštećeno od korozije.

Darovao Holjac u Zagrebu 1941. godine.

Cjel. dulj. 76 cm, dulj. sječ. 61 cm, šir. sječ. 4 cm

Inv. br. 19408

Tabla XV

372. MAČ

18/19. st.

Držak od kosti sa širom glavicom i izvučenom u kljun. Držak okovan mjedi na užim stranama. S prednje i stražnje strane po tri veće ovalne mjedene zakovice. Pri dnu drška mjedeni gravirani prsten. Krsnica mjedena, kratka sa zaobljenim kracima.

Sječivo šire, dvobrido, ornamentirano.

Korice drvene, presvučene kožom i okovane na ustima i na vršku.

Manjkavo.

Darovao Ivan Pajlok, učitelj u Zagrebu.

Cjel. dulj. 69,5 cm, dulj. sječ. 54,4 cm, šir. sječ. 4 cm, korice 57 cm

Inv. br. 411

373. NOŽ

Oko 1800.

Držak od jelenjeg roga s plitkom kapom na tjemenu. Donji rubni prsten drška od mjedi fasetiran, s prestenastim profilacijama. Krsnica od mje-

di, kratka, ravna, malo uzdignuta. Ispod krsnice okov za uticanje korica. Sječivo jednobrido, ravno, sa žlijebom uz hrbat.

Korice nedostaju.

Ne postoji dokumentacija o načinu nabave.

Cjel. dulj. 79 cm, dulj. sječ. 64,5 cm, šir. sječ. 3,8 cm

Inv. br. 11592

374. NOŽ

Oko 1800.

Držak od jelenjeg roga s tri ukrasne mjedene zakovice, s mjedenim donjim prstenom drška i plitkom kapom na glavici. Krsnica od mjedi, kratka, ravna, malo uzdignuta. Ispod krsnice okov za uticanje korica. Sječivo ravno, jednobrido, pri vrhu dvobrido. Na trnu sječiva žig s lavom u pronju.

Korice drvene, omotane u kožu, okovane u mjed s ležištem za jedaći pribor.

Dobro sačuvano.

Ne postoji dokumentacija o načinu nabave.

Cjel. dulj. 68 cm, dulj. sječ. 53,5 cm, šir. sječ. 3,5 cm

Inv. br. 432

375. MAČ

Poč. 19. st.

Držak od jelenjeg roga s mjedenim okovima i kratkom ravno pruženom mjedenom krsnicom. Između sječiva i krsnice umetnut trokutasti jezičac..

Sječivo ravno, široko, dvobrido. S obje strane ugravirano poprsje Turčina i mrežasti ukras.

Korice nedostaju.

Ne postoji dokumentacija o načinu nabave.

Cjel. dulj. 74,5 cm, dulj. sječ. 59,3 cm, šir. sječ. 4,8 cm

Inv. br. 7377

376. NOŽ

Prva pol. 19. st.

Držak od jelenjeg roga s mjedenim donjim rubnim prstenom i plitkom mjedenom kapom. Krsnica od mjedi sa završecima u obliku životinjskih papaka zavnutih u suprotnim pravcima.

Sječivo ravno, jednobrido. S obje strane sječiva žlijeb. Na trnu sječiva žig u obliku ljudske glave.

Korice nedostaju.

Ne postoji dokumentacija o načinu nabave.

Cjel. dulj. 65 cm, dulj. sječ. 51,6 cm, šir. sječ. 2,7 cm

Inv. br. 19404

377. NOŽ

Prva pol. 19. st.

Držak od kosti s glavicom od mjedi u obliku veprove glave. Donji rub glavice ukrašen hrastovim lišćem i žirovima. U donjem dijelu drška uz-

dužno žlijebljeni prsten. Krsnica od mjedi izvijena u suprotnim pravcima s kracima koji završavaju u obliku kopita. Po sredini krsnice prazna ovalna pločica. Ispod krsnice okomito postavljeni branik s prikazom borbe vepra s tri psa.

Sječivo dugo, jednobridno, ravno, žlijebljeno s obje strane. Na trnu sječiva žig u obliku ljudske glave.

Korice nedostaju.

Ne postoji dokumentacija o načinu nabave.

Cjel. dulj. 82,5 cm, dulj. sječ. 66 cm, šir. sječ. 2,9 cm

Inv. br. 19406

378. NOŽ

Prva pol. 19. st.

Držak od kosti s glavicom od mjedi u obliku pseće glave s ogrlicom. U donjem dijelu drška uzdužno žlijebljeni prsten. Krsnica kratka, ravno pružena. Na srednjem dijelu krsnice po sredini lik psa a sa stražnje strane lik jelena. Krakovi krsnice u obliku cvijeta na koji se nastavlja medvjeda glava. Ispod krsnice okomito postavljeni branik s prikazom borbe medvjeda sa psima.

Sječivo jednobridno, dugo, ravno, žlijebljeno s obje strane.

Korice nedostaju.

Ne postoji dokumentacija o načinu nabave.

Cjel. dulj. 76,5 cm, dulj. sječ. 59,5 cm, šir. sječ. 3 cm

Inv. br. 19407

Tabla XV

379. NOŽ

Sred. 19. st.

Držak sa svijetlim koštanim oblogama koje su učvršćene sa po tri zakovice. Glavica blago povijena s valovitim rubom. Donji prsten drška od mjedi ukrašen stiliziranim listovima. Rukobran od mjedi, lučno oblikovan, nastavlja se u krsnicu s povijenim krakom u obliku jelenjeg kopita. Ispod krsnice okomito postavljeni branik s lovačkim prizorom. Sječivo jednobridno, ravno sa žlijebom s obje strane.

Korice drvene presvučene kožom, okovane na ustima i na vršku. Okovi ornamentirani. U gornjem okovu ležište za pribor s istaknutim ovalnim ornamentiranim dugmetom.

Malo oštećeno.

Ne postoji dokumentacija o načinu nabave.

Cjel. dulj. 54 cm, dulj. sječ. 40,5 cm, šir. sječ. 2,6 cm, korice 40,5 cm

Inv. br. 9416

Tabla XV

380. NOŽ

Sred. 19. st.

Sličan kat. br. 379. Ornamentika različita.

Manjkavo. Nedostaju zakovice s prednje strane drška. Branik odlomljen. Okov na ustima korica nedostaje.

Iz bivšeg Ratnog muzeja.

Cjel. dulj. 60,5 cm, dulj. sječ. 46,5 cm, šir. sječ. 2,8 cm, korice 45 cm

Inv. br. 2520

381. NOŽ

Druga pol. 19. st.

Držak od jelenjeg roga s plitkom kapom na glavici i mjedenim rubnim prstenom. Krsnica od mjedi ravna, malo izdignuta. Ispod krsnice okomito postavljeni branik u obliku školjke.

Sječivo jednobridno, ravno, prema vršku dvobridno s jakim hrptom. Na sječivu jetkani ukraši: vijenac, trofejni znakovi, tri zvijezde, barokne vitice, palmeta. S jedne strane sječiva natpis: (P(eter) Küll, a s druge strane Solingen. Vidljiv žig mrtvačke glave. Na trnu s prednje strane br. 145, a sa stražnje strane N W3

Korice kožnate bez okova na ustima i na vršku.

Ne postoji dokumentacija o načinu nabave.

Cjel. dulj. 70,7 cm, dulj. sječ. 57,5 cm, šir. sječ. 3 cm, korice 50 cm

Inv. br. 431

382. NOŽ šumarski

Druga pol. 19. st.

Držak od tamne kosti s blago povijenom zaobljenom glavicom. Donji prsten drška od mjedi vodoravno brazdan. Krsnica kratka s kracima izvijenim u suprotnim pravcima. Kraci krsnice oblikovani na način jelenjih kopita koji izlaze iz psećih glava. Ispod krsnice okomito postavljeni branik sa šumarskim znakovima u hrastovom lišću.

Sječivo jednobridno žlijebljeno s obje strane. Na sječivu: Forstmans Heil! Kein Forst ohne Kultur, keine Kultur ohne Forst. A. Stribrny Wien.

Korice drvene, omotane kožom i okovane na ustima. Na gornjem okovu dugme u obliku žira.

Donji okov korica nedostaje.

Ne postoji dokumentacija o načinu nabave.

Cjel. dulj. 60,5 cm, dulj. sječ. 47,5 cm, šir. sječ. 2,9 cm, korice 45 cm

Inv. br. 19402

383. MAČ

19. st.

Držak od tamne kosti označen uzdužnim brazdama. Po sredini drška ovalna mjedena pločica s monogramom VB. Pri dnu drška mjedeni prsten a na glavi drška jednostavna kapa učvršćena manjom zakovicom. Krsnica od mjedi s kracima u obliku baroknih zavoja izvijenih u suprotnim pravcima. Po sredini krsnice barokna školjka.

Sječivo ravno, dvobridno s asimetričnim žlijebom. Između sječiva i balčaka umetnuta zaštitna tkanina. Na sječivu s jedne strane rašljasti križ a s druge strane zemaljska jabuka (Reichsapfel).

Korice drvene presvučene kožom, okovane na ustima i na vršku. Na gornjem okovu sroliko dugme.

Ovalna ukrasna pločica sa stražnje strane drška nedostaje.

Ne postoji dokumentacija o načinu nabave.
Cjel. dulj. 70,5 cm, dulj. sječ. 55 cm, šir. sječ. 3,3 cm, korice 55,5 cm
Inv. br. 435

384. NOŽ 19. st.

Držak od lakirana tamna drveta s mjedenim romboidnim ukrasima. Glavica drška od mjedi u obliku lavlje glave. Krsnica od mjedi ravno pružena. Po sredini krsnice s prednje strane prikaz lovačkih znakova u hrastovu lišću a na naličju prikaz trube.

Sječivo ravno, jednobrido, žlijebljeno s obje strane.
Korice drvene presvučene u kožu i okovane mjedi. U gornjem okovu ležište za pribor.

Korice prelomljene. Lovачki pribor nedostaje.
Ne postoji dokumentacija o načinu nabave.
Cjel. dulj. 74 cm, dulj. sječ. 60 cm, šir. sječ. 3,7 cm, korice 62 cm
Inv. br. 19409

385. MAČ 19. st.

Držak se sastoji od koštanih obloga koje završavaju polukružno. Spojnica drška od mjedi. Krsnica kratka, ravno pružena s blago zaobljenim, kljunasto oblikovanim kracima. Sječivo šire, dvobrido s rebrom po sredini.

Korice nedostaju.
Oštećeno.
Kupljeno od Milana Praunspergera u Zagrebu 1940. godine.
Cjel. dulj. 60 cm, dulj. sječ. 47 cm, šir. sječ. 4,3 cm
Inv. br. 19410

386. NOŽ 19. st.

Držak od jelenjeg roga proširen prema glavici i malo povijen. Glavica drška okovana plitkom mjedenom kapom sa zakovicom na tjemenu. Donji prsten drška od mjedi, jednostavan. Krsnica ravna, na krajevima zadebljana u kopljaste šiljke. S prednje strane ispod krsnice nalazi se okomito postavljeni branik u obliku školjke, ukrašen zrakama i monogramom G A.

Sječivo jednobrido s jakim hrptom.
Korice drvene presvučene kožom s ležištem za manji nož. Na ustima korica i na vršku okovi. Na gornjem okovu dugme u obliku žira.
Dobro sačuvano.

Darovala Antonija Milinković u Zagrebu 1964. godine.
Cjel. dulj. 53 cm, dulj. sječ. 36,5 cm, šir. sječ. 4 cm, korice 38 cm
Inv. br. 9305

387. MAČ 19. st.

Držak od kosti s plosnatom mjedenom kapom na glavici. Krsnica kratka s ravno pruženim i nešto proširenim kracima.

Sječivo šire, dvobrido, zaobljeno na vršku.
Koštani držak oštećen.
Iz bivšeg Ratnog muzeja.
Cjel. dulj. 76,5 cm, dulj. sječ. 62 cm, šir. sječ. 4,5 cm
Inv. br. 21930

388. SJEČIVO noža 19. st.

Sječivo jednobrido prema vršku dvobrido, ravno.
Korice drvene presvučene kožom i okovane na vršku.
Manjkavo. Držak nedostaje. Vršak sječiva odlomljen. Okov na ustima korica nedostaje.

Ne postoji dokumentacija o načinu nabave.
Cjel. dulj. 44 cm, dulj. sječ. 29 cm, šir. sječ. 3,5 cm, korice 31,5 cm
Inv. br. 450

389. NOŽ Kraj 19. poč. 20. st.

Držak od životinjskog kopita koje je pri dnu okovano prstenom. Na vršcima papaka srcolika metalna pločica. Krsnica od metala s kracima izvijenim u suprotnim pravcima.

Sječivo jednobrido.
Dobro sačuvano.
Kupljeno od Marije Tartaglia u Zagrebu 1969. godine.
Cjel. dulj. 24 cm, dulj. sječ. 10 cm, šir. sječ. 2 cm
Inv. br. 11664

390. NOŽ

Držak od masivnog jelenjeg roga okovan na glavici i na vratu.
Sječivo široko, zakrivljeno, jednobrido. Uz hrbat sječiva uzorak valovitih crta i IHS sa srcem.

Korice kožnate, ukrašene kvadratičnim uzorkom. Na njih prišiven uložak za manji nož.

Kupljeno od Milana Praunspergera u Zagrebu 1940. godine.
Cjel. dulj. 46,5 dulj. sječ. 28,2 cm, šir. sječ. 7 cm, korice 30 cm
Inv. br. 18176
Tabla XVI

391. NOŽ

Držak od masivnog jelenjeg roga, okovan na dva mjesta.
Donji rubni prsten od mjedi. Branik u obliku okomito postavljene pločice u obliku školjke.

Sječivo šire, jednobrido. Uz hrbat oznake nazubljenih polukružnica s kolutićima.
Korice nedostaju.
Dobro sačuvano.

Ne postoji dokumentacija o načinu nabave.
Cjel. dulj. 45 cm, dulj. sječ. 29 cm, šir. sječ. 6 cm
Inv. br. 24395

392. NOŽ

Držak od rogova s povijenim krajem.
Sječivo kratko, jednobrido.
Korice kožnate s metalnim kolutom za pripasanje i kožnom petljom za fiksiranje drška.
Dobro sačuvano.
Ne postoji dokumentacija o načinu nabave.
Cjel. dulj. 21,5 cm, dulj. sječ. 10 cm, šir. sječ. 2 cm, korice 10 cm
Inv. br. 18191

393. NOŽ

Držak drven, obao, presvučen kožom s plitkom mjedenom kapom na glavici. Krsnica kratka, željezna, ravna. Ispod krsnice s prednje strane manja povijena pločica.
Koža na dršku malo oštećena.
Iz bivšeg Ratnog muzeja.
Cjel. dulj. 74,5 cm, dulj. sječ. 59,5 cm, šir. sječ. 4 cm
Inv. br. 11591

394. SJEČIVO noža

Sječivo jednobrido prema vršku dvobrido, blago zakrivljeno.
Manjkavo. Držak nedostaje.
Ne postoji dokumentacija o načinu nabave.
Cjel. dulj. 53 cm, dulj. sječ. 40 cm, šir. sječ. 2,6 cm
Inv. br. 24389

395. LOVAČKI PRIBOR

Drvene korice presvučene kožom i ukrašene utisnutim ornamentima okovane su na ustima i na vršku. U korice su uložene tri dvokrake vilice i šilo za odiranje kože. Dvije vilice imaju držak od crne rožine sa zavnutim krajem. Jedna vilica i šilo imaju držak od hrapavog materijala a na bridovima je mjedeni okov s linearnim ukrasima.
Dobro sačuvano.
Dvije vilice sa zavnutim krajem ne odgovaraju priboru.
Kupljeno od Milana Praunspurgera u Zagrebu 1940. godine.
Cjel. dulj. korica 18 cm, vilica s drškom od crne rožine 21 cm, vilica s duljim kracima 19 cm, vilica s hrapavim drškom 20 cm, šilo 18 cm
Inv. br. 18177

ORIJENTALNO ORUŽJE

Mačevi

396. MAČ sa znakom vuka 16/17. st.
Držak drven presvučen mjedi. Glavica drška u obliku nepravilne četvorine (»mačje glave«) s izbočenom sredinom. Krsnica s duboko povijenim kracima. Na desnom kraku i glavici mali proboj za uticanje remena. Sječivo šire, dvobrido s četiri kraća žljeba. Na naličju sječiva znak vuka.

Korice drvene okovane mjedi s ležištima za ukrasno kamenje raznih boja. Donji dio korica prepleten dvostrukim mjedenim trakama. Mjedeni okov mjestimično oštećen. 30 zrna nedostaje.
Nađeno u Bosni.
Cjel. dulj. 109 cm, dulj. sječ. 96 cm, šir. sječ. 5 cm, korice 94,5 cm
Inv. br. 327
Tabla XVII

397. MAČ albanski (ulomak) 16/17. st.

Držak drven s mjedenim ornamentiranim okovima. Glavica drška pačevorinasta s izvučenim uglovima i izbočenom rozetom u sredini. Krsnica od mjedi s povijenim krakovima.
Sječivo šire, dvobrido s pet uskih žljebova. Na sječivu žigovi.
Kožni ovoj drška, korice i donji dio sječiva nedostaju.
Kupljeno od Milana Praunspurgera u Zagrebu 1940. godine.
Cjel. dulj. 58 cm, dulj. sječ. 44,6 cm, šir. sječ. 4,5 cm
Inv. br. 20492

398. MAČ albanski 16/17. st.

Držak drven, vretenast s gustim ovojem mjedene žice. Glavica u obliku »mačje glave« s izbočenom sredinom. Krsnica od mjedi s veoma povijenim kracima koji završavaju kuglicama.
Sječivo dvobrido, ravno, bez žljebova.
Korice drvene omotane u hrapavu kožu. Donji dio korica okovan s deset mjedenih prstenova i mjedenom trakom na rubu. Gornji okov korica nedostaje.
Ne postoji dokumentacija o načinu nabave.
Cjel. dulj. 97 cm, dulj. sječ. 84 cm, šir. sječ. 4 cm, korice 84,5 cm
Inv. br. 11589
Tabla XVII

399. MAČ Sječivo: Solingen, 1591.
Balčak: 17. st.

Držak drven s glavicom u obliku stilizirane ptičje glave. Krsnica od željeza s jezicima od balčaka i duboko povijenim kracima koji završavaju stiliziranim cvjetovima.

Sječivo dvobrido s kraćim žlijebom. S jedne strane sječiva natpis ANNO, a s druge strane 1591, prekriveni znak sidra, slovo S i žig s trubom, znak solingenškog majstora Petera Wirsberga.

Korice drvene omotane u crnu kožu, okovane s dva prstena s kolutima za privješanje. Okovi na vršku i na ustima korica nedostaju.

Nađeno u Bosni.

Darovao barun Filipović 1878. godine.

Cjel. dulj. 107,5 cm, dulj. sječ. 94 cm, šir. sječ. 3 cm, korice 95,5 cm

Inv. br. 343

Tabla XVII

400. MAČ sa znakom vuka 16/17. st.

Držak drven, rebrast, presvučen kožom. Glavica drška od mjedi, pačevorinasta s ispupčenom sredinom. Krsnica s mjedenim povijenim kracima koji završavaju zmajevim glavama.

Sječivo ravno, dvobrido. Na trnu sječiva znak zemaljske jabuke i vuka. Vršak sječiva u obliku polumjeseca s malim otvorom za otrov.

Korice nedostaju.

Kupljeno od Milana Praunspergera u Zagrebu 1940. godine.

Cjel. dulj. 76,5 cm, dulj. sječ. 65 cm, šir. sječ. 3,8 cm

Inv. br. 2816

Objavljeno: I. Filipović-J. Adamček-M. Šerčer: Seljačka buna 1573. godine, katalog izložbe, Zagreb, 1973, kat. br. 133.

401. MAČ albanski sa znakom vuka 1602.

Držak drven, vretenast, okovan na rubovima. Krsnica povijena prema dolje. Sačuvani krak završava kuglicom. Glavica drška u obliku »mačje glave« s izvučenim ušima i izbočenom sredinom.

Sječivo dvobrido označeno s jedne strane: AN — znak vuka — NO, a s druge strane: 16 — znak vuka — 02.

Korice drvene omotane u kožu, okovane na vršku, ustima i po sredini. Na dva okova ušice za smještaj koluta za privješanje.

Jedan krak krsnice odlomljen. Koža na koricama oštećena.

Okov mjestimično ulubljen.

Nađeno u Bosni

Predao Muzej za umjetnost i obrt.

Cjel. dulj. 97 cm, dulj. sječ. 83 cm, šir. sječ. 4 cm, korice 86 cm

Inv. br. 326

402. MAČ albanski 17. st.

Držak od tamne rožine, zadebljan, označen vertikalnim brazdama. Glavica drška produljena i ravno sječena. Na tjemenu mali mjedeni ukras u obliku lista. Rukobran od željeza, uglat spaja se s dvokrakom krsnicom. Povijeni kraci krsnice završavaju kuglicama.

Sječivo ravno, dvobrido s kraćim žlijebom po sredini. U žlijebu žigovi.

Korice nedostaju.

Ne postoji dokumentacija o načinu nabave.

Cjel. dulj. 97,5 cm, dulj. sječ. 85,5 cm, šir. sječ. 4,5 cm

Inv. br. 11581

Tabla XVII

403. MAČ paloš

Sječivo: Solingen, prva pol. 17. st.

Balčak: 17. st.

Držak drven s povijenom glavicom perzijskog oblika. Krsnica od srebra s dvokrakim jezikom od balčaka i povijenim kracima. Kraci krsnice završavaju rozetama.

Sječivo ravno- jednobrido u donjoj trećini dvobrido s dva šira i dva uža žlijeba s obje strane. S jedne strane sječiva ugravirana ptica s viticama, biskupska glava u profilu, inicijali PM i natpis Peter München Inn Sollingen. Ispod natpisa konjanički lik s uzdignutom sabljom u desnici, na postolju koje se stepenasto suzuje. Na drugoj strani sječiva ptica s viticama koje završavaju tulipanima, biskupska glava u profilu s inicijalima i natpisom te konjanički lik.

Korice drvene omotane u kožu i okovane srebrnim ornamentiranim okovima. Na užim prstenima koluti za privješanje.

Pojedini ukrasi na dršku nedostaju kao i jedan kolut za privješanje.

Nađeno u Bosni.

Darovao Florijan Kavić, vijećnik Banskog Stola 1879. godine.

Cjel. dulj. 103 cm, dulj. sječ. 89 cm, šir. sječ. 4,5 cm, korice 91,5 cm

Inv. br. 328

404. MAČ paloš 17. st.

Držak drven završava u obliku ptičje glave slično karabelama. Krsnica od mjedi s dvostrukim jezikom od balčaka i povijenim kracima koji završavaju rozetama.

Sječivo jednobrido, ravno, s jednim žlijebom uz hrbat.

Korice nedostaju.

Iz Islama Grčkog.

Kupljeno od Vladana Desnice 1948. godine.

Cjel. dulj. 91 cm, dulj. sječ. 78,5 cm, šir. sječ. 3,7 cm

Inv. br. 9268

405. MAČ paloš 17/18. st.

Držak od roga ukrašen motivom riblje kosti. Spojnica drška od mjedi ukrašena romboidima. Glavica u obliku stilizirane ptičje glave. Krsnica od mjedi s dvokrakim jezikom od balčaka. Povijeni krakovi krsnice završavaju rozetama.

Sječivo ravno, jednobrido s dva šira žlijeba.

Korice drvene presvučene u kožu, okovane na ustima i vršku, obuhvaćene s dva uža ornamentirana prstena s kolutima za privješanje.

Dobro sačuvano. Nedostaje jedan kolut za privješanje.

Nađeno u Bosni.

Darovao barun Josip Filipović 1878. godine.

Cjel. dulj. 98,5 cm, dulj. sječ. 86 cm, šir. sječ. 3,7 cm, korice 91 cm

Inv. br. 344

Tabla XVII

406. MAČ paloš

Sječivo: poč. 18. st.
Balčak: druga pol. 18. st.

Držak od bjelokosti sa zadebljanom, povijenom i probijenom glavicom. Krsnica od mjedi s dvostrukim jezicima i kraćim, pruženim, zadebljanim kracima.

Sječivo dvobrido, ravno sa žlijebom po sredini. S jedne strane konjanički lik na postolju s natpisom Vivat Karl VI i vegetabilna vitica. S druge strane habsburški grb, isti natpis i vitica.

Korice drvene, presvučene kožom i okovane na vršku.

Oštećeno. Balčak raskliman. Okovi na koricama manjkavi.

Iz ostavštine dra Nemičića. Dar 1910. godine.

Cjel. dulj. 96 cm, dulj. sječ. 84 cm, šir. sječ. 3,4 cm

Inv. br. 1838

407. SJEČIVO sudanskog mača (hausa ?) 1749/50.

Držak nedostaje. Krsnica od mjedi s ravno pruženim kracima i jezicima od balčaka.

Sječivo ravno, dvobrido s jetkanim orijentalnim ukrasima i arapskim tekstom s obje strane. Arapski natpis glasi: »Božja pomoć i skoro osvojenje« s jedne strane, a s druge strane: »Malik Al-Amir An-Nur Anhud 1122.«

Kupljeno od Danijela Šaronje u Zagrebu 1969. godine.

Cjel. dulj. 65 cm, šir. sječ. 3,5 cm

Inv. br. 12961

Tabla XVIII

408. SJEČIVO sudanskog mača (hausa ?) 18. st.

Držak nedostaje. Krsnica od mjedi s ravno pruženim kracima i jezicima od balčaka.

Sječivo ravno, dvobrido s jetkanim orijentalnim ukrasima i arapskim tekstom s obje strane.

Kupljeno od Danijela Šaronje u Zagrebu 1969. godine.

Cjel. dulj. 69,5 cm, šir. sječ. 4 cm

Inv. br. 12962

409. MAČ (kaskara) Baghirmi, Sahara (sjev. Afrika), 1802.

Držak drven, obao, djelomično prekriven posrebrenim omotačem. Glavica poklopljena okruglom drvenom pločicom. Krsnica od mjedi s ravno pruženim kracima i jezicima od balčaka.

Sječivo ravno, dvobrido s jednim duljim i dva kraća žlijeba. U gornjem dijelu sječiva arapski natpis s viticama.

Korice drvene omotane smeđom kožom s dva uža, prstenasta okova. Na gornjem prstenu kolut za privješanje. Korice u donjem dijelu u obliku jezika.

Koža na koricama malo oštećena.

Ne postoji dokumentacija o načinu nabave.

Cjel. dulj. 108,5 cm, dulj. sječ. 95,5 cm, šir. sječ. 5 cm

Ini. br. 11597

Tabla XVIII

410. MAČ (kaskara) Baghirmi, Sahara, (sjev. Afrika), 19. st.

Opis kao kod kat. br. 409.

Držak omotan kožnim remenjem.

Korice nedostaju kao i pločica na dršku.

Inv. br. 24355

411. MAČ indijski (talwar) 19. st.

Držak valovit lijevan zajedno s krsnicom. Glavica drška pokrivena okruglom pločicom na kojoj je nastavak u obliku polukugle s izduljenom zakovicom. Krsnica s ravno pruženim kracima i dvostrukim jezikom od balčaka.

Sječivo šire, dvobrido sa širim žlijebom po sredini obje strane koji je podijeljen s četiri pregrade. S obje strane sječiva natpis.

Dobro sačuvano.

Kupljeno od Milana Praunspergera u Zagrebu 1940. godine.

Cjel. dulj. 98 cm, dulj. sječ. 86 cm, šir. sječ. 4,4 cm

Inv. br. 2873

412. MAČ indijski plameni 19. st.

Opis kao kod kat. br. 411.

Sječivo valovito, dvobrido s tragovima pozlaćene ornamentike.

Dobro sačuvano.

Kupljeno od Milana Praunspergera u Zagrebu 1940. godine.

Cjel. dulj. 78 cm, dulj. sječ. 67 cm, šir. sječ. 3,6 cm

Inv. br. 2818

Tabla XIX

413. MAČEVI kineski, kratki, dvostruki 19. st.

Dršci koštani, uzdužno brazdani. Glavice držaka od mjedi listolika oblika s valovitim rubovima, ornamentirane. Krsnica zdepasta s kratkim, zaobljenim, uzdignutim kracima.

Sječiva dvobrida, ravna, s naglašenim hrptom.

Korice dvostruke, drvene, politirane i lakirane, okovane mjedenim ornamentiranim okovima na ustima i vršku te s tri ornamentirana prstena.

Na dva gornja prstena manje ušice.
Rasklimano. Jedna krsnica nedostaje.
Iz zbirke dra Fona.
Cjel. dulj. 54 cm, dulj. sječ. 61 cm, šir. sječ. 3 cm, korice 46 cm
Inv. br. 437

Pale

414. PALA turska 1788/89.

Držak od ornamentiranog srebra s produljenom i ravno sječenom glavicom. Listoliki nastavak na sječivu izrađen u filigranu.
Sječivo jednobrido s jedne strane ornamentirano a s druge strane u ukras uklopljen natpis: Godina 1203. Izradio Ahmed, vlasnik Sulejman beg.

Korice nedostaju.

Dobro sačuvano.

Kupljeno od Milana Praunspergera u Zagrebu 1940. godine.

Cjel. dulj. 70 cm, dulj. sječ. 57,5 cm, šir. sječ. 3,2 cm

Inv. br. 2835

Objavljeno: M. Praunsperger, Oružje starih Hrvata, Zagreb 1943, tabla II/3.

Tabla XVIII

415. PALA turska 1823/24.

Držak od ornamentiranog srebra završava životinjskom glavom s koraljnim zrnom u gubici. Krsnica kratka s povijenim kracima u obliku zmajevih glava.

Sječivo jednobrido, ravno s dva žlijeba. S obje strane sječiva Salomonova zvijezda i natpis: 1231. Izradio Halil za Hasan pašu.

Korice drvene presvučene u kožu i okovane metalom.

Korice dosta oštećene.

Kupljeno od Line Novak u Zagrebu 1954. godine.

Cjel. dulj. 81 cm, dulj. sječ. 68 cm, šir. sječ. 3,2 cm, korice 69 cm

Inv. br. 18281

Tabla XVIII

416. FLYSSA kabilska (Maroko)

Držak od masivnog srebra ukrašen geometrijskim ukrasom i sa sedamnaest tirkiznih zrna uzduž drška. Glavica u obliku stilizirane ptičje glave s tri tirkizna zrna.

Sječivo jednobrido veoma zašiljeno s naglašenim hrptom na kojem je zlatom paljena geometrijska ornamentika.

Na licu sječiva kaligrafijom 19. stoljeća ugravirano: Okrit pod Mach Bega Badanjkovicha rukom Kneza Vuka Mrnjavchevicha na Mejdanu

Letta 1627 ter zadobljenje Macha junakova szlova ova Schtioczu szvidoché. Na naličju sječiva tekst pisan kufijskim pismom.

Korice drvene presvučene srebrnim okovom na kojem je sitan vegetabilni ukras. Na ustima ukras filigrana s trinaest tirkiznih zrna. Vršak u obliku zmijske glave s dva rubina umjesto očiju.

Dobro sačuvano.

Kupljeno od Milana Praunspergera u Zagrebu 1940. godine.

Cjel. dulj. 97 cm, dulj. sječ. 85,5 cm, šir. sječ. 3,8 cm, korice 91 cm

Inv. br. 2834

Objavljeno: M. Praunsperger, Oružje starih Hrvata, Zagreb, 1943, str. 94, tabla 1/3. M. Šercer, Staro oružje, Zagreb, 1971, sl. 85.

Tabla XVIII

Bodeži

417. DRŽAK bodeža 16. st.

Držak od bjelokosti ukrašen viticom. Glavica drška s valovitim rubom, proširena. Ukras drška prekidaju dvije vodoravne trake ukrašene nizom probijenih kolutića.

Sječivo nedostaje.

Držak oštećen.

Ne postoji dokumentacija o načinu nabave.

Cjel. dulj. 12,5 cm

Inv. br. 21169

418. BODEŽ Sječivo: 18. st.
Držak: 19. st.

Držak s drvenim oblogama koje su spojene trakom od olovnog lima. Sječivo prerađeno od paloša austrijske konjice s dva šira i dva uža žlijeba. Na sječivu s jedne strane prikaz konjaničkog lika s natpisom: Vivat Printz Eugenius, a s druge strane habsburški grb s natpisom: Vivat Carl VI.

Korice drvene presvučene kožom, okovane na ustima a na vršku manji brazdani ukras.

Dobro sačuvano. Držak oštećen.

Darovao Martin Nedić, franjevački provincijal putem biskupa Strossmayera.

Cjel. dulj. 52 cm, dulj. sječ. 39 cm, šir. sječ. 4 cm, korice 41 cm

Inv. br. 424

419. KINDŽAL kavkaski 19. st.

Držak s oblogama od bjelokosti s kopljastom glavicom. U donjem dijelu drška srebrni prsten. S prednje strane dvije srebrne rozete.

Sječivo dvobrido s asimetričnim žlijebom i nečitkom oznakom s prednje strane.

Korice drvene presvučene s prednje strane u crnu a na naličju u crvenu kožu. Korice na krajevima okovane ornamentiranim srebrom. Na gornji okov učvršćena šira kožna petlja.

Dobro sačuvano.

Kupljeno od Milana Praunspergera u Zagrebu 1940. godine.

Cjel. dulj. 51 cm, dulj. sječ. 38 cm, šir. sječ. 4,9 cm, korice 41 cm

Inv. br. 3088

420. KINDŽAL kavkaski 19. st.

Držak presvučen ornamentiranim srebrom s glavicom proširenom u obliku jezika. S prednje strane drška dvije istaknute rozete.

Sječivo dvobrido s dva šira žlijeba. S obje strane sječiva utisnuti žigovi.

Korice drvene, presvučene u smeđi baršun, okovane ornamentiranim srebrnim okovima.

Dobro sačuvano.

Ne postoji dokumentacija o načinu nabave.

Cjel. dulj. 47 cm, dulj. sječ. 33,3 cm, šir. sječ. 4 cm, korice 37,3 cm

Inv. br. 3089

Tabla XX

421. KINDŽAL kavkaski 19. st.

Držak od roga s kopljasto oblikovanom glavicom. S prednje strane dvije udubine za ukras koji nedostaje.

Sječivo dvobrido s asimetričnim žlijebom. S obje strane sječiva utisnut žig.

Korice drvene omotane u kožu i okovane na ustima.

Manjkavo i oštećeno.

Darovao barun Filipović 1878. godine.

Cjel. dulj. 62 cm, dulj. sječ. 44 cm, šir. sječ. 5,8 cm, korice 46,5 cm

Inv. br. 426

422. KINDŽAL kavkaski 19. st.

Držak presvučen ornamentiranim srebrom s kopljastom glavicom.

Sječivo dvobrido, malo zakrivljeno, s asimetričnim žlijebom i utisnutim žigovima s obje strane.

Korice drvene presvučene u crnu kožu. Na ustima korica sačuvani srebrni ornamentirani okov s naglašenim prstenom u kojem je ušica.

Donji okov nedostaje.

Kupljeno od Milana Praunspergera u Zagrebu 1940. godine.

Cjel. dulj. 39 cm, dulj. sječ. 28 cm, šir. sječ. 3,8 cm, korice 28,3 cm

Inv. br. 3087

423. KINDŽAL kavkaski 19. st.

Držak od tamnog drveta s kopljastom glavicom. S prednje strane drška dvije mjedene ornamentirane rozete.

Sječivo dvobrido, ravno s asimetričnim žlijebom.

Korice nedostaju.

Iz bivšeg Ratnog muzeja.

Cjel. dulj. 53 cm, dulj. sječ. 39,5 cm, šir. sječ. 4,8 cm

Inv. br. 18196

424. KINDŽAL kavkaski 1852.

Držak presvučen ornamentiranim srebrnim okovom. Glavica pačetrovina nasto oblikovana. S prednje strane drška dvije rozete.

Sječivo dvobrido s grebenom po sredini.

Korice drvene presvučene s prednje strane u crnu a na poleđini u crvenu kožu. Korice u većem dijelu okovane srebrnim ornamentiranim okovom.

Na gornjem okovu kružni nastavak na čijoj je poleđini pačetrovina nasto kopča uz koju je označena godina 1852. s tekstom ćirilicom: Hristifor Popondopullo.

Dobro sačuvano.

Ne postoji dokumentacija o načinu nabave.

Cjel. dulj. 40,7 cm, dulj. sječ. 29 cm, šir. sječ. 3,8 cm, korice 31,5 cm

Inv. br. 3084

425. KINDŽAL ruske artiljerije 1914. g.

Držak s crno obojenim drvenim oblogama. S prednje strane dvije mjedene zakovice u obliku polukugli.

Sječivo zakrivljeno, dvobrido s dva uska žlijeba po sredini.

Korice drvene crno obojene, okovane mjedi. Na mjedenom okovu drška žig i P ćirilicom. Na ustima korica žig s brojem 3.

Iz bivšeg Ratnog muzeja.

Cjel. dulj. 59,5 cm, dulj. sječ. 43,5 cm, šir. sječ. 3,8 cm, korice 48 cm

Inv. br. 19429

426. KINDŽAL ruske artiljerije 1915. g.

Opis kao kod kat. br. 425.

Držak lijevan u jednom komadu od cinčane olovne legure.

Na sječivu 1915. g. (ćir.) i dva puta A s krunom.

Korice nedostaju.

Ne postoji dokumentacija o načinu nabave.

Cjel. dulj. 59 cm, dulj. sječ. 43 cm, šir. sječ. 3,5 cm

Inv. br. 19430

427. BODEŽ perzijski (jambiya) 19. st.

Držak od bjelokosti ukrašen figuralnim prizorom.

Sječivo damascirano, zakrivljeno, dvobrido s naglašenim grebenom po sredini.

Korice drvene presvučene kožom, na vršku završavaju bjelkastom kuglicom. Sa stražnje strane ležišta za manji nož. S prednje strane srebrna kopča.

Dobro sačuvano. Mali nož nedostaje.

Iz zbirke dra Fona u Zagrebu.

Cjel. dulj. 35,5 cm, dulj. sječ. 23,2 cm, šir. sječ. 5,2 cm korice 24,5 cm

Inv. br. 459

Tabla XX

428. BODEŽ indijski (jambiya) 19. st.

Držak drven presvučen ornamentiranim srebrom i filigranskim aplikacijama.

Sječivo dvobrido, zakrivljeno s naglašenim grebenom po sredini.

Korice drvene presvučene srebrnim okovom s veoma zakrivljenim vrškom.

Oštećeno.

Ne postoji dokumentacija o načinu nabave.

Cjel. dulj. 30 cm, dulj. sječ. 19 cm, šir. sječ. 5,5 cm, korice 19,5 cm

Inv. br. 12956

Tabla XX

429. BODEŽ marokanski (jambiya) 19. st.

Držak drven stanjen po sredini. Glavica proširena i polukružno oblikovana. U procjep na rubu glavice umetnuta mjedena »kresta«. Po sredini drška i pri dnu mjedeni okov.

Sječivo djelomično dvobrido s grebenom po sredini.

Korice drvene, okovane mjedenim ornamentiranim okovima. Vršak korica zavijen prema gore. Ispod ustiju korica dva perforirana nastavka. Mjedeni okov korica oštećen.

Iz bivšeg Ratnog muzeja.

Cjel. dulj. 41,8 cm, dulj. sječ. 26 cm, šir. sječ. 2,7 cm, korice 27 cm

Inv. br. 18195

Tabla XX

430. BODEŽ turski (jambiya) 19. st.

Držak s pozlaćenim vegetabilnim ukrasima, stanjen u sredini. Glavica drška ravna. S unutarnje strane drška natpis: »Amel Salih« (izradi Salih). Sječivo dvobrido malo zakrivljeno s naglašenim grebenom. U gornjem dijelu sječiva zlatom tauširani ukras s natpisom: »Sahib El-hadž Abdallah.« (Vlasnik hadži Abdulah).

Korice od srebra ukrašene viticama. Vršak korica završava palmetom. S prednje strane korica privarena mala ušica.

Dobro sačuvano.

Kupljeno od Lea Marilke u Osijeku 1964. godine.

Cjel. dulj. 36,5 cm, dulj. sječ. 24,2 cm, šir. sječ. 4,5 cm, korice 29 cm

Inv. br. 3085

431. BODEŽ turski (?) (jambiya) 19. st.

Držak od kosti, bogato rezbaren, stanjen po sredini. Glavica drška proširena, rezbarena, ravna.

Sječivo dvobrido, malo zakrivljeno s naglašenim grebenom.

Korice koštane bogato rezbarene.

Korice raspuknutih ivica.

Iz zbirke dra Fona u Zagrebu.

Cjel. dulj. 43 cm, dulj. sječ. 27,5 cm, šir. sječ. 5 cm, korice 30,5 cm

Inv. br. 460

432. BODEŽ 19. st.

Držak od roga stanjen po sredini a prema glavici proširen. Glavica rascijepljena s manjom metalnom zakovicom.

Sječivo dvobrido, malo zakrivljeno, damascirano s natpisom s obje strane.

Korice drvene presvučene u smeđi baršun i okovane na ustima i vršku. Okov na ustima s manjim srčolikim dugmetom.

Iz Islama Grčkog.

Kupljeno od Vladana Desnice 1948. godine.

Cjel. dulj. 41,5 cm, dulj. sječ. 30 cm, šir. sječ. 3,5 cm, korice 32 cm

Inv. br. 9310

433. BODEŽ 19. st.

Držak drven, stanjen u sredini s glavicom kopljasta oblika.

Sječivo dvobrido, blago zakrivljeno s linearnim ukrasima s obje strane. Korice nedostaju.

Iz Islama Grčkog.

Kupljeno od Vladana Desnice 1948. godine.

Cjel. dulj. 29,5 cm, dulj. sječ. 19 cm, šir. sječ. 3 cm

Inv. br. 9311

Tabla XX

434. BODEŽ 19. st.

Opis kao kod kat. br. 433.

Cjel. dulj. 30,5 cm, dulj. sječ. 19,5 cm, šir. sječ. 3,2 cm

Inv. br. 9312

435. BODEŽ 19. st.

Opis drška kao kod kat. br. 433 i 434.

Sječivo dvobrido, ravno, ukrašeno linearnim ukrasima s obje strane. Korice nedostaju.

Iz Islama Grčkog.

Kupljeno od Vladana Desnice 1948. godine.

Cjel. dulj. 30,5 cm, dulj. sječ. 19,5 cm, šir. sječ. 3 cm

Inv. br. 9314

436. BODEŽ

Držak s oblogama od roga s manjim ušima.
Sječivo dvobrido, usko sa slabo naglašenim grebenom.
Držak oštećen.
Kupljeno od Milana Praunspergera u Zagrebu 1940. godine.
Cjel. dulj. 56 cm, sječ. 44 cm, šir. sječ. 1,9 cm
Inv. br. 12935

437. BODEŽ

Držak od svijetle kosti završava manjim ušima.
Sječivo dvobrido, listoliko.
Oštećeno. Jedna koštana obloga drška nedostaje.
Iz Islama Grčkog.
Kupljeno od Vladana Desnice 1948. godine.
Cjel. dulj. 32,5 cm, dulj. sječ. 21,5 cm, šir. sječ. 2,9 cm
Inv. br. 9308

Noževi

438. NOŽ turski

Držak bez obloga ukrašen na rubu.
Sječivo jednobrido, zakrivljeno sa žlijebom uz hrbat.
Dio sječiva i žlijeb ornamentirani .
Korodirano.
Nađeno u Savi kod Jasenovca.
Darovao A. Bukvić, tehnički savjetnik u Sisku 1909.
Cjel. dulj. 41,5 cm, dulj. sječ. 30,5 cm, šir. sječ. 3,5 cm
Inv. br. 1686

439. NOŽ turski

Držak od roga s manjim ušima ukrašen ukucanom, mjedenom, tordiranom žicom i sitnim bijelo-crvenim staklenim zrnima.
Sječivo jednobrido prema vrhu dvobrido. Na sječivu s jedne strane ukras izrađen u točkastom uzorku, a s druge strane oznaka godine 1291.
Oštećeno. Ukrasi manjkaju.
Iz Islama Grčkog.
Kupljeno od Vladana Desnice 1984. godine.
Cjel. dulj. 44 cm, dulj. sječ. 30,5 cm, šir. sječ. 2,7 cm
Inv. br. 9309

440. NOŽ

Držak od bjelokosti završava ušima. Spojnica drška od metala i nastavak drška ukrašeni. Između ušiju ukras u obliku školjke s crvenim rubinom.
Sječivo jednobrido, ravno sa zakrivljenim vrškom. S obje strane sječiva ukras i oznaka godine (1)308.

19. st.

19. st.

17. st.

1874.

1890/91.

Korice drvene, presvučene zelenom kožom, okovane na ustima.
Vršak završava životinjskom glavom.
Sječivo malo korodirano.
Kupljeno od Milana Praunspergera u Zagrebu 1940. godine.
Cjel. dulj. 35 cm, dulj. sječ. 23 cm, šir. sječ. 2,4 cm, korice 24 cm
Inv. br. 3086

441. NOŽ

Držak od metala trbušast završava kuglastom glavicom na profiliranom vratu. Krsnica s kratkim ravno pruženim kracima završava kuglicama.
Sječivo jednobrido s obje strane ukrašeno.
Korice drvene presvučene tamnocrvenim baršunom presvučene u većem dijelu ornamentiranim okovom. Vršak korica završava identičnom kuglicom kao i glavica drška. U gornjem dijelu okova malena ušica.
Dobro sačuvano.
Kupljeno od Agate Truhelke 1967. godine.
Cjel. dulj. 34 cm, dulj. sječ. 23 cm, šir. sječ. 2cm, korice 26,5 cm
Inv. br. 3090

442. NOŽ

Držak drven ukrašen ukucanom mjedenom žicom. Glavica drška proširena, ukrašena reljefnim ukrasima.
Sječivo jednobrido, prebrušeno iz sablje s tri dulja i dva kraća žlijeba.
Dobro sačuvano.
Kupljeno od Agate Truhelke 1967. godine.
Cjel. dulj. 42 cm, dulj. sječ. 27,5 cm, šir. sječ. 3 cm
Inv. br. 3091

443. NOŽ turski

Držak od mjedi završava ušima.
Sječivo jednobrido ukrašeno linearnim uzorkom.
Potamanjelo.
Kupljeno od Milana Praunspergera u Zagrebu 1940. godine.
Cjel. dulj. 35 cm, dulj. sječ. 24,5 cm, šir. sječ. 2,5 cm
Inv. br. 3092

444. NOŽ kavkaskih Laza

Držak presvučen zelenkastomeđom kožom. Glavica završava rašljasto.
Sječivo jednobrido, zakrivljeno s dva šira i jednim užim žlijebom uz hrbat. Hrbat sječiva ornamentiran.
Dobro sačuvano.
Ne postoji dokumentacija o načinu nabave.
Cjel. dulj. 79 cm, dulj. sječ. 61 cm, šir. sječ. 2,6 cm
Inv. br. 18354
Tabla XIX

445. NOŽ

Držak od crne kosti s polukružnim ušima ukrašen kosim zarezima. Sječivo jednobrido, srpasto zakrivljeno, ukrašeno s obje strane i na hrptu jetkanim ornamentima.

Dobro sačuvano.

Ne postoji dokumentacija o načinu nabave.

Cjel. dulj. 63 cm, dulj. sječ. 51 cm, šir. sječ. 3,2 cm

Inv. br. 21196

Tabla XIX

446. NOŽ

Držak drven, jednostavan, sa završetkom u obliku »ribljeg repa«. Krsnica metalna, kratka, izvijena u suprotnim pravcima, završava kuglicama. Sječivo jednobrido, prošireno prema vršku, ukrašeno jednostavnim linearnim ornamentima.

Držak napuknut.

Ne postoji dokumentacija o načinu nabave.

Cjel. dulj. 35 cm, dulj. sječ. 22,5 cm, šir. sječ. 2,7 cm

Inv. br. 18194

447. KORICE noža

Korice od svjetložutog metala s izvijenim vrškom koji je oblikovan poput zmijske glave. Površina korica ukrašena vegetabilnim ornamentima.

Malo oštećeno.

Iz Islama Grčkog.

Kupljeno od Vladana Desnice 1948. godine.

Cjel. dulj. 27 cm, šir. 4 cm

Inv. br. 9315

448. LOVAČKI PRIBOR (viljuška)

1882/83.

Držak od kosti ukrašen ukucanim čavlicima i kolutićima.

Glavica drška u obliku stilizirane ptičje glave.

Viljuška dvokraka. Na nastavku krakova prema dršku zlatom tauširani natpis: Saray Bosna 1297 sene amel Osman. (Sarajevo, 1882/83. godine, izradio Osman).

Korice drvene presvučene crnom kožom s dva ležišta.

Manjkavo. Dio pribora nedostaje.

Kupljeno od Milana Praunspbergera u Zagrebu 1940. godine.

Dulj. viljuške 38,5 cm, korice 33 cm

Inv. br. 18356

449. SABLJA japanska (Jin Tachi)

Držak drven presvučen hrapavom životinjskom kožom i omotan vrpcom. Pri dnu drška željezni prsten i horizontalno postavljena pločica branika (tsuba).

Sječivo jednobrido s vrškom sječiva u osi hrpta. Sječivo u gornjem dijelu pojačano bakrenom pločicom.

Korice od crno lakiranog drveta.

Manjkavo. Nedostaju okovi s glavice drška i ustiju sječiva.

Iz bivšeg Ratnog muzeja.

Cjel. dulj. 95 cm, dulj. sječ. 69,5 cm, šir. sječ. 3,5 cm, korice 71 cm

Inv. br. 24393

450. SABLJA kratka japanska (wakizashi)

Opis kao kod kat. br. 449.

Pločica branika (tsuba) ukrašena reljefnim ornamentima s dvije perforacije.

Sječivo jednobrido, zakrivljeno s asimetričnim grebenom.

Korice od crno lakiranog drveta ukrašene motivom zmaja obojenog crvenom i zlatnom bojom.

Malo oštećeno.

Iz bivšeg Ratnog muzeja.

Cjel. dulj. 69 cm, dulj. sječ. 50,5 cm, šir. sječ. 3 cm, korice 52 cm

Inv. br. 11502

Tabla XIX

451. SABLJA kratka japanska

Držak od bjelokosti, rezbaren, okovan mjedenim prstenima. Pri dnu drška dvije veće i jedna manja pločica s rubnim okvirom.

Sječivo jednobrido, blago zakrivljeno.

Korice od bjelokosti, rezbarene, s mjedenim okovima.

Rasklimano.

Ne postoji dokumentacija o načinu nabave.

Cjel. dulj. 73 cm, dulj. sječ. 45 cm, šir. sječ. 2,3 cm, korice 49 cm

Inv. br. 13019

Tabla XIX

ZUSAMMENFASSUNG

Der dritte Katalog der Waffensammlung des Historischen Museums von Kroatien (Povijesni muzej Hrvatske, im weiteren Text HMK) enthält eine umfangreiche Gruppe kalter Waffen unter der Bezeichnung: Schwerter, Dolche, Messer. In den Katalog wurden 451 Gegenstände aufgenommen. Da sich die Waffensammlung des HMK, und ganz besonders diese Waffengruppe, durch grosse Verschiedenartigkeit auszeichnet, haben wir zum Zwecke von Übersichtlichkeit und Klarheit den Verzeichnisteil in mehrere Kapitel eingeteilt.

Die Waffen sind chronologisch angeordnet, und jene Exemplare, bei denen es uns nicht gelungen ist, sie zu datieren, wurden am Ende der entsprechenden Kapitel angefügt. Das Kapitel über die Schwerter ist am umfangreichsten (285 Katalognummern). Unter den ersten Nummern befinden sich spätmittelalterliche Schwerter (Kat. Nr. 1—26), die durch die Typen ihrer Knäufe Interesse erwecken. Sehr dekorativ ist ein Flamburg (Kat. Nr. 34) und ein Schwert mit Radschlosspistole (Kat. Nr. 37). Es mögen noch ein Reiterschwert aus der Zeit des Dreissigjährigen Krieges Erwähnung finden, es war auch notwendig, die Kurzscherter in einer besonderen Erwähnung zu erwähnen. Unter den Degen des 18. Jhs fallen prunkvolle Hof- und Offiziersdegen sowie Militärdegen auf. Ähnlich ist auch die Zusammensetzung der Waffen des 19. Jhs. Einzelne grössere oder kleinere, nach dem Typus oder ihrer Bestimmung verbundene Waffengruppen haben wir zu speziellen Einheiten vereint: so beispielsweise Gerichtsdegen (Kat. Nrn. 184—186), Panzerstecher (Kat. Nrn. 187—191), Schiavonen (Kat. Nrn. 192—213) und Fechtdegen (Kat. Nrn. 214—236). Unseres Erachtens war es auch notwendig, die Kurzscherter in einer besonderen Gruppe zusammenzufassen (Kat. Nrn. 237—267); unter diesen befinden sich: eine sog. Ochsenzunge (Kat. Nr. 237), ein Degenbrecher (Kat. Nr. 240), mehrere Degen der Akademischen Studentenlegion (Kat. Nrn. 252—255) und Soldatenschwerter der Artillerie-, Infanterie- und Pioniereinheiten des 19. Jhs (Kat. Nrn. 258, 259, 261—263). Sehenswert ist auch eine, die Waffen des 16. und 17. Jhs imitierende Schwertergruppe (Kat. Nrn. 268—285). Aller Wahrscheinlichkeit nach wurden diese Gegenstände in der Werkstatt ein und desselben Meisters angefertigt. Man erkennt sie an der Qualität des Metalls, aus dem sie ausgearbeitet wurden. Auf einzelnen Exemplaren sind die Marken (Stempel) berühmter Meister angebracht. So finden wir zum Beispiel auf der Katalognummer

284 die Marke des Toledaner Meisters Pedro Lagaratea. Die Ausführung all dieser Marken ist jedoch so frisch und in technischer Hinsicht so kunstgerecht, dass sich daran sogleich ihre jüngere Herkunft erkennen lässt.

Die Gruppe der Dolche (Kat. Nrn. 286—316) ist ebenfalls sehr verschiedenartig. Schon das erste Exemplar (Kat. Nr. 286) weist alle Merkmale eines spätmittelalterlichen Dolches auf, der eigentlich ein Schwert in miniature ist. Am interessantesten sind die kleinen Stilette (Kat. Nrn. 289, 290) sowie die Dolche mit Artilleriemassstäben (Kat. Nrn. 292—299).

In der Messergruppe (Kat. Nrn. 317—349) sind die Gegenstände aus dem 16. und 17. Jh., wie auch die Faschinenmesser des 19. und 20. Jhs bemerkenswert und interessant.

Eine besondere Gruppe bilden die Hirschfänger (Kat. Nrn. 350—395), von denen jene aus dem 18. Jh. die zahlreichsten und schönsten sind. Einfacher sind die Exemplare des 19. Jhs., es gibt aber auch genug überarbeitete und zusammengesetzte Stücke.

Die orientalischen Waffen befinden sich am Schluss des Katalogs (Kat. Nrn. 396—451) und sind in gleicher Weise angeordnet wie die westeuropäischen Waffen. Ganz am Ende wurden noch drei japanische Säbel hinzugefügt (Kat. Nrn. 449—451). Auf diese Art haben wir nun die gesamte orientalische Waffensammlung des HMK veröffentlicht.

Die Beilagen zu dem vorliegenden Katalog zeigen: Zeichnungen der Knauftypen an spätmittelalterlichen Schwertern des HMK mit mehreren interessanten Formen, ferner Darstellungen einzelner Degentypen, die dazu beitragen sollen, den Verzeichnisteil des Textes leichter lesen und verstehen zu können, und schliesslich Zeichnungen von Marken, die möglicherweise den Experten bei der Identifizierung von Gegenständen ihrer eigenen Sammlung behilflich sein könnten.

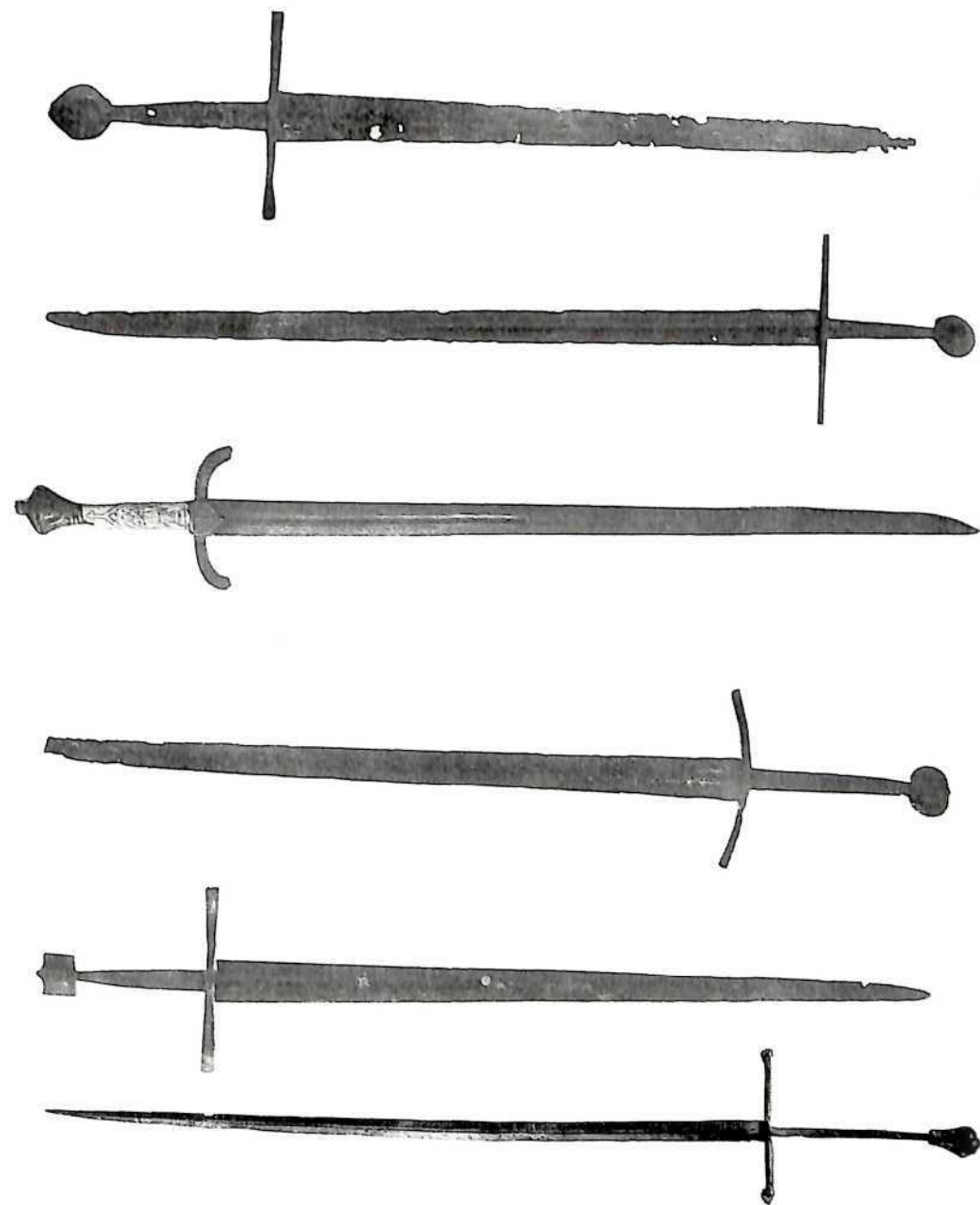

TABLA I, kat. br. 1, 8, 10, 11, 21, 25.

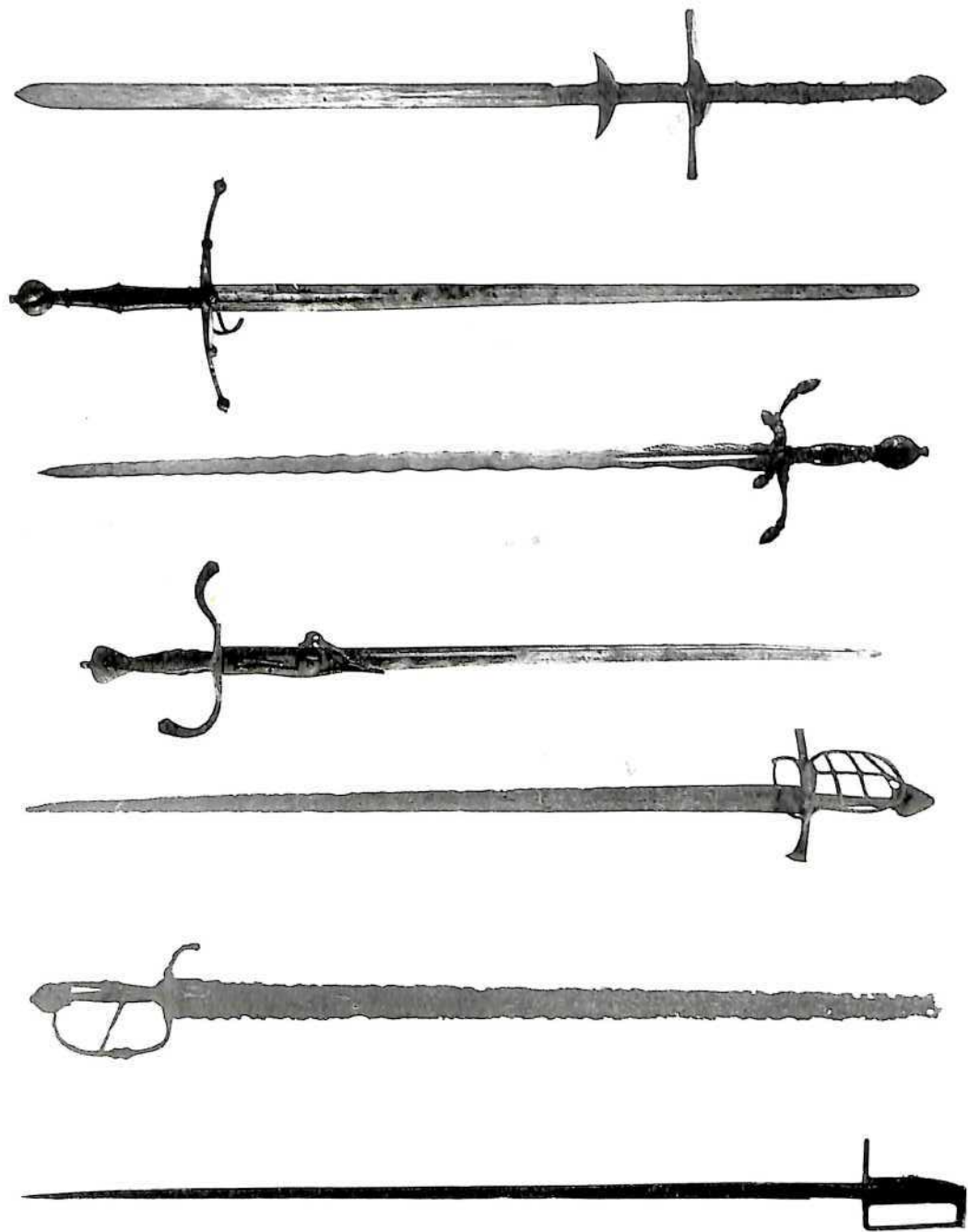

TABLA II, kat. br. 27, 28, 34, 37, 33, 47, 190.

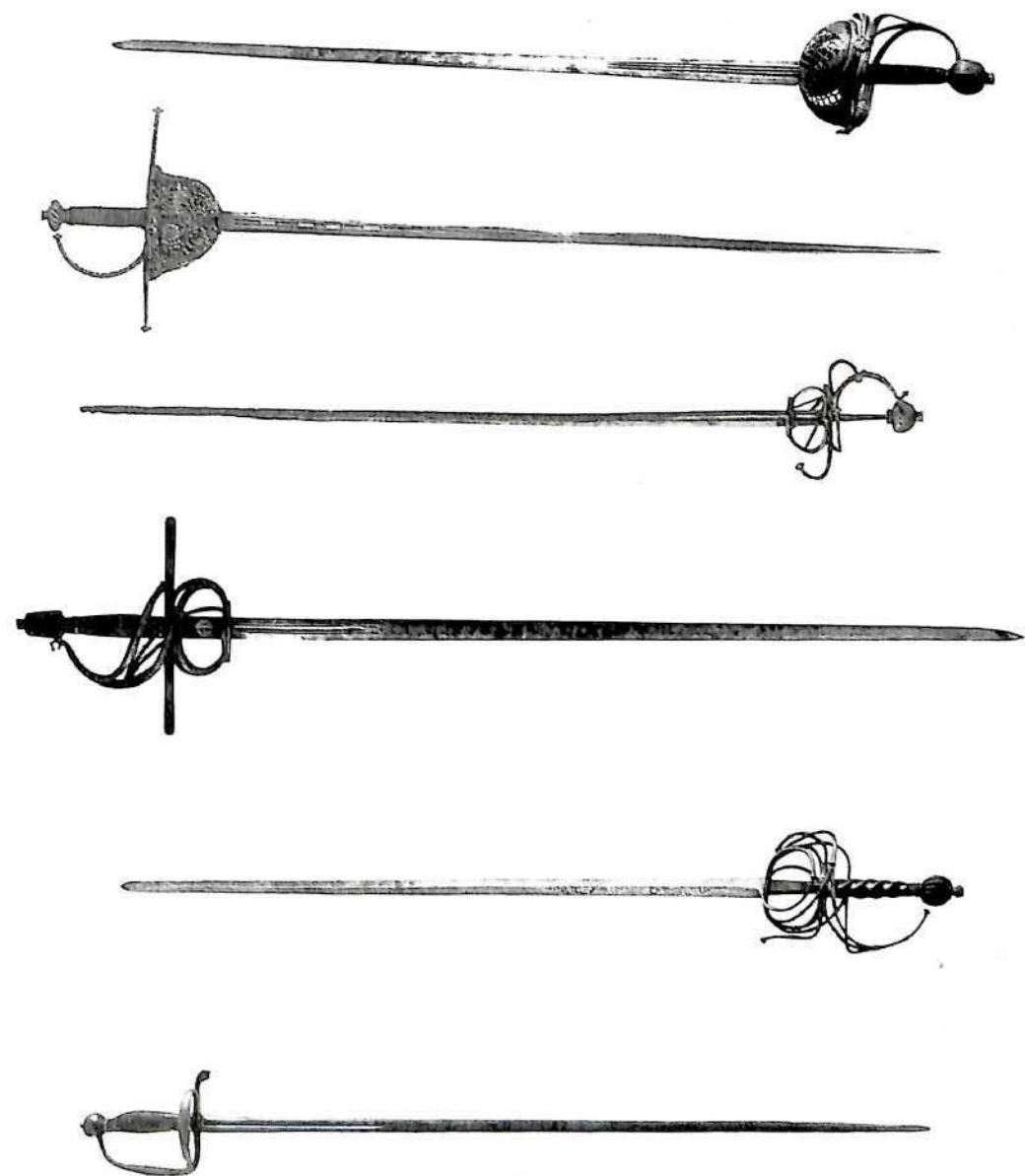

TABLA III, kat. br. 39, 40, 29, 35, 55, 46.

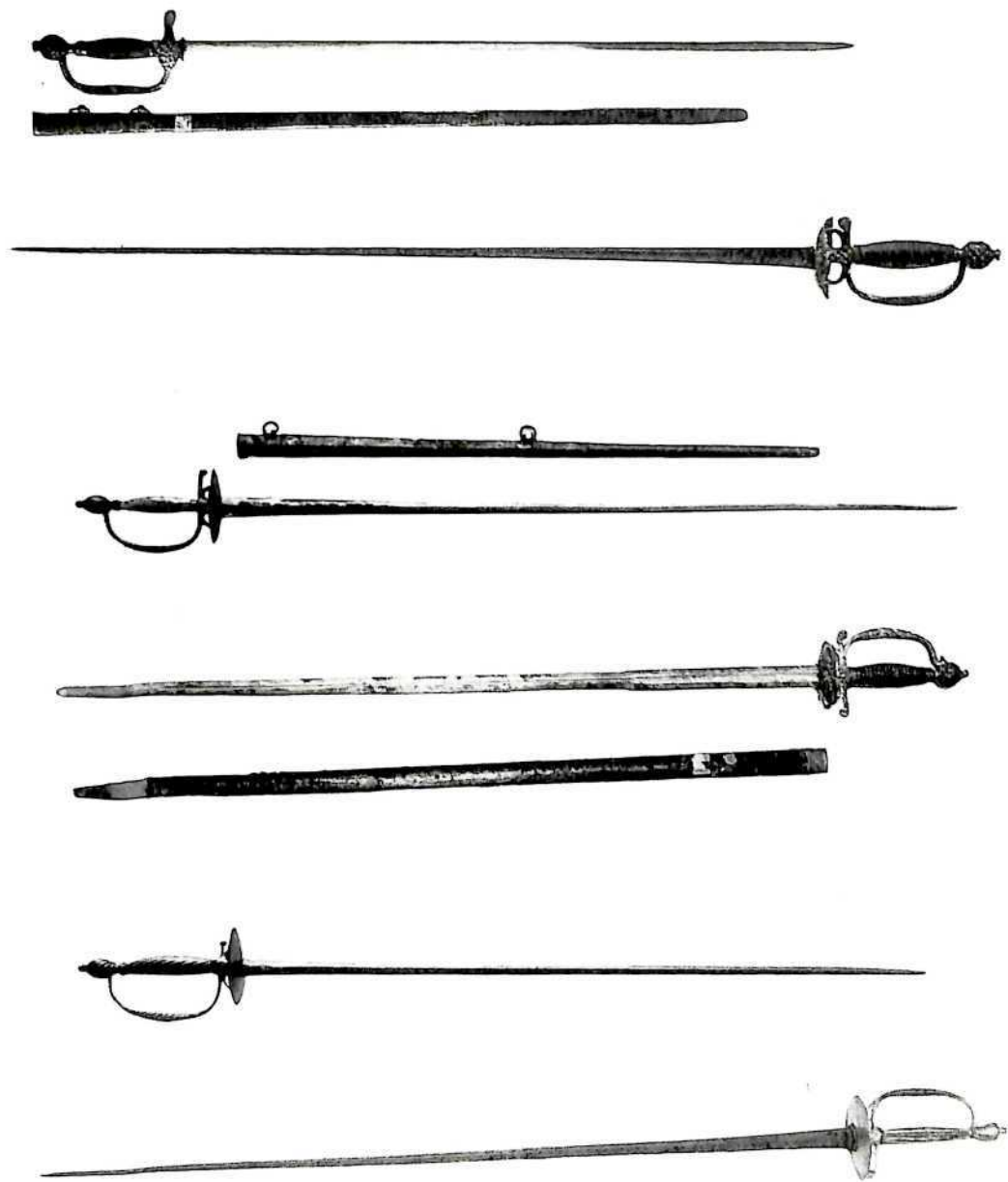

TABLA IV, kat. br. 63, 69, 78, 79, 82, 83.

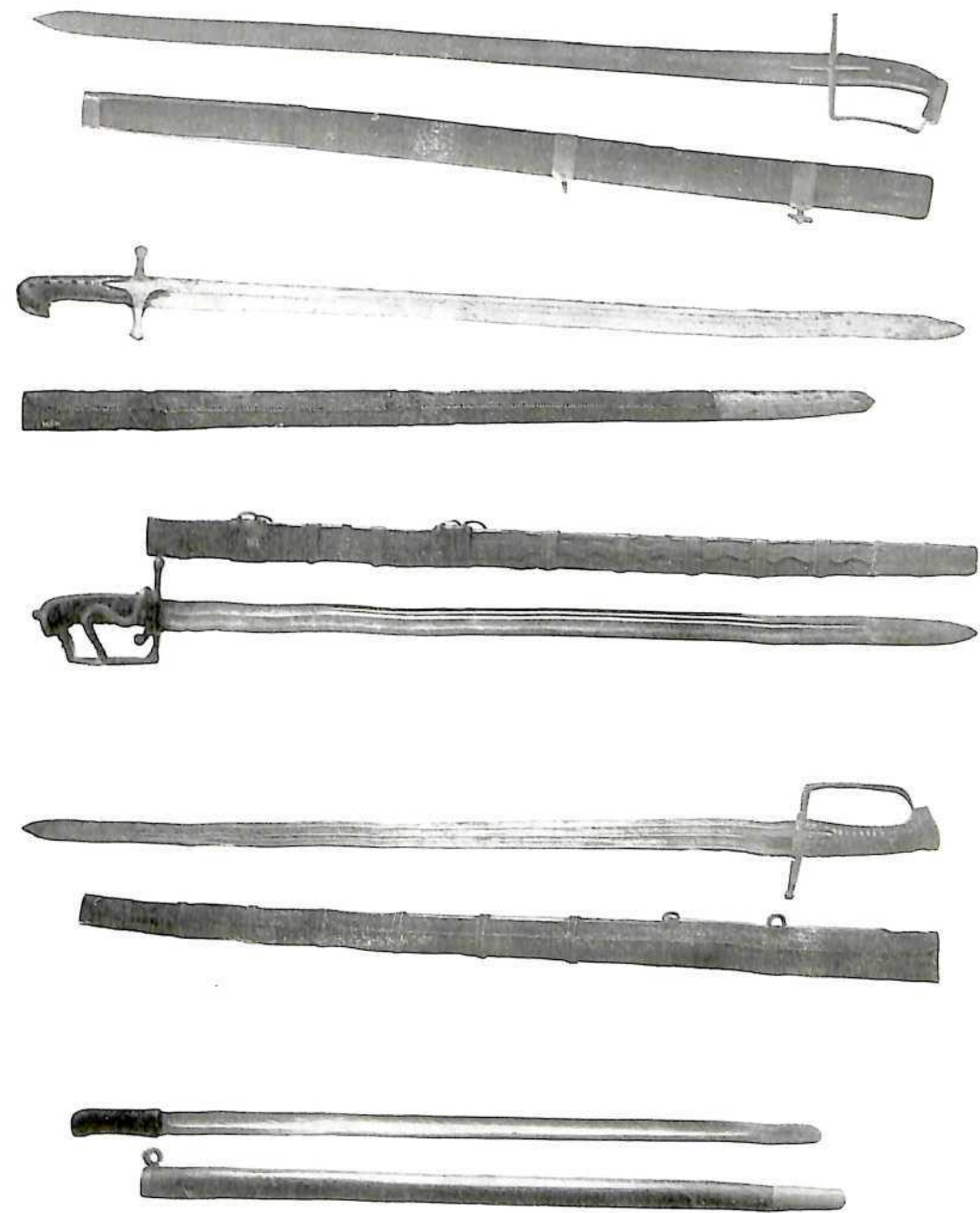

TABLA V kat. br. 50, 56, 57, 58, 105.

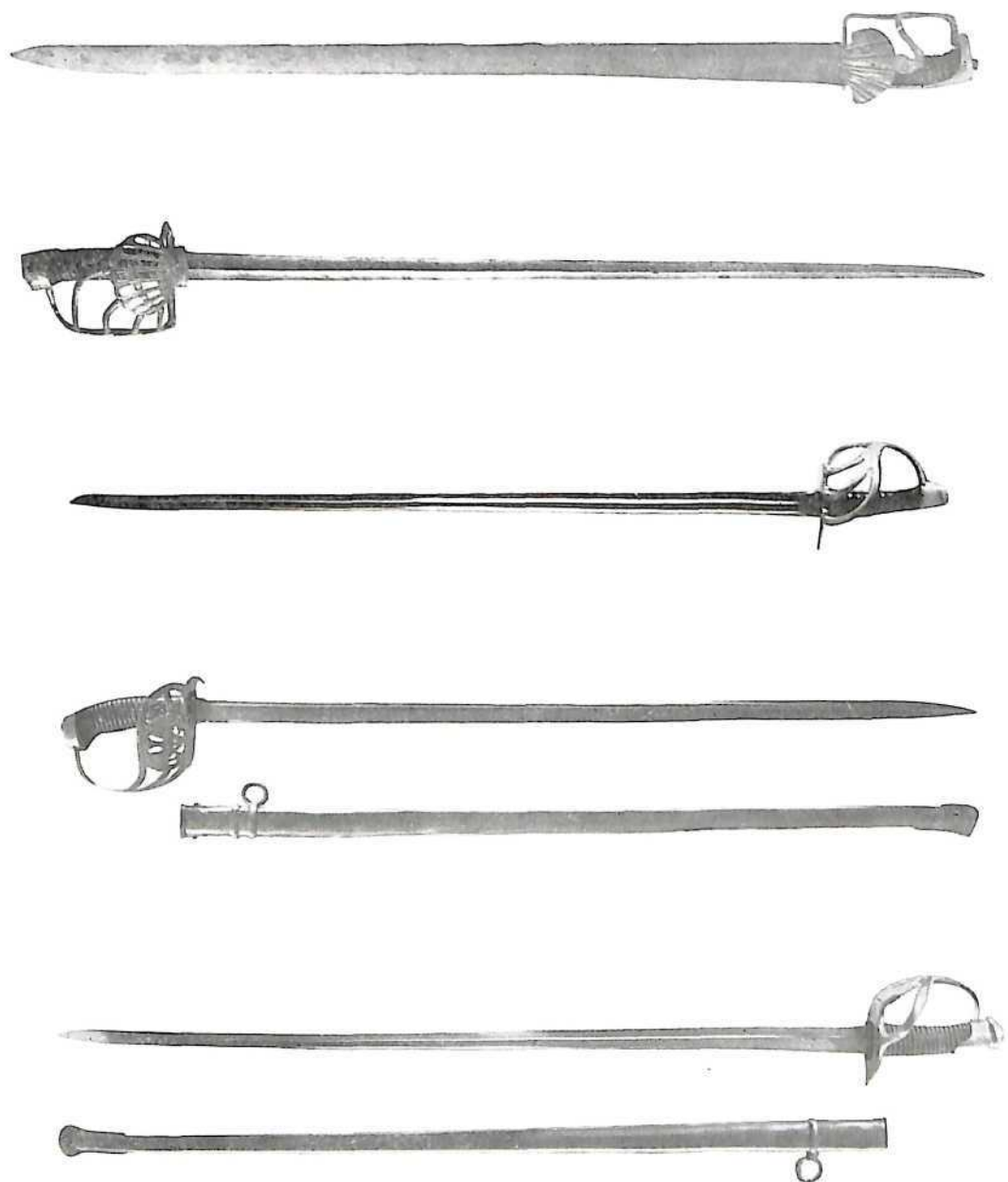

TABLA VI, kat. br. 72, 77, 97, 127, 168.

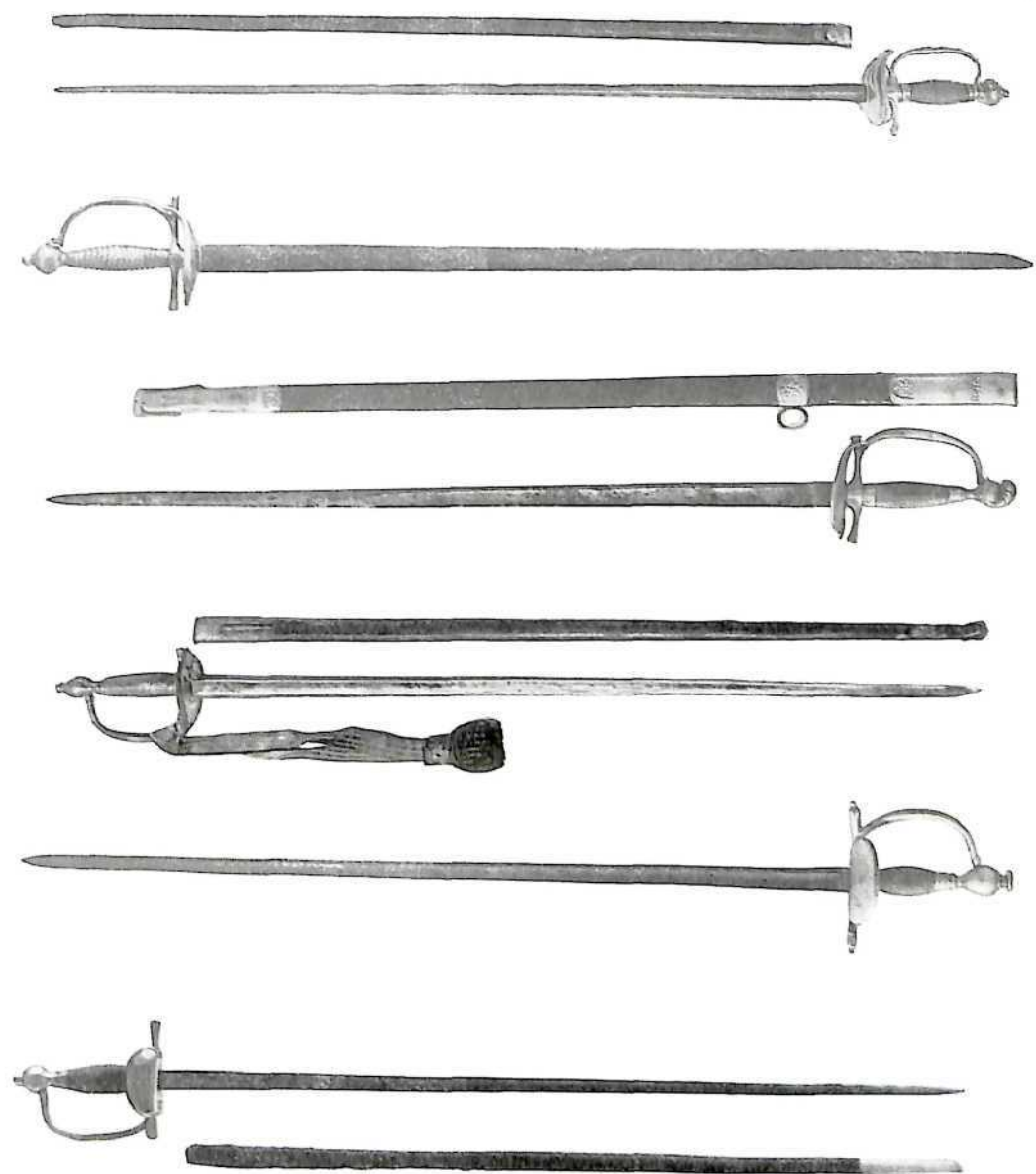

TABLA VII, kat. br. 67, 92, 101, 103, 119, 118.

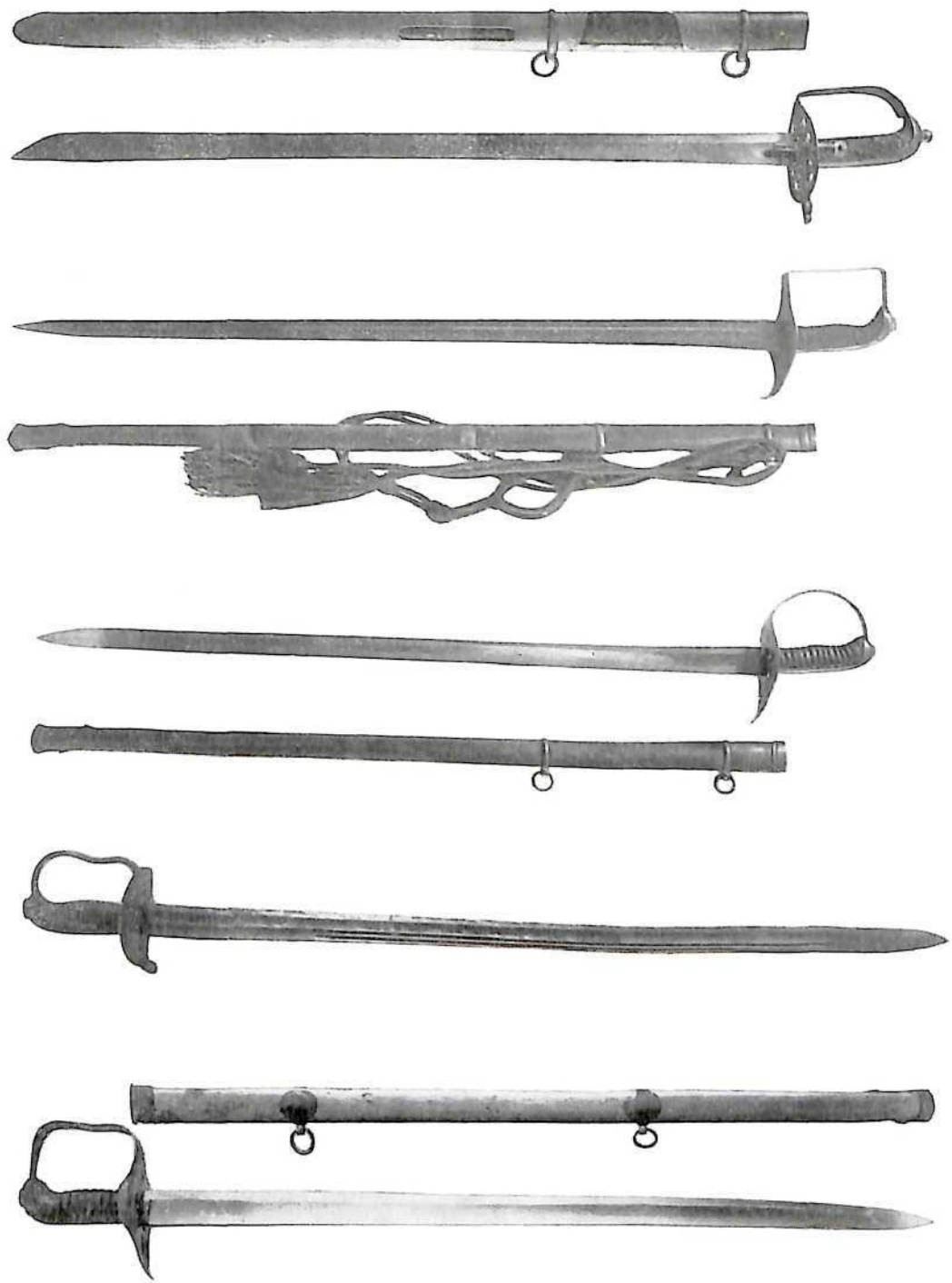

TABLA VIII, kat. br. 74, 91, 98, 104, 125.

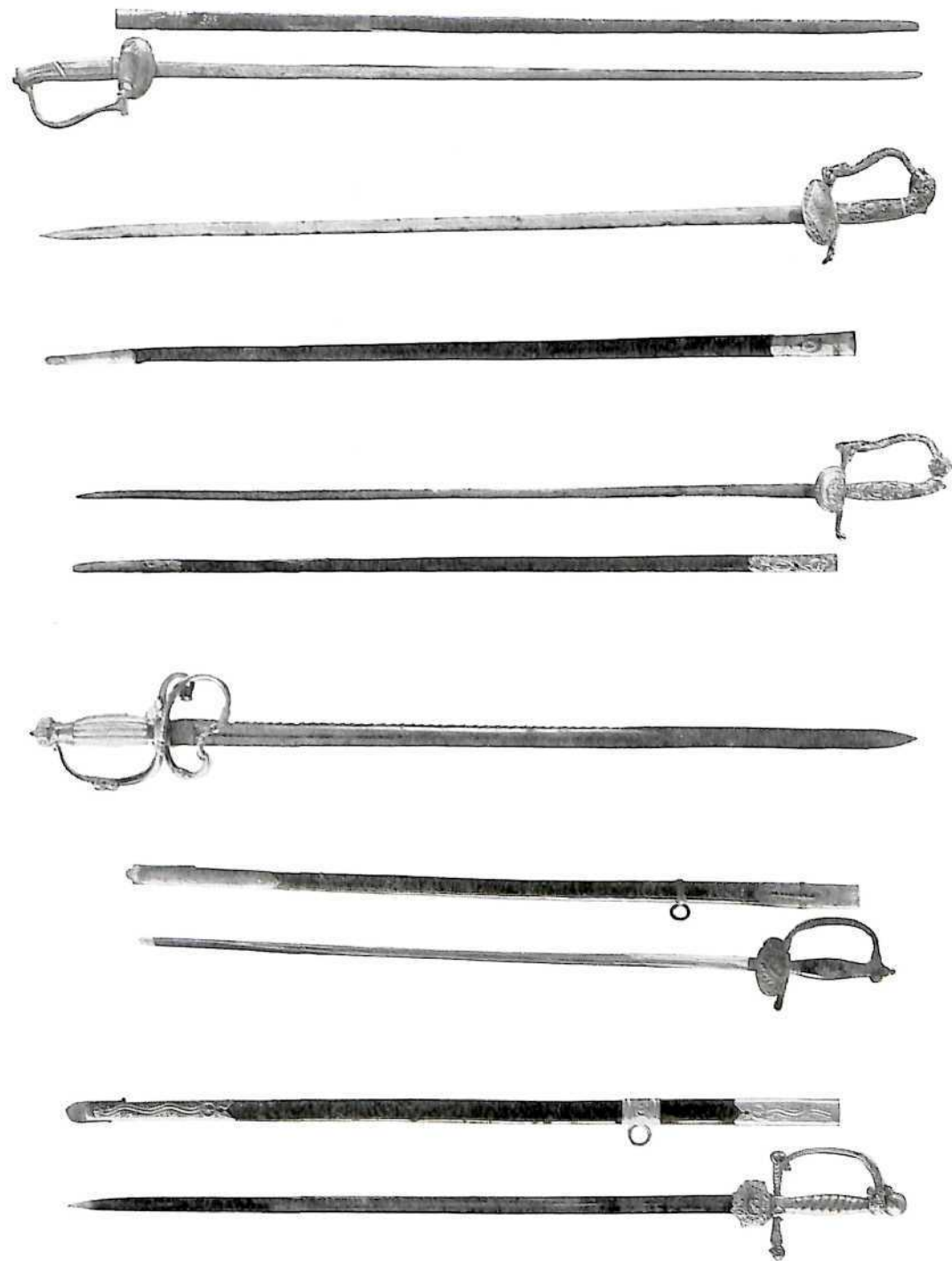

TABLA IX, kat. br. 96, 106, 108, 123, 129, 170.

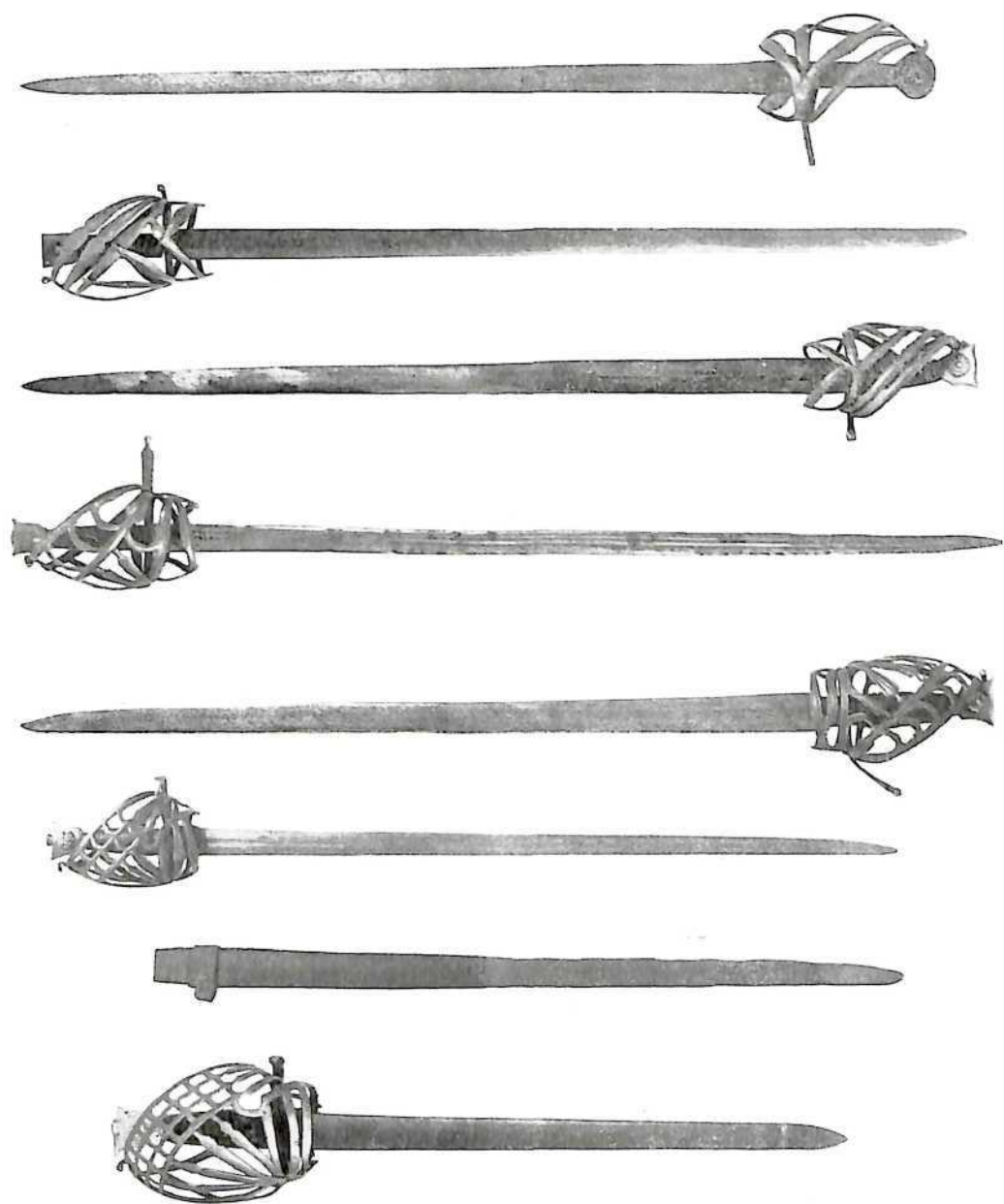

TABLA X, kat. br. 192, 196, 202, 193, 206, 205, 210.

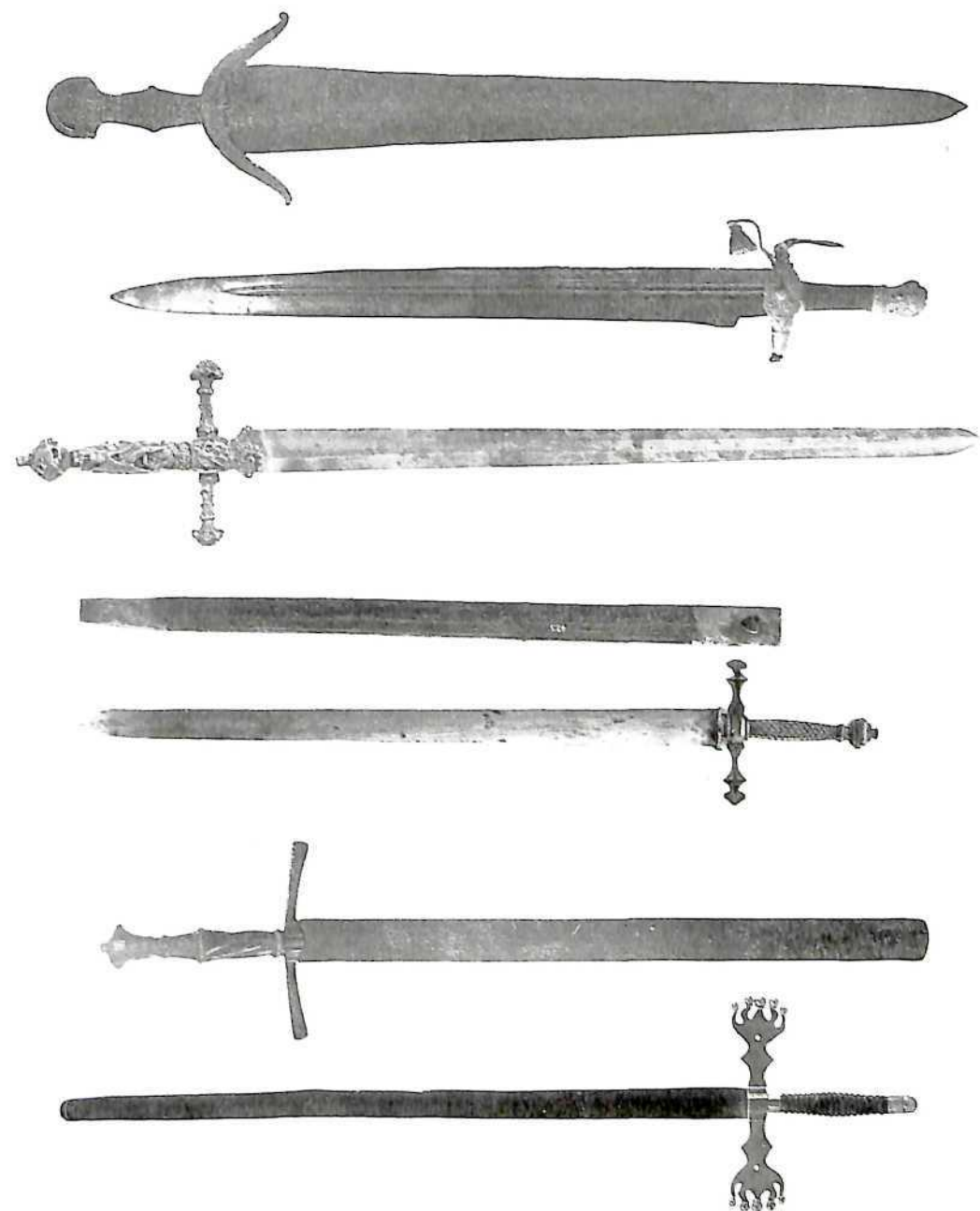

TABLA XI, kat. br. 237, 239, 251, 253, 184, 177.

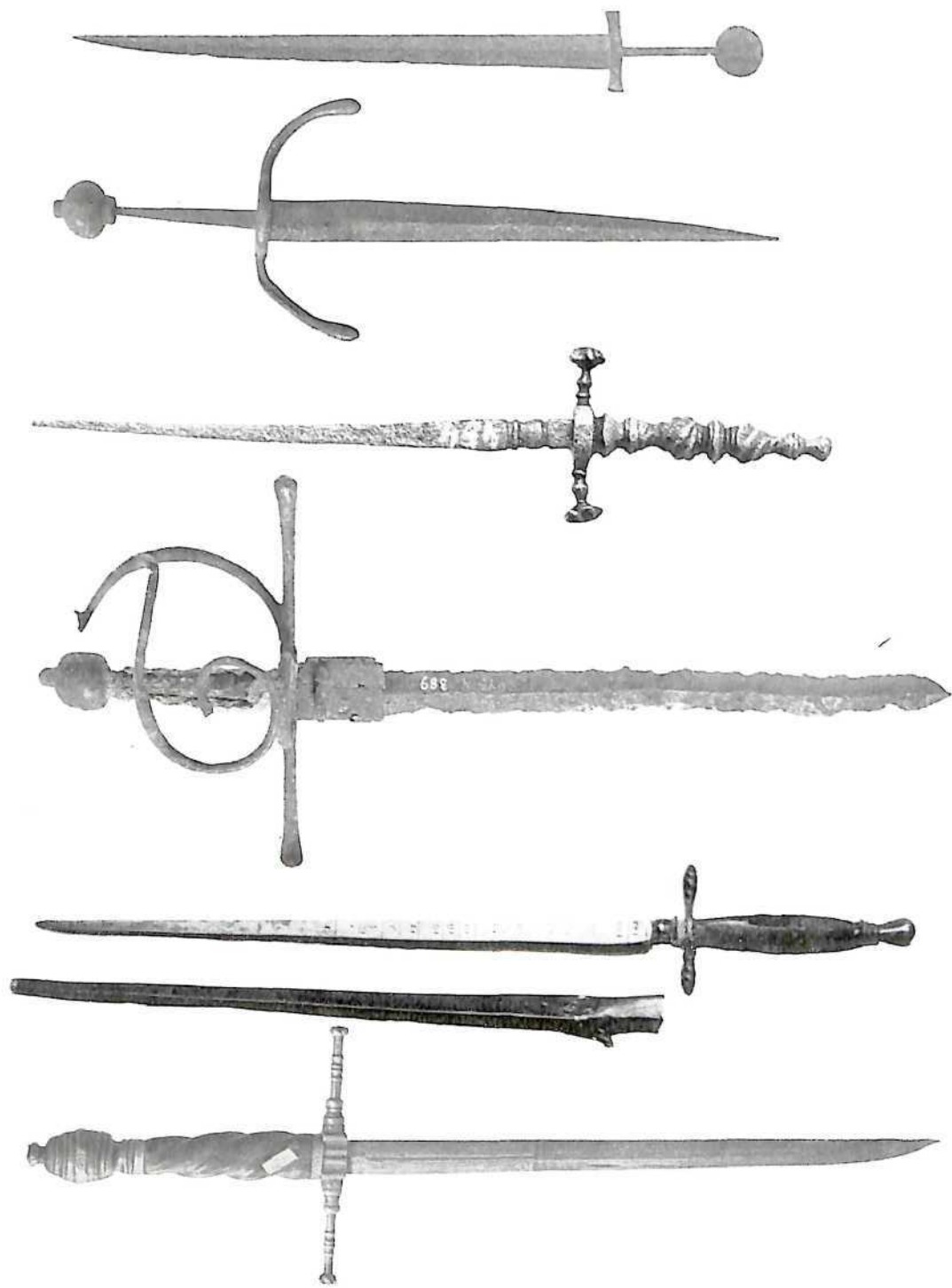

TABLA XII, kat. br. 286, 288, 289, 291, 295, 302.

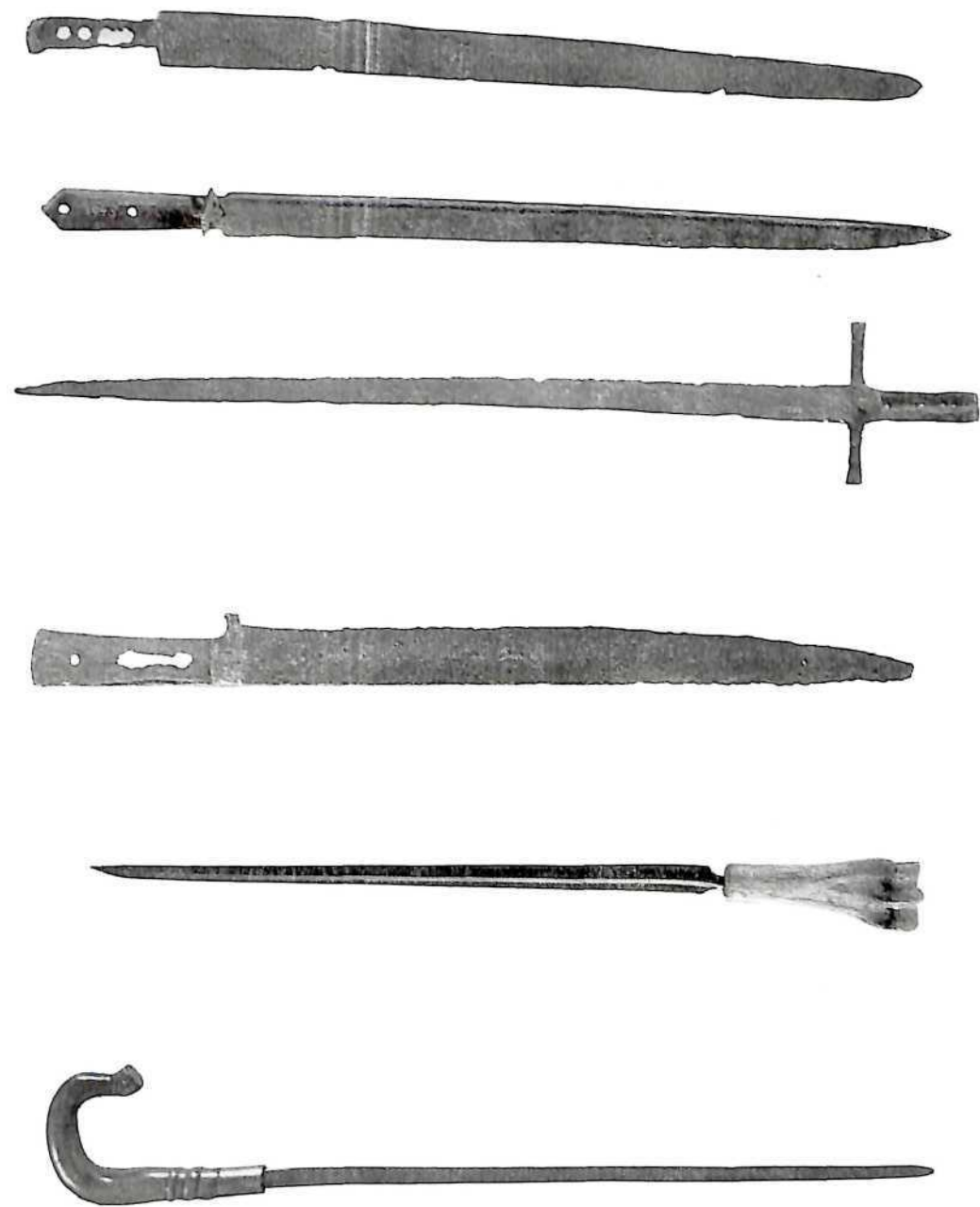

TABLA XIII, kat. br. 317, 323, 325, 326, 307, 260.

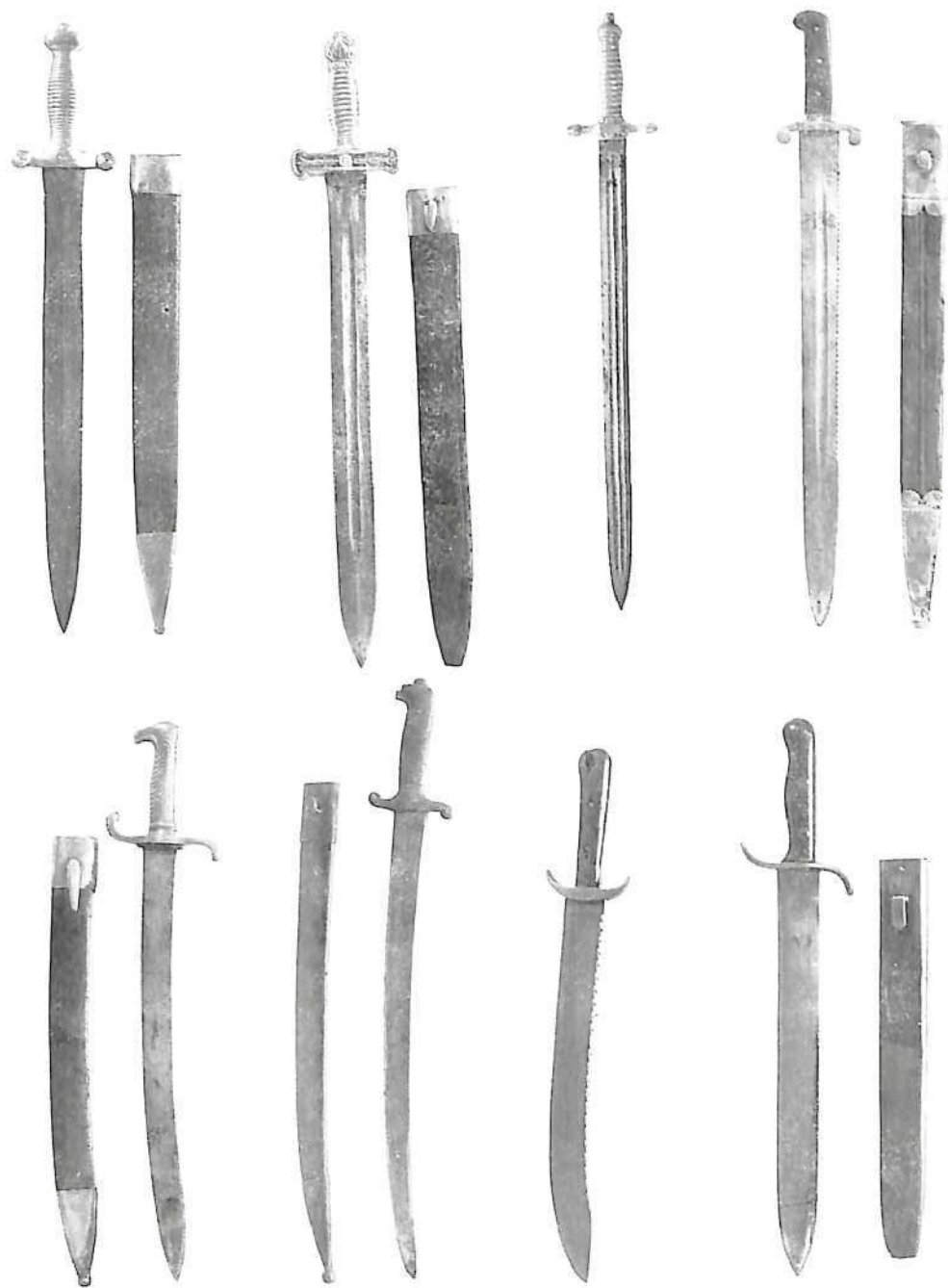

TABLA XIV, kat. br. 246, 248, 262, 341, 337, 339, 342, 346.

TABLA XV, kat. br. 354, 358, 363, 362, 371, 378, 379.

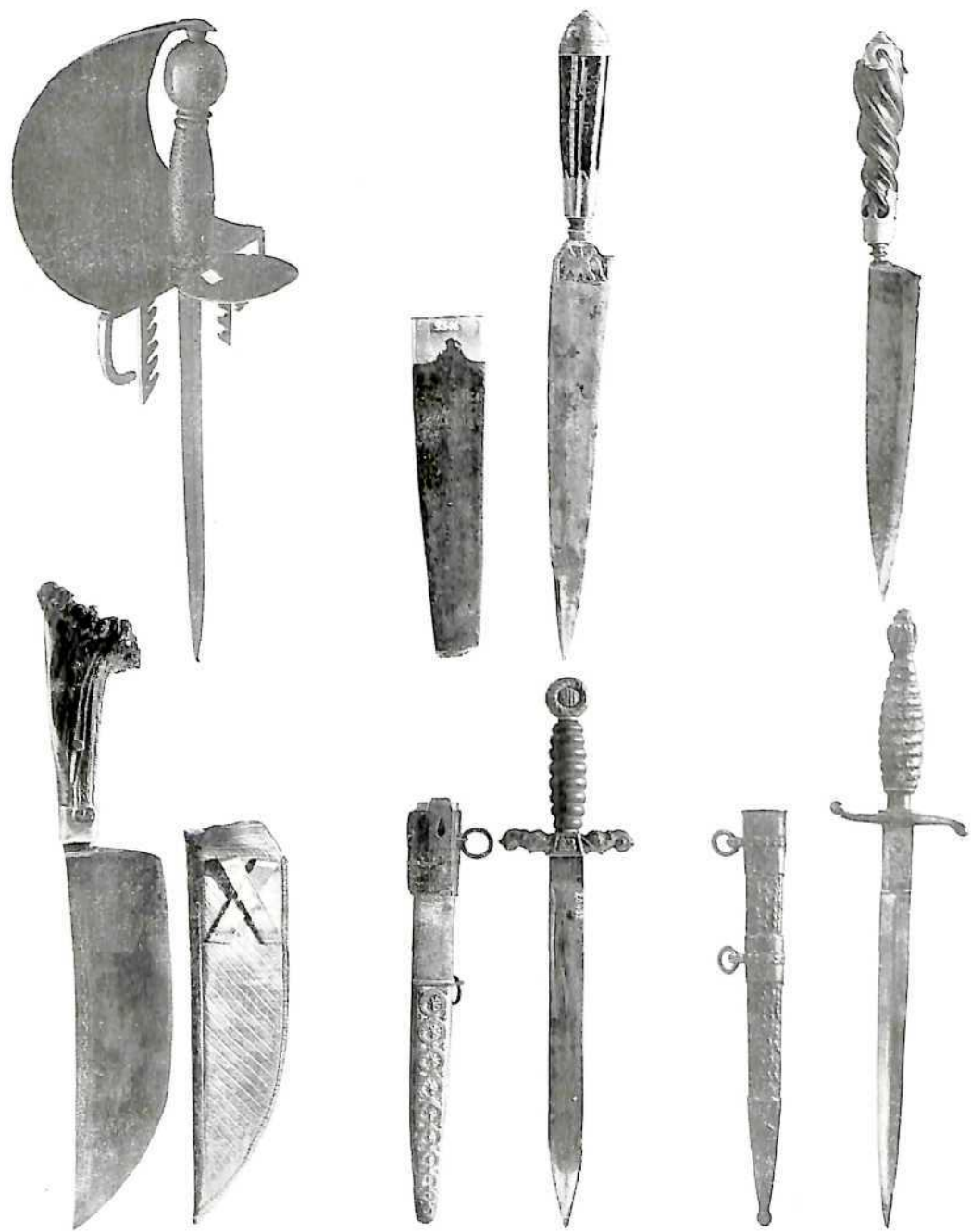

TABLA XVI, kat. br. 240, 350, 351, 390, 311, 308.

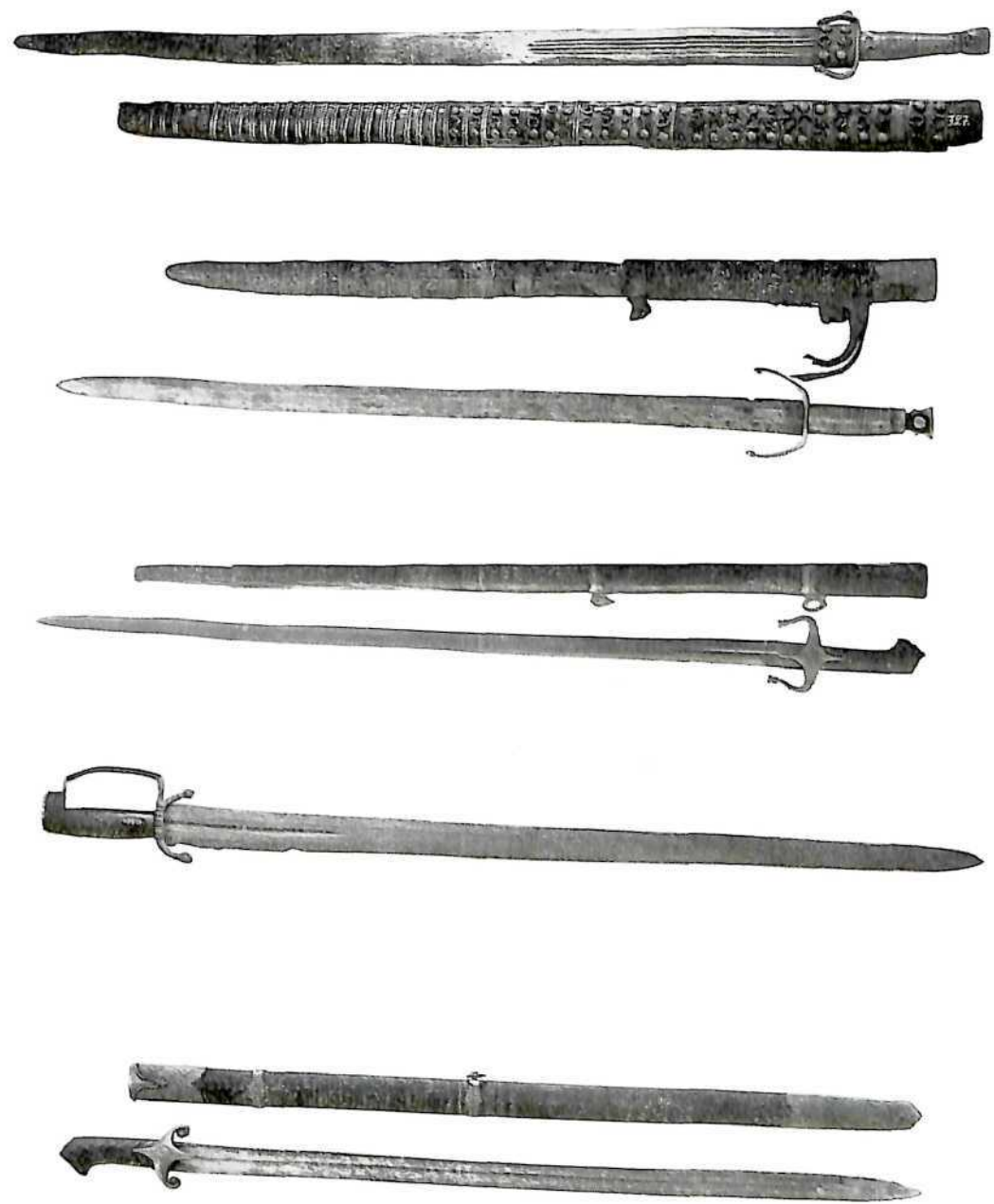

TABLA XVII, kat. br. 396, 398, 399, 402, 405.

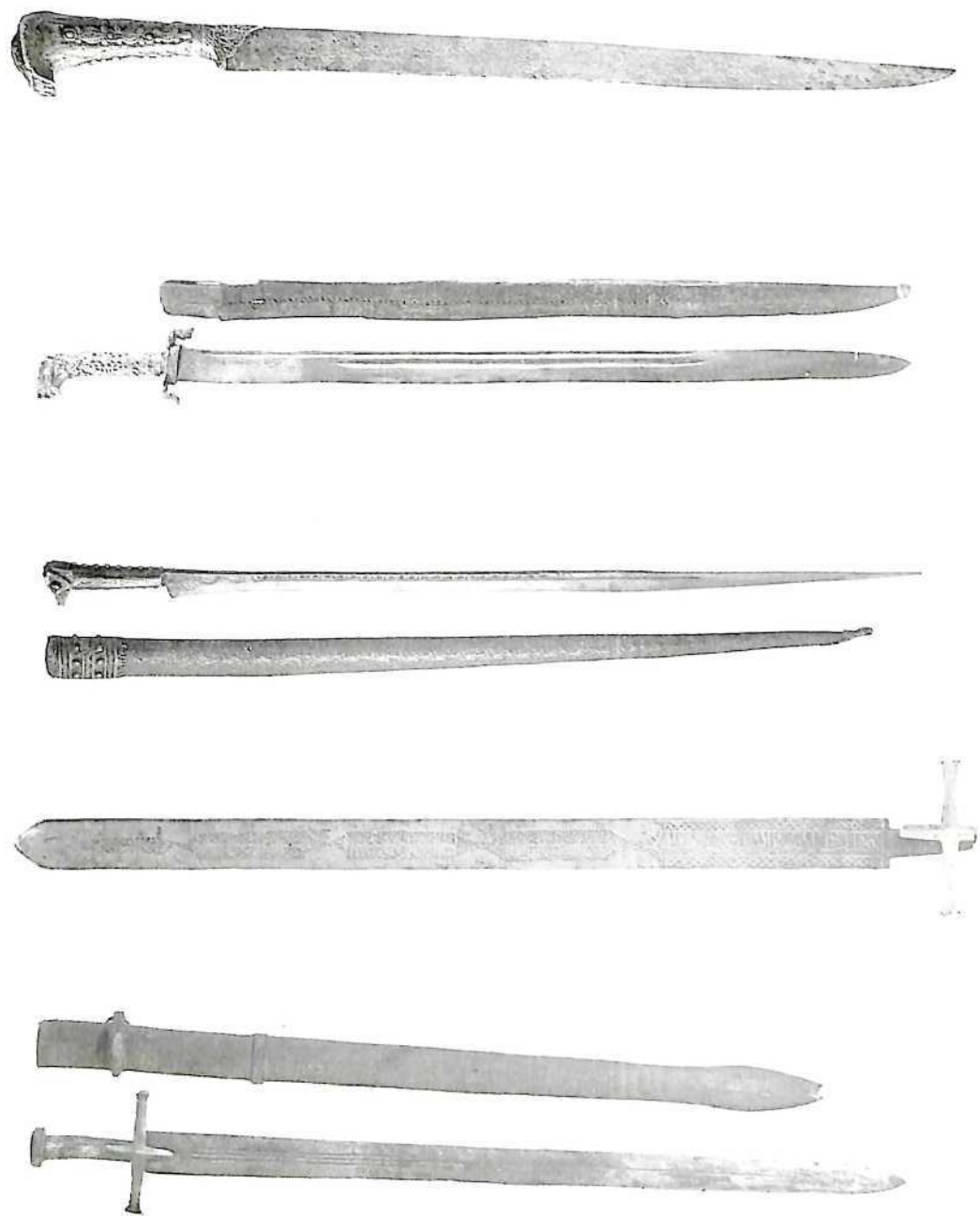

TABLA XVIII, kat. br. 414, 415, 416, 407, 409.

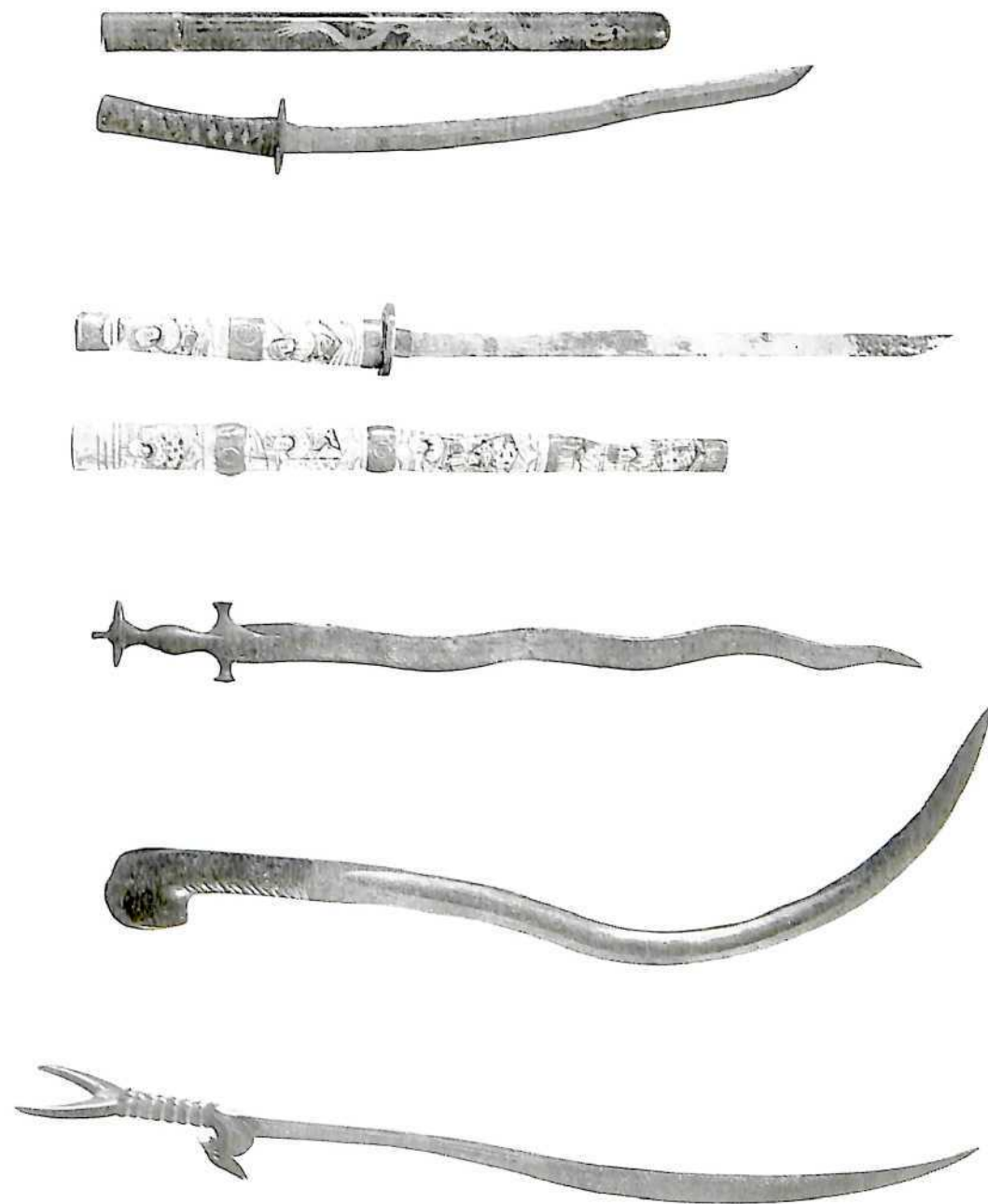

TABLA XIX, kat. br. 444, 445, 412, 450, 451.

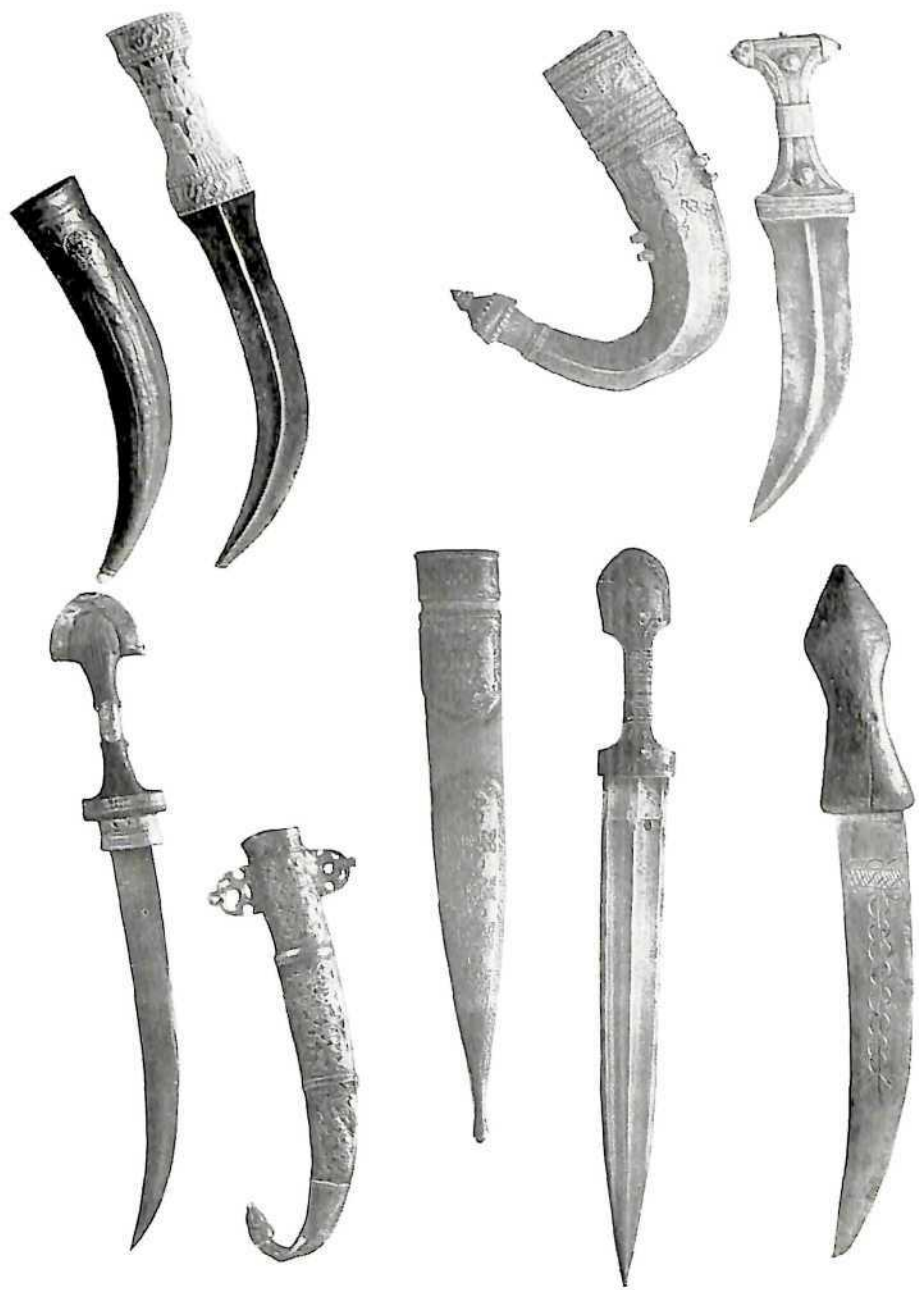

TABLA XX, kat. br. 427, 428, 429, 420, 433.